

Informazioni su questo libro

Si tratta della copia digitale di un libro che per generazioni è stato conservata negli scaffali di una biblioteca prima di essere digitalizzato da Google nell'ambito del progetto volto a rendere disponibili online i libri di tutto il mondo.

Ha sopravvissuto abbastanza per non essere più protetto dai diritti di copyright e diventare di pubblico dominio. Un libro di pubblico dominio è un libro che non è mai stato protetto dal copyright o i cui termini legali di copyright sono scaduti. La classificazione di un libro come di pubblico dominio può variare da paese a paese. I libri di pubblico dominio sono l'anello di congiunzione con il passato, rappresentano un patrimonio storico, culturale e di conoscenza spesso difficile da scoprire.

Commenti, note e altre annotazioni a margine presenti nel volume originale compariranno in questo file, come testimonianza del lungo viaggio percorso dal libro, dall'editore originale alla biblioteca, per giungere fino a te.

Linee guide per l'utilizzo

Google è orgoglioso di essere il partner delle biblioteche per digitalizzare i materiali di pubblico dominio e renderli universalmente disponibili. I libri di pubblico dominio appartengono al pubblico e noi ne siamo solamente i custodi. Tuttavia questo lavoro è oneroso, pertanto, per poter continuare ad offrire questo servizio abbiamo preso alcune iniziative per impedire l'utilizzo illecito da parte di soggetti commerciali, compresa l'imposizione di restrizioni sull'invio di query automatizzate.

Inoltre ti chiediamo di:

- + *Non fare un uso commerciale di questi file* Abbiamo concepito Google Ricerca Libri per l'uso da parte dei singoli utenti privati e ti chiediamo di utilizzare questi file per uso personale e non a fini commerciali.
- + *Non inviare query automatizzate* Non inviare a Google query automatizzate di alcun tipo. Se stai effettuando delle ricerche nel campo della traduzione automatica, del riconoscimento ottico dei caratteri (OCR) o in altri campi dove necessiti di utilizzare grandi quantità di testo, ti invitiamo a contattarci. Incoraggiamo l'uso dei materiali di pubblico dominio per questi scopi e potremmo esserti di aiuto.
- + *Conserva la filigrana* La "filigrana" (watermark) di Google che compare in ciascun file è essenziale per informare gli utenti su questo progetto e aiutarli a trovare materiali aggiuntivi tramite Google Ricerca Libri. Non rimuoverla.
- + *Fanne un uso legale* Indipendentemente dall'utilizzo che ne farai, ricordati che è tua responsabilità accertarti di farne un uso legale. Non dare per scontato che, poiché un libro è di pubblico dominio per gli utenti degli Stati Uniti, sia di pubblico dominio anche per gli utenti di altri paesi. I criteri che stabiliscono se un libro è protetto da copyright variano da Paese a Paese e non possiamo offrire indicazioni se un determinato uso del libro è consentito. Non dare per scontato che poiché un libro compare in Google Ricerca Libri ciò significhi che può essere utilizzato in qualsiasi modo e in qualsiasi Paese del mondo. Le sanzioni per le violazioni del copyright possono essere molto severe.

Informazioni su Google Ricerca Libri

La missione di Google è organizzare le informazioni a livello mondiale e renderle universalmente accessibili e fruibili. Google Ricerca Libri aiuta i lettori a scoprire i libri di tutto il mondo e consente ad autori ed editori di raggiungere un pubblico più ampio. Puoi effettuare una ricerca sul Web nell'intero testo di questo libro da <http://books.google.com>

LUCIANI OPUSCULA ERASMO ROTERODAMO INTERPRETE.

Toxaris, siue de Amicitia.

Alexander, qui & Pseudomantis

Gallus, siue Somnium

Timon, seu Misanthropus.

Tyrannicida, seu pro tyrannicida.

Declamatio Erasmi contra tyrannicidam.

De ijs, qui mercede conducti degunt.

Et quædam eiusdem alia

Eiusdem Luciani Thoma Moro Interprete,

Cynicus

Menippus, seu Necromantis

Philopseudes, seu incredulus.

Tyrannicida

Declamatio Mori de eodem.

REVERENDO PATRI DOMINO RI
 CARDO EPISCOPO VVINTO-
 VIENSI ERASMVVS ROTÉ-
 RODAMVS. S. P. D.

E Priscorum usq; seculis mos hic in hæc nostra tem-
 pora deductus est amplissime pater, ut Calen. Ia-
 nuarijs. principe ineūtis anni die munuscula quæ-
 piam missitener, quæ nescio quid lætioris omnis
 asferre credūtur, tum ijs, ad quos abeunt, tum illis,
 ad quos redeunt. Itaq; cum ego dispicerem ecquid
 tandem muneris à nobis iret ad tantum Patronum,
 ad tam potentem amicum, neq; quicquam in mea
 reperirem suppellectile præter meras chartulas, pro
 fecto chartaceam strenam mittere sum coactus, q̄q̄
 qd aliud potius mitti conueniebat ab homine stu-
 dioso, ad præsulem omnibus quidem fortunæ mune-
 ribus magnificentissime cumulatum, sed qui uirtu-
 tem, uirtutisq; comites, honestas literas infinitis cal-
 culis anteponat, quiq; tanquam contemptim, penèq;
 dixerim inuitus fortunæ dona admittat, animi bo-
 nis cum sit opulentissimus, tamen semper magis, ac
 magis cupiat ditescere? Porro nostrū hoc munuscu-
 lum, si nulla alia licet, saltem Terentiani Parme-
 nonis exemplo, hoc nomine commendabimus, quod
 non ex Aethiopia, uerum e' Samosata usq; Græciæ
 urbe sit profectum. Est autem dialogus Luciani, cui
 titulus Toxaris, siue de amicitia, quem nos paucis
 his diebus latinum fecimus. Qui quidem (uti spe-
 ro) non omnino sumus est ingratus tuæ excellen-

tiae, uel ob id, quod amicitiam prædiat, rem adeo
 sanctam, ut barbarissimis etiam nationibus olim
 fuerit ueneranda, nunc Christianis usque adeo in
 desuetudinem abiit, ut nõ dicam uestigia, sed ne no-
 men quidem ipsum extet, cum nihil aliud sit chri-
 stianismus, quàm uera, perfectaq; amicitia, quàm
 cõmori Christo, quàm uiuere in Christo, quàm unũ
 corpus, una anima esse cum Christo, hominũ inter
 ipsos talis quædam communitio, qualis est membro-
 rum inter se corporis. Neq; minus tamen iucundus
 quàm frugifer futurus est, si modo decorum obser-
 uet, quod in personis situm est. Nam Mnesippi Græ-
 ca sermo quàm totus græciticum quiddam sapit,
 comis, factus, festiuus, cõtra Toxaridis Scythæ ora-
 tio, quàm totæ scythicum quiddam spirat, simplex;
 incondita, aspera, sedula, seria, fortis. Quin etiam
 dictionis discrimen, quasiq; diuersum filium a Lu-
 ciano de industria affectatum pro nostra uirili re
 ferre curauimus. Hanc igitur qualemcunq; clien-
 tuli tui strenuam amplissime præsul felicibus au-
 spicijs accipe. Et Erasmus, sicuti iam pridem facis,
 amare, ornare, innare perge. Vale Londini Calen-
 dis Ianuarijs. M D VI.

TOXARIS, SIVE DE AMICITIA
 DIALOGVS LVCIANI ERASMO
 ROTERODAMO INTERPRE
 TE. INTERLOCVTORES.
 MNESIPPVS GRECVS.
 TOXARIS SCYTHA.

Mnesippus.

¶
 Vid ais Toxaris? sacrificatis Ore
 sti, ac Pyladi nos Scythæ, deosq; es
 se illos creditis? Toxa. Sacrificat
 mus Mnesippe, sacrificatmus in-
 quam, haud tamen deos esse arbi-
 trati, sed viros bonos. Mnesip. An uero mos apud
 uos etiã bonis uiris, poste aquam uitæ defuncti, sine
 perinde ut dÿs sacra facere? Toxaris. Non istuc
 modo, uerum eosdem festis diebus, ac celebribus
 conuentibus honoramus. Mnesippus. Quid ce-
 ptautes, aut sperantes ab illis? Neque enim quo be-
 neuolentiam illorum conalietis, ob id rem diuinam
 illis factis, cum iam sint mortui. Toxaris. Nihil
 officiat fortassis, si & eos, qui mortui sunt, propi-
 cios haberemus. Quãquam non ob id tantum hæc
 facimus, quin magis existimamus nos rem uehemẽ
 ter conducibilem & iis, qui in uita sunt, esse fa-
 cturos, si præstantium uirorum memoriam cele-
 bremus, honoremq; habeamus ijs, qui uita defun-
 cti sunt. siquidem hac ratione futurum arbitra-

mur, ut multi apud nos illorum similes exadere
 cupiant. Mnesippus. ista quidem recte iudicatis,
 ac Pyladem, atque Orestem quo nomine potissi-
 mam suspexistis, ut dijs eos æquaueritis, idq; adeo
 cum hospites uobis essent, uel (quod grauius) ho-
 stes? Quippe posteaquam naufragio eiekti ab ijs,
 qui tum scythiam incolebant, essent comprehensi,
 abductiq; ut Dianæ immolarentur aborti aspera
 rios, neque non oppressis excubijs, & regem tru-
 adarunt, & assumpta sacerdote, quin ipsa quoq;
 Diana sublata, nauigio sese proripuerunt, irrisa pu-
 blicæ scytharum lege. Quod si ob istiusmodi factæ
 honorè habetis uirus, facile affecti fueritis, ut mul-
 tos illorum similes reddatis. Iamq; ipsi ab hoc die
 usque ad prisca illa respiciat, num uobis expedie-
 rit multos in scythiam Orestes, ac Pylades appel-
 lere. Nam mihi quidem isto pacto mox futurum
 uidetur, ut religionis, ac deorum expertes redda-
 mini dijs, qui reliqui sunt, ad eundem modum e
 regione uestra in exilium ablegatis, postea opinor
 deorum omnium uice, uiros, qui illos eiektum ue-
 nerant, diuinitate donabitis, & qui sacrilegum nos
 fuerunt, ijs tanquam dijs sacrificabitis. Quod si
 nequaquam horum gratia Orestem, ac Pyladem
 colitis, sed aliud quippiam Toxaris in nos benefi-
 cij contulerunt, qua gratia, cum olim non esse de-
 os iudicaueritis, nunc eregione sacra illis facien-
 tes, deos esse decreuistis? Et qui tum parum abe-
 rant, ut uictimæ fierent, ijs nunc uictimas offer-
 tis. Enimvero ridicula uideantur ista, & cum his

TOXARIS

que quondam statueratis pugnantiâ. Toxaris. Et ista quidem Mnesippe præclara sunt uirorum illorum factora, quæ commemorasti, uidelicet duo cum essent, tam ingentem ausum audere, ut tam procul à sua patria profecti mare transmitterent, Græcis ad id usque temporis intactum (nisi solis ijs, qui Argo in Colchidem traiecerunt exeratum) nihil expauesfacti, neque fabulas, quæ de illo feruntur, neque appellationem ueriti, quod in hospitium uocaretur, uidelicet (opinor) quod ferè undiq; gentes accolerent. Deinde, cum iam capti essent, usque adeo strenue sese gesserint, neque sat habuerint, si tantum incolumes euaderent, nisi & à Rege acceptam contumeliam ultri, & Diana sublata ab nauigassent. Quid? An non admiranda hæc? & quæ diuino quodam honore digna iudicent, quæ quid est hominum, qui uirtutem suspiciunt? Quâquam non ista spectantes in Oreste, ac Pylade pro heroibus illos habemus. Mnesippus. Atqui iam dices, quidnam præter ista suspiciendum patrarint, atque diuinum? Nam quantum ad nauigationem, & peregrinationem attinet, non paucos profecto diuiniore istis ostendero, negotiatores, atque inter hos præcipuos Phœnices, qui non in portum, neq; ad Mæotidem usque, aut Bosphorum tantum enauigant, uerum quaqua uersus Græcum, ac Barbarum mare permetiuntur. Hi siquidem omnem oram, & omne litus (ut ita dixerim) perscrutati in annos singulos, extremo demum autumno in su-

am patriam reuertuntur, quos scilicet ad eandem rationem pro dijs habeto, idq; etiamsi complures illorum atropones, ac salsamentarios esse reperies.

TOXARIS. Audi nunc o uir admirande, consyde raq; quanto nos, qui Barbari uocamur, rectius uobis de bonis uiris sentiamus. Siquidem in Aegyo, atque Mycenis ne sepulchrum quidem ullum insigne uidere est Orestis, ac Pyladis, apud nos uero et templum ostenditur, ambobus illis communiter sacrum (Ita ut par erat amicus) et hostiae offeruntur, reliquusq; omnis honos. Porro quod hospites erant non Scythae, id uero nihil obstat, quominus boni uiri iudicentur, neq; enim perpendimus cuiusmodi sint, uiri honesti, ac probi, neq; inuicemus, si cum amici non fuerint, res egregias gesserunt.

Quin magis admirantes ea, quae patrarunt, ab ipsis factis domesticos, ac nostrates illos duamus.

Quod autem potissimum stupentes in illis uiris efferrimus, illud est, qd nobis uisi sunt amici inter se longe optimi extitisse, atq; alijs exemplo fuisse, quasiq; legem statuisset, quemadmodum oportet amicos omnem inter se communicare fortunam, curariq; a Scythis, qui quidem essent praestantissimi. Itaq; quaecunq; alter cum altero, uel alter pro altero tulit, ea maiores nostri descripta in columna aerea, reposita fuerunt in templo Orestis, ac leges statuerunt, ut ea columna prima esset institutio, disciplinaq; liberis suis, si meminissent, quae in illa essent adscriptae. Itaq; penè patris quisq; sui nomen atius obliuisceretur,

TOXARIS

quàm res gestas Orestis, ac Pyladis ignoraret. Quin & in porticu templi, eadem quæcunq; in columna notantur, prisorum picturis adumbrata visuntur nempe Orestes unâ cum amico navigans, deinde fracta inter adruptas cautes ipsorum naue, comprehensus, & ad victimam adornatus, iâq; Iphigenia iniicit eos. Ex aduerso uero in altero pariete idem iam uinculis exutus depictus est, ac Thoantem occidens, multosq; ex Scythis alios. Postremo soluentes, abducta Iphigenia, ac dea. Porro Scythæ frustra scapham adoruntur iam nantem hærentes gubernaculis, ac conscendere conantes. Deinde re frustra tentata, alij quidem ex eis sauci, alij uero eius rei metu compulsi, natatu semet in solum recipiunt, ubi uel maxime liceat perficere, quantum alter in alterum beneuolentiam præstiterit, in conflictu cum Scythis. Fecit enim pictor utrunque de hominibus in semet ruentibus securum, propellentem autem eos, qui in alterum feruntur, ac præ illo iaculis occurrere conantem, pro nihiloq; ducentem, si intereat ipse, modo seruet amicum, uel suo ipsius corpore præueniens excipiensq; ictus in illum intentos. Iam uero tantam illorum beneuolentiam, atque in rebus tristibus communionem, fidem, humanitatem, ueritatem, deniq; constantiam alterius in alterum amoris. hæc haudquaquam humana putemus esse, uerum animi cuiusdam præstantioris, quàm pro more uulgerium istorum mortalium, qui donec secundis uentis navigatur, amicos indignantur nisi ex æquo

participes fiant rerum letarum, quod si uel paululum eis uenti restare cœperint, aufugunt, solos in periculis deferentes. Enimvero, ut illud noueris, nihil amicitia melius arbitratur scythæ, neq; est in quo scythæ magis honestetur, quam in adiutandis amicis, communicandisq; rebus acerbis, quemadmodum neq; probrium apud nos maius ullum, quam amicitie desertorem uideri. Has ob res Orestem, ac Pyladem ueneramus, quod præstantes extiterint in scytharum uirtutibus, atq; in amicitia præcellentes, id quod nos omnium maxime admiramur. Appellationem quoq; ex his illorum factis imposuimus, ut coraci idocentur, quod quidem nostra in lingua perinde sonat, ac si quis dicat, dÿ amicitie præsides. Mne. Hui Toxaris, profecto non arcum modo ualuerunt scythæ, bellicisq; in rebus cæteris antecellerunt, uerum uidentur et ad orandum, persuadendumq; omnium aptissimi. Vnde mihi cum dudum fecus uideretur, nunc eidem merito fecisse uidemini, qui sic Orestem, ac Pyladem in deorum numerum retuleritis. uerum illud me fugerat uir optime, qđ pictor quoq; bonus esses. Admodum cuius euidenter ostendisti nobis, quæ sunt in Orestis templo, picturas, pugnamq; uirorum, alteriq; pro altero suscepta uulnera. Tametsi non putaram, amicitiam usque adeo cultam fuisse quondam apud scythas, magis autem quod Barbari essent, atq; agrestes. Simultate quidem, ira, rabieq; perpetuo committi, amicitiam autem ne in familiarissimos quidem exer

esse solitos, idq; coniiciens, cum ex alijs, quæ de il-
 lis audimus, tum ex hoc, quod progenitores suos uir-
 ta defunctos deuorat. Toxa. AN NOS GRÆCIS,
 cum alijs in rebus, tum in ijs, quæ ad parentum
 attinere cultum sanctiores, magisq; pijs sumus, in
 presentiarum haudquaquam contenderim. Quod
 autem nostrates amici longe fideliores sint amicis
 Græcis, quodq; amicitia ratio maior apud nos, q̄
 apud uos, haud difficile fuerit docere. Ac per de-
 os Græcorum, ne tibi molestum sit audire, si quæ
 perpexi dixerò, multum iam temporis apud uos
 uersatus, uos enim mihi uideamini præclarior ca-
 teris de amicitia uerba posse facere, uim uero, su-
 staq; illius, adeo non solum pro sermorum digni-
 tate non exercere, ut sat uobis sit prædicare eam, et
 quantum sit bonum ostendere. At ubi usu uenit,
 deficientes à sermonibus, nescio quomodo è medio
 negotio aufugitis. Cæterum cum tragædi in scenâ
 progressi, istiusmodi amicitias uobis representant,
 pleriq; laudatis, atq; applaudit, ac pro se mutuo
 periclitantibus illis illachrymatis, ipsi uero nihil di-
 gnum laude pro amicis præstare audent. Quin
 si quando forte accidat, ut egeat amicus, ibi protin-
 nus non secus, atq; in somnia, procul auolantes eua-
 nescunt nobis multæ illæ tragædiæ, uosq; similes
 relinquunt inanibus istis, ac mutis personis, quæ
 diducto rictu, atq; immane hiantes, ne minimum
 quidem loquuntur. At nos ediuerso, quo sumus in
 dicendo de amicitia posteriores, hoc in præstanda
 ea præcedimus. Quare si uidetur, ita in præsentia

rum agamus, prius illos amicos ualere sinamus, si quos uel nos, uel nos ex ijs, qui olim fuerunt, recensere ualeamus, quando ista quidem parte nos nimirum superaueritis, compluribus, ac grauibus adductis testibus, nempe poetis, qui Achillis & Patrocli amicitiam, tum Thesei Perithoiq; neq; non aliorum necessitudinem, pulcherrimis uersibus carminibusq; contexuerunt. Quin pauca quosdam in medium adferamus ex ijs, qui nostra ipsorum memoria fuerint, atq; eorum res gestas exponamus. Ego quidem scythicas, tu uero graecicas. Et in his ueter superarit, melioraq; produxerit amicorum exempla, is & uictor esto, ac suam ipsius uictoriam promulgato, tanquam qui pulcherrimum, honestissimumq; certamen decertarit, adeo ut ego quidem non paulo malim mihi in singulari uicto certamine dextram amputari, nam ea est apud Scythas uicto poena, quam in amicitia quopiam inferior iudicari, praesertim Graeco, ipse Scythas cum sim. MNE. Quanquam est haud mediocri negotij cum uiro, ita ut tu es, bellatore, singulari certamine congredi, tum admodum instructo missilibus, ac penetrabilibus narrationibus, haud tamen usque adeo ignauiter eam cito uniuersam deferens Graeciam, tibi cesseris. Etenim uehementer absurdum fuerit, cum duo illi tantum uicerint scytharum, quantum fuisse declarant tum fabulae, tum uetustae uestrae picturae, quas paulo ante scite admodum representabas, Graecos omnes, tot nationes, tot amice

T O X A R I S

tes, nullo defendente uinci abs te. Nam istuc si fiat, non dextram, quemadmodum apud uos solet, sed linguam exeat conueniat. Sed utrum spectare nos oportet, numerum ne eorum, quæ amice qui gesserit, an magis quo plures alteruter amicos referre poterit, hoc uictoria dignior uidebitur? Toxa. Nequaquam, immo non multitudine uis horum spectetur, uerum si quæ tu narrabis facta, ijs, quæ narabo, uideantur præstantiora, magisq; penetrantia, tum nimirum etiâ si numero paria sint, opportuniora, magisq; letalia mihi facient uulnera. Ac penè memet adictus accommodabo. Mnesip. Probe loqueris. statuamus igitur, quot erunt satis. Toxa. Mihi quidem satis fore uidetur, si uterq; quinque narret exempla. Mne. Itidem mihi uidetur, ac prior dicato, uerum adiuratus nimirum non nisi uera dicturum, alioqui fingere eiusmodi, non admodum fuerit difficile, palàm autem re felli non queant. Porro si iuraris, nefas sit, non habere fidem. Toxa. Iurabimus, siquid etiam iurciurando opus esse censes. Mne. At quis tibi è dijs nostratibus, num satisficiat Iupiter philius? Toxa. Et maxime. Ego quoq; tibi nostram iurabo, meapte in lingua. Mne. Testis igitur esto Iupiter philius, quæcumq; dicturus sum apud te, ea nimirum, uel quæ uiderim ipse, uel quæ ab alijs quoad fieri potuit, diligentissime perceperim, narraturum, nihil ex meipso commissentem, alienantemq;. Ac primo quidem loco A gatho

elis, Diniæq; amicitiam referam, quæ apud Ionas est celebratissima. Nam Agathocles hic, qui Samus fuit, non ita pridem uixit, uir in amicitia quidē præcipuus, ita ut re declarauit. Cæterum reliquis in rebus uulgo Samiorum nihilo præstantior, neq; genere, neq; cæteris item opibus. Huic cum Dima Ephesio Lysionis filio amicitia à puero intercesserat. Porro Dimas supra modum ditatus est, & quemadmodum solent ij, qui nunc populi uicti sunt, complures & alios secum habebat, satis quidem idoneos illos & ad componendum, & ad uoluptæriam consuetudinem, ab amicitia uero longe alienissimos. Atq; inter hos interim habebatur & Agathocles, conuiuabatq; & componebat illis, non admodum approbans eam uiuendi rationem. Dimas autem nihilo hunc potiore habebat, quàm cæteros adulescentes. Tandem etiã offendere cœpit, crebrius obiurgans, molestusq; uidebatur, quippe qui admoneret eum maiorum, præceperetq; ut seruaret, quæ multo labore patris illi reliquisset, adeo ut ob hæc ne ad commestationes quidem illum donec adhiberet, sed solus cum illis commestaretur cælare cupiēs Agathoclem. Demum ab assessoribus illis misero persuasum est, quod adamareretur à Chariclea Demonaetis uxore uiri illustri, atq; inter Ephesios in honoribus ciuilibus primarij. Iam et literulæ à muliere ad illum missitæ, & certæ feminæ & mala quedam admorsa, deniq; quicquid ad hæc lenæ machinan-

T O X A R I S

*tur in adolescentes, quo paulatim illis amorem ar-
 tibus quibusdam inferant, primumq; hac incen-
 dant opinione, quod sese credant amari. Nam plu-
 rimum illicat & hoc, præsertim eos, qui sibi for-
 mosi uidentur, donec imprudentes in casses incide-
 rint. Erat autem Chariclæa urbana quidem, &
 elegans muliercula, at supra modum meretricia,
 semperq; illius, quicumq; forte adisset, etiam si quis
 admodum leniter concupiuisset, quin si uel aspexis-
 ses duntaxat, protinus adnuebat. nec ullo pacto
 metuendum erat, nequando recusaret Chariclæa,
 admirabilis autem alioquin artifex, quauisq; me-
 retrice doctior, irretire amatorem, & ambiguus,
 cum adhuc esset totum subigere, at cum iam tenere
 tur inatere, ac magis, magisq; accendere, nunc ira,
 nunc blandimentis, ac mox fastidio, deinde inie-
 cta suspicione, quasi ad alium sese deflexura esset,
 postremo omni ex parte egregie docta erat mulier
 & absoluta; artibusq; omni ingenio in amantes in-
 structa. Hanc igitur tum Dinia adulatètes accersi-
 uerant in adolescentulum, multaq; ad simulabant
 quo eum in amorem Chariclæa impellerent, illa
 porro quæ complures iam adolescentes iugula-
 rat, & innumerabiles amores fuerat mentita, do-
 mosq; opulentas euerterat, uarium quoddam, atq;
 inexpugnabile malum, ubi nacta manibus est,
 simplicem, & huiusmodi artium imperitum ado-
 lescentulum, haudquaquam amittebat ex ungui-
 bus, sed undiq; oppugnans, tentansq; ubi iam*

omnium esset compos, tum ipsa dum aspicit, aspice perijt, tum infelicia Diniæ innumerabilium malorum exitit causa. Nam primum quidem statim litterulas illas ad illum dat, ac subinde missitat anallulam, quæ renuntiaret, ut fletet, ut uigilaret, postremo ut misera præ amore suffocatura esset sese. Donec iam beatus ille persuasus, sibi formosus esse uideretur, atque Ephesiorum uxoribus præter cæteros adamabilis. Ac tandem in congressum ad ductus est multis precibus exoratus. Et ex eo quidem tempore facilis iam erat coniectura, fore ut acciperetur à muliere formosa, ad uoluptatem congruendi doctæ, & in loco flere, & inter loquendum miserabiliter suspirare, & iam abeuntem amplecti, & aduenti obuiam occurrere, & formam colere sic, ut maxime placitura esset, interdum uel uoce, uel cathara, quibus omnibus in Diniam usa est. At ubi sensit excrucuari, iamq; amore illaqueatum, ac subiugum esse factum, aliud ad hæc excogitat, quo miserum subuertat, gravidam se ex eo simulat, (nã hoc quoq; efficitur, ad magis ac magis inflammandum stultum amantem.) Neque postea commeabat ad illum, affirmans a' uiro obseruari sese, qui iam amorem persensisset. Hic uero rem iam non ultra ferre potis erat, neque durare quibat, cum illam non aspiceret, sed lachrymabatur, adulatoresq; ad eam mittebat, ac Charicleæ nomen inclamabat. imaginemq; illius amplexus (candido enim lapide fecerat) ciulabat. Demum in limine abiiciens

sese iactabatur, planeq; res extremae dementiae spe-
 ciem obtinebat. siquidem munera reddita sunt mu-
 lieri, non pro malorum aut corollarum pretio, sed
 solidae domus, agri, famulae, uestes florulentae, au-
 ri quantum optaret. Quid multa? Breui Lysionis
 domus antea inter Iones nobilissima exhausta est,
 atq; exinanita. Deinde ubi iam exuccus esset, eo re-
 licto, alium quēpiam adolescentulum Cretensem,
 bene nummatum uenata est, illiq; substituit. Iam nū
 delictet illum adamabat, atq; is quidem credebat.
 itaq; Dinias neglectus non à Chariclæa modo,
 uerum etiam ab assentatoribus (nam isti quoq; ad
 Cretensem amatorē iam descūuerant) abit ad Ag-
 thoclem, iam pridem non inscium, quā illi res
 misere haberent. At initio quidem ueritus, tamen
 exposuit omnia, amorem, egestatem, arrogantiam
 mulieris, riualem Cretensem, in summa non uictu-
 rum sese, nisi cum Chariclæa consuetudinem habe-
 ret. Ille uero intempesiuum esse ratus id temporis,
 exprobrare Diniae, quapropter ex amicis unum
 sese non adisset, sed tum quidem assentatores su-
 os sibi anteposuisset, diuendit, quam unam ha-
 bebat in Samo, domo paterna, pretium illi attu-
 lit talenta tria. Quae simulatque recepisset Di-
 nias, haud clam erat Chariclæae, rursus subito
 formosus factus, rursus analla et literula, et ex
 postulatio, quod iam diu sese non adisset, con-
 currerunt item adulescentes applaudentes, ut uide-
 runt Diniae adhuc esse quod daret. cum autem
 pollicitus

pollicatus esset se se uenturum ad illam, uenissetq; præ
 mo ferè somno, essetq; intus Demonax Chariclææ
 maritus, sine quod alioqui persenserat, sine de com-
 posito, proditione q; uxoris (nam utrumq; fertur)
 exiliens uelut ex insidijs, & atrium iubet occlude-
 re, & Diniam comprehendi, ignem, ac flagramb
 uitans, neq; non gladium tanquam in mœchum
 educens. Ille porro reputans quibus in malis esset,
 uecte quopiam de proximo, ut iacebat, arrepto, tū
 ipsum occidit Demonactem, in tempus adigens, tum
 Chariclæam, atq; hanc quidem non ictu uno, ue-
 rum etiam & uecte sæpius, & postea Demonactis
 gladio feriens. At famuli interea morti stabant, reū
 nonitate attoniti. Deinde comprehendere conati, cū
 in hos quoq; ferro insiliret, ipsi qdē auferunt. Dē
 dias autem clam se se subduxit, tanto patrato facin-
 ore. Et ad aurorā usq; apud Agathoclem diuersa-
 batur, pariterq; et que facta essent reputabāt, &
 qd in posterū esset euenturum considerabant. ut au-
 tem diluxit, milites aderant (iam enim res erat dē
 uulgata) comprehensumq; Diniam, nec hunc iam
 inficiantem homicidium, abducunt ad præfectum,
 qui per id tempus Asiam moderabatur. Hic eum
 ad Persarum regem remittit. nec ita multo post re-
 legatus est Dinias in Giaron insulam ex Cycladi-
 bus unam, damnatus à rege, ut in ea, quoad uive-
 ret, exularet. Agathocles autem cum reliquis in
 rebus nunquam defuerat, tum pariter soluit in Itæ-
 liam, & amicorum solus una est iudicium comi-
 tatus, nihilq; commertus iuit in uincula. Porro ubi

TOXARIS

tam in exilium profectus est Diniās, ne tum quē-
dem desertus est ab amico, Quin potius ipse sua-
pte sponte dānatus, uersabatur in Giaro, simulq; cū
illo exulem agebat. At cum iam rerū necessariarū
omnium inopia laborarent, locans se ipsum purpus
rarijs unā cum alijs urinabat, quodq; hinc partum
est referēs, Diniām alebat. Quin et ægrotanti diu-
tissime inserviuit, & ubi uita defunctus est, noluit
unquam in patriam reuerti, uerum inibi perseue-
rauit in insula, pudori sibi fore ratus, si uel mortu-
um amicum deseruisset. Hoc tibi græca factum
amica retulerim, quod quidem non ita pridem
accidit. haud enim scio an anni quinque præterierint,
quod Agathocles in Giaro uitam obiit. Toxaris.

At utinā iniuratus ista Mnesippe dixisses, uidelē
cet quo mihi fas esset, eis non habere fidem. A dō
Scythicum quendā amicum Agathoclem istum de-
scripsisti, qn uereor nequē et aliū isti similē narres.
Mnesippus. Audi iam et alium Toxari Euehidē
cum Chaladensem. retulit autem mihi de hoc Simy-
lus nauclerus Megarensis, adiurans profecto se te-
ste rem factam esse. Aiebat enim nauiganisse sese
ex Italia Athenas, arater Pleiadum occasum, colle-
cticios quosdam homines uentem, in his fuisse
Euthydicum, unāq; cum hoc Damonem Chalcidē
sem eiusdem amicum. At natu quidem eos æqua-
les fuisse, uerum Euthydicum, ualētem, robustūq;
Damonē contra suppalidū, ac uoletudinariū, quāse
q nūp (ut apparebat) ex diurno morbo renaluis-
set. Itaq; ad Sialia usq; feliciter aiebat Simylus nō

navigasse ipsos. Caterum ubi transmissis fretis, in ipso iam Ionio mari navigarent, tempestatem maximam eis incubuisse. Quid autem attinet multa referre? immanes quasdam procellas ac firmosacras tuon grandines, et si quæ alia tempestatum mala. ut vero iam haud procul abessent à Zacyntho nuda navigantes antennæ, præterea et funes quosdam trahentes, quo nimirum vim, impetumque fluctus exciperent, circiter noctis medium Damonem, qui in tanta iactatione navigasset, vomuisse, in mare propendentem. Deinde, ut coniecto, nave vehementius in eam partem, in quam ille propendebat inclinata, simulque propellente fluctu excidisse cum prono corpore in pelagus, neque nudum tamen, videlicet, ut misero vel natante commode liceret. Mox itaque succlamasse, cum præfuatretur, mixque sese ab undis sustolleret. Porro Euehydium simul atque audisset, nam forte fortuna nudus in strato tunc erat, abiisse semet in mare, arreptoque Damonem, qui iam deficiebat (diutius enim ista uideri poterant lina scilicet relucente) una cum illo fluitasse, pariterque summo vertice extitisse. Ac noluisse quidem illis optulari sese miseratos uirorum calamitatem, uerum negasse, quod uento præualido raperentur. Illud tamen fecisse, subera complura ad illos proiecasse, tum ex cotis aliquot, ut ab us suspensi natarent, si quem forte ex eis uanascerentur. Postremo atusoria quoque tabulata, quæ quidem erant nequaquam exigua. cogita iam per deos, quod aliud grauius beneuolentiæ documentum quisquam edere queat: ne ho-

T O X A R I S

*in*nē amicum, qui noctu decidisset in mare, usque
 adeo seuiens, quā communicata morte, iamq;
 adeo mihi ante oculos ponē, imminentes procellas,
 fragorem undarum circumfrementium, spumam
 undiq; efferuescentem, noctem, ac desperationem.
 Ad hęc illum iam præfocari incipientem, uixq;
 undis extantem, manusq; porrigentem amico, hęc
 autem incoactāter insiliētē, simulq; nantem, pro-
 fusq; sollicitum, ne se prior Damon interiret. sic
 enim profecto cognosces, quod haud ingenerosum,
 hunc quoq; amicum, uidelicet Euthydicum retu-
 lerim. Toxaris. Vtrum perierunt uiri Mnesip-
 pe, an salus quæpiam ex insperato illis contigit?
 A deo ego illis non mediocriter timui. Mnesip-
 pus. Bono anima es Toxaris, seruati sunt, quos
 hodieq; Athenis agunt, ambo philosophiæ dan-
 tes operam. Nam Simylus ea demum narrare pote-
 rat, quæ noctu uidere licuit. hunc delapsum, illis
 desiliētē, simulq; nantes, quatenus per noctem de-
 batur aspicere. Porro quæ post hęc acciderint, ij,
 qui cum Euthydico uersantur, narrant. Primum
 quidem, subera quædam forte nactos, suspendisse
 de his sese, atq; ita hærentes fluitasse perq; incom-
 mode, Deinde ubi tabulata conspexissent iam sub
 auroram annasse, conscensisq; illis commode nantes
 appulisse Zacynthum. post hos autem, qui neustiquā
 mali sunt, ut ego quidem autumo, accipe iam ter-
 tium nihilo istis inferiorē. Eudamidas Corinthius
 Aretæo Corinthio, & Charixeno Sicyonio amicus
 utebatur, & ijs quidem opulentis, cum ipse pau-

perrimus esset. Hic uita decedens testamentum reliquit, alijs quidem fortasse deridiculum, tibi uero, haud scio, an tale sit appariturum, uiro probo, et apud quem amicitia in pretio sit, quiq; uel cum praecipuis in ea certare queas, sic enim in eo scriptum erat. Lego Aretæo quidem, matrem meam alendam, atq; in senectâ fouendam, Charixeno uero filiam meam elocandam cum dote, quantâ ab illo maxima dari poterit. Erat autem illi mater anus, ac filiola iam matura nuptijs. Siquid autem interim acciderit, alterutri huius quoq; partem (ut aiunt) alter habeto. Huiusmodi lecto testamento, ij, qui tenuitatem quidē Eudamidae nouerant, at amicitiam, quæ illi cum his uiris intercesserat, ignorabant, rem pro ludo, iocoq; ducebant. Nemo certe aderat, qui non cum risu discederet, quod eiusmodi hereditatem Aretæus, et Charixenus essent accepturi, atq; ita aiebant. Siquidem persoluent Eudamidae, superstites ipsi hereditatem tradent mortuo. At heredes, quibus ista erant legata: ut audierunt, uenerunt ilico agnoscentes, rataq; facientes ea, quæ erant testamento mandata. Itaq; Charixenus quinq; duntaxat dies superstes, diem obiit. Aretæus autem optimus successor factus, tum illius, tum suo ipsius suscepto onere, et matrem alit Eudamidae, et filiam non ita pridem elocauit, ex quinq; talentis, quæ possidebat, duobus in propria filie dotem, duobus in amica filiam erogatis. Ac nuptias ambarum eodem die fieri uoluit. Quid tibi Toxaris Aretæus iste uidetur? num nam le-

T O X A R I S

ne amicitia argumentum exhibuisse, adita huiusmodi hereditate, neque deserto amici sui testamento? an hunc quoque in perfectis, idoneisque calculis ponimus? ut sit unus e quinque? Toxaris. Et iste quidem egregius, quanquam equidem Eudamida multo magis ob fiduciam admiratus sum, qua fuit erga amicos. declarauit enim quod et ipse eadem fuisset factururus erga illos, tametsi non essent ea scripta in testamento, uerum ante alios uenisset non scriptus talium haeres. Mnesippus. Probe dicas. sed quartum iam tibi narrabo, Zenothemim Charmoleum Massilia oriundum. commonstrabatur mihi in Italia patriae nomine legatum agenti, uir decorus, procerus, ac diues, ut apparebat. Assidebat illi uxor in rheda iter facienti, cum alioqui deformis, tum dimidia nempe dextra corporis parte manas, alteroque caeca oculo, teterrimum quoddam, et re fugendum tericulum. Deinde cum demirarer, si decorus ille cum esset, ac uenustus, sustineret eiusmodi mulierem sibi adiunctam, is, qui mihi eum commonstrabat, causam exponit, quare in id matrimonium incidisset. nouerat enim compertis omnianam ipse quoque Massiliensis erat. Menecrati, inquit, huius foedae patri, amicus erat Zenothemis, uiro diuiti, ac honorato, ipse usdem rebus par. Deinde aliquanto post facultatibus exutus est ex condemnatione Menecrates, quo tempore pariter infamis, et ad capeffendos magistratus inidoneus est iudicatus a sexcentum uiris, tanquam qui sententiam iniquam pronuntiasset. Ad hunc autem modum

Inquit, nos Massilienses multamus, si quis corrupte
 iudicet. Grauius itaq; ferebat Menecrates. Pri-
 mum quod esset condemnatus, deinde, quod e' diui-
 te pauper. Postremo, quod ex nobili repente factus
 esset infamis, ac reiectus. At præter cætera cum
 ipsa discruciaabat filia iam nubilis, utpote annos
 nata decem et octo, quam ne cum omni quidem pa-
 tris substantia quam ante condemnationem posse-
 derat, dignatus fuisset quisquam ingenuus, ac pau-
 per facile accipere, quæ tam infelici fuerit fortuna.
 Quin et conadere dicebatur, idq; circa lunam cre-
 scientem. Hæc ubi apud Zenothemum deploraret,
 bono inquit animo es Menecrates, Neq; enim ipse
 egebis necessarijs, & filia tua dignum aliquẽ suo
 genere sponsum inuenerit. Atq; hæc elocutus, sta-
 tim apprehensa illius dextera, deduxit domum.
 Ibiq; opes, quæ illi multæ erant, partitus est cum
 illo, ac cœna apparari iussa, conuiuio accipit ami-
 cos, & in his Menecratem, ueluti iam e' necessa-
 rijs cupiam persuasisset, ut puellam in matrimo-
 nium acciperet. posteaquam autem conuiuium per-
 egerant, libassentq; dijs, tum uero plenam illi cali-
 cem porrigens, accipe inquit Menecrates a' genero
 symbolum affinitatis poculum, nam hodie ductus
 sum ego filiam tuam Cydimachã, dotem au-
 tem iam olim accepi, talenta quinq; & uiginti. illo
 uero respondete, absit ne feceris o' Zenothemis, ne
 ue ipse usque adeo insaniam, ut te, qui & iuuenis
 es, et formosus, conspiciã cû deformi puella, ac debi-
 litate coniugatũ. Hæc inquã illo loquẽte, hic spõsam

T O X A R I S

adiunctam tollens abduxit in thalamum, ac paulo post prodijt, ea deuirginata. atq; ex eo tempore cum illa uiuit, supra modum diligens, & quem admodum uides, circumferens eam. Et non solum non pudet matrimonij, uerum etiam perinde, atq; cohonestatus eo, sic ostentat propterea quod negligit corporis formam, ac fœditatem, ad hæc opes, & famam, tantum amica rationem habet Menecratis, neq; arbitratur eum sexcentum uirum sententia, deteriores esse factum, quantum ad necessitudinem. Quamquam pro iis iam illi gratia retulit fortuna, ad hunc modum. Puellus enim ei formosissimus ex illa deformissima susceptus est. Neq; diu est, quod tollens hunc pater, intulit in curiam, frontibus oleagnis coronatum, ac pullis amictum, quo plus miserationis auo conciliaret. At infans ardebat iudiciibus, manibusq; complodebat. Ita q; cœria commota super illo, remisit multam Menecrati, atq; ille iam rei, famæq; restitutus est eiusmodi patrono usus apud Iudices. Hæc affirmabat Massiliensis Zenothemim amica gratia fecisse, haud mediocria, sicuti uides. neq; qualia passim Scythæ fœtitant, qui concubinas formosissimas summa cura deligere dicuntur. Restat nobis quintus. Neq; uero mihi uideor alium quempiam debere dicere, Demetrio Suniensi præterito. Nauigarat in Aegyptum Demetrius una cum Antiphilo Alopeceusi, qui cum illi iam inde a teneris annis fuerat amicitia, atq; ephēbus ephēbo conuixerat, pariterq; fuerat eruditus. ipse quidem Cynicam disciplinam secutus

sub Rhodio illo sophista, Antiphilus vero medici sciētiā exercuerat. At hoc temporis forte profectus fuerat in Aegyptum, ad spectaculum Pyramidum, Memnonisq; . Nam audierat illas, cum essent sublimes, umbram non iacere, Memnonem autem uocem edere, ex oriente sole. harum igitur rerum cupiditate aduentus Demetrius, uidelicet ut Pyramidas intueretur, ac Memnonem audiret, sextū iam mensem aduerso Nilo nauigabat, relicto Antiphilo, qđ is itinere, atq; aestu defessus esset. Huic autem interea calamitas incidit, quæ singularem quempiam amicum postularet. Nam puer eius, ne nomine ita & patria Syrus, in ita societate cum sacrilegis aliquot, una cum illis in Anubis templis irrupit, sublatoq; deo ad hoc phialis aureis duabus tum aduiceo, aureo & hoc, neq; non cynoccephalis argenteis. atq; id genus alijs, omnia apud Syrum deposuerant. Deinde forte comprehensi (aspi enim fuerant diuēdentes nescio quid) rem omnem protinus confessi sunt destrikti in rota, deportatiq; uenerunt in aedes Antiphili, ibi res furto sublatas depromebant, sub lectica quadam in abdito conditas. Syrus itaq; ilico uinctus, unaq; herus huius Antiphilus, atq; is quidem interea, dum præcepto rem audit, auulsus. Hæc opitulabatur quispiam, quin magis ij, qui fuerant hactenus amici, auersabantur hominem tanquam qui templum Anubis sacrilegio compilasset, seseq; impiari credebant, si cum illo bibissent, aut edissent. Porro duo, qui reliqui erant pueri, quicquid erat in domo conuulsan

TOXARIS

tes, fugæ discesserunt. In uinculis igitur erat miser Antiphilus multum iam temporis, habitus interim omnium, quantum in carcere erat, sordidissimus. porro præfectus carceris Aegyptius homo superstitiosus ratus sese gratum facere deo, atq; illius ulcisci uices, grauis Antiphilo imminabat. Quod si quando defenderet, affirmans se nihil eiusmodi patrassè, impudens habebatur, atq; hoc nomine multo etiam magis erat inuisus. Subægrotabat itaq; iam, maleq; habebat. nec mirum, quippe qui humi cubaret, idq; etiam noctu. neq; crura sineretur protendere, ligno inclusa. nam per diem Cyphone stringebatur, altera manu uincta ferro. at noctu cogebatur totus in uinculis esse. Ad hæc insuper domicilij pædor, ac præfectio, multis ibidem uinctis, locumq; angustum premens, adeo ut uix respirarent, tum ferri stridor, ac somnus exiguus. Hæc omnia molesta erant, atq; intoleranda, nimirum homini eiusmodi rerum insueto, minimeq; ad tam durum uitæ genus exercito. Cum uero iam deficeret, ac ne abum quidem capere posset, reuersus est tandem C Demetrius, nihil dum sciens eorum, quæ acciderant. ut autem cognouerat, quo in loco res esset, statimq; curriculo ad carcerem uenisset, tum quidem admissus nõ est, propterea quod uespera iam esset, et carceris custos iandudum oclusis foribus dormiebat, ministris excubias agere iussis. At mane cum esset, ingressus, multis uidelicet precibus admissus, accedens multo tempore querebat Antiphilum, quip-

pe malorum multitudine sic immutatum, ut agnosci non quiret. Circumiens igitur è uinctis unumquensq; contemplabatur, eorum more, qui familiarium cadauera iam marcida facta requirunt in stragibus. Quod ni nomē fuisset elocutus, Antiphilum Denomenis filium, ne longo quidem tempore potuisset agnosci quisnam esset, usque adeo præ malis erat transfiguratus. ut uero ad uocem agnitam respondisset, atq; adueniente illo comam diduxisset, eam à uultu abigens sordidam, atq; impexam, ostendit sese quis esset. Hic ambo collapsi sunt, eius lantes, in aciem inopinato spectaculo. uerum aliquāto post, poste aquam & ipse sibi redditus, & Antiphilum recipiens Demetrius, de singulis esset illum diligenter perconctatus, bono animo esse iubet. Tū dissecto pallio, dimidiato quidē induitur ipse, reliquum autem illi donat, detractis illi putribus, atq; detritis, quibus erat opertus, panniculis. Atq; ex eo die modis oibus illi aderat, curā eius agens, inferniensq;. Locatus. n. sese, ūs, qui uersabatur in portu, mercatoribus, à mane ad mediū usq; diē, oneribus gestandis nō parū lucri faciebat. Deinde ab opere reuersus, mercedis partē atrerario in manū dabat, quo illi mansuetū hunc, ac pacatum redderet. De reliquo autē in amici curā, affatim suppeditabat. Atq; interdum qdē aderat Antiphilo, quo illū consolaretur. ubi uero nox occupasset, pro atreris foribus, facto ex herbis torulo, substratisq; frondibus, acq̄scebatur. Et in hunc quidem modū aliquādiu debebant, ut Demetrius nullo uetate ingrederetur,

T O X A R I S

atq; ob id mitius ferret calamitatem Antiphilus, donec extincto in carcere latrone quopiam, idq;, ut putabatur, ueneno, & custodiae exactissime obseruatae, neq; deinde quisquam admissus in domum alium, in quo uincti seruabantur. Quas ob res dubius, atq; anxius, cum alia uia non pateret, qualiceret amico adesse, adito praefecti collega, seipsum defert tanquam in irruptione templi A nubis communem operam addidisset, id simulatq; confessus est, abductus est ilico in carcerem, uinctusq; iuxta Antiphilum. Nam hoc magnis precibus uix obtinuerat à carcerario, ut proxime Antiphilo, atq; eadem in trabe uinaretur. Hic igitur uel maxime declarauit, quanto in illum fuerit amore, cum sua ipsius incommoda negligeret (nanq; hoc inuenerat ipse) illud autem curae haberet, quo pacto fieri posset, ut ille & quamplurimum dormiret, & minimum angeretur. Atq; ita commode tolerabant, communicatis inter ipsos malis. donec aliquanto post, tale quiddam accidit, quod finem ferme eorū imponeret calamitati. siquidem è uinctis quispiā, haud scio unde nactus limam, adiunctis conuertis captiuorum plerisq; athenam in se cuit, qua seriatim erant astricti, cyphonibus in hanc insertis, soluitq; omnes. Qui quidem facile, trucidatis quippe paucas custodibus, conglobati prosiliere. Atq; uel quod demilico quo quisq; poterat dissipati, postea pleriq; sunt comprehensi. Porro Demetrius, & Antiphilus inibi remanserunt, Syto quoq; retento, qui iam ausugere parabat. Ut autem diluxisset, Aegypti

praeses, cognito quod acciderat, emisit quidem qui
 illos insequeretur, accersitis autem ijs, qui erant cum
 Demetrio, soluit à vinculis collaudatos, quod soli
 non au fugissent. At illis haudquaquam sat erat,
 ut hoc titulo dimitterentur. Clamabat autem De-
 metrius, sibiq; non mediocribus in rebus iniuriam
 fieri praetendebat, si pro maleficus habiti uideren-
 tur, uel commiseratione, uel ob id auidis, quod non
 au fugissent, dimitti. In summa compulere iudicem,
 ut causam exactius excuteret. At hic ubi reperis,
 nihil eos commeritos, collaudatos illos, Demetrium
 autem seorsum. quoq; admiratus, liberos esse iussit,
 consolans super poena, quam tulerant, praeter ius in
 uincula coniecti. Quin etiam ambos munere pro-
 secutus est, idq; de suo, Antiphilum drachmarum
 decem millibus, bis tanto Demetrium. Ac Antiphi-
 lus etiam nunc quidem in Aegypto est. Demetrius
 autem sua quoq; uiginti millia relinquens amico,
 concessit in Indiam, profectus ad Brachmanas,
 tantum hoc locutus Antiphilo, merito sibi iam igno-
 scendum uideri, quod tum ab eo discederet. Neque
 enim sibi opus fore pecunia, quoad is perseveraret,
 esse, qui erat, uidelicet qui possit paucus esse conten-
 tus, neq; illum amplius egere amico, quippe cui res
 iam feliciater haberent. Huiusmodi sunt Toxaris
 amici graec. Quid ni initio notasses nos, tanquam q
 uerbis nos actaremus, idem profecto relaturus erã
 tibi cõplures orationes, atq; eas egregias, quas De-
 metrius habuerit in iudicio, cum interim pro seipso
 nihil defenderet, pro Antiphilo uero, lachrymas

T O X A R I S

funderet, atq; etiam supplex esset, totamq; causam
in sese reciperet, donec Syrus flagris cæsus ambos
eos liberos fecit. Hos igitur paucos e plurimis, quos
mihi primum memoria suggestit, tibi narrauerim
præclaros, ac firmos amicos. Quod reliquum est,
iam decedens a narratione, tibi dicendi partes tra-
do. Tu porro uti Scythas his non inferiores refe-
ras, sed longe præstantiores, tibi ipsi curæ fuerit, si
quid de dextra sollicitus es, ne ea tibi præcadatur.
Verum oportet strenuum præstare uirum. Etenim
res quædam uehementer ridicula tibi contigerit, si
cum Orestem, ac Pyladem admodum sophistæ lau-
datis, pro Scythia dicens orator ignauus appare-
as. **Toxa.** Recte tu quidem Mnesippe, qui quæ-
dam ad dicendum etiam adhortaris, perinde quasi
nihil sollicitus sis, ne tibi lingua excecetur, uictis in
narrationibus. sed iam exordiar, nihil quidem,
quemadmodum tu, uerbis phalerans, atq; adornas
(neq; enim is Scytharum mos) præsertim cum res
ipsæ longe magis loquantur, quam uerba. Nihil au-
tem eiusmodi expectaueris a nobis, cuiusmodi tu
commemorando laudibus extulisti, puta si quis sine
dote duxerit deformem mulierem, aut si quis ami-
ci filie nubenti, pecuniolam donauerit, duo talen-
ta, ac per Iouem si quis sponte eat in uincula cum
certo sciat se paulopost esse soluendum. Admodum
enim leuia ista, neq; quicquam inest in his uel ma-
gni negotij, uel uirile quod sit. Cæterum ego tibi
referam multas cædes, bellaq; et mortes amicorū
atq; susceperis, ut intelligas uestra ista lusum esse,

si cum Scythias conferantur. Neq̄ tamen istuc sine
 causa factis. Sed merito parua ista miramini, pro-
 pterea, quod non sunt uobis admodum graues oc-
 casiones declarandae amicitiae, quippe in altae pa-
 ce uiuentibus. Quemadmodum nec in tranquilli-
 tate queas scire, bonus sit gubernator nec ne. Tem-
 pestate enim tibi opus fuerit, ad hoc ut dignoscas.
 At apud nos bella perpetua, & aut inuadimus
 alios, ut cedimus inuadentibus, aut ubi forte con-
 currimus, pro pascuis, praedaeq; pugnamus. Hic
 potissimum opus est bonis amicas, eoq; q̄ firmissime
 constituimus amicitias, sola haec arma inuicta, atq;
 inexpugnabilia esse iudicantes. Prius autem uolo ti-
 bi commemorare quo ritu faciamus amicos, non ex
 poculis, quemadmodu nos, neq; si quis equalis sit,
 aut uicinus, uerũ ubi strenuum quepiam uirũ con-
 spexerimus, quiq; praecleara facinora parrare pos-
 sit, in hunc omnes studio incumbimus, & qd̄ ues
 in ambiendis coniugijs, id nos in amicas facere nõ
 grauamur, dum quasi procos agentes, nihilq; nõ fa-
 cientes, ne uidelicet frustremur amicitia, ne ue reie-
 cti esse uideamur. At ubi iam in amicitias ceteris
 repulsis, delectus est q̄stiam, protinus faedus ini-
 tur, ac iusurandũ, qd̄ sit maximũ nimirũ, et uictis
 eos pariter, et mortẽ appetiturũ si sit opus, alte-
 rũ pro altero. Atq; ita facimus. Etenim simulatq;
 inasis digitis, sanguinem in calicem destillaueri-
 mus, summisq; intinctis gladijs, ambo pariter ad-
 mouentes biberimus, non est quicquã, quod deinceps
 de nos queat dirimere. Admittuntur autem ad ha-

TOXARIS

iusmodi fœdera ad summum tres. Nam qui multis sit amicus, is eo loco habetur apud nos, quo cōmunes istæ, atq; adulteræ uxores, arbitramurq; iã non perinde firmam illius amicitiam fore, postea quam est in plures partes dissecta. Exordiar autem ab ijs, quæ nuper Dandamis fecit. Dãdamis enim hic in conflictu cum Sauromatis, cum esset captivus abductus eius amicus Amizocas, Quin potius ante tibi iurabo nostrum iusiurandum, quandoquidem istuc initio sum pollicatus. Non enim per Veritum & Acinacem, quicquã mentiturus sum apud te de Scythicis amicis. Mnesippus. Equidem tuum iusiurandum haud magno pere desyderabã, proinde recte facis, qui nullum decorum iures.

Toxaris. Quid tu narras? An non tibi videtur esse dii Ventus & Acinacis? A deo'ne te fugit quod nihil sit maius mortalibus vita ac morte? Per hæc utiq; iuramus, quoties per Ventum, & Acinacem iuramus, videlicet per Ventum, tanquam q̄ uiuendi sit causa, per Acinacem uero, ut qui mortis sit author. Mnesippus. At qui si ista idonea causa est, profecto multos alios quoq; deos estis habituri, tales qualis est Acinacis, puta iaculum, lancem, uenenum, funem, atq; his consimilia. Quando quidem uariis est iste deus interitus, atq; innumere uabiles aperit uias, quibus ad illum sit aditus.

Toxaris. Vide quã contentiose nunc, quamq; subdole facis, dum medio sermone interpellas me, excutisq; ac disturbas orationem meam. At ipse loquente te silentium agebam. Mne. Age, non sum istuc

istuc posthac facturus Toxaris. Et optimo iure ob-
 iurgas. quare perge confidenter, quod restat dicere,
 perinde quasi nec adsum, dum loqueris. adeo tibi
 silebo. Toxaris. Quartus igitur agebatur
 dies Dandamidi, & Amiſocæ, mutuum sangui-
 nem pariter biberant, uenerant interea in regio-
 nem nostram Saucromatæ, cum equitum decem mil-
 libus, peditum autem bis tantum aduenisse fereba-
 tur, ij nimirum, cum in nos irruissent imperatos,
 neq; expectantes illorum insultum, omnes quidem
 cedere cogunt, complures autem repugnantes occi-
 dunt, nonnullos & uiuos abducunt, nisi si quis ef-
 fugerat tranans in ulteriorem fluminis ripam, ubi
 nobis dimidium copiarum, et pars curruum erat.
 sic enim id temporis castra fueramus metati, haud
 scio quo consilio Archiplanorum, idest ducum no-
 strorum, ad utranq; Tanaidis ripam. Proinus itaq;
 & prædas abigere, & captiuas abducere, & ten-
 toria diripere, & curribus potiri, atq; ijs plerisq;
 cum uiris captis, & sub oculis nostris concubinas,
 uxoresq; nostras constuprare. Nos porro rem in-
 digne tulimus. At Amiſocæ, cum ducretur (erat
 enim captus) nominatim inclamauit amicum mise-
 re uinctus simulq; aëlias, & sanguinis commone-
 fecit. Quod simulatq; exaudierat Dandamis, ni-
 hil etiam conctatus, spectantibus omnibus, transiit
 ad hostes, ibi Saucromatæ densatis telis irruerunt
 in illum, iam confixuri, nisi succlamasset Zirim.
 Hoc uerbi si quis sonuerit, postea non interimunt,
 sed recipiunt, tanquam dudentem sese pretio redi-

mendum. Moxq; ad illorum ducem adductus veni-
 postebat amicum, ille redemptionis pretium postu-
 labat. Neq; enim prius dimissurum sese, nisi maxi-
 mum pro illo recepisset. Tum Dandamis, quæ posse
 debam inq; ea omnia a uobis direpta sunt. quod
 siquid est, quod nudus præstare queam, id sum pa-
 ratus polliceri uobis, & imperato quicquid uoles.
 Et si ita uis, me ipsum huius in locum recipe, &
 abutere ad quodcumq; tibi lubitum erit. Ad hæc
 Sauromata, Nihil inq; opus retinere te, præsertim
 cum temet dedideris. Quin tu parte eorum, quæ
 possides, tradita, amicum abducto. Rogat ilico Dã-
 damis, quidnam uellet accipere, ille oculos postu-
 lat. Atque hic protinus exhibuit eruendos. Dein-
 de ubi essent execti, iamq; pretium persolutum es-
 set Sauromatis, recepto Amicæ reuersus est inni-
 tens illi, unaq; tranantes incolumes ad nos redierunt.
 Id factum animû reddebat scythis omnibus, neq;
 iam uictos esse rebantur sese, cum uiderent, quod
 apud nos esset bonorum maximum, id non diuina
 esse abductum ab hostibus, uerum superesse egre-
 giam mentem, & in amicos fidem. At idem Sau-
 romatis formidinem non mediocrè incutiebat, re-
 putantibus cum cuiusmodi uiris, si se præparassent,
 essent pugnaturi, tamesi tum quidem ex impro-
 viso superassent. proinde sub noctem relictis maxima
 ex parte pecoribus, incensiq; curribus fuga sese
 subduxerunt. Porro Amicæ non tulit diuitias, ne
 uideret ipse, amicos cæco Dandamide, sed ipse se-

met exoculauit. Atq; ita sedent ambo, omniq; cum honore a populo scytharum publicitus abuntur. Quid tale Mneppeuos referre posses? Etiam si quis tibi donet, ut possis uel decem alios ad istos quinq; adiungere, etiam citra insurandum, si iasus, ut & multa liceat affingere? At ego tibi rem nudam exposui, tu uero si quem uellem narraffes, non sum nescius, quantas adornandae rei gratias phaleras narrationi fueris admisturus, quemadmodum supplicatit Dandamis, & quomodo sit excaecatus, & quae dixerit, & quo pacto redierit, et quemadmodum exceperint eum scythae, ad gratulantes, beneq; ominantes, atq; id genus alia, cuiusmodi nos ad demulcendas aures soletis artificio quodam addere. Audi igitur & alium hunc parem, Belittam huius Amzocae consobrinum. Is, ne detractum ex equo a leone Basthem amicum conspexisset, nam forte simul erant in uenatu, iamq; leo circumplexus illum iugulo admotus esset, atq; unguibus lamaret, desiliens & ipse inuolauit in tergum belluae, reflexitq; in sese prouocans, euerensq;, atq; inter dentes digitos inferens, conatus quoad licuit Bastham e' rictu leonis eximere, donec leo omissio illo iam senimortuo, ad Belittam sese conuertit. atq; ipsum quoque circumplexus occidit. At ille moriens (nam tanto anteuertit) Accinacem in leonis pectus defixit. Itaque pariter exanimati sunt omnes. nos autem sepeliumus eos, duobus aggestis tumulis inter se uicinis, altero amicorum, altero e' regione leonis. Iam tertio ti-

bi referam. Mæfippe Macentæ Lonchate, &
 Arfacomæ amicitiam. Hic enim Arfacomas de
 peribat Mazeam Leuathoris filiam, qui re-
 gnabat in Bosphoro, tum cum legatione fîngere-
 tur super tributo, quod Bosphorini femper nobis per-
 dere foliti, id temporis tertium iam mensem ultra
 diem legitimum diftulerant. In conuiuio igitur cû
 Mazeam uidiffet proceram, atq; decoram uirgi-
 niem, amore captus eft, grauitèr q; difcrutiabatur-
 iam itaq; quæ de tributis agebantur, erant trãfa-
 cta, Refponderatq; illi Rex, conuiuioq; accipiebat,
 mox illum dimiffurus. Eft autem mos in Bospho-
 ro, uti proci in conuiuio petant puellas, narrantes
 quinam fine, quibusq; rebus freti, decreuerint eas
 in matrimonium accipere. Atq; id temporis forte
 fortuna multi aderant in conuiuio proci, reges, ac
 regum filij, in his erat & Tigrapates Larorum
 princeps, & Adymachus Machlynæ dux, alijsq;
 cum his permulti. oportet autem unumquemq; pro-
 cum, poftè aquam exposuit quis fit, & qua fiducia
 ad ambiendas nuptias accefferit, conuiuari cum re-
 liquis, tacitumq; accumbere. Deinde peracto con-
 uuiuio, poftulata phiala, uinum in menfam effunde-
 re, atq; ita fponfam ambire, multum interea collas-
 dantem feſe, quo genere, quibus opibus, qua fit
 potentia. Ad hunc igitur modum cum multi iam li-
 baſſent, poſtulaſſentq; regna, & opes commemo-
 rantes, tandem Arfacomas, poſtulate phiala, non
 libauit (neq; enim mos apud nos uinum effundere,
 quin magis contumelia iſtæ eſſe iudicatur in deum)

sed haustum bibens, Da mihi Rex inquit filiam tuam
 Mazarum uxorem, qui multo sum potior istis
 quantum ad opes, ac possessiones attinet. Leucamod
 re uero admiratur, neq; enim credebat rex paupera
 rem Arfacumam, ac de plebe Scytharum esse, per
 auctantemq; quantum pecorum, aut quantum ha
 bes plaustrorum Arfacumam, nam ijs rebus uo di
 mites estis. immo nec plaustra inquit, possideo, nec
 armenta, uerum sicut mihi duo amici, honesti, pro
 biq;, quales alij Scytharum nemini. At tum qui
 dem ista dicens risus est, contemptuq; habitus, uis
 susq; temulentus. Mane uero reliquis praelatus est
 Adymachus, iamq; sponsam abducturus erat in
 Maotidem ad Machlyenses. Porro Arfacumam do
 mum reuersus amicus indicat, quem admodum reus
 etus esset a rege, risuq; habitus in conuicio, cum
 pauper esse putaretur. Equidem illis dixeram inq;
 opes meas esse uos o Lonchata, atq; Macenta, ue
 stramq; benemolentiam longe prestare, multoq; fir
 miores esse Bosphoranorum opibus. uerum haec di
 centem me subsannauit, contempsitq;, et Adyma
 cho scilicet Machlyensi tradidit asportandam spon
 sam, quod aureas phialas se diceret habere decem,
 praeterea currus quaternis sedilibus octoginta, ad
 haec ouium, boumq; multam copiam. Sic uidelicet
 ante tulit fortibus uiris pecorum multitudinem, ope
 rosa pocula, et currus graues, proinde o amici do
 pliciter excrucior, nam et Mazarum amo, et inis
 ria mihi inter tantum hominum illata, non medio
 criter uo det animum meum. Aristot autem et

nos ex equo iniuria affectos esse. Et enim ad unum
 quemque est nobis tertia contumelie pars pertine-
 bat, si modo ita uiuimus, quemadmodum ceppi-
 mus, cum coniungeremur, nimirum ut unus homo
 simus, iisdem dolentes, iisdemque gaudentes. immo in-
 quit Lonchates, unus quilibet est nobis totus iniuria.
 afflictabatur, cum cum in te ista fierent. Quomodo
 igitur, inquit Macentes, his in rebus agemus? per
 partes inquit Lonchates negotium suscipiamus.
 Atque ego quidem recipio. Arsaoma me cepit a
 partaturum. Leuatnoris. Tu uero sponsam ereptam
 huic adducis oportet, ita fiat, inquit. At tu Arsa-
 oma, inter haec, nam his peractis, uerisimile est
 exierat, ac bello fore opus, hic mane, quo contra-
 has. Et appares arma, equos, atque aliarum rerum
 uim, quantum potes maximam. Facillime autem
 plurimos adiunxeris, partim quod ipse strenuus,
 partim quod nobis non pauci sunt familiares. Ma-
 xime uero si defuderis in tergo bouis. Haec ubi
 placuissent, hic quidem quantum potuit, recta pro-
 fectus est in Bosphorum, puta Lonchates, alter, idest
 Macentes ad Machlyenses, eques uterque. At Arsa-
 oma domum manens, et cum equalibus contulit, et
 ex familiaribus uim hominum armauit. Demum
 et in tergo bouis defudit. Consuetudo autem de
 sedendo in tergo bubalo huiusmodi est apud nos,
 ubi quis ab alio laesus est, cupitque ulcisci, neque par
 se pugnae uidetur, nam boue immolato, carnes fru-
 stallatum concisas igni torret. Dehinc ipse porrecto
 huius corio sedet in eo, in tergum reductis manibus

more eorum, qui à cubitis iuncti sunt. Et hoc quidem apud nos maximum est supplicandi genus. A ppositis autem bonis armibus, aduentibus domesticas, præterea si quis alius velit, quisq; partem sibi sumit, ac dextro pede tergum bouis altissimum, pro facultate pollicetur, hic quidem equites præbiturum se quinq; suoq; cibo, suoq; stipendio, ille decem, alius plures, alius armatos pedites quot possit, atque qui pauperrimus, seipsum donat. Colligitur itaque in tergo bouis ingens nonnunquam multitudo. Et huiusmodi quidem exercitus & certissima fide coheret, & hostibus expugnatus difficillimus est, non aliter quàm si iureiurando esset adactus. Nam in tergo ascendisse, infra iurandi est. A rsacomas igitur hæc in rebus procurandis satagebat. Coieruntq; illi equites quidem circiter quinquies mille, tum armati, ac pedites promiscue, uicies mille. At Lonchates ubi ignotus peruenit in Bosphorum, regem adit, tractanti quiddam de regni negotijs, aitq; uenire quidem sese publico Scytharum nomine, sed priuatum res maximas apportare. Ille ubi dicere iussisset, De publicis inquit, negotijs hæc in præsentiarum demuntiant Scythæ, ne uestri pastores in planiciem usque transgrediantur, sed intra Trachonem pascant. Cæterum latrones, de quibus exoptulatis, regionem uestram incurserint, negant eos publico consilio emitti, sed priuatum sui quenq; lucri causa prædari. Quod si quis illorum deprehendatur, te donatum esse, ut punitis. Hæc quia

dem illi denuntiant, at ego tibi indico, grauem in
 uos insultum futurum ab Arfacoma Mariane filio,
 qui nuper legatum egit apud te, idq; (opinor)
 cum filiam tuam postularit, non affectus sit abs
 te, ob id indignatur, sedetq; in tergore turino, sep-
 timum iam diem, contractusq; illi est exercitus
 haud exiguus. Audiu, inquit Leuathar, et ipse,
 cog. uim copiarum in tergo bonis. Quod autem
 aduersum nos cogerentur, quodq; Arfacomas huius
 rei esset impulsor, id uero me fugerat. Atq; in te
 inquit Lonchates, hic apparatus constituitur. Mihi
 autem inimicus est Arfacomas, grauiusq; fert, qd̄
 sibi praeferat à natu maioribus, et qd̄ in oibus il-
 lo uideat esse praestantior. Quod si mihi spon-
 deris alteram filiam tuam Barcetim, alioqui nec
 indigno uestra affinitate, breui tibi reuersus aspectus
 eius apportauero. Spondeo Rex inquit, uidelicet
 supra modum formidine correptus, propterea quod
 non ignoraret iratum sibi Arfacomam, tum et ali-
 as quoq; metuerit semper scythas. At Lonchates,
 iurato inquit, te praestitutum pacta, neq; inficiatu-
 rum. Id cum fieret, iamq; resupinatus in caelum
 intrare uellet, Absit inquit, ne hic, nequis specta-
 tium conijciat, qua gratia iuremus. Quin potius
 hoc templum Martis ingressi, oclusis foribus iur-
 andum edamus, ubi nullus exaudiat. Nam si-
 quid horum inaudierit Arfacomas, uereor, ne me
 ante bellum immolet, manus iam nunc non parua
 cinctus. Introeamus inquit Rex, Vos autem abisti-
 te quamlongissime. Neq; quisquam ad templum

adeat, quem ego non attersuero. Posteaquam igitur ipsi quidem introgressi sunt, satellites autē procul abstiterunt, vibrato gladio, simulq; altera manu obturato ore, ne uociferaretur, ictum in pectus adegit. Deinde aspue defectum sub chlamyde tremens prodibat, quasi confabulans interim cum illo, breuiq; sese dicens ad futurum, nunquam ad negotij quippiam emitteretur ab illo. Atq; ita reuersus eo, ubi equum uinctum reliquerat, consensu illo redequitant in Scythiam. Porro nemo est eum infectus, quippe diu ignorantibus Bosphorinis, quā aciderat, non ubi rescissere; factiose de regno, de circumstantibus. Hæc itaq; gessit Lonchates, præstitiq; promissum, allato Leucatoris capite. Porro Maacetes in uia factus certior super ijs, quæ in Bosphoro aciderant, peruenit ad Machlyenses, Primusq; illis nuntium attulit de Rege trucidato. At populus inquit, te A dymache, generum sis, ad regnum uocat. Proinde fac, ut ipse prior occupans imperium arripias, in rebus perturbatis obortus, puella uero te sequatur à tergo in curribus. Facile. n. isthoc pacto tibi conciliaueris multitudinem Bosphoriorum, ubi Leucatoris filiam cognouerint. Ego porro non solum abauus sum, uerum etiam sponsæ tuæ cognatus maternus, siquidem nostra est gente Mastera Leucator ascium uxorē. Et nunc tibi adsum, missus à Mastera fratribus, qui sunt in A Laniam denuntiantibus, ut quàm potes ocysissime, te recipias in Bosphorum, neque circumspectes, donec imperium ad Eubiotum deueniat, qui tuicisi frater

notus est Leucanoris, tamen Scytharum partibus
semper fauit, cum Alanis similitates gerit. Hæc quæ
dem dicebat Macentes. Erat autem eodem cultu, ea
demque lingua cum Alanis. Commune enim horum
utrumque Alanis cum Scythis, nisi quod non
magno opere comati sunt Alani, quemadmodum
Scythæ. At Macentes in hoc quoque illis erat asse-
milis, videlicet detonsa coma, quatinus conuenie-
bat Alanum minus esse comatum quam Scytham.
Itaque his rebus factum est, ut illi fides haberetur,
putareturque Mastææ, ac Mazeæ cognatus esse. Et
nunc inquit o Adymache, ad utrumvis para-
tus sum, vel proficisci tecum in Bosphorum, si ve-
lis, vel manere, si sit opus, ac sponsam adducere.
Istuc equidem inquit Adymachus, longe malim,
quandoquidem cognatus es, te puellam adducere,
Nam si nobiscum una proficis, in Bosphorum,
unum duntaxat equitem numero addideris. Quod
si mihi uxorem aduexeris, multorum instar fueris.
Atque ita factum est, et hic quidem iter ingressus
est, Macentæ tradens ducendam Mazeam, quæ
uirgo etiam dum erat. At ille per diem quidem
illam curru uehebat, uerum ubi nox incubisset,
impositum equo (nam id curarat ut alius quidam
eques sese consequeretur) tum insiliens et ipse ne-
quaquam deinceps ad Mæotim iter faciebat, sed de-
flectens ad mediterraneam, relictis ad dextram Ma-
reorum montibus, cum uirginem interim aliquo-
ties interquiescere iussam refoallasset, intra tridu-
um a Machlyensibus in Scythiam usque peruen-

sus est niam, statimq; equus eius ubi defatiffet a
 cursu, paulisper astans exanimatus est. Porro Ma-
 centes Arfacome Mazeam in manum dant, Ac-
 cepe inquit, a me quoq; id, quod sum pollicatus. At
 illo ad insperatum spectaculum stupefacto, gra-
 tiasq; agente, Desine inquit Macentes, ac noli me
 alium a teipso putare, nam mihi profecto gratias
 agere, ob hæc, quæ feci, periinde est, ac si sinistra
 mea gratias agit dextera, quod vulnerata sibi
 subministravit, atq; officiose curâ egit ægrotantis.
 Ridicula nimirum & nos fecerimus, si iandu-
 dum commissi, & quatenus licet, in unum conflu-
 ti, magnam adhuc esse credamus, si qua pars no-
 stri officiose quid egerit pro toto corpore. Etenim
 pro seipso fecit, cum pars sit totius beneficio adiu-
 ti. Atq; ad hunc quidem modum Arfacome gra-
 tias agenti Macentes respondit. Cæterum Adyr-
 machus, ubi sensit infidias, non prexit ire in Bospo-
 rum, iam enim Eubiotus rerum potiebatur, ac-
 situs à Sauromatæ, apud quos fuerat diversatus, ne-
 rum in patriam reuersus cum ingentibus copijs,
 irrupit in Scythiam, pauloq; post irruit, & Eu-
 biotus, cum Græcis undecunq; poterat secum du-
 cens, tum Alanos, & Sauromatæ acersitos,
 utrinque uicæ millenos. Coniunctis autem co-
 pijs, Eubiotus, atque Adyrmachus nonaginta mil-
 lia confecerunt. Atq; ex his tertia pars equites sa-
 gittarij, nos autem (nam & ipse ad hanc expe-
 ditionem contuleram, addens ijs, qui tergum au-
 rimum contenerant, equites meopte sumptu in-

TOXARIS

structos centum) contractis haud multo minus tri-
 ginta millibus, una cum equitibus, operiebantur in
 sulum, ductore Arfacoma. ut autem admonentes il-
 los conspeximus, contra duximus agmen, praemis-
 sis in hostem equitibus. Atq; ubi iam diu acriter
 esset pugnatum, tandem cessere nostri, interrupta
 phalange. Postremo in duo desertum est uniuersum
 agmen scythicum, pars subduxit sese, non omni-
 no palam uicta, uerum ita fugiebat, ut locum da-
 re uideretur, a deo ut Alani ad multum tempus in-
 sequi non auderent, partem alteram, quae eadem
 erat imbecillior cingentes Alani, ac Machlyenses,
 unde quaq; cedebant, confertim emissis iaculis, atq;
 sagittis, sic ut uehementer laboraretur à nostris,
 qui tenebantur obsessi. Et iam pleriq; arma proie-
 cerant, quorum in numero forte erat Lonchates,
 et Macentes, iamq; ambo uulnus acceperant, dum
 uterq; pro altero periclitaretur. Hic quidem adu-
 sto furore, puta Lonchates. Porro Macentes se cu-
 ri sauciato capite, tum conto in humerum impacto.
 Quod simul atq; sensit Arfacomas, cum in altero
 agmine esset nobiscum, turpe ratus, si desertis ami-
 cis non adesset, subditis equo calatibus, cum cla-
 more in hostes tendere coepit, sublato gladio, adeo
 ut Machlyenses uim animi non sustinerint, sed
 uiam illi fecerint, ut transiret. At ille receptis ami-
 cis, tum aduocatis & alijs impetum fecit in A dyr-
 machum, impactoq; in ceruicem gladio, ad Zo-
 nam usque dissecur. Quo fuso, dissipata est omnis
 acies Machlyensium, paulo post & Alanorum.

Deniq; cum ijs Graeci quoq;. Atq; ita redine gra-
to praelio nos superiores exitimus, diuq; sumus in-
secuti, trucidantes, donec nox finem imposuit. Po-
stero die ab hostibus uenerunt legati, qui suppli-
ces pacem, atq; amicitiam orarent. Bosphorani dupli-
catum tributum pensuros se se pollicebantur. Machly
enses obsides daturus se confirmabant. Aiani ita eã
inuasione compensaturos se se spondebant. Ut Sin-
dianos nostro nomine uellent aggeredi, quibus cũ
multo iam tempore nobis fuerat similitas. His de
rebus auditis suffragijs, In primis autem Arsa-
ciae, & Lonchatae pax inita, duobus illis cuncta
pro arbitrato suo moderantibus. Huiusmodi Mne-
sippe audent Scythae amicorum causa facere.

Mnesip. Tragicas prorsus ó Toxari, fabulasq; se-
milia. Et propicius sit Anaxes et Vetus, per quos
iurasti, si quis ista non credat, non admodum re-
prehendendus esse uideatur. Toxaris. At uide
uir egregie, ne incredulitas ista ab inuidia ue-
stra proficiat. Quamquam non me deterrebit
non habendo fidem, quo minus & alia his consi-
milia referam, quae nouerim a Scythis esse gesta.

Mnesip. Tantum ne longum facias uir opti-
me, neq; usque adeo admissis, uagisq; utere sermo-
nibus, ut nunc sursum, ac deorsum Scythiam Ma-
chlyanamq; percurrens, deinde in Bosphorum di-
scendens, postremo rediens, prorsus abuacare silētio
meo. Toxaris. Parendum tibi, & hanc pra-
scribenti legem, dicendūq; paucis, ne fatigeris un-
de nobiscum, audiendo circumacturus. Quin magis

T O X A R I S

auscultat quae in me ipsum amicus Sifinnes nomine praestiterit. Cum enim Athenas relicta patria proficisceretur, idque cupiditate graecanicarum literarum, appuleram Amasstrim ponticam. Ea est urbs haud procul à Caranibe distita in promontorio obtusa, ubi, qui à Scythia navigant. Comitabatur autem Sifinnes mihi à puero amicus. nos igitur, ubi res quasdam importatus in portu spectassemus, in eumque è nave subduxissemus e minus, nihil suspicientes mali, interea fures quidam effracta sera sustulerunt uniuersa, adeo ut non reliquerint, quod uel in eum diem sufficere posset. Ergo cum domum essemus reuerso, cognito quod acciderat, non uisum est incensare uel uianos, qui plures erant, uel hospitum, ueriti ne perisq; sycophantae uideremur, si dixissemus nobis ab aliquo sublato esse Daricos quadringetos, tum uestrum permultum, ad haec tapetia quaedam, deniq; quicquid habueramus. Consultabamus igitur hisce de rebus, quid esset faciendum, omnium rerum egeni, idque in urbe peregrina. Ac mihi quidem ita uisum est, statim demerso in ilia Anacae, uitam fugere, prius quam ignaum quippiam, aut indignum esset ferendum, uel fame uel siti enecto. Contra Sifinnes consolabatur, obsecrans nequid tale facerem. Aiebat enim excogitasse sese, unde nobis uictus suppeteret. Et eo quidem die baiuladus è portu lignis nobis allata mercede, uictum suppeditauit, mane autem obambulans in foro, popam quandam aspexit inueniunt (quemadmodum aiebat) elegantium, ac strenuorum, Hi nimirum uiri

cum lecti, uti mercede proposita certamen inirent, in tertium diē erant decreturi, Ergo cum omnes huius negotij conditiones audisset, accedens ad me caue posthac inquit, Toxari, ne te ipsum pauperem dixeris, siquidem tertio ab hinc die, diuitem te reddidero. Hæc ait, atq; interea ægre parato iuctu, cum iam spectaculum esset institutum, spectabamus et ipsi. etenim assumptum me duxit in Theatrum, tanquam ad iucundum aliquod, novumq; spectaculum Græcorum. Ergo ubi confedissemus, spectabamur. Ac primo quidem loco feræ partim iaculis confixæ, atq; à canibus agitatae, partim in homines quosdam uinctos emissæ, nocētes quospiam, ita ut coniciebamur. ut autem prodierunt q̄ erant ad singulare certamen conducti, ac producto iuvene quodam prægrandi, dixisset præco. si quisquē uelit cum hoc singulari certamine congregi, prodeat in medium, præmium pugnae accepturus, drachmarum decem millia: ibi protinus assurrexit Sisenus desiliens, polliceturq; se dimicaturum, simulq; poscit arma. Tum acceptam mercedem decem millia, mihi deferens in manum dat. Si uicero inquit Toxaris, uis proficiscemur, suppetetq; comitatus, sin cecidero, sepulto me, redi rursus in Scythiam. Ego quidem his auditis singultiebam. at ille sumptis armis, reliquum quidem corpus munxit, at galeam nequaquam imposuit, sed nudo confitens capite pugnat. Et initio quidem ipse uulnus accepit, retorto gladio succiso poplite, ita ut multum sanguinis deflueret. Ego interim iam

metu præmortuus eram . At ille confidentius
 innadentem aduersarium observans , ferit in pe-
 ctore, transfiguq; ita ut protinus ad pedes illi-
 us procumberet. ille fessus, & ipse uulnere mortuus
 incumbibat, parumq; aberat, quin ipse quoq;
 efflaret animam . At ego accurrens crexi, animumq;
 reddidi. Porro ubi dimissus est, iam uictor decla-
 ratus, sublatus illum, domum deportavi, multuq;
 temporis curatus à medicis, supervixit quidem, ho-
 dieq; agit apud Scythas, ducta in matrimonium
 sorore mea, claudus tamen adhuc est ex uulnere.
 Hæc res Mnesippenon apud Machlyenses, neq; in
 Alania gesta est, ut testibus atreat, & ficta credi
 queat, verum complures extant Amastriani, qui
 de pugna Sifinnæ memorant. Finem iam faciam,
 Si tibi quinto loco factum Abauchæ retulero. Ap-
 pulit aliquando Abauchas hic in Boristenen-
 sium civitatem, secum adducens & uxorem, quæ
 unice diligebat. liberos duos, alterum quidem ma-
 sculū lactentem, altera uero erat puella septem an-
 nos nata. Erat autem peregrinationis comes, & has
 ius amicus Gyndanes, atq; is quidem è uulnere la-
 borans, quod in uia acceperat à latronibus, qui
 eos fuerant adorti, cum quibus dum pugnaret,
 ictus est in femore, ita ut ne stare quidem posset
 præ cruciatu. Itaq; noctu dormientibus illis, nam
 forte in cœnaculo quodam diversabatur, ingens or-
 tum est incendium, omniaq; circumclusit, iamq; flā-
 ma undique domum circumdedit . Ibi expectatos
 Abauchas, relictis liberis plorantibus, repulsa uxo-
 re, quæ inhærebat,

re, quæ inhærebat, iussâq; ut ipsa sese servaret, amico in humeris sublato, descendit, perumpesq; evasit, ita ut nequâquam incendio dederetur. Vxor infantem baiulans confecta est, monens puellulâ, ut sese consequeretur. Ea vero semiviva abiecto ex ulnis infante, vix exiit e' flamma. Deinde puella una cum illa veniens, penè et ipsa extincta est. post hæc cum probro obiectaret quispiam Abauchæ, quod desertis liberis, atq; uxore, Gyndanem extulisset, immo liberos inquit denuo parare, haudquam difficile, tum incertum an ij boni sint futuri. porro annuam, diu fuerit prius, quàm inveni am talem, qualis est Gydanes, cuius amor mihi multis argumentis est exploratus. Dixi Mnesippe e' pluribus his quinq; propositis, iam tempus est promittiari utri nostrum aut linguam, aut dexterâ oporteat amputari. Quis igitur futurus est index?

Mnesip. Nemo. Neq; enim constitueramus narrationis arbitrum. Sed scin quid agemus? Quin in presentiarum nullo proposito scopo sumus iaculati, de integro deiecto arbitro alia amicorû paria apud illum referamus, deinde uter succubuerit, ei tum quidem amputetur, vel mihi lingua, vel tibi dextra, aut si hoc crudele, quando tu annuatiâ admirari visus es, ego nihilo fecius puto, nullam esse mortalibus possessionem hac præstantiorem, neque pulchriorem, quin ipsi quoq; in unum copulati, illud approbamus, ut ex hoc die in totam usq; vitam simus amici, utriq; victores, utriq; maximis potiti præmijs, videlicet pro unius lingua, unâq; dextra

Erasmio

d

TOXARIS

*Binas uterq; habituri, atq; insu per oculos quoq; qua-
 ternos, pedesq; quaternos, in summa duplicia o-
 mnia. Eiusmodi nanq; quiddã est cum duo, tresq;
 copulantur amici, qualem Geryonem scriptores de-
 pingunt senis manibus, ternisq; capitibus hominem.
 siquidem (ut mea fert opinio) tres illi fuerunt, qui
 communiter omnia gererent, ut dignum est ijs, qui
 amicitia coniuncti sunt. Toxaris. Probe dicas,
 atq; ita faciamus. Mnesip. Verum neq; sangui-
 ne opus est Toxaris, neq; A cinace, qui nobis ami-
 citiã confirmet, Hæc enim confabulatio, & quod
 eadem amamus, id multo certius est callice illo, quẽ
 bibitis, propterea quod huiusmodi non obligationẽ
 sed animum postulare mihi uidentur. Toxaris.
 Placent ista, iamq; amici, atq; hospites simus, tu mi-
 hi hic in Græcia, ego tibi, siquando in Scythiã per-
 ueneris. Mnesippus. Nimirum ut sis sciens ne-
 quaquam me pigeat uel longius etiam proficisci,
 si tales amicos nasci liceat, qualem esse te Toxa-
 ri ex tua oratione coniçio.*

Ornatissimo in Christo patri D. Renato Episcopo Carnutenſi . Erasmus Rotterodamus Canonicus ordinis S. P. D. Aurelij Augustini. S. P. D.

Vm multis modis compertum habere ornatissime pater q̄ candidè de meo ingenio lo, meūq; nugis sentias, mir alioqui naris emunctissima, profecturus in Italiā, ne esset interrim qd̄ te tui Erasmi commonefaceret, Luciano p̄fero domantem nisi, sceleratissimum q̄dem illum, sed quo nemo sit utilior ad deprehendendas, coarguendasq; quorundā istorum imposturas, qui nunc quoq; vel magicis miraculis, vel ficta religione, vel adsimulatis condonationibus, alijsq; id genus praestigijs nullo sicum facere solent. Eū igitur leges (uti spero) non modo cum fructu aliquo, verum etiam summa cum voluptate, propterea qd̄ excellentia tua, q̄q; praeter generis claritatem, fortunae splendorē, muneris auctoritatem, serijs illis, ac tetricis in studijs est absoluta, tamen propter summam ingenij feruoritatem, miramq; morū iucunditatem, non solet admittendum ab his etiam elegantioribus musis abhorrere, ac frugiferas has nugis arduis illis negotijs libenter intermiscere. Porro quicquid est vel nigri salis, quem Momo tribuunt, vel candidi, quem Mercurio ascribunt, id omne in uno Luciano copiosissime reperias licebit. Carnutenſis oppidi tam splendidum profecto, tamq; celebre sanum fulmine conflagrasse, dici non potest quā feram acerbe.

Vale.

d s

LVCIANI ALEXANDER,
SEV PSEVDOMANTIS,
ERASMO INTER-
PRETE.

V quidem charissime Celse, leuem
forte quandam, ac facilem provin-
ciam tibi uideris, cum iniungis, ut
Alexandri A bonotichitæ impo-
storis uitam, commenta, neq; non au-
daciâ, præstigiâsq; libro comple-
xus, uolumen ad te transmittam, uerum si quis ea
conetur omnia ad plenum enarrare, id profecto nõ
minoris sit negotij, q̃ Alexandri eius, cui Philip-
pus fuit pater, res gestas literis prodere, tantus hic
scelere, quantus ille uirtute, attamen si atndide, igno-
scenterq; legere uoles, & quod narrationi decrit
id ex te imputare, atq; addere, conatum huc te au-
thore atpessam, & Augei bubile si non omne, at
certe pro mea uirili repugnare nitur, paucis aliquot
elatis cophinis, nimirum ut ex his coniecturam fa-
cias, quantus, quamq; immensus fuerit finus uni-
uersus, quem ter mille boues multis annis red-
dere potuerint. sed amborum interim nomine at-
luminiam uereor tuo pariter, ac meo, tuo, qui iube-
as memoria, literarumq; monumentis tradi, uerũ
longe sceleratissimum, meo, qui summam operam in
huiusmodi, narratione, rebusq; gestis hominis, quẽ
nequaquam oportebat ab eruditis legi, sed in fre-
quentissimo quopiam & amplissimo theatro spe-

Etari à simijs, aut vulpibus discerptum, quanquam
 siquis hoc crimen nobis impegerit, poterimus &
 ipsi nos exemplo quodam simili tueri, etenim Aro-
 rianus ille discipulus Epicteti vir inter Romanos
 cum primis laudatus, ac per omnem vitam in lite-
 rarum studio versatus, cum simile quiddam fecerit
 pro nobis quoq; respōsurus est. Nam is quidem Til-
 libori latronis vitam descripsit, nos vero multo cru-
 deliorem latronem memoriae prodemas, quippe q̄
 non in sylvis, ac montibus, sed ipsis in urbibus sic
 latrocinatus, neq; qui Minuam tantum, aut Idam sic
 pergrassatus, neq; paucos quasdam Asiae partes, n̄
 delictet desertiores depopulatus, sed qui uniuersam
 (ut ita dixerim) Romanorum ditionem suo com-
 plerit latrocinio. Ac primum tibi depingam ho-
 minem, effigiem eius quoad potero proxime uerbis
 adumbrans, tamen si non sum admodum pingendū
 peritus. Corpore igitur, ut interim & hoc tibi re-
 presentem, procerus erat, & aspectu decorus, pla-
 neq; specie diuina quadam, ac maiestatis plena, co-
 lore atndido, barba non admodum hirsuta, coma
 partim natua tectus, partim appositia. sed hoc
 adeo scienter efficta; ut uulgus fere non sentiscē-
 ret imitatum, ascititiamq; esse. Oculi uehementer
 acres, ac uersatiles, tum diuinum quiddam relucen-
 tes, uox dulcissima, pariterq; clarissima. In sum-
 ma quoad has res, nulla ex parte poterat impro-
 bari, ac figura quidem hominis erat huiusmodi.
 Ceterum mens, atq; animus. O malorum depul-
 sor Hercules & auersor tristium Iupiter, serua-

ALEXANDER

toresq; dioscuro in hostes potius contingat incidere,
 quàm cum eiusmodi quopiam habere commercium.
 Siquidem ingenio, solertia, acumine longe præsta-
 bat cæteris mortalibus, tum curiositas, docilitas, me-
 moria, & ad disciplinas ingenij felicitas, horum
 unumquodq; supra quàm credi possit illi suppete-
 bat, quibus tamen pessimam in partem est usus. Et
 cum haberet arma tam egregia sibi suppeditata,
 ilico nimirum omnium, qui essent sceleribus nobi-
 litati, facile summus evasit, uel superior Cecro-
 pibus, Euribato, Phrynonda, Aristodemo, Sofra-
 to. Nam ipse cum aliquando Rutiliano scriberet
 genero, modestissimeq; de sese loqueretur, Pytha-
 goræ semet adsimulabat. At qui ueniam mihi da-
 bit Pythagoras, uir ille quidem sapiens, ac mente di-
 uina, cæterum si huius ætate uixisset, puer (sat scio)
 præ hoc uisus fuisset. sed heus tu per gratias, at-
 ue putes hæc in Pythagoræ contumeliam me di-
 cere, quas uelim eos similitudine rerum gestarum
 committere. Verum si quis deterrima quæq; &
 probrosissima, quæ de Pythagora per calumniam
 feruntur (quibus equidem haudquaquam fidem
 perinde ut ueris habuerim) si quis tamen conferat
 in unum, ea nimirum omnia uix etiam mini-
 mam particulam adæquent Alexandrinæ uer-
 sitatæ, prorsum enim imaginare mihi, & cogita-
 tione finge, quammaxime uariam ingenij tempe-
 raturam, indolemq; ex mendacio, dolis, periurijs,
 maleficijsq; confusam, promptam, audacem, uersa

fi

tilem, & ad efficiendum, quae cogitasset, nullum
refugientem laborem, appositam ad persuaden-
dum, cuiq; facile fides habenda uideretur, tum quo
uere simularet optima, quaeq; ea, quae à mente
essent diuersissima pra se ferret. Primum igitur
nemo cum illo congressus est, qui non hac cum o-
pinione discesserit, ut cum mortalium omnium o-
ptimum, equissimumq; praeterea simplicissimum,
minimeq; fallacem iudicaret. Accedebat ad haec
omnia grandium rerum conatus, cum nihil pusil-
lum cogitaret, sed ad maxima semper appelleret
animum. Ita, cum esset adolescentulus adhuc for-
mosus admodum, aetate uidelicet tenera, ac uelut
herbescente, id quod licebat partim e stipula con-
iungere, partim audire ex ijs, qui ita praedicabant,
passim sese prostituebat, ac mercede sui copiam fa-
ciebat ijs, quibus lubitum fuisset. Inter multos au-
tem inadit in hunc amans quidam praestigator
ex eorum numero, qui magiam, & diuinas in-
atnationes profitentur, tum illectamenta ad conca-
liandam in amoribus gratiam malorum immis-
siones in hostes rationem eruendi, reperiēdiq; the-
saurus, hereditatem, successiones. Hic ubi conspi-
ceret bene ingeniatum puerum, atq; ad submi-
nistrandum arti, negotioque suo propensissi-
mum, utpote qui non minus illius adamaret ma-
lesiaum, quam ipse huius formam, erudit eum,
semperq; deinceps pro ministro est usus. At is
publicitus, quidem & apud vulgus medicum
scilicet agebat, didicerat autem apud Thoonis

ALEXANDER

egyptij coniugem

Pharmaca mista salubria multa, at noxie multa.
 Quorum omnium successor hic, atq; heres factus est. Porro doctor ille & idem amator natione Tyaneus erat, uidelicet ex eorū numero, qui cum Apollonio Tyaneo diligenter erant uersati, totamq; illius tragœdiam pernouerant. Vides quam e schola tibi hominem refero. Verum ubi iam barba plenus esset Alexander, Tyaneo illo uitæ defuncto, in egestatem reductus, deflorescente simul & forma, unde uictum parare licuisset, nihil postea paruum agitabat animo. Sed inito commercio cum Byzantino quopiam annalium scriptore uiro, qui in certamina descendunt omnium, ingenij longe sceleratissimi, Coconas, opinor, erat nomen, circumbant, imposturis ludi fiactes, ac pingues homines (sic enim illi peculiari magorum lingua, uulgus appellat) detondentes. In his Macetim mulierem opulentam nacti sunt, natu quidem grauiorē illam, quàm ut amoribus esset idonea, sed quæ staret etiam dum amabilis haberi. Ab hac uictus copia suppeditabatur, atque hanc ex Bithynia in Macedoniam usq; sunt consecuti. Nam illi patria erat Pelle, qui locus olim floruit sub Macedonicis regibus, nunc a paucis, ijsq; obscuris, & humilibus incolitur. ibi cum conspicerent, immani magnitudine dracones placidos admodū, ac mansuetos adeo ut à mulierculis asserentur, & cum pueris uisitarent, & alantes ferrent, neq; commouerentur, si quis stringeret, premeretq;, deniq; perinde, atq;

infantes lac e' papilla sugerent (nam sunt id genus apud illos permulti, unde uerisimile est, olim illam de Olympiade fabulá increbuisse, cum Alexandrum conciperet, huiusmodi dracone quopiá opinor, cum ea concubente) mercati sunt ex his ferpentibus unum, qui esset pulcherrimus, obolus sane paucis. Atq; (ut Thucydides utar uerbis) hinc iam bellum oritur, nimirum cum duo facinorosissimi, & immani audacia præditi, neq; non ad uolentia promptissimi, societatem inissent, facile perpendunt, hæc duo potissimum in hominum uitæ tyrannidem obtinere, spem, ac metum, quorum utroq; si quis ad commoditatem uteretur, fore ut is ilico ditesceret. Siquidem utriq; iuxta, uel ei, qui metu laboraret, uel huic, qui spe teneretur, uidebant præscientiam quammaxime necessariam esse, summeq; desiderari, atq; hac uia Delphos olim fuisse ditatos, factosq; celebres. Præterea Delum, Clarum, & Branchydes, nimirum hominibus perihos, quos modo dixi tyrannos ad sacra confluentibus, ac futura prædiscere cupientibus, atq; huius rei gratia Heatombas immolantibus, aureosq; dedicantibus Lateres. Hæc ubi inter sese uersassent, ultroq; ac citro agitassent, uisum est uaticinium, oraculūq; constituere. etenim si res ea processisset, sperabant se protinus diuites, atq; felices fore. Quod quidē negotium magnificentius etiam illis successit, quam expectauerant initio, et uel spe melius euenit. Hic iam spectare cœperunt, primum quidem de loco, deinde quonam exordio, quâue ratione negotium

ALEXANDER

oportere auspiciari. Coctonas igitur Chalcedonem
 opportunam esse censuit, utpote regionem a nego-
 tiatoribus frequentatam, tum Thracæ, Bithyniæq;
 confinem, neq; longe distitam ab Asia, Galatiæq;
 cunctis item imminentibus populis. At eduerso
 patriam suam prætulit Alexander, nam aiebat,
 id quod erat res, ad huiusmodi negotiorum au-
 spiciationem, aggressionemq; hominibus opus esse
 crassis, & stolidis, et qui uiderentur admissuri. Cuius-
 modi Paphlagones affirmabat esse hos, qui su-
 pra Aboni murum incolunt, nempe supersticiosos
 plerosq; ac stolidos, qui, si quis tantum apparnisset,
 tibianem aut tympanistam, aut qui cymbala pub-
 saret, secum adducens, cribro (quod aiunt) uaticina-
 nans, ilico uehementer omnes in illum inhient, &
 perinde ut cœlitum quempiam intueantur. Hac
 de re cum controuersia non nihil inter illos fuis-
 set, tandem uicit Alexander. Itaq; profecti Chal-
 cedonem (nam id oppidum uisum est hac parte
 habere non nihil ipsis conduabile) in Apollinis
 templo, quod est apud Chalcedonios uetustissimum,
 æreas defodiunt tabellulas, quæ dicerent, breui
 admodum Aesculapium unâ cum patre Apolline
 in Pontum aduenturum, atq; Aboni murum
 inhabitaturum. Eæ tabellæ, cum essent de indu-
 striâ repertæ, facile effecerunt, ut hic rumor in o-
 mnem usque Bithyniam, ac Pontum dimanaret,
 multo autem ante alios in Aboni murum. Nam
 hi protinus statuerant etiâ templū erigere, iamq;
 fundamentis locum effoderant. Hic igitur in Chal-

redone relictus Coctonas anapitia quedam, atq;
ambigua, obliquaq; conscripsit responsa. Deinde
paulopost diem obit a' uipera (sicut opinor) ictus.
in huius demortui locum accersitur Alexander, ac
succedit iam comatus, caesariq; promissa, tunicam
inductus purpuream albo intermistam, supra eã
ueste amictus candida, falcem tenens exemplo Per
sei, a' quo se maternum genus ducere predicabat.
At perditissimi illi Paphlagones, cum ambos il-
lius noscent parentes obscuros, atque humiles, ta-
men oraculo crediderunt ita attenti.

Persides genere gratus Phæbo iste uidetur,

Dius Alexander Podaliri sanguine cœtus.

Hic nimirum Podalirius libidinosus erat, ac na-
tura mulierosus, adeo ut a' Triam ad Paphlagoni-
am usq; in Alexandri matrem sit inuicatus, ille-
ctusq;. Repertum est aliud oraculum, quasi Sibyl-
le prædiuinantis.

Ad maris euxini litus, iuxtaq; sinopam

Firside erit quidam ausonia de gente sacerdos,

*Qui prima ex monade, tribus ac decadis refe-
rabit*

Quinq; alias monades, uicenaq; ter repetite

Quadrorbem numerum, referentem nomina diui,

Qui ueniet laturus opem mortalibus ægris.

Alexander itaque sæpius inuictus in patriam,
cum eiusmodi Tragedia, conspicuus erat, ac splen-
didus, cum interm furore affiatum sese nonnun-
quam adsimulabat, ore spuma completo, id quod
ille fiale efficiebat, radicle (ea est herba lauandis

lanis idonea) radice commandata. Ceterum illis diuinum quiddam, ac formidandum spuma uidebatur. At multo ante sibi finxerant, paraue-
 ranéq; e' linteis confectum draconis caput, quod speciem quandam humanam præ se ferret, coloris fucis mire adsimulatum, quodq; pilis equinis os et aperiret, et clauderet. Tum lingua (sicut est draconum) bisulca atra prominebat, quæ et pilis agebatur. Porro Pellæus ille draco iam pridem erat in promptu, domiq; alebatur, cum res postularet, tum ab illis proferendus, unaq; in partem Tragediam acturus, uel princeps potius huius futurus fabulæ. iam uero ut erat maturum aggredi, tale quiddam machinatur noctu ueniens ad templi fundamenta nuper effossa. Constitit autem in eis aqua, siue quod ea indidem alicunde defallauerat, siue quod ex æthere deciderat, illic ouum antea excavatum deponit, quod quidem intus occultabat foetum recens editum serpentis. Id cum alte demersisset, in abditas luti cauernas rursum illinc discessit. At mane cum in forum profuisset nudus, nisi quod subligari circum pudenda tectus erat, eoq; inaurato, tum falcem illam gestans, simulq; solutam uentilans, iactansq; comam, eorum more, qui a Cybele deorum matre afflata conueniunt, ac numine rapiuntur, conscensa sublimi quapiam ara conaonabatur, ciuitatem eam beatam esse prædicans, quæ mox deum propalàm esset ostensura mortalibus. Porro qui aderant (nam concurrerat uniuersa propè ciuitas) unâ cum mulieribus, senibus, pueris, admi-

rabatur, ac uocæ facientes adorabant. At ille uocæ
 quasdam incognitas, nihilq; significantes, cuiusmo-
 di sint Hebræorum aut Phœnicum, attonitos eos
 reddebat, ut qui nihil intelligerent eorum, quæ di-
 cebat, nisi solum hoc, quod Apollinem, Aescula-
 piumq; passim admiscebat, sub hæc ad institutum
 templum curriculo fugiebat, accedensq; ad fossam,
 ac fontem illum, quem iam ante conditum oracu-
 lum præstruxerant, ingressus aquam, magna uo-
 ce canebat laudes Apollinis, et Aesculapij, muta-
 batq; deum, uti dexter, ac felix in ciuitatem adue-
 niret. Deinde phialam postulat. Eam porrectam a
 quopiam facile immergens, unâ cum aqua haurit,
 et ouum illud, in quo nimirum ille deum conclu-
 serat, candida cera, cæruâq; commissuram oper-
 culi ferruminans. Id cum manu cepisset, affirma-
 bat iam Aesculapium tenere sese. Interim illi stu-
 pidis, defixisq; intuebantur oculis expectantes, quæ
 nam esset futurum postea, iandudum admirantes
 ouum in aqua repertum. Porro posteaq; fregisset
 idem, cæua uola compressum, ac serpentis illius fœ-
 tum exclusum excepisset, simulatq; mouentem hunc
 sese conspicerent, ij, qui aderant, ac digitis circun-
 uoluentem, protinus uocem tollebant, deumq; con-
 sultabant, ac ciuitatem eam fortunatam esse dictita-
 bant. Singuliq; affatim uotis implebantur, thesau-
 ros, opes, prosperam ualetudinem, aliaq; id genus
 ab illo flagrantibus bona. Hic ille rursus cursim sese
 domum abripuit, unâ secum asportans, modo edi-
 tum in lucem Aesculapium, bis natum scilicet cum

ALEXANDER

*semel duntaxat nascantur homines, atq; eum nō
 ex coronide per Iouem, neq; coruo, uerum ex an-
 sere progenitum. Populus autem uniuersus conseque-
 batur, omnes afflati deo atq; ob spes animo conce-
 ptas furore correpti. Interdum igitur se domi conti-
 nebat, sperans fore, id quod et euenit, ut fama per
 moti Paphlagonum pars maxima concurreret. Er-
 go posteaquam urbs ita esset hominibus referta, ut
 iam redundaret, sed quibus omnibus iam antea
 tum cerebrum, tum cor esset exemptum, nec ulla
 parte similes uiderentur uiris pane uictitantibus
 (ut loquuntur poëtae) uerum qui præter solam fi-
 gurâ nihil à pecudibus distarent in ediculis qui-
 busdam, in lecto residens, eo uidelicet ornatu, quâ
 uatem mire deceret, imponit in sinum Pellæum il-
 lum Aesculapium, qui qdem erat, ut dictum est,
 maximus, pulcherrimusq; hunc totum ubi collo cir-
 cundedisset, caudam foras prominere sinens, erat
 autem ingens adeo, ut cum per pectus illius effin-
 deretur, pars tamē humi traheretur. solum autem
 caput sub alis abditum teneret, illo nimirum omnia
 ferente, linteacum illud draconis caput, altera in
 amictus parte contextum ostendebat, quod pror-
 sum illius sese draconis uideretur, qui à pectore
 prominebatur scilicet. Tam uero mihi cogita, ediculis
 non admodum illustres, nec ad satietatem usq;
 luminis capaces, tum turbam hominum conueni-
 rum, quiq; alijs ex locis alij concurrissent, tumul-
 tuantes, ac prius etiam quàm ista uiderent men-
 te attoniti stupefactiq;, deniq; spes illis sublata.*

Quibus ingressis non mirum, si res uisa est portentosa, uidelicet ex modo pusillo serpente, intra pauculos dies tam immanem extitisse draconē humana specie, atq; eum insuper mansuetum tractabilemq;. Protinus autem ad exitum properabant, et prius, quàm exactius essent contemplati, protrudebantur ab ijs, qui noui semper ingrediebantur. Porro è regione ianue, per quam intrabatur patefactum erat, et aliud ostium, per quod exiretur. Cuiusmodi quiddam et Macedonas in Babylone fecisse ferunt in Alexandri morbo, cum ille grauius iam egrotaret, illi obsessa regia desiderarent eum intueri, ac supremum alloqui. Atque hoc spectaculi scelestus hic non semel, uerum crebrius exhibuisse dicitur, maxime si qui diuites aduenissent recentiores, ac nouicij. Hoc loco mihi charissime Celce, si uera fateri uolumus, æquum est ueniam dare Paphlagonibus, ac Ponticis illis hominibus nimirum crassis, et ineruditis, si delusi sunt, cum draconem manus contingerent, nam hoc quoq; largiebatur Alexander ijs, qui uoluissent, cumq; conspicerent in dubia, malignaq; luce imitatum illud illius aspectus os scilicet nunc aperiens, nunc claudens, tanto artificio, ut res planè Democritum aliquem requireret aut certe Epicurum Methrodorum uel, aut alium huiusmodi quempiam, qui prorsus adamantinam aduersus hæc, atq; id genus alia mentē obtineret, qui nullo pacto recederet, quiq; uel quid esset rei coniecturis colligeret, uel si uiam etiā modumq; peruesigare non quiret, illud nomen antea

ALEXANDER

sibi persuasum haberet, fugere quidem sese, modum, rationemq; præstigiaturæ: cæterum quicquid esset negotij, prorsus simulatum, fucatumq; esse ac ne fieri quidem ulla ratione potuisse. Paucas ergo diebus confluxit tum Bithynia tum Galatia, Thraciaq;, eorum, qui renuntiabant, unoquoq; ut fit, affirmante sese primum nascentem uidisse deum; deinde paulo post eundem contrectasse iam grandem admodum factum, vultu etiam homini assimilem. Accedebant ad hæc picturæ, imagines singula deum referentia, partim ex ære, partim argento efficta, Postremo nomen etiam inditum, Nam Glycon appellatus est, idq; iussu divino armine prodito. Ad hunc enim modum elocutus est Alexander.

- Sum ille Glycon hoium lux, ex Ioue tertia proles. Ast ubi iam maturum esset, ut cuius rei gratia hæctenus omnia fuerant excogitata, responsa quoq; redderet ijs, qui requisivissent, diuinareq; acceptæ videlicet ansa ab Antilocho qui apud Cilices natem egerat. Nam is quoq; post patris Amphiarei interitum, posteaq; quàm ille inter Thebanos extare desisset, paria pulsus, atq; in Ciliam profectus, haud incommode re gessit, cum Ciliabus euentura prædicaret, binos obolos pro singulis accipiens responsis, ab hoc inquam arrepta ansa, prædicat Alexander omnibus, qui aduenerant, fore, ut deus ipse responsa daret, eiusq; rei diem quendam certum prælocutus est. Iussit autem ut quisq; quod uideretur, quodq; maxime discere uellet, id in libello conscriberet,

lo conscriberet, eumq; suniculus obuinctum cera,
 argillá ue, aut simili re quapiam obsignaret. Se ue
 ro receptis libellis, subitisq; adytis (iam enim ora-
 culum erat exstructum, & apparatus cortinae) ora-
 dine per praekonem, ac theologum euocaturum, eos,
 qui tradidissent, dehinc ubi de singulis esset edo-
 ctus à deo, libellos redditurum ita ut traditi fue-
 rant obsignatos, subscripto illis responso pro ca-
 iusq; argumento, deo nimirum respondente, qua-
 cunq; de re quis esset sciscitatus. Erat autem hic do-
 lus, homini cuiusmodi tu es, aut etiam (si modo di-
 ctum non est inuidiosum) cuiusmodi sum ego, ma-
 nifestarius neque difficilis animaduersu, uerum
 idiotis quibusq; nares essent mucro obsitae, mini-
 meq; emunctae prodigiosum, planeq; incredibile
 quiddam esse uidebatur. Etenim cum uarias tene-
 ret artes, quibus signa tollerentur, quae quisq; sciscitabatur, ea legebat, atq; ita quae uiderentur ad
 interrogata respondebat. Deinde rursum obuinc-
 ta, obsignataq; reddebat, non sine summa admi-
 ratione eorum, qui recipiebant, plurimus enim hic
 inter illos erat sermo, qui tandem scire potuisset
 iste, quae ego illi tradidi, sanè quam diligenter ob-
 signata, signis imitatu neutiquam faalibus, nisi re-
 uera deus esset quispiam, cui cuncta sine perspicua.
 Sed iam quibus artibus id effecerit forsitan à me
 requires. Accipe quo uidelicet imposturas eiusmodi
 deprehendere queas, & coarguere. Prima ratio
 sic habebat. eà cerae partem, quae post signum hare-
 bat, ac ut candefacta liquefactam diducebas. Tum

Erasmus

e

ALEXANDER

ubi legisset rursum calefactam acu ceram, eã, quæ
 à tergo funiculi fuerat, signo eodem manente, faci-
 le coagmentabat. Porro secundus modus constat
 per id, quod Collyriũ uocant. Id conficitur ex pice
 Beryttia, bitumine, ac lapide perspicuo, trito, tum ce-
 ra, & masticha confectum. Igitur ex his omnibus
 Collyrium igni calefactum inuncto prius suillo
 pingui, signo applicabat, ac symboli figuram ex-
 apiebat. Id simulatq; siccum esset factum (sicaba-
 tur autem protinus) commode resignabat libellos.
 Quibus perlectis, impositæ ceræ denuo perinde,
 atq; e' lapide signum idem imprimebat, ad ar-
 chetypi similitudinem mire effectum. Post hæc iam
 tertiam acipe rationem. Calce in gluten iniecta,
 quo uulgo codiallos adglutinant, atq; ex his confe-
 cta ceu cera, mollè adhuc eam admouebat signo,
 statimq; detrahebat. Nam ilico siæscit, adeo ut cor-
 nu, uel ferro potius reddatur solidius. Hac ad im-
 primendum signum uti consueuerat. Sunt præter
 has & aliæ complures uie, quas omnes referre
 nihil necesse est, ne parum uidear modestus, maxi-
 me cum tu in ijs, quos de magorum artibus con-
 scripsisti, commentarijs tum pulcherrimis, tum uti-
 lissimis, quiq; modestos reddere queant, si quis in eis
 euoluendis uersetur, abunde multa retuleris, lon-
 gèq; his nostris copiosiora. Reddebat igitur oracu-
 la, diuinabatq; non mediocri ad eam rem utens
 ingenio, arteq; negotium reddens probabilius, dũ
 alijs obliqua quedam, & ambigua respondet ad
 ea, quæ proponebantur, alijs penitus obscura. Quæ

doquidem et hoc oraculis ille conuenire iudicabat. Alios item deterrebat, alios adhortabatur, prout sibi magis conducere coniectasset. Nonnullis dietas, remediaq; prescribebat, cum sciret (ut initio diximus) complura, atq; effiataa pharmaca. Maiorem autem in modum Cytindes ab illo probabantur, id est nomen confictu emplastrum, ursino ex adipe confecti. Porro spes, rerumq; successus, & incrementa, neq; non hereditatum obuentus, semper in aliud tempus reijciebat, illud interim addens, cuncta haec tum obtingent, cum ipse uolam, cumq; uates uentus. Alexander me rogabit, proq; uobis uota faciet. Deniq; merces erat unicuiq; responsio praestitua, nempe drachma cum obolis duobus, ne uero pusillum, aut exiguum fuisse putes amice huc quaestum, cum in annos singulos ad septuaginta, aut octoginta milia redierit, usque adeo auidis & insatiabilibus hominibus, ut singuli supra decem aut quindecim rogationes traderent. Caterum ea, quae accipiebat, non ipse solitus est insumere, nec rursus ad congerendas opes in thesaurum reponere, uerum complures et alios habebat secum adiutores, ac ministros, tum q; scirentur, qui uersibus oracula conderent, qui responsa seruarent, qui subscriberent, q; obsignarent, qui interpretarentur, quorum unicuiq; pro dignitate, meritoq; lucrum impertiebat. Ad haec nonnullos foras & in longinquas regiones emittendat, qui famam eius oraculi inter gentes dissiparent, affirmantes ipsum etiam praedicere, uenatorq; fugitinos, fures, ac praedones indiatre, atq; re

ALEXANDER

vincere, thesauros effodiendos ostendere, morbo laborantibus mederi, quosdam etiam uitae defunctos in uitam reuocare. Cōcurreratur igitur undequaque magnōq; tumultu conuati adproperabant, sacrificabantur, dicebantur munera, eaq; duplicata, prophetae, discipuloq; dei, iam enim & tale quoddam oraculum exierat.

- Muneribus decorare meum uatem, atq; ministrum
- Praecipio, nec opum mihi cura, at maxima uatis.

Verum ubi iam pleriq; , quibus mentis plusculum inerat; non secus, atq; ex alta ebrietate resipiscentes; conspirassent in illum, praesertim ex ijs, qui studebant Epicuro, iamq; paulatim in oppidis deprehenderetur uniuersa praestigatura, fictusq; fabulæ apparatus, horrendum quiddam in eos edidit, dicens impijs & Christianis impleri pontum, qui non uerentur in sese turpissime maledicere, Eos iussit lapidibus pellerent, si modo uellent propiciam habere deū. Porro sup̄ Epicuro, huiusmodi quoddam oraculum prodidit. Sciscitanti curpiam, quid ageret apud inferos Epicurus, plumbeis inquit, cōpedibus uinctus in coeno desidet. Et adhuc miraris, si magnopere creuit eius celebritas oraculi, cum uideas interrogationes aduentium, quàm sine prudentes, quàmq; eruditae? Modis autem omnibus bellum erat illi cum Epicuro saeuum, & irreconciliabile, idq; iure optimo. Nam cum quo tandem istius bellum gerat, homo praestigator, et monstris, ac portentis amicus, ueris inimicissimus, quàm cum Epicuro uero uidelicet, qui rerum naturam perspe-

etiam haberet, quiq; unus, quid in his esset verum, videret? Nam qui Platonem Chrysippum aut Pythagoram sequerentur, ijs erat amicus, atq; alia cum illis pax intercedebat. At intractabilis ille Epicurus, sic enim appellabat eum, erat illi plurimum inuisus, atq; id merito, quippe qui haec omnia ridicula, ac ludicra duceret. Quam ob causam inter urbes Ponticas Amastrim in primis habebat exosam, eo quod acceperat eos, qui cum Lepido erant, alios item horum consimiles quamplurimos ea in ciuitate uersari, Neq; unquam Amastrino cuiquam oraculum reddidit, quin ubi conaretur etiam fratri proconsulis respondere, deridicule profecto discessit, cum nec ipse, quemadmodum idoneum oraculum fingeret, inueniret, nec haberet, qui sibi in tempore posset componere. Nam cum ille de stomachi dolore conquerenti, uellet praescribere, uti suillum pedem cum malua praeparatum ederet, hunc in modum ait.

■ Maluaas porcorum sacra curimato si pydno.

Crebrius autem (uti iam diximus) Draconem ostendebat ijs, qui uellent, haud totum tamen, sed partem potissimum, ac reliquum corpus oculis exponens, caput uero ne uideri posset, abditu seruabat. Verum quo magis etiam redderet attonitam multitudinem, pollicatus est, sese exhibiturum ipsum deo loquentem, citraq; interpretem edentem oracula. Deinde non magno negotio, gruum arterijs contextis, ac per lineum illud draconis caput, quod erat arte adsimulatum, insertis, alio quopiam per

ALEXANDER

has foris insonante responsitabat ad ea, quae proponerentur, uoce nimirum per linteaetum illius Aescalapium ad aures promanante. Huiusmodi responsa αὐτόφωνα dicebantur. id est ipsius uoce reddita, neque quibuslibet, neque passim dabantur, uerum splendidis modo, atque opulentis, et qui grandia largirentur. itaque quod Seueriano redditum est, super expeditione in Armeniam suscipienda, ex autophonis erat. Adhoracens enim illum ad incursum eius regionis, sic ait.

- Parthis, Armenijsque citato Marte subactis
- Romam urbem repetes et claras Tybridis undas,
- Vertice certa gerens radijs distincta serenis.

Deinde posteaquam uocor ille Gallus persuasus, in cursione fecisset, euenisseque, ut una cum exercitu cederetur ab Othryade, hoc oraculum e monumentis sustulit, atque aliud in eius locum substituit huiusmodi.

- Agmen in Armenios, ne duc, neque enim expedie
- istuc,
- Ne tibi foemineis uir amictus uestibus, arcae
- Exitium immittat, uitaque ac lumine priuet.

Siquidem hoc interim callidissime fuerat commentus, ut posterioribus, substituticijque responsis eas, quae perperam, maleque euenissent, sataret, ac mederetur. saepius enim aegrotis prius, quam in moreretur praedixerat fore, ut renalescerent. Quibus morientibus, alterum oraculum illic paratum erat, quod superiori diuersa atneret.

- Posthac desine opem morbo petere exitiali,
 - Mors etenim manifesta, nec evitare licebit.
- Porro cum non ignoraret, qui in Claro, ac Didymis, Malloq; responsa ferebant, ipsos quoq; huiusmodi quadam arte divinandi celebres haberi, eos sibi reddebat amicos, plerosq; consultorum ad illos remittens, his verbis.
- Nunc Claron ito, mei vocem patris audieturus.
Et rursus
 - Branchydias accedas adytæ, atq; oracula quæras.
Et iterum.
 - Mallon abi, Amphilocho quærens oracula natis.
- Et hætenus quidem de ijs, quæ intra patriæ fines, usq; ad Ioniam, Ciliam, Paphlagoniam, Galatiamq; designavit. Ut vero & in Italiam oraculorum fama permanavit, inq; ipsam Romanorum urbem, iam nemo omnium erat, qui non aliis aliam ante vertere studeret, dū ij quidem eo proficiscuntur ipsi, illi vero mittunt, potissimum ij, qui potentia, atque auctoritate plurimum in Republica pollebant. Quibus princeps, quasiq; signifer extitit Rutilius, vir aliis qdem honestus ac probus, tum compluribus in prælijs Romanorū, spectatae virtutis. Sed q in ijs, quæ ad deos pertinent, parum sanè saperet, ut cui prodigiosa quædam de illis essent persuasa, adeo ut sicubi lapidem vel inunctum, vel coronatum conspexisset, continuo proceret, atq; adoraret, ac distinctus aduolutus vota faceret, bonaq; ac læta ab illo postularet. Hic igitur, simul atq; de oraculo inaudisset, parum aberat, quin omisso, quem

ALEXANDER

tenebat exercitu, in A boni murum auolarie, alios autem post alios eo legebat. Porro qui mittebantur, seruili nimirum idiotæ quidam, facile decepti donum redibant, referentes, partim quæ uiderant, partim tanquam uidissent, audissentq; permulta in super accumulantes illis, quo domino fierent commendatiores. Inflammarunt itaq; senem infelicem & in uehementem insaniam impulerunt. At ille passim ad omnes amicos accedens, quos habebat, cum plurimos, tum potentissimos enarrabat, partim ea, quæ ab ijs, quos miserat, accepisset, partim quæ ex sese affinxerat. Et ad eum modum iste complenit urbem, conatantq; quamplurimis item aulias expauescētis, atque attonitis. Qui protinus & ipsi cupiditate flagrare cœperunt, ut aliquid suis de rebus audirent. Porro Alexander aduenientes comiter excipiebat, ac xenijs, alijsq; magnificas donatos muneribus, ad eum remittebat. hoc agens, uti non solum se nuntiarent oracula, ueris etiam dei laudes canerent, ac portentosa quaedam de oraculo, deq; ipso mentirentur. Excogitabat autem ter scelestus ille quiddam neustiquam inscitum, & ingeniosius, quàm ut in uulgarem comperat latronem. Etenim resignatis libellis, ac perlectis, siquid offendisset in ijs, quæ proponebantur, ita scriptum, ut cum periculo, ac discrimine eius, qui scripsisset, si proferretur, coniunctum uideretur apud se detinebat, neq; remittebat, quo uidelicet obnoxios, ac propemodum seruos ob metum, sibi redderet eos, qui miserant, cum in mentem illis ueniret, cu-

inſmodi de rebus conſuluiſſent. Intelligebat autem eſſe conſentaneum, ut qui opibus, ac potentia præcellerent, eiſmodi rogationes eſſent propoſituri.

Ab his vnumera quamplurima ferebat, quippe quæ non ignorarent, ſeſe intra caſſes eius teneri. Libes autem aliquot ex his reſponſis commemorare, quæ Rutiliano reddidit. Huic ſciſcitanti de filio, ex uxore priore ſuſcepto, qui iam per ætatem maturus eſſet, ut diſciplinis erudiretur, quem inſtituendo in literis illi præceptorem deberet adhibere, ita reſpondit.

- Pythagoram, egregieq; ænentem prælia uatem. Deinde paucis poſt diebus extincto puero, ipſe quædam hærebat, nec habebat, quod incuſantibus reſponderet, oraculo uidelicet ita re præſenti conſultato. At Rutilianus optimus ultero occupans, defendebat oraculum, affirmans hoc ipſum portendiſſe deum, qui iuſſiſſet neminem e uiuis adoleſcentulo deligi præceptorem, ſed Pythagoram potius, atq; Homerum, iam olim deſunctos, quibus ceteris credibile eſſet eum iam uerſari. Quid igitur Alexandro uitio uertere conuenit, ſi iſtiusmodi homunculos dignos habuit, quibus ſucum faceret? Rurſum eidem percontanti, cuius tandem animam eſſet ſortitus, ait.

- Principio fueras Pelides, deinde Menander,
 - Deinde is, qui nunc es, poſt fax phœbea futurus
 - Octoginta æuum, ac centum produxeris annos.
- At hic ſeptuagenarius interijt, in inſaniam uerſus, haud expectato dei promiſſo, quanquam hoc

ALEXANDER

quoq; oraculum ex autophonis erat. Eidem item de uxore ducenda percontati aliquando incontanter, ac palam respondit.

- Ducito Alexandro natam, Lunaq; puellam. Siquidem iam olim rumorem dissipat, filiam, quã habebat, è Luna sibi susceptam fuisse. Lunã enim ipsius amore captam fuisse. cum dormientem aliquando conspexisset, nam id illi familiare est, formosos somno sopitos adamare. Porro RUTILIANUS uir prudentissimus, nihil contatus, protinus accersit uirginem, nuptias conficit, sponsus iam sexagenarius, concumbitq; socrum suam Lunam solidis heatombis placans, iamq; sibi unus è coelitem uero uidebatur. At hic, ubi semel in Italia rens esset aggressus, maiora in dies ad hæc excogitabat, & in omnes Romanæ ditionis partes, qui perferrent oracula, dimittebat prædicens, cauendam esse pestilentiam, incendia, terremotus, se certa remedia traditurum, nequid horum accideret, pollicebatur. Iamq; cum pestilentia incubuisset, unum quoddã tale oraculum, autophonon & hoc, quoquo uersum gentium prodiderat, unico armine comprehensum.
- Intonsus nubem pestis depellit A pollo. Atq; hunc uersiculum uidere erat passim pro foribus descriptum, tanquam aduersus pestilentiam remedio futurum. Verum ea res plurimis diuersam in partem euenit, propterea quod fortuna quãdam sic accidit, ut eã domus, quibus hic uersus esset inscriptus, potissimum desolarentur, neq; uero

ne putes illud dicere armen in causa fuisse, ne inter-
venerint, verum casu quodam ad hunc modum ac-
cidit. Et haud scio, an plerique freti armine, negli-
gentius, ac securius dictam observarint, nihil ad-
versum pestem praeter oraculum adhibentes, per-
inde quasi syllabas pro sese pugnantes haberent,
et intonsum A. pollinem telus pestem propellentem.
Exploratores item ex sua coniuratione quamplu-
rimos Romae constituerat, qui sibi qua quisque men-
te esset indicarent, ac prius, quam oraculum adiff-
fene illi, significarent quidnam essent percontatus
ri, quidque potissimum cupere viderentur, ut etiam
prius, quam advenissent illi, qui mittebantur, ille
iam ad respondendum instructus, ac paratus esset.
Atque haec quidem et id genus alia machinamenta
adversus Italicas urbes praestruerat. Nam praeter
haec et initiationes quasdam instituerat, et da-
rum per manus tradendarum gestationes, et sa-
crorum caerimonias, quae quidem tribus ex ordi-
ne diebus continenter peragerentur. Ac primo
quidem die Atheniensium ritu denuntiatio fie-
bat huiusmodi. Siquis impius, aut Christianus,
aut Epicureus mysteriorum explorator ac-
cessit, discedat. Caeterum qui Deo credunt, et
parent, sacris feliciter initientur. Sub haec pro-
tinus exigebantur, illo praecunte, dicenteque,
Fors pellantur Christiani. Tum multitudo accla-
mabat uniuersa, Fors pellantur Epicurei. De-
hinc Latone puerperium agebatur, et Apol-
linis natiuitas, tum Coronidis nuptiae, Denum

ALEXANDER

nascebatur Aesculapius. Altero die Glycon in lacem emergens, deiq; exortus. Porro tertio die Podalirij cum Alexandri matre coniugium agebatur. Dadis autem is appellabatur, idq; ex re, propterea quod facies quaedam incenderentur. Postremo loco, Lunæ, atq; Alexandri amores, ac nascens Rutiliani coniux. At uero facie gestabat, mysteriaq; agebat Endymion Alexander, quin hic dormiens scilicet, in medio iaceret, descenderet autem in eum è tecti fastigio, tanquam è cælo, lunæ vicem agens Rutilia quaedam formosissima cuiusdam è Cæsareæ domus præfectis uxor, quæ nimirum ut amabat Alexandrum, ita uicissim ab illo amabatur, ac sub oculis perditissimi illius mariti, tum complexus agebantur, tum oscula, idq; in propatulo. Quod nisi complures fuissent tædæ, forsitan non nihil ex eorum, quæ fieri solent infra sinum, patratum fuisset. Paulopost rursum introibat ornatus sacerdotali, multo cum silentio. Deinde ipse primus clara uoce sonabat. Io Glycon. assonabant autem bene atheni scilicet homines, nempe præcones aliquot Paphlagonæ, carbatinis calceati, plurimum alij nidorem ructantes, Io Alexander. Porro subinde inter gestandas tædæ, atq; inter mysticas saltationes, femur illius de industria reuudatum, aureum apparebat, pelle, sicuti coniugio, inaurata circumdata, atq; hac ad tædarum fulgorem relucente. Ita q; cû duobus quibusdam, ex eorum numero, qui desipienter sapientes sunt, super hac re uerteretur altercatio, utrum Pythagoræ animam possideret, uideli-

cet ob *fenner aureum*, an alium Pythagorico illi
 consimile, atq; eâ controuersiam ad ipsum A lexã
 drũ retulissent, rex Glycon oraculo litẽ dissoluit.

Pythagoræ mens emoriturq; oriturq; uicissim,

Vatis at est animus diuina è mente profectus.

Hunc pater auxilio misit iustisq; pijsq;.

Et tutum.

Tecta Iouis repetet iouiali fulmine tactus.

Porro cum cunctis alijs denuntiaret, ut a puerili
 concubitu temperarent, cœu re nefaria, uir ille egre
 gius tale quiddam ipse machinatus est. Ponticus ac
 Paphlagonias urbibus imperabat, ut tertio quoq;
 anno mitterent, qui deo diarentur, eiusq; laudes a
 pud se canerent. Verum mitti oportere spectatos,
 ac selectos, nempe nobilissimos, et ætate florentis-
 simos, formãq; eximios. Quibus inclusis perinde
 ut emptitijs ad libidinem abutebatur, modis omni-
 bus in eos debacchari solitus, præterea legem quoq;
 condiderat, nequis maior annis octodecim sese ad-
 moto ore complecteretur, neue cum basio saluaret,
 sed reliquis manum duntaxat osculandam porri-
 gens, solis ætate, formãq; floridus osculum dabat,
 atq; his quidem inde cognomen inditum, ut intra
 osculum constituti dicerentur. Atq; in hunc modũ
 neordibus, ac stupidis mortalibus illudens, perpe-
 tuo deinceps suas nequitias exercebat, passim con-
 stuprans uxores, passim liberis abutens. Quin ma-
 gnum quiddam, cunctisq; optandum uidebatur, si
 cuius uxorem uel aspexisset modo. Porro siquam
 etiam osculo dignatus fuisset, nemo non ita puac-

ALEXANDER

bat, quicquid esset bonarum felicitatum, id omnia semel in eam domum influxurum esse. Erant insuper, atque ea non pauca, quae sese etiam peperisse ex illo iactarent, quod ita esse mariti suo testimonio confirmabant. Labet etiam dialogum tibi referre Glyconis, & sacerdotis, viri cuiusdam Tyanei, cuius sapientiam ex ijs, quae sciscitatus est, conijcas licebit. Hunc equidem legi pridem aereis descriptum literis. Tu, in ipsis sacerdotis adibus, Dic, inquit, mihi rex Glycon, quis nam es? Sum inquit ille minor Aesculapius. Num alius ab illo priore? Quid ais? Haud fas est, ut istuc audias. Sed quos annos apud nos permanfurus, atque oracula redditurus? Ad millesimum tertium. Deinde quò demigraturus? Ad Bactra, atque in eas regiones. Si quidem oportet & barbaros meos victu, meaque praesentia frui. At reliquae sortes, puta quae Dyndineis, Clari, Delphisque redduntur, utrum ab auctore proficiantur Apolline, an uanae sunt, quae illic eduntur oracula? Ne istuc quidem scire quaesieris, nefas enim. Ceterum ego quis tandem post hanc vitam futurus sum? Camelus, deinde equus, posthac vir sapiens, ac uates non inferior Alexandro. Atque haec Glyconis cum sacerdote cōfabulatio. Postremo & oraculum atramine comprehensum edidit, cum non ignoraret illum amicum esse Lepido.

- Ne pare Lepido, namque huic fatum instat acerbū. Mirum etenim in modum metuebat Epicurum, siacti superius dictum est, nimirum ut artificem, ac.

sapientem, suis artibus hostem, atq; insensum. Itaq; ex Epicureis quempiam, ausum se multis presentibus coarguere, propemodum in uitæ discrimen adduxerat. siquidem adiens ille clara uoce dicebat. Tu nimirum Alexander Paphlagoni cuidam persuasisti, ut seruos suos apud Galatiæ præfectum captis acerferet, hoc nomine, quasi filium ipsius, qui tum Alexandria erudiebatur, occidissent. Atq; uiuit adolescens incolonusq; reuersus est, famulis iâ supplicio affectis, qui tua opera bestijs traditi perierunt. Porro huiusmodi quiddam aciderat, Quis adolescentulus amne aduerso in Aegyptum nauigasset, ad inundationem usq; subducto nauigio, persuasus est, uti pariter in Indiam nauigaret. Itaq; dum diutius abesset, infelices illi eius ministri rati uidelicet, uel in Nilo nauigantem interis- se puerum, uel a latronibus (nam id temporis per multi grassabantur) esse peremptum, reuersi sunt domum, renuntiantes, quæ admodum è medio sublatus esset. Deinde proditum oraculum, dånati serui. sub hæc adest adolescentulus, peregrinationem suam enarrans. Atq; hæc quidem ille. At Alexander indignatione percitus, quod coargueretur, neq; ferens opprobrium sibi ueritatem, iussit ut qui adessent lapidibus illum impeterent, alioqui et ipsos impios futuros, atq; Epicureos appellandos. Dũq; illi iâ lapidare cœpissent. Demonstratus qdã, q; diuersabatur in ponto, primus hominem sui corporis obtegens obiectu, morti subduxit, aliq; lapidibus obruendum, idq; iure optumo. Quid enim

ALEXANDER

oportebat unum inter tam multos insanientes, sanum esse, atq; a Paphlagonum stultitia malum sibi acersere, Et illi quidem hæc euenerunt. Cæterum aduocatis iuxta oraculorum ordinem ijs, quæ proposuerant (nam id fiebat pridie quàm responsa redderet) præcone rogante an uaticinari uellet, si cupiam illorū ex adyto respondisset, in malam rē, huiusmodi hominem neq; tecto quisquam excipiebat, neq; igni aquā ue impertiebat, uerum erat illi solum aliud pro alio uertendum, tanquam impio, deorumq; contemptori, atq; Epicureo, quod quidem probum omnium erat grauissimū. Quapropter unum etiam Alexander quiddam designauit deridiculū. Nactus peculiare Epicuri sententias, librū (uti scis) longe pulcherrimum, summam Epicureæ disciplinæ decreta complectentem, medium in forū deportauit, ac lignis ficulis exussit. tanquam authorem ipsum exureret scilicet, ac cinerem abiecit in mare, oraculo in super eam in rem edito.

• Edico decreta senis comburrere cæci.

Haud perpendit scelestus ille, quantum adferret is liber commoditatum ijs, qui in eo legendo uersarentur, quantamq; illis quietem, tranquillitatem, libertatemq; pareret, propterea quod a pauoribus, spectris, ac prodigijs liberaret, tum spes inanes, atq; immodicas adimeret cupiditates, mentem sanā ac ueritatem, infereret, planeq; lustraret animum, non tædā quidem, aut squilla, aut alijs id generis nugamentis, immo recta ratioe, uero, ac libertate. Accipe iam factus quoddam hominis sceleratissimi

unum

stus inter omnia multo impudentissimum. Cum iam non mediocrem in Regiam aditum sibi patefisset, inq; aulam Cesaream, praesertim Rutilianorem adiunxerat, atq; approbante, cum bellum, quod in Germania gerebatur maxime flagraret, Marco deo cum Marcomannis, & Quadis conferente, oraculum divulgavit, quo iubebat, uti duos leones vivos in Danubium mitterent, varijs cum odoribus, ac sacris quibusdam magnificis, sed praestat ipsum oraculum referre.

- » Eurgitibus fluvij turgentis ab imbribus Istri,
- » Immisisse duos Cybeles edico ministros,
- » Monte feras alites, tum quantum alit indicus aër
- » Florù, atq; herbarù bene olentum, moxq; futura est
- » Et victoria, pax & amabilis, & decus ingens.

Ea cum essent facta, quemadmodum ille praescripserat, leones quidem simul atq; in hostium regionem enatassent, barbari atnes quospiam, aut lupos esse rati, fustibus arcebant. At nostrorum protinus maxima strages est cõsecuta, viginti ferme millibus simul extinctis. His successerunt ea, quae in Aquileia contigerunt, cum parum absuerat, ut urbs ea caperetur. At is ad id, quod euenerat Delphicum illud responsum, Cræsoq; redditum oraculum, frigidè sanè detorsit, dicens deum quidem praedixisse victoriam, haud tamen explicuisse, utrum Romanorum esset futura, an hostium tandem, cum plurimi iam eam in urbem consulerent, promereturq; Abonotichiarum civitas multitudine eorum, qui ad oraculum ventitabant, neq; sufficeret suppedi-

iudicis iis, quæ ad usctum erant necessaria, commin-
 niscatur oraculorum genus quoddam, id quod no-
 eternum appellabatur. siquidem libellis indormi-
 re solet, ut aiebat ipse, deinde tanquam in somnio
 diuinitus edoctus respondebat, nihil certi tamen,
 sed ambigue plerumq; ac confusim, maxime si quos
 libellos conspexisset, accuratius, atq; obseruantius
 obsignatos. Ad hunc enim modum citra ullum re-
 signandi periculum, quicquid temere in mentem
 uenisset subscribebat, ratus et hoc ipsum oraculis
 conuenire. Erant autem ad id nonnulli constituti in-
 terpretes, qui mercedem non exiguam colligebant
 ab iis, qui eiusmodi capiebant oracula, ut enarra-
 rent ea, explicarentq; atq; hoc illorum munus cõ-
 ducticium erat. Nam interpretum quisq; talentum
 atticum pendebat Alexandro nonnunquam, cum
 neq; consuleret quisquam, neq; missus esset aliquis,
 immo cum ne esset quidem huiusmodi quippiam,
 tamen oraculum edebat, uti stultos mortales redde-
 ret attonitos. Quod genus illud erat.

- " Hunc age quære tuam qui tectus in ædibus, ac te
 " Clam prorsum, uxorem, uultuq; oculisq; decorã,
 " stuprat adulterio, seruatorum ex agmine primus.
 " Ipse cui solus suasisse hæc omnia demens,
 " Eius enim florem libasti hoc dedecus, ille
 " Nunc tibi compensans, cum coniuge dormit herili,
 " Quin iðem tibi iam pridem letale uenenum
 " (Ut neq; quæ faciunt, possis audire, nec unquam
 " Cernere luminibus) tecte, fictimq; parauit.
 " Inueniesq; tuo sub lecto pharman, iuxta,

- *Parietem, sub cervicali condita, porro*
 • *Istis conscia criminibus tua serua Calypso est.*
Quis Democritus principio nõ commoueretur, ubi
nominatim & authores, & loca palàm audisset
designari? Verum ilico despuisset simul, atq; cogn-
uisset, quo hæc artificio gererentur. Insuper et Bar-
baris non raro respondit, siquis patria lingua sc-
scitaretur, puta syrice, aut gallice, uerum haud fá-
ale reperiebat hospites, communi gente, cum ijs qui
rogationem proposuissent, proinde receptis libellis
mulcũ intercedere solet interualli prius quàm ora-
culum redderet, quo uidelicet interim per otium
posset & soluere nato libellos, & nanasci qui cum
ea possent interpretari. Quod genus erat & il-
lud scythæ cuiusdam redditum oraculum.
 • *Morphi e bargulis in umbra chuenchicranc, relin-*
quet lucem.
Aliàs rursum, cum nec adesset item quispiam, neq;
sæle quicquam omnino contigisset, atra carmen elo-
cutus est. Redito, unde uenisti. siquidem is, qui te
misit, hodie perijt, interemptus a Diocle uicano ac
cedentibus latronibus, Magno, Celere, ac Buba-
lo, qui nunc etiam comprehensi tenentur in uincis
lis. Cæterum pauca nunc accipe ex ijs, quæ mihi
ipsi respondit. sciscitatio an aluus esset Alexan-
der, cum libellos palàm, atque accurate obsignas-
sem, responsum nocturnum subscribitur, Sabar da
Lachi Malath Attis alter erat. Rursum cum di-
uersis libellis eandem rogationem proposuissem,
puta cuiatis esset uates Homerus. Idq; alio, atq; us

ALEXANDER

alio nomine, alteri subscripsit, uidelicet deceptus a puero, qui rogatus, qua gratia uenisset, ut remedium inquit, peterem aduersus laterum dolorem.

- Tyrmide te iubeo, ac lunari rore perungi.
 Alteri uero ubi sciscitanti ei dictum esset, utrum mihi satius esset in Italiam nauigio, an pedestri itinere proficisci, respondit, nihil quidem, quod ad Homerum attineret.
- Carpe uiam pedibus, rite ne sulcaueris undas.
 Multa id genus aduersus illum sum machinatus, quorum de numero fuit & illud unica rogatione proposita libello pro more inscripti, talis cuiusdam rogationes octo, nomen aliquod ementitus misit drachmis item octo, praeterca quod fieri solitum esset adiungens. at ille persuasus partim missa mercede, partim inscriptione libelli, ad uniuersam rogationem, ea erat huiusmodi, quando deprehendendus esset impostor Alexander, octo misit oracula. Sed quae neq; caelum (quod aiunt) neque terram attingerent. Verum absurda, & intellectu difficilia omnia. Quod ille ubi in posterum persensisset, praeterca quod Rutilianum a matrimonio conatus essem auertere, suasissemq; ne prorsus in diuinatione spes reponeret suas, oderat me uidelicet ita uti par erat, sibiq; acerrimum hostem iudicabat. Quodam itaque tempore percontanti de me Rutiliano ita respondit.
- Noctiuagus gaudet scortis, spurcoq; cubili.
 In summa, iure optimo me inuisissimum habebat. Proinde cum me in oppidum aduenisse sensisset,

meq; Lucianum esse illum cognouisset, adduxerit
 autem milites duos, alterum lancea alterum conto
 armatum, quos quidem a Cappadociae praeside mi-
 hi, tum amico acceperam, quo me ad mare usq; de-
 ducerent, accersit ilico sane quam comiter, multaq;
 cum humanitate. Ego cum aduenissem, complures
 apud illum reperio, porro bona quadam fortuna,
 et milites una mecum adduxeram. Tum ille ma-
 num mihi porrigit osculandam, quemadmodum
 vulgo facere consueverat, ego admotus p̄inde atq;
 osculum daturus acri morsu corripio, ita ut parū
 abfuerit, quo minus illi manum manam reddide-
 rim. Itaq; qui praesentes erant praefocare me ac-
 cedere conati sunt, tanquam hominem sacrilegum.
 quippe qui iam inde ab initio grauiter tulerant,
 quod Alexandrum non autem prophetam compel-
 lassent. At ille oppido quā generose obnitens,
 compescuit illos, polliatusq; est, se facile me plac-
 dum redditurum, declaraturumq; quantum pos-
 set Glycon, qui nimirum et hos, qui maxime seue-
 rent, ferocarentq; sibi redderet amicos. Moxq; ab-
 legatis omnibus, mecū expostulauit negans se clāno
 esse, quae suasissem Rutiliano, Ecquid me lesisset,
 ut ista in sese facerē, cum possem illius opera apud
 illum magnas ad res promoueri. Equidem hanc
 hominis humanitatem, commoditatemq; libenter ac-
 cipio, perpendens nimirum quo forem in pericu-
 lo constitutus, pauloq; post prodibam iam illi factus
 amicus. Ea res profecto ijs, qui uidebant, uehemen-
 ter erat stupenda, quod tum facile fuisset commuta-

ALEXANDER

èr. Post hæc cum iam navigare statuissem, missus
 xenis, ac muneribus (eram autem forte solus, cum
 Xenophonte patre cum reliquis meis in A mastriis
 præmisso) pollicetur & nauum præbiturum sese, et
 remiges, qui nos auerherent. Etenim arbitrabar hæc
 animo simplicia, atq; officiose fieri. Verum ubi iam
 in medio essemus mari, uideremq; gubernatorem
 lachrymantem, & nescio quid reliquis nautis con-
 tradicentem, non optimæ de euentu spes me cepe-
 runt. Erat autem illis ab Alexandro mandatum,
 ut tollentes nos in mare præcipientes darent. Quod
 si contigisset, facile quod mecum gerebat bellum illi
 debellatum fuisset. Sed is, qui lachrymabatur, esse
 ait nequid in nos grauius patrarent. Ac mihi qui-
 dem ita locutus est. Annos natus, uti uides, sexagim-
 ta, cum antehac pie, atq; inculpate uixerim, haud
 quaquam uelim in hac ætate grandi ætate præfer-
 am cum uxorem, & liberos habeam homicidio ma-
 nus impiare, indicans uidelicet cuius rei gratia nos
 suscepisset, quæq; sibi mandasset Alexander. Ex-
 positis autem nobis in Aegialos, quorum etiã egre-
 gius meminit Homerus retro legit cursum. Ibi for-
 te nactus præter nauigantes legatos quosdã Bospho-
 ranos Eupatoris regis nomine in Bithyniam profi-
 ascentes, deportandi uectigalis gratia, quod in sin-
 gulos pendeatur annos, cum exposuissem illis,
 quod me periculum circumuallaret, atque illi se
 mihi commodos, facilesq; præberent, receptus in na-
 uigium incolomis in A mastriis perueni, auxili-
 lum abfuerat, ut perierim. Ex hoc nimirum tunc

pore & ipse aduersus illum arma capiebam, om-
 nemq; (quod aiunt) mouebam funem, quo ho-
 minem ulasceret, quem iam tum ante mihi stru-
 ctas insidias oderam, proq; summo ducebam ho-
 ste, propter morum impietatem. Iamq; ad accusa-
 tionem intenderam animum, non paucas mecum fa-
 cientibus, maximeq; qui erant ex Timocratis He-
 racleotæ schola philosophi. Verum, qui tum Bithy-
 niæ, pontôq; præsidebat, nos abibuit pene suppli-
 cans, & obsecrans uti desisteremus. Etenim ob ne-
 cessitudinem, quæ sibi cum Rutiliano intercederet,
 nequaquam posse supplicio afficere, nec si manife-
 sto in crimine deprehendisset. Atque ita quidem
 ab iracundia destiti, meq; repressi non in tempore
 rem aggressurus, cū iudicem haberem ad eum mo-
 dum affectum. Sed quid? An non & hoc inter
 alia facinus audax Alexandri? à principe Romæ
 no postulare, ut A boni murus, commutato noabus
 lo, Ionopolis appellaretur, neq; nominis nonnum-
 si gnaret, altera quidem parte Glyconis. obtinens
 imaginem, altera uero A alexandri, qui insignia aui
 Aesculapij, ac falcem illam Persei, inde mater-
 num ducebat genus, teneret. Porro cum esset de sen-
 se natiuitatis, oraculo prodito, fatis decretum esse,
 ut annos uiuere centum & quinquaginta, dehinc
 fulmine ictum interitu maxime miserando pe-
 riturum, nondum septuaginta natus annos uide-
 licet (uti conueniebat Podalirij filio) pede ad in-
 guem usque putrefacto, & uermibus satiens.
 Quo tempore simul & illud deprehensum est,

ALEXANDER

quod calvus esset, cum medicis caput humectandū
 præberet, ad mitigandum cruciatum, id quod haud
 quaquam facere potuissent, nisi detracto galericu-
 lo. hunc habuit exitum Alexandri tragœdia, atq;
 hæc fuit totius fabulæ catastrophæ, ut res uideri
 possit providentia quadam esse gesta, cum casu ni-
 mirum ad hunc modum euenerit. Restabat illud,
 ut & epitaphium uitæ acta dignum ei constitue-
 retur, neque non certamina quedam agerentur
 ab ijs, qui in uaticinium coniuerauerant, uidelicet
 in posterioribus insignibus, ac præcipue ad Rutilia-
 num arbitrum sese conferentibus, ut is pronun-
 tiaret, quem ex ipsis oporteret in oraculi successio-
 nem aspessendam eligi; atq; sacerdotali, propheti-
 cæq; corona redimiri. Erat autem in hoc numero
 simul & Pætus, qui artis professione medicus,
 tum cuius cum esset, ista faciebat, neque medico, neq;
 homine tanto decora. At Rutilianus certaminis ar-
 biter. incoronatos eos remittebat, ipsi sibi diuinan-
 di auctoritatem seruans, posteaquam inde iam de-
 ingrauerat. Hæc amice ex plurimis pauca, quo
 de gustamentum hominis præberem, scribenda pu-
 tavi, cum uti tibi gratificarer, homini familiari,
 atque amico, quemq; ego unum omnium maxime
 suspicio, idq; plurimis nominibus, uel propter sa-
 pientiam singularem, uel ob amorem uiri, uel ob
 morum mansuetudinem, ac moderationem, uel
 ob uitæ tranquillitatem, postremo comitatem,
 atque humanitatem erga hos, quibus cum uisus.
 Tum uero, quod quidem tibi fuerit etiam in manu-

Quis, ut Epicurum ulcisceret virum vere factum,
ingenioq; diuino, quiq; solus quæ uere sunt hone
sta & nouerit, & tradiderit, quiq; solus extite
rit, qui liberos reddere solitus sit eos, qui secum ha
berent consuetudinem. Deniq; arbitror fore, ut ijs,
qui in hanc lectionem inciderint, liber hic non ni
hil utilitatis afferre uideatur, dum quædam redar
git, quædam in opinionibus horum, qui & recte
sentiunt, confirmat, ac stabilis.

ORNATISSIMO VIRO D. CHRISTO
PHORO VRSEVICO ERAS-
MVS. S. P. D.

Quidem hac mente semper fui ornatis-
sime, idemq; humanissime Christo-
phore, ut à nullo prorsum uitio per-
inde abhorruerim, atq; ab ingrati-
tudine, nec unquam istos hominis uocabulo dignos
iudicarem, qui alieni in se meriti tempore ullo pos-
sent obliuisci. Rursum eos existimauit beatos, quibus
tantum facultatis Fortunæ commoditas suppedita-
uit, ut bene meritis possint parem remeteri grati-
am, beatissimos autem, quibus licuisset acceptum be-
neficium aliquo cum faenore rependere. Proinde
cum antehac se penumero mecum repeterem: quan-
tum in me nihil promeritum tua benignitas contu-
lisset (Nam collatum arbitror quicquid ita delatū
est, ut haud scio utrum per fortunam an per me-
ipsum, certe per te nō steterit quo minus acceperim)
circumspectaremq; quonam argumento possem ali-
quam saltem erga te memoris, gratiq; animi signi-
ficationem dare, neq; in tanta fortunæ meæ tenui-
tate quicquam occurreret, quod ulla ex parte, non
dicam tuis meritis responderet, sed quod uel animo
satisfaceret meo. Illud deniq; mihi uenit in mēē,
ut saltem istos quosdā non inurbanos homines imi-
tarem, qui istosculo quoquam insigni, aut alio simili
symbolo misso, uolūtatis propensionem, promptiq;
animi studium testi fieri solent, praefertim ipsi te-

innes ergo eos, quibus neque res, neque animus sit
 aliorum egens munerum. Ergo Græciani ingredi
 enti *μυσία* (Nam musarum horti uel medijs
 uernant brumis) statim inter multos uaria adblan
 dientes gratia, hic Luciani flosculus præter cæte
 ros arrisit. Eum non ungue sed calamo decerptum
 ad te mitto, non solum nouitate gratum, colore ua
 rium, specie uenustum, nec odore modo fragran
 tem, uerum etiam succo præsentaneo salubrem, et
 efficacem. Omne tulit punctum (ut scripsit Flac
 tus) qui miscuit utile dulci. Quod quidem aut no
 mo mea sententia, aut noster hic Lucianus est as
 secutus, qui prisca comædiæ diacritatem, sed citra
 petulantiam referens, deum immortalẽ quæ na
 fricæ, quo lepore perstringit omnia, quo naso cæc
 ita suspendit, quàm omnia miro sale perfricat, ni
 hil uel obiter attingens, quod non aliquo feriat san
 mate. præcipue Philosophis infestus, atq; inter hos
 Pythagoricas potissimum, ac Platonicas ob præstigi
 as, Stoiacas item propter intolerandum suu paliu, hos
 punctum, ac cæsim, hos omni telorum genere per
 dit, idq; iure optimo. Quid enim odiosius, quod mæ
 nus ferendum, quàm improbitas uirtutis professio
 ne personata? Hinc illi blasphemæ, hoc est maledi
 cæ uocabulum addidere, sed hi nimirum, quoru ul
 cera tetigerat, pari libertate deos quoq; passim ex
 uidet, et lacrat, unde cognomen inditum *ἄγλυ*
σφακος profecto uel hoc nomine, quod ab impijs,
 ac superstitiosis attributum. Florus (uti putant)
 Italiani ferme temporibus indignus (ita me deus

amet) qui inter sophistas annumeretur. Tantum ob-
tinet in dicendo gratiæ, tantum in inueniendo feli-
citatæ, tantum in iocando leporis, in mordendo aceti,
sic titillat allusionibus, sic seria nugis, nugis serijs
miscet, sic ridens uera dicit, uera dicendo ridet, sic
hominum mores, affectus, studia, quasi penicillo de-
pingit, neq; legenda, sed plane spectanda oculis ex-
ponit, ut nulla Comœdia, nulla Satyra cum huius
dialogis conferri debeat, seu uoluptatem spectes, seu
spectes utilitatem. Cæterũ si noiãtim quæras huius
argumentum dialogi, facit id qđ semp facit, Tytha-
gorã uelut impostorem, ac præfignatorem taxat.
Stoicorum fastum et sapientem barbã ridet, diuitiũ
ac regũ uita-quantis sit erũnis obnoxia docet, con-
tra q̃ expedita res paupertus hilaris, suaq; conten-
ta sorte. Quem uti legas attentius, te maiorem in
modum rogo, si quando tibi per tua licebit nego-
tia frontem exporrigere. Audies enim Gallum
cum Hero sutore confabulantem, magis ridicu-
le quã ullus possit *κωμικὸς*, sed rursum sapi-
entius, quã Theologorum, ac philosophorum uul-
gus nonnunquam in scholis magno superalio ma-
gnis de nugis disputat. Vale optime, atq; humo-
nissime Christophore, et Erasnum inter tuos ascri-
bito clientulos, amore, studio, officio, cessurum ne-
mini.

LUCIANI SOMNIUM, SIVE GAL-
LVS ERASMO INTERPRETE.
INTERLOCVTORES.

GALLVS, MICYLLVS.

T te scelestissime Galle cum ista
sententia inuidencia, uocēq; tam acuta
a, ipse perdat IUPITER, qui qui-
dem opibus affluētem me, ac dul-
cissimo in somnio uersantem, &
admirabili felicitate fruētem, pe-
netrabile quiddam, & clamorosum resonans ex per-
gesseris, adeo ut ne noctu quidem effugere liceat
paupertatem, uel te ipso longe nocentiorē. At qui
si coniectandum est, tum ē silentio, quod etiam dū
ingens est, tum ē rigore, frigoreq; quod non dum
me antelucanice quemadmodum assolet, morsicat,
titillatq; (Nam hic mihi certissimus gnomon aduen-
tantis dici) ne medium quidem adhuc noctis est.
sed iste peruigil perinde quasi uellus illud aureū
seruet, ab ipsa protinus uespera uociferari cœpit.
Verum haudquaquam impune, si quidem mox pœ-
nas de te sumam, sistēq; comminam, si diluxeris
modo. Nam nunc negotium mihi facesseres subsili-
ens in tenebris. Gallus. Hec Micylle, equi-
dem arbitrabar me tibi gratum esse facturum, si
quoad possem alta nocte lucem anteuertissem, quo
posses antelucano surgens quamplurimum operis
conficere. Etenim si prius, quā sol exoriatur uel

GALLVS

unicam feceris crepidam, istuc laboris lucro tibi ac-
 cesserit, ad parandum uictum. Quod si tibi magis
 libet dormire, equidem tuo arbitratu quietem ego
 ro, lógeq; magis mutus fuero piscibus. Ceterum tu
 te uideto, ne per somnium diues, esurias experre-
 ctus. Micyl. O prodigiorum auersor Iupiter,
 O malorum depulsor Hercules, Quid hoc ma-
 li est? uocem humaná sonuit Gallus. Gal. Hoc
 ne tandem tibi prodigium uidetur, si eadē, qua uos
 lingua loquor? Micyl. Quid? an non hoc por-
 tentum? Sed auertite dij malum a nobis. Gal.
 At tu mihi uideris admodum illiteratus esse, nec
 enoluisse Homeri poëmata, in quibus equus Achil-
 lis, cui nomen Xanthus, posteaquam hinnitus lon-
 gum ualere uidisset, medio in praelio constitit, disse-
 rens, totosq; uersus ordine recitans, non quemadmo-
 dum nunc ego prosa oratione loquens, quin etiam
 uaticinabatur ille, deq; futuris edebat oracula, neq;
 quicquam prodigiosum facere uidebatur, neq; is,
 qui tum audiebat malorum auersorem, ita uti tu fa-
 cas, implorabat, quasi rem abominandam, et auer-
 tendam audisse sese iudicaret. At quid tandem fa-
 cturus eras, si tibi Argi nauis atrina fuisset elo-
 cuta, ita ut olim in Dodonæa sylua fagus per se
 loquens oraculum edidit? An si tergora direpæ
 serpere uidisses, si carnes bouum mugire, semiasas,
 solidasq; ueribus transfixas? Ego uero, cum Mer-
 curij sim assessor loquacissimi, deorumq; omnium
 facundissimi, præterea contubernalis uobis, et con-
 uictor, haud mirum uideri debet, si sermonem hoc

uicinus medidici. Quod si mihi recipias accituro in
te, haudquaquam grauabor ueriores tibi atusam
aperire, unde factum sit, ut eadem, qua nos lingua
loquar, & unde mihi suppetat huius orationis fa-
cultas. Micyl. Modo ne istuc ipsum sit somni-
um Galle, quod ita mecum loqueris. sed dicato per
Mercurium. O praeclare, quid etiam aliud rei ti-
bi sit in atusa, ut istam linguam sones. Nam ut te-
ceam, neq; cuiquam proferam, quid attinet te soli-
tatum esse? Quis enim fidem mihi sit habiturus, si
cui narrem, me Gallum haec loquentem audisse?

Gal. Ausculte igitur, nam orationem ex me
audies, omnium (sat scio) maxime nouam, atque
incredibilem. siquidem hic, quem nunc Gallum es-
se uides, non ita pridem homo fui. Micyl. Profe-
cto & olim istiusmodi quiddam de uobis inaudie-
ram, A dolescentulum quempiam fuisse Gallum,
Marti adamatum, atq; hunc deo compotasse, collu-
suisseq; & in uoluptatibus gessisse morem. Itaq;
cum Venerem adiret Mars, cum ea cubiturus huc
quoq; Gallum una se cum adduxisse. Quonia autem
Solem potissimum metueret, ne si e sublimi conspe-
xisset, Vlatano se proderet, foris ad hostium adole-
scentulum semper relinquere solitum, cuius iudicio
certior fieret, quando sol emergeret. Deinde Gal-
lum aliquando somno correptum, ex cubias dese-
ruisse inscientem, solemq; nullo praesentente immi-
nuisse Veneri, ac Marti secure dormienti, propter
reca quod consideret Gallum indicaturum fuisse, siq;
intervenisset. Itaq; Vlatanum a sole edoctum eos

deprehendere implicatos, atq; irretitos ijs vinculis, quæ iã olim in illos fuer. ut fabricatus. Porro Martem, simulatq; dimissus est, indignatum, aduersus Gallũ fuisse, atq; eum in auem transmuisse, iisdẽ armis, ut in capite pro galea cristã obtineret. Hãc ob causam quo nos Marti purgetis, cum iã nihil opus simulatq; solem exorientem sensistis, multo ante uo aserari, atq; illius exortum prænũtiare. Gal. Feruntur qdem & illa Micylle, A t quod ego sum natus, multo aliud quiddam fuit, atq; adeo nup admodum in Gallũ transformatus sum. Micyl. Quonam modo? Nã istuc maximo pe cupio cognoscere. Gal. Audistin de Pythagora quodam Mnesarchia Samio? Micyl. Nũ sophistam illũ dicas, & prestigiatorem qui instituit, neq; uel carnes gustaret, uel fabas ederet, suauissimum mihi eduliũ, salubre et parabile à mensa submonens? Præterea autem, q mortalibus suasit ne intra quinquennium loquerentur? Gal. Scis nimirũ et illud, quẽ admodũ prius, q Pythagoras esset, Euphorbus fuerit. Micyl. Prestigiatore et prodigiorũ artificem hoĩem aiunt fuisse o Galle. Gal. Ille ipse ego tibi sum Pythagoras. Quare parce quæso mihi conuitari, præsertim cum ignores quibus sim moribus. Micyl. At hoc rursum multo etiã quã illud portentosius, Gallus philosophus? At tamẽ expone Mnesarchi gnate, qui factum sit, ut ex homine auis, ex Samio Tanagraeus repente nobis prodieris. Neq; enim ista uerisimilia, neq; omnino facilia creditu. Quandoquidem duas quasdam res iam mihi uideor in

deor in te animaduertisse nimium alienas à Pythagora. Gal. Quas? Micyl. Alterum quidem, quod garrulus es, et obstreperus, cum ille silere in solidos quinque annos (si nemini) præceperit. Alterum uero planè cum illius legibus pugnat. Etenim cum non haberem, quod tibi obijcerem, fabas heri (sicuti nosti) ad te attuli. At tu nihil contactus, protinus eas sublegebas, unde fit, ut necesse sit, aut eumentium esse te Pythagoram esse, cū aliud quiddam sis, aut si Pythagoras es, legem prætergressum esse te, iusq; uiolasse, cum fabas ederis, perinde ac si caput patris comederis. Gal. Nō cognosti Micylle quæ sit harum rerum causa, neq; quæ ad unumquodq; uitæ genus conducat. Ego tū quidē non esitabam fabas, propterea q̄ philosophus essem. Nunc contra comesurus sim quippe à uitio congruas, neq; nobis repudiandum pabulum. Verum si molestum non est, audi quæadmodum e Pythagora ceperim esse id, quod sum in præsentia, q̄q; in multis uitæ generibus antehac uixerim. Et qd ex unaquaq; transformatione sim consecutus. Micyl. Narras quæso, Nā mihi quidē auditu incuendissimū fuerit. A deo ut siqs mihi deferat opinionem, uerū te ista narranter audire malim, an rursum feliciasimum illud somnium, quod paulo ante uidi uideri, haud sciam uerum electurus sim, usque adeo cognate, germanaq; uidentur esse ista tua cum suauissimis illis uisis, ex æquo nos æstimo, te pariter, ac præclarum illud insomnium. Gal. Etiamnum tu somnium illud, quod dudum tibi uisum est

GALLVS

in animum reuocas, & inania quaedam obseruās
 simulachra? atq; (uti loquuntur poëtae) enanidam
 quandam felicitatem memoria consecraris? Micyl.
 Immo illud scias Galle, ne ullo quidem tempore
 unquam uisi illius mihi uenturam obliuionem. Tan-
 tum mellis somnium aufugiens in oculis mihi reli-
 quit, ut præ illo uix queam palpebras attollere
 rursus in somnum cœuntes. Itaq; pinde quasi a læ
 in auribus atentur, talem quendam strepitum mi-
 hi commouent ea, quæ uidi. Gal. Nouum quæ-
 dam hercule mihi narras amorem insomniū, siqui-
 dem alatum cum sit (sicut aiunt) metasq; uolandi
 præscriptas habeat somnum, iamq; septa transi-
 lit, in auribus etiam uigilantis obuersans, adeoq;
 mellitum, et euident apparet. Quare peruelim au-
 dire, cuiusmodi nam sit istud, quod te supra modū
 delectat. Micyl. Gesto narrare. Nam dulcæ
 est hoc ipsum meminisse, & commemorare de illo
 quippiam. Verum heus Pythagora, quando tu nar-
 rabis de tuis transformationibus? Gal. Vbi tu
 Micylle desieris somniare, melq; illud ab oculis ab-
 sterferis. Interim prior dicato, uti intelligā, utrum
 ne per portas eburneas, an per corneas tibi somni-
 um aduolarit. Micyl. Neq; per has, neque
 per illas o' Pythagora. Gallus. Atqui duas
 has tantum commemorat Homerus. Micyllus.
 Valere sinas delirum illum poëtam, qui nihil de
 somnijs intellexit. Paupertina fortassis somnia per
 istas commeant portas, qualia uidebat ille, neque
 id admodum perspicue, quippe æptus oculis. Mi-

hi uero per aureas quasdam portas dulcissimum hoc aduenit somnium, & ipsum aureum, & aureis undiq; circumamictum, & auri plurimum secum adducens. Gallus. Desine optime Mida de auro fabulari, nam dubio procul ex illius uoto, istud tibi accidit insomnium, & solidas auri uenas mihi duxisse uideris. Micyllus. Multam auri uim uidi Pythagora multam, quam putas pulchri? quo fulgore coruscantis? Quid tandem Pindarus in illius laudem dicit, nam in memoriam redige, siquidem meministi, cum aquam praestantissimam dicens, postea aurum admiratur, idq; iure, statim in initio carminis unus omnium bellissimi. Gallus. Num illud quaeris?

- 20 Aqua est illa quidem optima,
- 20 Ceterum aurum, uti candens
- 20 Ignis, ita enitens, no-
- 20 ctibus eminet eximie unum
- 20 Ceteras supra opes, quae
- 20 Gloriam, ac decus addunt.

Micyllus. Per Iouem, istuc ipsum, perinde enim ac si insomnium meum uideat Pindarus, ita praedicat aurum, sed ut tandem cognoscas quale fuerit; ausculta iam sapientissime Galle. Meministi ut heri nullum domi abum acceperis, siquidem Eucrates diues ille forte mihi in foro factus obuiam, lotum me in tempore ad coenam uenire iusserat. Gallus. Istuc eadem planè memini. Nā totū esuriebam diē; donec mihi profunda tādē uespera domum reuersus, subuidus, uinōq; madens, quinque illas fabas

GALLVS

proferres non admodum opiparam coenam Gallo, qui quondam fuerit athleta, quiq; olympia non segniter olym decertarit. Micyl. Ast ubi reuersus à coena fabas tibi obiecsem, obdormi protinus. Tum mihi iuxta Homerum, ambrosia sub nocte diuinum quoddam haud dubie somnium assistens. Gal. sed prius quæ tibi apud Eucratem acciderint Micylle, narra, & cuiusmodi fuerit coena. Nihil enim prohibet te denuo coenare, si ueluti somnium quoddam eius coenæ reducat, & quæ tum ederis rursum commemoratione, quasi tu mines. Micyl. Credebam molestum futurum me, si hæc quoq; retulissem, uerum posteaquam tu desyderas, en id quoq; narrabo. Cum nūquam ante hac in uita coenasset apud ullum diuitem, ó Pythagora, heri bona quapiam fortuna in Eucratem inci di, atq; ego quidem simulatq; dominum illum salutasset, ita uti consueueram, subducebã me, ne pudori illi essem, si lacera in ueste fuisset affectatus. At ille, Micylle inquit, hodie natalicia filiae celebros, plurimosq; ad conuiuium amicos inuitari, uerum quoniam aiunt, quedam ex his incõmoda esse ualetudine, neq; posse pariter ad conuiuium nostrum accedere, tu eius loco uenito, lotus, nisi ipse forte, quocatus est, semet adfuturum renuntiarit. Nam nunc quidem ambigit. Hoc ubi audissem adorato diuite discedebam, omnes obsecrans deos, ut algidam febrem aliquam, aut laterum dolorem, aut podagram morbi auctarium immitterent ualetudinario illi, cuius ego selle occupator, coenæq; uicarius, & hæres erã

uoatus. Interim hoc spatij, quod usq; ad balnei tem-
 pus intercessit longissimum seculum esse iudicabā,
 dum subinde respicio, quot pedes in gnomone in-
 dex haberet litera, & quando illos iam lauisse cō-
 sentaneum esset, Hic ubi tempus tandem aduenis-
 set, ocyus me corripio, atque ab eo, nitide admodum
 cultus, sic obuerso palliolo, ut qua esset parte puris-
 simum, ea uideretur. Offendo autem ad fores &
 alios complures, in quibus etiam illum (gestabatur
 autem à uiris quatuor sarcinae in morem) cuius
 eram subconuina uoatus, qui male habere dictus
 erat, atque id etiam pra se ferebat, quod afflicta es-
 set ualitudine. Nam ex alto gemebat, tussiebatq;,
 ac screabat, uelut ex abdito, quodq; aegre redde-
 retur totus pallidus, ac tumens, annos natus cra-
 ter sexaginta. Ferebatur autem philosophus quis-
 piam esse, ex ijs, qui apud adolescentulos nugae
 deblaterant. At barba mire erat tragica, supra
 quam credi posset, tonsoris egeus. Porro increpan-
 te Archibio medico, quamobrem cum ista esset ef-
 fectus, aduenisset, non oportet inquit, promissa de-
 ferere praesertim hominem philosophum, etiam
 si mille urgeant, & instent morbi. Putabit enim
 Eucrates sese à nobis haberi ludibrio. Haud qua-
 quam inquam ego, immo collaudabit te si domi po-
 tius apud te uelis emori, quam in conuiuio, ani-
 mam unà cum phlegmate excreans. Atq; ille qui
 dem pra arrogantia dissimulabat sese dictorium
 audisse. Haud multo post accessit & Eucrates iam
 lotus, Conspicuoq; Thesmopolide (nam id erat phi

losopho nomen) præceptor inquit, probe quidem
 factum abs te, qui ipse ad nos ueneris, Tamen si
 nihilo deterius tibi fuerat futurum. Siquidem eti-
 am absenti omnia ordine missa fuissent. Hæc si-
 mul: que dixerat, introgreditur manus illi porri-
 gens pariter, & famulus inuitenti. Ego igitur iam
 abire parabam, uerum ille conuersus ubi diu se-
 cum hæsitasset, posteaquam me tristem admodum
 uideret, ades inquit, tu quoq; Micylle, ac nobiscum
 coena. Nam filium in mulierum cœclauu unâ cum
 matre conuiuium agere iubebo, quo tibi sit locus,
 ingrediebar itaq; cum parum absuerit, ut lupus
 hians discederem, uerum ingrediebar pudefactus,
 quod Eucratis filiolum e conuiuio uideret expu-
 lisse, ast ubi iam tempus esset, ut discumberemus, pri-
 mum tollentes Thesmopolim composuerunt, haud
 sine negotio per. Iouem, quinque (si dijs placet) pro-
 cæri iuuenes, ceruices illi supponentes undequaq;
 quo nimirum in eodem habitu permanere, ac lon-
 gum etiam tempus durare posset. Deinde ubi ne-
 mo iam tollerare posset, ut iuxta illum accumbe-
 ret, me adductum reclinant, ut eadem in mensa
 essemus. Deinceps coenabamus o Pythagora, opipa-
 ram quandam, & uariam coenam, multoq; in au-
 ro, multo item argento. Pocula erant aurea, ministri
 formosi, tum cantores, & conatandi risus artifices.
 In summa, iucundissima quæpiam erat uita, nisi
 quod unum quiddam me uehementer male habe-
 bat, Thesmopolis obstrepens, atq; abturbans, uirtu-
 tem nescio quam mihi commemorâs, docensq; quod

duæ negationes uniatm efficiant affirmationem, quodq; si dies sit, nox non sit. Nonnunquam & cor nua mihi dictabat esse, atq; id genus multa philoso phabatur erga me, quibus eiusmodi nihil opus, pla neq; uoluptatem interpellatione minuebat, cum nõ sineret exaudiri eos, qui cithara, uocēq; atnebant. Habes galle de cœna. Gal. Non admodum suavi Micylle, maxime poste aquam cum illo deli ro sene sortitus eras accubitum. Micyllus. An di nunc & insomnium. Visus enim mihi Eucrates ipse, cum orbis esset liberis, nescio quomodo, e' uite decedere. Dehinc ubi me acersisset, ac testamentum condidisset, quo me insolidum hæredē omniū scri pserat, paululo tempore superstes emori. Porro ipse uidebar adire facultates, & tum aurū, argentumq; ingentibus quibusdam saphis exhaustire, perpe tuo subsaturiens, & affatim affluens, tum autem uestes, mensas, pocula, ministros, Omnia mea, ut par erat esse. Postea candido uehiculo uectabar resupi nus, cunctis, qui intuebantur conspiciendus, & admirandus. Accurrebant permulti, ac circum' equita bant, complures sequebantur. Ego interim illius im dutus uestitum, & annulos gerens, arciter septua ginta digitis insertos, epulum quoddam splendi dum uidebam adornari, quo amicos acciperē. Iāq; illi, ita ut in somnio fieri consentaneum est, aderāt, iam epule erant comportatæ. Iam potus ex animi sententia ministratus. In his cum uersarer, & aure is phialis præbiterē omnibus, q' aderant amicos, cū iam inferrentur bellaria, intempestiuo tuo clamore

G A L L V S

pturbasti nobis cōuinium, num tibi uideor iniuria
 stomachatus in te? Nā uel tres noctes perpetuas li-
 benter adhuc somnium illud, quod mihi accidit, ui-
 dere cupiam. Gal. Adeo ne es auri cupidus,
 & opum auidus Micylle, idq; ex omnibus unum
 admiraris, ac felicitatem unicam esse iudicas, si plu-
 rimum possideas auri? Micyllus. Equidem
 haud solus ita cogito Pythagora, cum ipse quoq;
 tum cum Euphorbus esses, auro, atque argento co-
 mis intexto, prodibas pugnaturus cum Achinis,
 idq; in bello ubi ferrum, quam aurum gestare sati-
 us fuerat. At tu etiam tum uoluisti calamistris au-
 ro internexis in periculum descendere. Atque ob
 eam (opinor) causam, Homerus comas tuas gratijs
 similes dixit, quod auro, argentoq; remunerentur.
 Etenim longe nimirum meliores, atq; amabiliore
 uidebantur, quod essent auro religatæ, unaq; cum
 eo relucere. Neq; istuc nouum est auricomæ, si tu
 Pantho patre prognatus aurum in pretio habui-
 sti, Quin et ipse deorum omnium, hominumq; pa-
 ter ille Saturno, Rheaq; progenitus, cum argolicam
 illam puellā adamaret, ubi nihil inueniret amabili-
 us, in quod sese trāsformaret, neq; quo A crisij custo-
 dias posset corrumpere, audisti uidelicet, ut aurum
 sit factus, atq; ita per tegulas illapsus, potitus est
 ea, quam deperibat. Iam uero quid tibi commemo-
 rem, quam multos usus præbeat aurum? Et ut eos,
 quibus adsuerit, bonosq; & sapientes, & potentes
 reddat, decus, & gloriam illis conalians, utq; non
 nunquam ex obscuris, & infamibus, claros, ac ce

lebres repente efficiat, nam nosti vicinum mihi & eiusdem artificij Simonem, qui paucas ante diebus apud me coenauit, cum legumen coqueret saturnalibus, duasq; extorum castratas immitteret. Gallus. Nouissimum illum breuem, qui fictilem olulam, quae nobis erat unica, suffuratus, peracta coena abstulit, sub ala gestans. Nam ipse uidi Micylle. Micyl. Atqui cum eam sustulerit, tã multos ille deos postea iurabat. Sed cur non prodebas, ac uociferabare tum o' Galle, cum nos furto spoliari conspiceres? Gallus. Coccyzabam, quã mihi solum licebat id temporis. uerum quid simon ille? Nam uidebare de illo dicturus nescio quid.

Micyllus. Ei consobrinus erat uir supra modũ diues nomine Drymilus, is quoad uiuebat, ne obolum quidem donauerat simoni, nam qui daret, cum ne ipse quidem pecunias attingeret? At simulatq; mortuus est nup̄, uniuersis illis opibus iuxta leges. Simon ille, qui pannos putres, qui patellam circumlingebat, gaudens potitur, purpura, ostroq; circumtectus, famulosq; & currus, & aurea pocula, & mensas eburnis innixas pedibus possidet, ab omnibus adoratur, tamq; nos ne aspiciat quidem. Etenim nup̄ cum illum procedentem conspexissem, salue inquam Simon. At ille indigne ferens, Edicite inquit, pauperi isti, ne uocabulum meum diminuat, neq; enim Simon, sed Simonides appellor. Porro (quod est omnium maximum) mulieres etiam illius amore capiuntur. Atq; is quidem eludit eas, ac fastidit, et alias quidem adit, comenq;

sese præbet, aliæ porro quæ negliguntur, necem
 illis minitantur. Vides quantas commeditates pari-
 at aurum, quandoquidem eos, qui sunt deformissî-
 mi transfigurat, et amabiles reddit, non cæcus atq;
 cæstus ille pœticus. Audis insuper & à pœtis di-
 ctum, O aurum auspicata res, & ostentum opti-
 mum. Et rursum. Aurum est, quod opibus imperat
 mortalium, Sed quid intermrisisti galle? Gal.
 Quoniam tu quoq; per inscîtiã micylle simili mo-
 do falleris opinione de diuitibus, quæadmodû mal-
 lus, uerum (crede mihi) longe etiam erumnosiorẽ
 uitã uiuunt quàm uos. Hæc autem loquor, q; ipse
 et pauper, & diues aliquando fuerim, atq; omne
 uitæ genus sim expertus. Porro paulo post ipse
 quoq; hæc omnia cognosces. Micyl. Per Io-
 uem tempestiuum iam est, ut & tu referas, quem
 admodû sis transfiguratus, & quod in unoquoq;
 uitæ genere perspexeris. Gallus. Ausculta
 hoc tantum præmonitus, me neminem feliciorem uî-
 ta quàm tu sis, unquam uidisse. Micyllus.
 Quam ego sim ó galle? Hanc felicitatem tibi ipse
 imprecor. Nam uidere me tibi ridendum propo-
 re, uerum age, narra, exordiens ab Euphorbo quo
 pacto fueris in Pythagoram transformatus. Dein-
 cept ordine ad gallum usq; consentaneum enim est
 te uarias res tum uidisse, tum tulisse, nimirum, tam
 diuersis uitæ formis. Gallus. Quemadmo-
 dum initio ab Apolline profecta anima, in terram
 deuolarit, & corpus humanum subierit, ut illic per
 nam quandam dependeret, id longam dictu fuit.

tum sit. Præterea neq; mihi referre fas est, neq; tibi eiusmodi audire, verum ubi Euphorbus factus essem. Micyllus. sed ego prius, quàm essem is, qui nunc sum, O' præclare, quisnam erã? hoc mihi prius dicto, nunquid & ego uersus fuerim itidem ut tu. Gallus. Maxime. Micyllus.

Quis igitur eram, siquo modo potes dicere, peruelim enim istuc cognoscere. Gallus. Tu formosæ fueras indicas, ex earum genere, quæ aurum effodiunt. Micyllus. Et postea neglexi infelix, uel pauca frustra in uitam importare, cum illo essem alitus? sed age, qd post hæc futurus sim dicto, quandoquidem consentaneũ est scire te. Etenim siq; bonæ sit rei, iam nunc suspendero me ab ista pertiã, in qua tu nunc stas. Gallus. Istuc profecto nulla ratione possis cognoscere. Caterum cũ Euphorbus essem (Nam ad illa redeo) in Troia pugnabam, atq; a Menelao necatus, aliquanto post tempore, in Pythagoram perueni. Porro eo usque absq; tecto pducabam, donec Mnesarchus aliquando mihi domum edificaret. Micyllus. Obsecro te num absq; cibo, potuq;? Gallus. Maxime, Nihil enim istis rebus opus, nisi corpori, dũtaxat. Micyllus. Illud igitur prius dicto, ea, quæ ad Troiam gesta sunt, nũ ita se habet, qualia fuisse dixit Homerus? Gal. Quinã ille scire potuisset Micylle, qui qdẽ dũ ista gerebãtur, ipse Camelus erat in Bactris? Caterũ ego tibi tm̃ effabor diuinitus, nihil id tibi eximum fuisse, neq; Aiacẽ usq; adeo magnũ, neq; Helenam adeo formosam, quæ admodum

GALLVS

arbitrantur, siquidem uidi, candida quandam, & procerâ ceruicē, ut hinc cygno prognatam sese ad simularent. Ceterum uehementer animum, æqualem propemodum Hecubæ. Hanc Theseus primum rapta in Aphidnis possedit. Is uixit Hercules ferme ætate. Porro Hercules prius Troiam ceperat, patrum nostrorum memoria, qui per id temporis maxime florebat. Nam hæc mihi Panthus narrauit, admodum adolescens, affirmans se uidisse Herculem. Micyllus. Quid autem Achilles? Nūc talis erat. Nēpe quauis in re præstantissimus? An & isthæc fabulamenta sunt? Gallus. Cum illo quidem congressus non sum, neq; queam adeo comperte de rebus Græcorum dicere, Etenim quē scire potui, cum hostis essem? Certe Patroclum illius amicum, haud ita magno negotio peremi lancea dissectum. Micyllus. Deinde te Menelaus, multo minore negotio, uerum istis de rebus satis. Nunc Pythagoricæ fætæ refer. Gallus. Illud in summa Micylle, sophista quispiam eram (oportet enim uidelicet fateri uerum) alioq non imperitus, neq; inexercitatus in honestissimis disciplinis. Profectus sum autem in Aegyptum, quo cum prophetis congregarer, de sapientia communicaturus. Hic adytæ subiuui, atq; ibi Ori, & Isidis libros perdidici. Post rursus in Italiam reuigabam, ac Græcos iuxta ea, quæ in Aegypto didiceram, ita insatui, ut me perinde ac deum suspicerent. Micyllus. Equidem inaudieram isthæc, præterea quemadmodum creditus fueris defunctus in uitam rediisse, utq;

aurum femer illis subinde ostenderis, verum illud mihi dicit, quid tibi venit in mentem, ut legē statueres, uti neq; atribus, neq; fabis uescerentur homines. Gal. Ne percontetur ista Micylle.

Micyl. Quam ob rem ó galle? Gallus. Nam pudet hisce de rebus verum fateri. Micyl. Atqui non conuenit, uti id facere graueris apud hominem contubernalem, & amicum, nam herum posthac absit ut dixerim. Gal. Nihil sani, neque præclari quicquam erat. verum animaduvertebam si consueti modo, atq; id etiam uulgo, præcepissem, non fore, ut mortales in admirationem adducerem, sed quo peregriniora, magisq; aliena proposuissem, futurum ut hoc magis nouus, magisq; uiderer admirandus, Proinde institueram in animo, nouæ quiddam rei designare, eius modi proposito decreto, cuius causa esset inexplicabilis, quo uidelicet alijs aliud coniectantibus, oēs redderentur attoniti, quæ admodum in obscuris ora oculis solet usu uenire. Micyl. Illud uide, ut rides me, tu quoq; non minus, atq; Crotoniatus, ac Mætopõtiæ, & Tarentinos, cumq; his alios, q; multi sequuntur, tuasq; adorant uestigia, quæ tu attacta reliquisti, verum ubi Pythagoram exueras, quæ post eum induisti. Gal. Aspasiam Mælitensem illam meretricem. Micyllus. Pape quid ego audio. Siquidem inter alia mulier quoq; fuit Pythagoras. Itã ne fuit aliquando tempus, quo tu Galle generosissime oua pariebas, cumq; Pericte rem habebas, iam Aspasia uidelicet, atq; ex illa grauida fuit

Etia es, Præterea lanam tondebas, tramamq; dedis-
 cebas. Postremo meretricium in morem gestebas,
 Vultumq; componebas. Gallus. Ista quidem
 omnia feci, tametsi non ego solus, uerum & ante
 me tum Tiresias, tum Elati proles Cæneus. Proinde
 quicquid in me conuictum dixeris, tantundem & in
 illos dixeris. Micyllus. Age igitur, utra tibi
 uitæ erat suauior, cum uir esses, an cum Pericles te
 cum haberet consuetudinem. Gal. Vide cu-
 iusmodi istuc est, quod percontaris, nempe cui ne
 Tiresias quidem expedierit respondere. Micyl-
 lus. Atqui si minus fateare tu, tamen istuc Euri-
 pides satis expræcit, cum ait se malle ter sub cly-
 peo consistere, quam parere semel. Gallus. Im-
 mo præmoneo te paulopost puerperam fore, si qui-
 dem & tu mulier es olim futurus. Idq; sæpius lon-
 go nimirum seculorum orbe, atq; recursum. Micyl-
 lus. Non tu pendebris O' galle, qui quidē omnes
 mortales Milesios, aut Samios esse duats? Nam aiunt
 te etiam tum cum Pythagoras esses, uenusta forma
 decorum, sæpius Aspasiam fuisse Tyranno, uerū
 age secundum Aspasiam, in quem uirum, aut mu-
 lierum denuo renatus es? Gallus. In Cra-
 tem Cynicum. Micyllus. O' Castor, quàm dis-
 simile. Ex scorto philosophus? Gallus. Dein-
 de rex, deinde pauper, paulopost satrapes, dehinc
 equus, graculus, rana, aliaq; innumerabilia, per
 longum enim fuerit singula recensere, postremo gal-
 lus, atq; id sæpius, nam hoc uitæ genere sum dele-
 ctatus, interea & alijs diuersis mortalibus seruiui;

regibus, pauperibus, diuitibus. postremo nunc tibi, videoq; quotidie, cum uideo te paupertatis tædio cōplorantem, eiulantemq;, ac diuitum admirantem fortunas, propterea qđ ignores quantum illis adsit malorum, alioqui si curas noris, quibus illi distringuntur, te ipsum profecto riseris, qui antea credideris eum, qui sit opulentus, statim felicissimum esse omnium. Micyllus. Ergo Pythagora, aut quid maxime gaudeas appellari, ne confundam orationem, si te nunc hoc, nunc illo nomine compellem. Gallus. Nihil aberraueris, siue Euphorbum, siue Pythagoram siue uocaris Aspasiam, siue Crætem, quandoquidem ista omnia sum unus, nisi quod rectius feceris, si (id quod in præsentiarum esse uideor) gallum me uoces, ne autem hanc parui ducere, contemneréq; uideare, præsertim cum tam multas contineat animas. Micyllus. Ergo galle, quandoquidem omnia penè uiuendi genera iam experius es, atq; oia cognita habes, age dilucide mihi narrato, quæ sint peculiaria diuitum ad uitæ rationē, quæ pauperum proprie, quo uidelicet cognoscam, ueré ne istuc affirmes, me diuitibus esse feliciorē. Gallus. En hunc ad modum interim perpende Micylle. Te quidem nō magnopere tangit cura belli, si quando rumor sit aduenacre hostes, neq; sollicitus es, ne in agros incursantes populētur, ne ue horreū proculcent, proterantq;, aut uineas uastent, sed simulatque tubam audieris, si tamen audieris, de te ipso uno circumspectus, quos deflexus seruari queas, ac discrimen effugere. Contra illi tum da

G A L L V S

se se solliciti sunt, tum animo discrutiantur, cum de moenibus quicquid opum possidebant in agris, id omne tolli, deportariq; conspiciunt. Ac si ne inferendum est aliquid in aerarium, soli accersuntur, siue in praelium exeundum, periclitantur, aut peditum turmis, aut equitum alii praefecti. Tu interim nimineum gerens clypeum, expeditus, ac leuis, ad salutem consulendum paratus victorale conuiuium agere, si quando uictor exercitus sacra fecerit. Rursum pacis tempore, tu quidem cum de plebe sis ingressus in concionem, tyrannidem in diuites obtines, illi uero trepidant, pauitantq; ac largitionibus, choragisq; te placant, siquidem quo tibi balnea, ludi, spectacula, reliquaq; id genus abunde suppeditent, ea omnia curant illi. At tu censor, et acerbus expensor, perinde quasi dominus, ne aliquo quidem interdum dignaris illos, quod si tibi collubitum sit, ingentibus saxis in illos de grandinas, uel faculantes eorum publicas facis, ipse neq; calumniam metuis, neq; latronem, ne tollat aurum, uel aedium conscenso fastigio, uel pariete perfosso, neq; necesse habes rationibus occupari, neq; exactionibus, neq; tibi cum sceleratis dissipatoribus conflictandum est, neq; tantis in sollicitudines distraheris, uerum simulatq; crepidam unam perfecturis, mercedemq; retuleris septem obolos, sero rursus surgis crepusculo, et si libuerit, lanatis tuum empto saperda quopiam, aut moenide piscicula, aut paucis ceparum capitulis temetipse oblectas, atrens plerumq; optimaq; cum paupertate philosophans

fophans, adeo ut eas ob res salubri fis, ualentiq; corpore, obduruerisq; aduersus gelu, siquidem labores, qui te exacuant, manuuntq;, ceratorem haudquaquam contemnendum reddunt, aduersum eas res, quae compluribus inexpugnabiles esse uidentur. Atque hinc nullus ex morbis illis grauioribus impetit te. Quod si quando leuis ceperit febricula, paulo negotio eam mediatus, protinus exilio, media temet inde excutiens. Illa porro fugit ilico, quippe metuens te, quem uideat etiam frigore alii, saturumq; fieri, ac medicorum certis illis recursibus longum plorare renuntiantem. At illi ex aduerso, propter intemperantiam uitae, quid tandem mali non habent infelices? podagras, phthises, pulmonum exulcerationes, aquas interites, nam haec omnia a sumptuosis illis conuiujs nascuntur. proinde quicumque ex his latri in morem, ut ferè faciunt, sese attollunt, propiusq; se soli admovent, haud cogitantes, quod illas habeant cera adglutinatas, ingentem nonnunquam ruinae strepitum mouent. Cæterum qui Dædali exemplo non admodum sublimia, neq; excelsa appetunt, uerum humilia, terraeq; uicinis, adeo ut cera nonnunquam salis aspergine madesceret, ij tuto plerumq;, ac citra discrimen transolarunt. Micyllus. Moderatos istos, ex cordatos narraas. Gallus. Verum aliorum Micylle naufragia foedissima conspicias, nempe, ubi Cræsus, renulsis alijs risum exhibens Per sis conscenso rogo, Aut Dionysius, cum abdiatus tyrannide Corinthiorum in urbe ludi literarij ma

GALLVS

gestum ageret, post gestum tantum imperium, puel-
 los compellens, ut syllabas connecterent. Micyl-
 lus. Dic mihi Galle, Tu, cum rex esses (nam ais
 te regem quoq; fuisse) cuiusmodi tandem id vitæ ge-
 nus experiebaris? Mirum tuum felix eras, quan-
 doqdem, id, quod est bonorum omnium caput, pos-
 sidebas. Gallus. Ne mihi in memoriam rege-
 ras ò Micylle, usque adeo supra modum infelix
 tum eram, Nam quo ad res externas, quemadmo-
 dum dixisti, planè fortunatus esse uidebar, at in-
 tus innumerabilibus curis distringebat. Micyl-
 lus. Quibus tandem curis? Nam rem proorsus ab-
 surdam, neq; credibilem narras. Gallus. Equi-
 dem imperabam regioni neutiquam exiguae Micyl-
 le, omnigenarum rerum ferax, tum incolarum fre-
 quentia, neq; non urbium pulchritudine, cum pri-
 mis admiranda. Præterea fluminibus navigabili-
 bus irrigua, ac mari portuoso commoda. Ad hæc
 equa spectatissima, atq; excellens, satellitium haud
 exiguum, triremes, pecuniarum uis maior, quàm ne
 posset numerari, uasorum argenteorum plurima
 copia, reliquaq; omnis illa principatus Tragedia,
 strepitusq; & apparatus supraquam credi queat,
 extructa, atq; accumulata. Itaq; cum prodirem, ple-
 riq; adorabant deum quempiam intueri sese rati,
 aliq; trudentes alios concurrebant, quo me conspi-
 cerent, nonnulli conscensis testis, magni aestimabāt,
 si plene contemplari licuisset quadrigam, stragu-
 lam, diadema, tum eos, qui a tergo comitabantur,
 ego inter hæc mihi conscius, quante me res discrus

tiarent, uersarentq; illos quidem propter inſci-
 tiam uenia dignos iudicabam, ac me meipſius mē-
 ſereſcebat, qui prægrandibus illis Coloffis uide-
 rer perſimilis, quales uel Phydias, uel Myron, uel
 Praxyteles fabricatus eſt. Etenim illorum quilibet
 quo ad ea, quæ foris apparent, Neptunus ipſe eſt,
 aut Iupiter mirifice decorus auro, eboreq; compa-
 ctus, & aut fulmen, aut fulgur, aut tridentem ſi-
 ſcinam dextra ſuſtinet. Cæterum ſi immiſſo ca-
 pite, quæ ſunt intus inſpicias, uidebis uectes quoſ-
 dam paxillos, & clauos introrſum prominentes,
 neque non uimina, cuneosq; & picem ſublitam,
 & aliam item id genus deformitatem, intrinſecus
 inhabitantem. Omitto recenſere muſcatum, mu-
 ſtellarumq; uim, quæ nonnunquam in eis manſi-
 ſerunt. Huiusmodi quædam res nimirum rex quoq;
 uidetur. Micyllus. Non dum explicuiſti, lu-
 tum, & clauos, & uectes, qui nam fuerint in im-
 perio, neque fœditatem illam plurimam, quæ naniſ-
 ſi, nam iſtum ad modum uectari, tam multis im-
 perare mortalibus, ac numinis inſtar adorari,
 hætenus quidem cum Coloffi exemplo quadrat.
 ſiquidem hoc quoque diuinum quiddam, & ad-
 mirandum, nunc autem quæ ſine intra Coloffum
 expoſito. Gallus. Quid primo loco tibi reſe-
 ram Micylle, utrum metus, curas mordaces, ſuſpi-
 ciones, odium, quo regem proſequentur ū, qui cum
 illo uiuunt, inſidias, atque eas ob res ſomnum ra-
 rum, & hunc ipſum pertenuem, ac plena tumultus
 inſomnia, cogitationes perplexas, ſpes ſemper im-

probas, an otij penuriam, & occupationes, iudicia, expeditiones, edicta, fœdera, consultationes. quibus rebus fit, ut ne somnio quidem aliquo suam frui liceat. uerum ut omnibus de rebus solus dispiciat necesse est, milleq; negotia sustineat.

- Quippe nec Atridē Agamemnona dulcis habebat
- Somnus, multigenas uersantem pectore curas.

Idq; cum reliq; oēs Achiui sterterēt. Adde qđ Lydō illum discruciat, filius mutus, Persam uero Clearchus ad Cyrum descēscens, atque alium quempiam, Dion cum Syracusanis nonnullis ad aurem cōmunicatis, Rursum alium quendam uirum Parmenion collaudatus, Item Perdicam Ptolemæus, Ptolemæum Seleucus. quin illa quoque molestiam adferunt, amasius per uim non sponte conuiuens, concubina alio gaudens. tum si qui defectionem parare dicantur, aut duo, quatuor uel satellites inter sese confusurrantes. Porro (quod est omnium grauissimū) amicissimi quique uel maxime sunt formidandi, semperq; metuendum, nequid magni mali ab illis exoriat. Nam alius à filio ueneno neatus est, alius item ab amasio. Alium simile quoddam fortassis mortis genus eripuit. Micyllus. A pagensis atrocia, mira q; sunt ista, quæ narras ò Galle. Mihi igitur multo sit tutius operæ cerdonicæ primum incumbere, quàm ex aurea bibere phiala, comiter delatum haustum, cæterum acutum, acutoq; temperatum. Nam mihi quidem hoc unum est periculi, ut si paulum aberrat Smilion, deflectatq; à recta incisione, summum featis dignum exiguo

sanguine tingit. At isti, quemadmodum uarras, leu-
 tifea agunt conuiuia, atque id innumerabilibus
 in malis constituti. Deinde ubi conaderint, persimi-
 les esse uidentur Tragediarum histrionibus. Nam
 multi, sicut uidere licet, quoad Cecropes sunt scilicet,
 aut Sisyphi, aut Telephi, diademata gestant,
 argenteisq; capulis gladios, comamq; uentilantem,
 & auro intertextam chlamydē, quod si quis (qua-
 lia neminum permulta solent accidere) impulsos il-
 los inedia in scena precipites det, risum profecto
 moueant spectatoribus, uidelicet persona una cum
 ipso diademate contrita: uero autem actoris capite
 luxato, cruribusq; maxima ex parte renudatis,
 ut iam interioris amictus, quam miseri sine pan-
 ni, fiat perspicuum, ac cothurnorum, quos pedibus
 induxerunt, appareat deformitas, haud quaquam
 ad pedis modum respondentium. Vide ut me iam
 similitudines conferre docueris optime Galle. Ce-
 terum tyrannus talis quaedam res tibi uisa est esse,
 uerum ubi equus esses, aut canis, aut piscis, aut ra-
 na, quomodo eam uitae rationem ferebas? Gal-
 lus. Istum, quem nunc suscitās, sermonem & lon-
 gior sit, neque huius temporis. illud autem unum
 in genere dixerim, nullam ex omnibus uitam, mi-
 hi non uisam tranquilliozem uitae humanae, natu-
 ralibus dumtaxat cupiditatibus, & usibus citra
 scriptam. siquidem publicanus equum, aut syc-
 phantem ranam, aut sophistam graculum, aut po-
 pinatorem culicem, aut cinadum gallum, atque id
 genus alia, quae nos studio comminiscimini, haud-

quaquam inter illos uidebis. Micyllus *Que*
dicis ò Galle, fortassis uera sunt, uerum non me pu-
debit apud te fateri, quod mihi accidit. Haud un-
quam quini dediscere cupiditatem illam à puero
mihi insitam, uidelicet ut diues euadã. Quin nũc
quoq; somniũ illud ob oculos uersatur, aurum osten-
tans, potissimum autem scelestus ille Simon excrua-
at, qui quidem tantas inter opes delicietur. Gal-
lus. At ego te isto leuabo morbo Micylle, tametsi
nox etiamdum est. Surge modo, ac sequere me. Si-
quidem ad ipsum te Simonem adducam, atque in
aliorum diuitum aedes, quo nimirum uideas, quo-
modo res habeant apud illos. Micyl. Istuc quo
pacto? clausis foribus? Num me parietes trans fode-
re compelles? Gallus. Nequaquam. uerum Mer-
curius, cui sum sacer, hoc optanti mihi largitus est,
ut si quis longissimam caudã plumam, quã ob mol-
liciam inflectitur. Micyllus. Atqui duas habes
eiusmodi. Gallus. At dextram ex his auul-
sam, cuiuscunq; ego gestandam dederò, is, quoad uo-
luerò, fores omnes poterit aperire, cunctaq; uidere,
ipse inuisibilis. Micyllus. Equidem ignorabõ
ò Galle te præstigiarum quoq; peritum esse. Porro
si mihi istuc semel præstiteris, uidebis ilico Simonis
uniuersas opes, huc deportatas, nam eas huc redi-
ens transferam. At ille rursum circumrodet, ebi-
betq; putria coria, quibus consuevit soleas compinz-
gere. Gallus. Atqui nefas sit istuc facere. Si
quidem Mercurius illud mihi mandauit, ut si quis
pennam tenens istiusmodi, qui ppiam patrarit, uoa

ferans furem proderem. Micyl. Rem ne utiquā
uerisimilē narras, nempe Mercurium, cum ipse sit
fūr, non sinere alios, ut idem faciant. sed tamen
abeamus. Nam aurum auferam, si modo possim.

Gallus. Pennam prius reuellitō Micylle. Quid
hoc rei? ambas reuulsisti. Micyllus. Tutius hoc
quidem o' Galle, tum tibi minus fœdum sit futurū,
ne altera atuda parte mutilatus claudices. Gal-

lus. Age sanē. sed utrum Simonē prius adimus,
an alium quēpiam? Micyllus. Haud aliō, im-
mo ad Simonem, qui uidelicet pro di syllabo, tetra-
syllabas esse affectet, posteaquam diues euasit. sed
iam ad fores accessimas. Quid igitur hac in re fū-

co? Gal. Pennam seræ admoue. Micyl. Ecce
autem, dū boni, ostium perinde, atq; clauī resiliūt.

Gal. Perge porro præcedens uides illum uigilan-
tem, ac supplicentem? Micyl. Video p' Iouem, et
quidem ad obscuram, siticulosamq; lucernulam. Præ-
terea pallet, haud scio unde Galle, totusq; exaruit,
atq; extenuatus est mirum in curis. Neq; enim au-

ditum est, illum aliq; male habere. Gal. An-
sculta qd dicit, si quidem intelliges, quibus de causis ad
eum modum sit affectus. Simon. Nimirū septuagm
us illa talenta, tuto admodum sub lecticæ defossa
sunt. Neq; quāquam alius omnino uidit. At uero, se decem
illa Sossylus ego uidit me sub præsepi occultantem,
itaq; de curando stabulo non est admodum solici-
tus, quāquam nec aliās admodum laboris appetens, uerifi-
cile est autem illum multo etiam has plura sustulis-
se. Nam unde alioqui Tibius heri cum ingens sala-

GALLVS

samentum illi obsonio proposuisset, tum autem aiurie illum monile emisse uxori drachmis quinq;. Hic mihi sero mihi. Hic omnia mea dissipabit bona. Quid, quod ne pocula quidem sat in tuto recondita sunt, cum sint multa. Vereor enim, nequis ea suffosso pariete, tollat. complures mihi inuident, atq; insidias parant. Præter cæteros autem Micyllus iste uicinus. Micyllus. Ita per Iouem. Nam tibi sum similis, ac patellas sub ala gesto. Gal. Tace Micylle, ne protinus ipso in facto nos prodas. Simon. Optimum igitur fuerit, ut ipse insomnis seruem. O cœm obibo domum in orbem obambulans. Quis iste? uideo te per Iouem, O parietum perfossor, posteaquam es columna, bene res habet. Pernumerabo denovo re-fossam argentum, nequid forte dudum me fugerit. En rursus obstrepuit mihi nescio quis. Nimirum obferuor, atq; insidijs appetor ab omnibus, ubi mihi gladius? si quenquam deprehendero, rursus aurum defodiamus. Gal. Sic tibi habent o Micylle res Simonis. Sed abeamus ad alium quempiam, donec noctis adhuc aliquantulum superest. Micyllus. O miser, cuiusmodi uiuit uitam, hostibus eueniat, ad hunc modum diuitem esse. Itaq; pugno illi in maxillam illiso, uolo discedere. Simon. Quis me pulsauit? Latrocinio despolior miser. Micyllus. Plora, ac uigila, aurumq; similis corpore reddaris, quandoquidem illi affixus, deditusq; es. Nos autem, si uidetur, Gniphonem faeneratorem uisamus. Nam nec is procul hinc habitat, ipse nobis suapte sponte fores patuerunt. Gallus. Videtis hunc

quoq; curis inuigilantem, & usurarum rationes iterantem digitis contortis, cui propemodum reli-
 Etis his omnibus, sit in silpham, aut culicem, aut muscam abscondū. Micyl. Eadem uideo mise-
 rū, ac uecordem hominē, ne nunc qdem multo me-
 liorem uiuere uitam, q̄ silphæ, aut culicis. A deo to-
 tus & hic à curis, & rationibus est extenuatus.
 Nunc ad alium eamus. Gal. Ad tuum, si ui-
 detur, Eucratem. En tibi fores per se patuere. Quin
 introimus? Micyl. Paulo ante hæc omnia mea
 erant. Gal. At etiam nunc tu diuitias somni-
 as? uides igitur Eucratem ipsum quidem à famulo,
 uirum natu grandem. Micyl. Video profe-
 cto quiddam haudquaquam uirile. Porro altera
 ex parte ipsam item uxorem à coo constuprari.
 Gal. Quid ergo? Num opteris et horum hæres
 existere Micylle, cunctaq; possidere, quæ sunt Euc-
 ratis? Micyl. Haudquaquam Galle. Immo
 fame atius interierim, quàm id genus quippiã pa-
 trare ualeat aurum, et conuiuia. Duo oboli mihi pa-
 tiores diuitiæ sunt, quàm si à domesticis perfode-
 rer. Gal. Sed iam nunc, quandoquidem dies
 fermè diluxit, domum ad nos redeamus. Reliqua
 rursus aliàs uidebis Micylle.

ORNATISSIMO IURIS VTRI-
VSQVE DOCTORI RVTHAL-
LO SECRETARIO RE-
GIO ERASMVVS
S. P. D.

Idē quantum audacia mihi suppeditet singularis quedam ingenij tui, morumq; faciltas, humanissime Ruthalle, qui, cum nevtiquam ignorem te inter Aulicos primores uel authoritate, uel gratia, uel splendore, uel eruditione praecipuum esse, ac me non uerear meas nugae rudes adhuc, uixq; e' prima scheda reprobatus ad tuam excellentiam mittere. Sed quid facerem? iam urgebat nauita, uentos & aestum nulli seruire clamitans. Itaq; ne nihil mei apud hominem tam nostri studiosum relinquere, id, quod tum forte erat in manibus, Misanthropum nisi nimirum ad uirum unum omnium καυθρωπότατον. Is est Luciano dialogus, quo uix alius lectu uel utilior, uel iucundior, uersus quidem ille iam pridem ab alio nescio quo, sed ita uersus, ut interpres hoc modo demonstrare uoluisse uideatur, se se neq; graece scire, neq; latine, neq; temere adeo quis suspicetur eum interpretem subornatum esse ab ijs, qui Luciano male uolunt. Tu nostram hanc audaciam boni consules, & Erasmmum in eorum numero pones, qui tui sunt amantissimi.

Vale.

LUCIANI TIMON, SIVE
MISANTHROPVS ERAS
MO INTERPRETE.

IUPITER Philie, hospitalis, fo-
dalicæ, domesticæ, fulgurator, insis-
randicæ, nubicoque, grandistrepe.
Et si quod aliud tibi cognomen in-
tonantes poëta tribunt, maxime cū
hærent in uersu. Nam tum illis tu
multinominis factus, arminis ruinam fulcas, me-
eriq; explēs hiatum. Vbi tibi nunc magnicrepum
fulgur, gramferum tonitru, ubi ardens, atndens,
ac terrificum fulmen? Nam hæc omnia iam pa-
lām apparet nugæ esse, fumumq; poëticum, nec o-
mnino quicquam, præter nominum strepitum. Sed
deantata illa tua arma eminus ferientia, ex prom-
ptiq; nescio quomodo penitus extincta sunt, fri-
geniq; adeo, ut ne minimam quidem sintillulā ira-
cundia aduersus nocentes reliquā obtineant. Itaq;
citius quis ex ijs, qui peieraturi sunt, extinctum
ellyphinium metuerit quàm flammam fulminis cum
cæta neantis, usque adeo titionem quempiam in sese
uibrare se putant, ut incendium, aut fumam ab il-
lo proficiscens, nihil quicquam formident, uerum
hoc solum uulneris inferri posse iudicent, ut fuli-
gine compleantur. Quibus rebus factum est, ut iā
Salmonæus tibi sit ausus etiam obtonare, neq; id
admodum ab re, quippe aduersus Iouem usque-
adeo ira frigidum, uir ad facinora feruidus, au-

T I M O N

daciaq; tumidus. Quid ni enim faciat, ubi tu sub
 mandragora stertis, qui neq; peierantes exaudias,
 neq; eoru, qui flagitia committunt, respectum agas?
 Cæcitis autem lippitudine, & hallucinariis ad ea,
 quæ fiunt, auresq; iam tibi obsunderunt, instar ho-
 rum, qui ætate defecti sunt. Quandoquidem cum
 iuuenis adhuc esses, acriq; animo, uehemensq; ad
 iracundiam permulta in homines maleficos, ac vio-
 lentos faciebas. Neq; tum unq; tibi cum illis erant
 inducæ. Sed perpetuo fulmen erat in negotio, per-
 petuo obuibrabatur, Egis obstridebat tonitru, fulgur
 continenter iaculorum in morem, densissime exedi-
 to loco deuolantium torquebatur. Terræ quassatio-
 nes, cribi instar frequentes, ad hæc nix cumulatim,
 neq; non grando saxorum in morem, atq; ut te-
 cum grandius loquar, imbresq; rapidi, & vio-
 lenti, ac flumen quotidie exundans. Hinc tantum
 repete Deucalionis ætate naufragium ortum est, ut
 omnibus sub aqua demersis, uix unica scapula ser-
 uaretur, quæ in montem Lycorem appulsa, humani
 generis quasi sintillulas quasdam seruans, unde sæ-
 leratius etiam genus in posterum propagaretur.
 Nimirum igitur dignum seordia præmium ab il-
 lis reportas, cum iam nec sacra faciat tibi q̄quam,
 nec coronas offerat, nisi si quis obiter in olympias,
 ac ita, ut ne is quidem rem admodum frugiferam
 facere uideatur, sed priscum quendam ritum ma-
 gis referre, ac pene saturnum. O' deorum gene-
 rosissime, te reddunt magistratu abdicantes. Omne
 te loqui, quoties iam templum tuum sacrilegio con-

pilarint, cum tibi etiam ipsi in olympiacis manus
 admoliti sunt. Atque interea tu alifreme pigritaba
 ris, vel exire atres, vel vicinos aduocare, ut au-
 xilio accurrentes illos comprehenderent, cum etiam
 dum ad fugam adornarentur. Sed egregius ille, ge-
 gantumque extingtor, et Titanum uictor sedebas,
 cum tibi caesaries ab illis circumtonderetur decemci-
 bitale fulmen dextra tenens. horum igitur o pra-
 elare quis tandem erit finis, quae tu adeo secure
 despicias? aut quomodo de tantis maleficis poenas
 sumes? Quot Phaethontes, aut Deucaliones, satis ido-
 nei sint ad expiandum tam inexhaustam morum
 iniquitatem? Etenim, ut de communibus sileam, de
 iis, quae mihi acciderunt, dicam, cum tam multos
 Athenienses in sublime euexerim, ex pauperrimis
 diuites reddiderim, cunctisque quotquot opus habe-
 rent, suppeditarem, immo semel uniuersas opes in
 amicos inuadens effuderim, simulatque his rebus ad
 inopiam deueni, iam ne agnoscor quidem ab illis,
 nec aspiciere dignantur me, qui dudum reueraban-
 tur, adorabant, meoque de nutu pendebant. Quod
 si quando per uiam ingrediens forte fortuna in eo-
 rum quempiam incidero, perinde ut euersam ho-
 minis iam olim defuncti statuam, ac temporis lon-
 gitudine collapsam praeteriunt, quasi ne norint qu-
 dem. Porro alij procul conspecto me, aliud sese detor-
 quent, existimantes sese inauspicatum, abominan-
 dumque uisuros spectaculum, quem non ita pridem
 seruatorem, et adiutorem suum esse praediabant.
 Itaque prementibus malis ad extrema redactus co-

*filia, fago arrepto, terram exerceo, quaternis condus-
 ctus obolis, atq; hic cum solitudine, cumq; ligone.
 philosophor, hoc interim lucri mihi uideor factu-
 rus, quod post hac non intuebor plerosq; præter me-
 ritum secundis fortunæ successibus utentes. Nam il-
 lud uel maxime uir. Iam igitur tandem aliquan-
 do Saturni, Rheæq; proles excusso præsiendo isto,
 grauiq; somno (nam Epimenidem quoq; dormien-
 do uicisti) uibrato fulmine, aut ex Oeta relucens, in-
 genti reddita flamma iram aliquam strenui illius,
 ac iuuenilis Iouis ostende, nisi uera sint, quæ à Cre-
 tensibus de te, tuaq; sepultura feruntur. Iupiter.
 Quis hic est Mercuri, quem audio sic uociferan-
 tem ex Atticæ, ad crepidinem montis Hymeti, hor-
 ridus totus, ac squalidus, pelleq; hircina amictus,
 fodit autem, ut arbitror, nam pronus incumbit, ho-
 mo loquax, et confidens, nummam philosophus est?
 Neq; enim alioquin adeo impia, nefariaq; in nos
 fuerat dicturus. Mercurius. Quid ais pater,
 an non nosti Timonem Echekratidis filium Coly-
 tensem? Hic nimirum est, qui nos sæpenuero in
 sacris legitimis conuiuio accepit, is repente diues fa-
 ctus, is, qui totas heattombas, apud quem splendi-
 de Iouialia festa consueuimus agitare. Iuppi-
 ter. Hem quæ nam ista rerum commutatio? hici-
 ne honestus ille diues, quem tam frequentes cinge-
 bant amici? Quid igitur accidit, ut hoc sit habitus?
 squalidus, erummosus, fossor conducticius, uti conui-
 cio, cum tam grauem ligonem gerat? Mer.
 Ad hunc modum illum quodammodo probites euer*

dit, atq; humanitas & in omnes, quicumq; egerent, misericordia. At re uera ueracitas potius, facili-
tasq; nullusq; in suscipiendis amicis delectus, qui p-
pe qui neuiquam intellexerit, sese cornus, lupusq;
Largiri. Quin magis cum a' uulturibus tam mal-
tis misero securi eroderetur, ob id amicos eos, ne-
cessariosq; iudicabat quasi beneuolentia erga sese
afficerentur, cum illos epulae magis atperent. Ergo
postea aqua ossa penitus nudassent, circunposissentq;
deinde si qua medulla suberat, hanc quoq; admo-
dum diligenter exussissent, au fugerunt, exuccum
& radiatus defectum destituentes, adeo ut poste a
ne agnoscatne quidem, aut aspiciant, tantum abest
ut sine, qui suppedient, impartiantq;, has ob res
fossor, & sago opertus pelliceo, urbem pra' pudore
fugiens mercede terram exercet, aduersus in-
gratos atra bile stomachatur, qui quidem sua beni-
gnitate ditati, admodum fastuose nunc praetereant,
ac ne nomen quidem an Timon uocetur nouerint.

Iup. Atq; profecto uir neuiq; fastidiendus, neq;
negligendus, et iure optimo indignatur, qui his tan-
tis in malis agit. Quare sceleratos istos aduatores
ipsi quoq; fuerimas imitati, si eum uirum ne gluxe-
rimus, qui tantum taurorum, & ouium pinguis-
mas quasq; nobis in aris adoleuerit. Quarum ni-
dor etiam dum mihi in naribus residet. Tametsi pro-
pter negotia, maximamq; turbam peierantium, tum
ui non iure agentium, neq; non aliena rapientium,
praeterea ob formidinem, quam mihi pariunt sacri
legi, qui quidem tum multi sane, tum obseruatu dif-

fiales, adeo ut neminimum quidem nos consistere
 sinant. Iam pridem profecto ad Atticam regionem
 oculos detorsissem, maxime posteaquam philosophia
 & de uerbis digladiationes, apud istos increbue-
 runt, ita ut pugnantibus inter se istis, uociferanti-
 busq; ne exaudire quidem mortalium uota liceat,
 unde mihi necessum est, aut auribus obturatis se-
 dere, aut dirumpi ab eis, conficiq; qui uirtutem
 quandam & incorporea quedam, merasq; nugas
 ingenti uociferatione connectunt, hæc in causa fue-
 runt, ut hunc quoq; neglexerim, cum haud me-
 diocriter de nobis sit meritis. Quod reliquum est
 Mercuri tu Plutum adducens quantum potes ad istum
 abeas. Porro Plutus una secum duat & thesau-
 rum, & utriq; apud Timonem perseuerent. Neq;
 usque adeo facile demigrent, etiam si quam maxi-
 me rursum illos per benignitatem ex ædibus exe-
 gerit. Cæterum de palponibus illis, atq; ingratitu-
 dine, qua in hunc sunt usi, in posterum consulæ-
 bo, poenasq; daturi sunt, simulatq; fulmen instau-
 rauero. Nam fracti sunt in eo retusa cuspide duo
 è radijs maximi, cum nusper auidius in sophistam
 Anaxagoram iaculauer, qui suis familiaribus sua-
 debat, nullo pacto esse ullos nos, qui dii uocemur.
 At illum quidem errore non feriebam, propterea
 quod Pericles obtenta manu eum protexerit, in la-
 cunar retortum, illud excussit, neq; multum abscit,
 quin ipse quoq; in saxum impactum fuerit eli-
 sus. Quanquam interim uel id supplicij satis ma-
 gnum in istos fuerit, si Timonem conspexerint e gre-
 gie locupletem

que locupletem factum. Merce. Quantum habet
 momenti altum uociferari, & obstreperum, au-
 dacemq; esse. Idq; non iis modo, qui causas agunt,
 uerum etiam qui nota faciunt, conduabile. En mox
 e pauperrimo diues euaserit Timon, qui se in pre-
 atendo clamosum, & improbum praestiterit, Ioueq;
 reddiderit attentum. Quod si silentio fodisset incur-
 uis, etiam nunc foderet neglectus. Plutus. At
 ego Iupiter haud quaqua rediturus sum. Iup.
 Quid ita non rediturus optime Plute, praestans
 a me iussus? Plu. Quomodo per Iouem iniuria
 me affecit eiciens, & in multa fragmenta dissecas,
 idq; cum illi paternus essem amicus, ac me pene di-
 xerim fuscans ex adibus extrusit, nec aliter quam
 ij, qui e manibus ignem abijciunt, Num rursus ad
 istum ibo? parasitis, adulatoribus, & scortis donan-
 dus. Ad eos me mittito Iupiter, qui manus intella-
 cturi sint, qui amplexuri, quibus equidem in pre-
 tio sim, & maiorem in modum exoptatus. At hi
 stupidi, cum inopia commercium habeant, quam no-
 bis anteposunt, atq; ab ea accepto sago pellicto, li-
 goneq; sat habeant, cum duos lucrantur obolos, dec-
 em talenta contemptim dono dare soliti. Iup.
 Nihil istiusmodi posthac in te facturus est Timon,
 q; ppe quem ligo abunde satis corripuerit, nisi pronu-
 sus nullum dolorem sentiunt illius ilia te uidelicet
 potius, q; inopiam esse praecipuam. At tu mihi ad-
 luminosus admodum, semperq; tuae paenitens sortis
 uideris esse, q; nunc Timonem incuses, quod tibi pa-
 re factis foribus libere permiserit uagari, neq; in clau-

dens, neque Zelotypus in te. Porro aliàs diversâ
 de causa in diuites stomachabare, cum diceres te ab
 illis repagulis, clauibus, ac signorum obiectaculis
 impressis, ita fuisse conclusum, ut ne prospicere qui
 dem in lucem tibi liceret. Id igitur apud me deplora-
 rabas, affirmans præfocari te nimis tenebris, eoque
 pallidus nobis occurrerebas, & curis confectus, digi-
 tis etiamnum ex assiduo colligendi, coacervandiq;
 usu contractis, contortisq; , quod si quando daretur
 opportunitas, ausugiturum quoque ab illis te minus
 bare. In summa, rem supra modum acerbam iu-
 dicabas in æreo, ferreo us. thalamo Danaës exem-
 plo, uirginem asseruari, idq; ab obseruantissimis,
 molestissimisq; pædagogis ali ad usuram, & ratio-
 nē. Proinde absurde facere aiebas hos, quod te præ-
 ter modum adamarent, neque (cum liceret) frui au-
 derent, neque, cum ipsis esset in manus, amore suo se-
 cure uterentur. sed uigiles obseruarent ad signum,
 ac foras oculis nunquam committentibus, neque
 usquam dimotis semper intuentes, ab uide magnum
 fructum arbitrantes, non quod ipsis fruendi faci-
 litas adesset, sed quod nemini fruendi copiam face-
 rent, non aliter, quam in præsepi canis nec ipsa
 uescens ordei, nec equum famelicum id facere si-
 mens. Quinetiam ridebas istos, qui parcerent, asser-
 uarentq; , et (quod esset absurdissimum) ipsi quidem
 sibi subtraherent, uererenturq; contingere, non in-
 telligerent autem fore, ut aut sceleratissimus famu-
 lus, aut dispensator, aut liberorum pædagogus, sic-
 ut subiret ludibrio habiturus infelicem, & ina-

mabilem herum, quem postea finat ad fidigno-
 sam, & oris angusti lucernulâ, ac sticulosum scir-
 pulum usuris inuigilare. Quid itaq; an non ini-
 quam, cum hæc quondam incusaueris, nunc in Ti-
 mone diuersa his criminari? Plautus. Atqui, si
 rem uere perpenderit, utrumq; me iure facere iudic-
 abis. Nam & Timonis iste nimia leuitas, negligẽ-
 tiâq; potius, haud beneuolentia, studiumq; in me me-
 rito uidebatur. At è diuerso, qui me ostijs, ac tene-
 bris inclusum seruabât id agens, quò scilicet cras-
 sior, saginatioq; ac uehementi corpulentia onu-
 stus euaderem, cum interim neq; ipsi contingerent,
 neq; in lucem producerent, ne uel aspicerer à quo-
 piam, hos dementes, & contumeliosos in me iudi-
 ciam, quippe qui me nihil commertum tot in uin-
 culis me cogere situ, atreq; putrescere, haud in-
 telligentes, quod mox demigrent, me alij cupiam,
 cui Fortuna fauerit relicturi. Nec hos igitur pro-
 bo, sed ne illos quidem, qui nimirum facile mihi mo-
 nus admovent. Sed qui (quod est optimum) medio-
 critate stantur, uti nec prorsus abstineant, neq; pe-
 nitus proficudant. Etenim illud per Iouem consyde-
 ra Iupiter, Siquis, ubi puellulam, & formosam le-
 ge duxisset uxorem, postea neque obseruet, nec ul-
 la omnino Zelotypia prosequatur, uidelicet sinens
 illam noctu, atque interdum, quocumq; libitum sit,
 congredi cum his quicumq; cuperent, uel producat
 potius, ut adulterentur, fores aperiens, ostentansq;,
 & quoslibet ad illam inuicans, num hic ama-
 re uidebitur? profecto hos tu nequaquam dicis Ius

TIMON

piter, qui saepenumero amorem senseris. Rur-
 sum si ingenuam lege domum deducat, uti liberos
 legitimos progeneret. ceterum nec ipse contingat
 florentem aetate, decoramq; uirginem, nec alium si-
 nat aspiciere, sed inclusam, orbam, sterilemq; in per-
 petua uirginitate contineat, idq; pra amore se fa-
 cere praedicet, & hunc quidem praeferat pallore
 corpore exhansito, oculis refugis, num fieri potis
 est, ut huiusmodi non desipere uideatur? quippe q
 cum liberis oportuerit operam dare, fruiq; coniu-
 gio, puellam adeo formosam, atque amabilem sinat
 emarcescere, per omnem uitam tanquam cerei sa-
 cerdotem alens? huiusmodi & ipse indigne fero,
 cum a nonnullis ignominiose cedor calabus, lam-
 orq; atq; exhaurior, a nonnullis contra perinde, ut
 stigmatibus fugitibus compedibus unctor. Iup.
 Quid est autem, quod aduersus illos indigneris?
 quandoquidem utriq; pœnas egregias luunt. A le-
 ri quidem, dum ~~tenent~~ in morem, neq; bibere sicut
 tur, neq; edere, sed ore sicco dūtaxat inhiant auro.
 A lteri uero, dum his exemplo Phinei abos harpye
 ipsis è faucibus eripiunt. sed abi iam Timone mul-
 to posthac usurus cordatiore. Plu. Ille igitur
 iureiurando cœrcebitur, ne me uelut è perforato
 cophino, uel prius, quàm influxerint, properet effu-
 tire, quasi conetur occupare, ne possim influere, ne
 si copiosius infunder, undis illum inuoluam. A lio-
 quin in danaidum doctum aquam illaturus uideor,
 frustra q; infusus, uase non continente. uerū pe-
 nē prius, quàm infusum sit, effuso eo, quod in fact-

datur, tanto latior hiatus dolij, per quē effundit, neq; sibi potest effluxus. Iup. Proinde hiatus istum obturauerit, perpetuamq; per stillationē sistere studuerit, te propediem effuso, faule rursum sagam, et lignem in dolij fece reperiet, sed interm abite, atq; illum diuitem reddite. At tu Mercuri fac memneris, ut rediens Cyclopes ex Aetna te cum adducat, quo fulmen cuspide restituta reseruant. Nam eo nobis acuminato opus sunt. Mer. Eamus Plute, quid hoc? Num claudicat? Equidem ignorabam O' preclare, quod non cecus modo, uerum etiam claudus esses. Plu. Atqui non hoc mihi perpetuum Mercuri, uerū si quando proficiscor, a' Ioue missus ad quempiam, non nescio quo pacto, acrdus sum, et utroq; claudus pede. ita ut a gre ad metam pertingere queam, sene nouum quam interim factu, q me operiebatur. Porro cum discedendum est, alatum uidebis, multo auibus celeriore. unde fit, ne uix iam amoto repagulo, ego iam praecox uoce uictor pronuntiet saltu studium transmissus ne uidentibus quidem aliquoties spectatoribus. Mercurius. At ista quidem haud uera narras. immo ego tibi permultos commemorare queam, quibus heri ne obolus quidem erat, quo restum emerent, qui hodie repente diuites facti splendide uiuant, albis quadrigis uehantur, quibus antea a felibus quidem suppeditantur. Ii acmen purpurati, aurumq; manibus gestantes obambulant. Qui ne ipsi quidem, opinor, credere possint, quis per somnium diuites sint. Plutus. Istaec alia res

TIMON

est Mercuri, neque enim tum meis ipsius ingredior pedibus, nec à Ioue, sed à Dite ad istos transmittor, qui & ipse nimirum opum largitor est, ac magna donans, id quod ipso etiam nomine declarat. Itaq; quoties est mihi ab alio ad alium demigrandum, in tabellas iniiciunt me, ac diligenter obsignantes sarcinæ in morem sublatum transportant. Interea defunctus ille alicubi in ædibus iacet in tenebris uetere linteo in genua iniecto tectus, de quo feles digladiantur. Porro qui me speraverunt obtinere, in foro opperiantur hiantes, non aliter, quam hirundinem aduolantem stridentes puli. deinde ubi signum detractum est, & lineus ille funiculus incassus, apertaq; tabellæ, iamq; novus dominus pronuntiatus est, siue cognatus quispiam, siue adulator, siue serulus draucæ, qui puerili obsequio fauorem emeruerit, etiam tum mento sub raso, pro uarijs, & opiparis uoluptatibus, quas illi iam exoletus suppeditauerat ingens scilicet præmium ferens generosus quisquis ille tandem fuerit, nonnunquam me ipsis cum tabellis arreptum. fugiens adportat commutato nomine, ut qui modo Pyrrhius, aut Dromo, aut Tibius, iam Megacles, aut Megabizus, aut Proterchus appelletur. Ceterum illos nequicquam hiantes relinquit, uerumq; luctum agentes, quod eiusmodi Thyrmæ ex intimo saginæ sinus sit elapsus, quin non parum magnam esam denotarit? At hic repente totus in me irruens, homo uisæ mundioris, atque elegantioris rudis pingui, illotiq; cute, qui compe-

des etiam dum horrescit, & si quis praeteriens loco increpet; arrectis sit auribus, quique pistri-
num, perinde uti templum adoret, non est de-
seps tolerandus ijs, quibuscum uiuit, uerum &
ingenuos afficiat contumelia, & conseruos flagris
caedit, licet ipse quoque eadem, quandoque expertus in
sefe, donec aut scortulo cuiquam irretitus, aut equo-
rum alendorum studio captus, aut adulatoribus
sefe permittens deierantibus, Nireo formosio-
rem esse, Cecrope, Codrone generosio-
rem, allidiorum Vlysse, unum autem uel sedecim pariter Croasis
opulentio-rem momento temporis semel proficienda
infelix, quae minutatim, multis ex peritioribus, rap-
pinis, flagitijs fuerant collecta. MERCURIUS.

Ista ferme sic habent, uti narras, uerum ubi tu-
is ipsius ingrediens pedibus, qui tandem, caeco
cum sis, uiam inuenire soles? Aut qui digno-
scis ad quosnam Iupiter te miserit, dignos illa
uisos, qui diuitijs abundant? PLUTUS. Enim
uero credis me reperire istos, ad quos mittor?

MERCURIUS. Per Ionem haudquaquam. Neque
enim alioquin Aristide praeterito ad Hipponi-
cum, & Galliam auoderes, ad haec complures
ex Atheniensibus alios, qui ne obolo quidem di-
gni sint. Ceterum quid facis, quandoquidem es
emissus? PLUTUS. Sursum, ac deorsum cir-
cumcursans obierro; donec imprudens in quem-
piam incurrero; hic autem, quisquis ille sit, qui
forte primus me nactus sit, abducat, ac possim
det, te Mercuri pro lucro praeter spem obiecto,

venerans, atque adorans. Mercurius. Num
 ergo fallitur Iupiter, qui quidem credat ex ipsi-
 us animi sententia, ditari abs te hos, quos ille dignos
 existimavit, qui ditescerent? Plutus. Et iure
 quidem optimo fallitur o' bone, quippe qui cum
 me cæcum esse non ignoret, emittat uestigatum, rem
 usque adeo repertu difficilem, et iam olim è vi-
 ta sublatam, quam ne Lyceus quidem facile in-
 veniret, quæ nimirum adeo obscura sit, ac mi-
 nuta. Itaque, cum rari sint boni, improbi porro in-
 civitatibus omnia obtineant, oberrans facile in ha-
 iusmodi mortales incuro, ac retibus illorum illi-
 gor. Mercurius. At qui fit, ut quoties eos de-
 feris, celeriter aufugas, cum via sis ignarus.
 Plutus. Tum demum acutum cerno, pedibusque
 valeo, ubi ad fugam tempus inuitat. Mercuri-
 us. Iam illud quoque mihi responde, qui fit, ut
 cum sis oculis ceptus (dicendum enim est) præterea
 pallidus, postremo claudus, ac multos habeas
 amantes, adeo ut omnes in te defigant oculos? et
 si potiantur, felices videantur, sin frustrentur, non
 sustineant vivere. Ex his equidem non paucos no-
 ui, qui sic perditæ te amarent, ut sese in profun-
 dum, immensumque pelagus præcipientes dederint,
 ac scopulis abruptis illiserint rati fastidiri sese abs-
 te, propterea quod illos initio non respexisses.
 Quamquam sat scio, tu quoque fateberis si quomo-
 do tibi ipsi notus es. ferere istos, qui eiusmodi amo-
 re sunt dementati. Plutus. At enim credis
 me, qualis sum, valem istos videri, nonne claudum,

aut cæcæ, aut siquid aliud adest mihi vitij?

MERCUR. Quid ne o' Plute, nisi forte et ipsi omnes
cæci sunt. PLUTUS. Haud cæci quidem, o' opti-
me, verum inscîtia, errorq;, quæ nunc occupant o-
mnia, illis offundunt tenebras, ad hæc ipse quoq;, ne
per omnia deformis sim, persona uehementer ama-
bili tectus, inaurato, gemmisq; picturato eis occur-
ro, ac illi rati sese natui uultus uenustatem aspice-
re, amore capiuntur, dispercuntq; nisi potiantur.

Quod si quis me toto corpore renudatum illis osten-
derit, dubio procul futurum sit, ut se ipsi dånent,
qui tantopere cæcæterine adamantes res neuitiquã
amandas, ac fœdas. MERCUR. Quid ergo po-
steaquam eò peruentum est, ut iam diuites enase-
runt, iamq; personam ipsam sibi circumposuerint
rursus falluntur. adeo, ut si quis illis detrahere
conetur, penè caput potius, quàm personam abija-
ant. Neq; enim uerisimile est etiam tum illos igno-
rare, auro bracteatam esse formam, cum intus cun-
ctis inspexerint. PLU. Ad id non parũ mal-
te res, o' Mercuri mihi sunt adiumento. MERCUR.
Quenam? PLUTUS. Simulatq;, qui me
primum nactus est apertis foribus exceperit, clan-
culum una' mecum introit elatio, uecordia, iactan-
tia, mollicies, uolentia, dolus, atq; alia item inno-
merabilia, a' quibus omnibus posteaquam est ani-
mus occupatus, iam admiratur, quæ neuitiquã sunt
admiranda, & appetit ea, quæ sunt fugienda, meq;
cunctorum illorum, quæ introierant, malorum pa-
trem stupet, cum illorum satellitio uallatum ui-

T I M O N

det, quiduis potius passurus quàm uti me compellatur reijcere. MERCUR. Ut leuis, ac lubricus es Plute, retentu difficilis, ac fugax, neq; ullam præbens ansam certam, quo pressus tenere, sed nescio quomodo anguillarum, ac serpentum in morens inter digitos elaberis, at ediuerso paupertas miserosa, pressu facilis, totoq; corpore mille uncos gerit hamos, ut q; attigerint ilico hæreant, neq; facile queant auelli. Verum interea, dum mugimus, rē haud paruum omisimus. PLUTUS. Quam? MERCUR. Nempe quia thesaurum non adduxerimus, quo vel in primis erat opus. PLUTUS. Istac quidē ex parte bono sis animo. Nam non nisi in terra relicto illo ad nos ascendere soleo, iussuq; intus manere foribus oclusis, neq; cuiquam aperire, nisi me uociferantem audierit. MERCUR. Iam igitur Aetiam superamus. Tu me consequitor chlamydi adhærens donec extremam uiam attigerimus. PLUTUS. Recte facis Mercuri, cum me per uiam ducas. Etenim, si me deferres, forsitan oberrans, in Hyperbolum, aut Cleonem inciderem, sed quis hic stridor æu ferri saxo impacti? MERCURIUS. Timon hic est, qui proxime montanum, & petriofum fodit solum. Pape, adest & paupertas, & labor ille. tum robur, sapiētia, fortitudo, atq; id genus aliorum uerba, quarum omnium agmen fames iungit, longe præstantius, q̄ tui sint satellites. PLUTUS. Quis igitur q̄ ocyssime discedimus? neq; enim ullum operæ pretium fecerimus, cum homine eiusmodi uallato exeratis. MERCUR. Secus uisum est

IONI, quare ne metu deturreamur. **PAUPERUS.**
Quò nunc Mercuri? manu abductis? **MERCURIUS.**
Ad hunc Timonem, ad què à Ioue sumus ire ius-
 fit. **PAUPERUS.** Ità ne rursum Plutus ad Timo-
 nem, posteaquam ego hunc in delitijs uirpiter ge-
 rentem sese suscepi, commendamq; sapientiæ, et la-
 bori strenuam, multiq; pretij uirù reddidi? **A** deb-
 ne despicienda, iniuriæq; idonea uobis iudicor, ne
 hunc, quæ mihi unica erat possessio, eripiatis, iam
 exactissima cura ad uirtutem excultum, ne Plutus
 hic, ubi denuo susceperit, per contumeliam, et arro-
 gentiam illi manu iniecta, talem reddiderit, qualis
 erat dudum, mollem, et ignauum rursum mihi re-
 stituat, ubi iam nihili factus erit, et reijctus.

MERCU. Sic o' Pauperus Ioni placatum est.

PAUPERUS. Equidem ab eo. **A**t nos labor, et
 sapientia, reliquiq; consequimini me. Porro hic bre-
 uis cognoscat, qualis in se fuerim, quam nunc re-
 linquet, nempe adiutrix bona, et rerum optimarum
 doctrix. Quicum donec habuit commercium,
 sano corpore, ualentiq; animo perseuerauit, uirilè
 exigens uitam, et ad sese respiciens, superuacua au-
 tem, et uulgaria ista aliena, ita ut sunt, existimās.

MERCU. Discedite illi, nos ad eum adeamus.

TIMON. Quinam estis o' scelesti? aut qua gra-
 tia huc aduenistis homini operario, mercenarioq; ne-
 gotium exhibituris? uerum haudquaquam leti abi-
 bitis scelesti, ne estis omnes, nam ego uos ilico gle-
 bis, et saxis petitos comminor. **MERCU.** Ne-
 quaquam o' Timon, ne ferita, neq; enim ferietis.

TIMON.

mortales. uerum ego sum Mercurius, hic Plutus. Misit nos Iupiter uotis tuis exauditis. Quare, quod bene uertat, opes accipe desistens à laboribus. Timon. Atqui uos iam ploraueritis etiam si dii sitis, ut diatis. siquidē odi pariter omnes, tum deos tum homines. Sed huic cæco, quisquis is fuerit, mihi certum est lignonem impingere. Plutus. A bes uous per Iouem Mercuri, quandoquidem hic homo mihi uidetur non mediocriter insanire, ne malo quoquam accepto discedam. Mercuri. Nequid ferociter Timon, quin exue potius penitus istam ferocitatem, asperitatemq; ac manibus obuijs exape bonam fortunam, rursum diues esto, rursum Aetheniensium princeps, & ingratos illos despicato, cum solus florebis. Timon. Nihil mihi uobis est opus, ne obturbate. Sat opum mihi ligo, præterea fortunatissimus sum, si nemo propius ad me accesserit. Mercurius. A deo ne queso inhumaniter hunc cæcū sermonem Ioui renuntio seuum, & ferocem. Atqui par erat forsitan homines tibi haberi inuisos, ut qui tam multa indigna in te commisissent, deos odio te prosequi nequaquam erat consuetudinem, cum illi tantopere tui curam agant. Timon. At tibi Mercuri, Iouiq; quod me respicias, plurimam equidem habeo gratiam. cæterum hunc Plutum nequaquam recepero. Mercurius. Quid ita? Timon. Quoniam pridem innumerabilium malorum mihi fuit author, cum me assenato ribus proderat, immittens, qui insidijs appetent; simulatē exasperare, mollitæ perdere; inuidiæ ob

noxium redderet, deniq; cum repente me adco per
 fide, ac proditorie defuiderit. Contra, Pauperas
 optima me laboribus viro dignissimis exercens, me
 cumq; uere, ac libere conuiuens, et qbus opus erat
 suppeditauit, laborauit, et uulgaria iste docuit
 contemnere, effecitq; ut mihi uita spes omnis ex me
 ipso penderet, demonstrans quenam essent opes
 uerae meae, nempe quas neq; adulator assentans, neq;
 sycophanarum miniatans, neq; plebes irritata, neq; con-
 cionator suffragiorum auctor, neq; tyrannus inter-
 tis infidijs queat eripere, itaque iam ualidus effe-
 ctus ob laborem, dum hunc agellum grauiter exer-
 ceo, neq; quicquam cornu, que sunt in ciuitate, ma-
 lorum aspicio, abunde magnum, et sufficientem mi-
 hi etum mihi ligo suppeditat. Quare tu Mercuri qua
 uenisti uiam remetibus recurre, una tecum Plutium
 adducens ad Iouem, illud mihi sat fuerit si effec-
 rit, ut omnes mortales, per omnem aetatem euident.
 Mercurius. Nequaquam o' bone, neq; enim oēs
 ad euilandum sunt accommodati. Quin tu iracun-
 da, pueriliaq; iste uisita face, ac Plutium excipe.
 non sunt reijcenda uulnera, que à Ioue profici-
 untur. Plutus. Vis Timon, ut contra te par-
 tes defendam meas? an grauiter ferēs, siquid dixe-
 ro? Timon. Dicite, nec multis tamen, neq; cum
 procerijs quemadmodum perditissimi isti solent
 oratores. Nam huius Mercurij gratia te feram pau-
 cas dicentem. Plutus. At qui multis mihi po-
 tius erat dicendum, tot nominibus abs te accusato.
 At tamen uide, num quis in re tu, quemadmodum

nis, laeserim, qui quidem dulcissimum quatuor
 verum tibi extiterim auctor, opifexq; auctoritatis,
 praesidentiae coronarum, aliarum item uoluptatum,
 mea opera conspicuus eras, celebris, et obseruan-
 dus. Caterum, siquid molesti ab adulatoribus acci-
 dit, non mihi potes imputare, quin ipse magis abs
 te sum affectus contumelia, propterea quod me tam
 ignominiose, uiris illis execratis suppeditans, qui te
 mirabantur, ac praesugis dementabant, mihiq; mo-
 dis omnibus insidias struebant. Illud postremo lo-
 co dicebas, quod te prodiderim, ast istuc contra cri-
 minis in te possum retorquere, cum ipse sim modis
 omnibus a te reiectus, praecipisq; exactus ex aedi-
 bus. Unde pro molli chlamyde, sagum istud cha-
 rissimum tibi Paupertas circumposuit. Itaq; testis est
 mihi hic Mercurius, quanto opere Ionem orauerim,
 ne ad te uenirem, qui tam hostiliter esses in me de-
 bacchatus. Mercurius. At nunc uides Plute
 in cuius hominem sic commutatus. Proinde audacter
 cum illo consuetudinem age. Tu uero fode quantum
 potes. Tu interim thesaurum sub lignem addu-
 cito. Audiet enim si tu accersueris. Timon. Pe-
 rendum est Mercuri, rursumq; ditescendum. Quid
 enim facias, cum dii compellant? tamen uide, in quas
 turbas me miserum conijces, qui quidem cum ad
 hunc usq; diem felicissime uixerim, acutum aeri re-
 pente sum accepturus nihil commertus mali, tan-
 tumq; curatum suscepturus. Mercurius. Sustine
 ne Timon mea gratia, tamen si graue est istuc, atq;
 intolerandum, quo uidelicet palpones illi praem-

ediarumpatur. Ego porro sperare Aetna in caelum revoluero. *Plutus.* Abiit ille quidem sicut apparet. Nam ex alarum remigio facio coniecturam, tu vero hic opperire, siquidem digressus thesaurum ad te transmittam, sed feri fortius. Tibi loquor auri thesaure, Timoni huic audiens esto, offerq; tmet ornendum. Fodi Timon altius impingens. Ceterum ego a vobis digredior. *Timon.* Age iam o Ligo, nunc mihi tuas vires explias, neq; defatigare, dum ex abdito thesauru in apertum euocaris. Hem prodigiorum auctor Iupiter, umia Chorybantes, ac lucifer Mercuri, unde nam auri tantum? Num somnium hoc est? Metuo ne aurum bones reperturus sim ex perrectus. At qui aurum profecto est insigne, fulvum, graue, et aspectu multo incandissimum.

Pulcherrima Aurum fastidias Mortalibus.

Quippe quod ignis in moxem ardens, noctesq; et dies renudes. A des o mihi charissimum, desideratissimumq; nunc demum credo uel Iouem ipsam olim aurum esse factum. Etenim quae tandem uirgo, non ex porrecto sinu usque adeo formosum amorem excipiat per tegulas illapsam? o Myda, Cresq; ac manera delpico in templo dicam, ut nihil eratis, si cum Timone, cumq; Timonis opibus conferamini, cui ne Persarum quidem rex par est. O Ligo, sagum charissimum nos huic panu suspendi commodum est. At ego quam maxime seruetum meratus a gru, turriculaq; seruandi auri gratia constructa, qui mihi affutim usxero se pulchrum item inibi mi

hi defuncto parare est sententia. hæc igitur decreta
 sunt, placitaq; in reliquum vitæ, seivntio, igna-
 rantia, fastidium erga mortales omnes. Porro ami-
 cus, hospes, sodalis, aut ara misericordiæ meræ nu-
 gæ. Tum commiserari lachrymantem, suppedite
 re egentibus, iniquitas, ac morum subversio, ac vitæ
 solitaria, qualis est lupus unusq; sibi amicus Timon,
 cæteri omnes hostes, et insidiarum machinatores.
 Cum horum quopiam congredi, piaculum, adeo ut
 siquem aspexero duntaxat, inauspicatus sit ille di-
 es. In summis, non alio nobis habeantur loco, q̄ si-
 gna saxæ, æreæ ne, neq; faciem ab illis missum
 recipiamus, neq; fœdera feriamus. Mons hic solitu-
 dinem meam aduersus illos tueatur. Cæterum eri-
 bules, cognati, populares. postremo patria ipsa fri-
 gida quedam, et sterilia nomina, stultorūq; mor-
 talium gloriæ, solus Timon dives esto, despiciat o-
 mnes, solus ipse se cum oblectet, liber ab assentatio-
 nibus, et onerosis laudibus dūs sacra faciat, epule-
 tur solus sibi ipsi uicinus, sibi participis excautiens
 sese ab alijs. At tantum semet unum accipere cer-
 tum esto, quod si moriendum est, sibi ipsi coronam
 accipere. Nullumq; nomen sit dulcius quàm Misan-
 tropi, idest hominum osoris, morum autem nota
 difficultas, asperitas, feritas, iracundia, inhumani-
 tas. Quod siquem conspexero incendio conflagrā-
 tem, obstantemq; quo restinguam, picæ, oleoq; re-
 stinguere, rursum, siquem flumen undis abstulerit,
 usq; manus porrigens, imploret, ut retineatur, hūc
 quoq; demersa aspice propellem, ne possit emicere,
 hunc ad

hunc ad modum par pari relatuus est. hanc legem Timon tulit Echeatides Colytensis. idem in comitiis suffragia tulit. Age hæc decreta sunt, hæc fortiter tueamur. Cæterum magno emerim, ut id omnibus innotescat, quod opibus abundo, nam illa res illos præfoatuerit, sed quid illud? Hæc que trepidatio? undiq; concurrunt, puluerulenti, atque anhelii, haud scio unde aurum odorati, utrum igitur hoc consensu colle saxus eos abigo, e' sublimè dei aculans, an hoc tantum in re legem uiolabimus, ut semel cum illis congregiamur, ut magis angentur, fastiditi, repulsiq;. Ita satius esse duco. Itaq; restemus, quo illos iam excipiamus. Age prospiciam, primus eorū iste quis est? Nempe Gnathonides adulator, q' mihi nuper symbolum petenti finem porrexerit, cum apud me sæpenumero solida dolia nouerit. Sed bene est, quod ad me uenit, nam primus omnium uapulabit. Gnathonides. dixim Timonem uirum bonum non neglecturos esse deos? salue Timon formosissime, iucundissime, conuiuator bellissime. Timon. Salicet et tu Gnathonides uulturum omnium edacissime, atq; hominum perditissime. Gnathonides. Semper tibi gratæ dicatas. Sed ubi comparamus? Nam nouam tibi adfero antilenam ex ijs, quos nuper didici, dithyrambis. Timon. Atqui elegos atnes admodū miserabiles ab hoc doctus ligone. Gnathonides. Quid istuc? Ferys ó Timon? Attestor ó Hercules, he! he! in ius te uoco apud Areopagitas, qui uulnus dederis. Timon. Atqui si contere paulisper,

TIMON

mox cædis me reum ages. Gnathonides. Nequã
quam, quin tu planè vulneri medere, paululo ac-
ti inuncto, Mirum enim in modum præsentaneũ
id est remedium. Timon. Etiam manes? Gna-
thonides. A beo. At tibi male sit, q̄ quidem ex viro
commodo tam scelus factus sis auri gratia. Ti-
mon. Quis hic est, qui accedit? realuaster ille
Philiades assentatorũ omnium execratissimus? hic,
cum à me solidum acceperit fundum, tum filiaẽ in
dotem talenta duo, laudationis præmium, cum me
cænentem reliquis silentibus omnibus solus maioreẽ
in modum extulisset, deierans me vel oloribus ma-
gis esse canorum, ubi me pridem ægrotum conspe-
xisset (nam adierã oraturus, ut mei curam ageret)
plages etiam egregius ille vir impigit. Philiades.
O Impudentiam. Nunc demum Timonem agno-
scitis. nũc Gnathonides amicus, & conuiva, enimve-
ro habet ille digna se, quandoquidem immemor est,
atq; ingratus. At nos, qui iam olim conuictores fu-
mus æquales, ac populares, tamen modeste agimus
ne insilire uideamur. Salue here. fac ut istos adula-
tores obserues, qui nusquam adsunt, nisi in mensa,
præterea à cornu nihil differunt. Neq; posthac hu-
ius ætatis, mortalium ulli fidendum est. Omnes in-
grati, & scelesti. At ego, cum tibi talentum addu-
cerem, quo posses ad ea, quæ uelles, uti, in uia inter-
rim accepi te summas quasdam opes esse uactum.
Proinde accessi his de rebus admoniturus te, quãquã
tibi forsitan me monitore nihil erat opus, viro ni-
mirum adeo prudenti, ut uel Nestori ipsi, si necesse

est, consilium dare queas. Timon. Ita fiet Philades, sed age accede, quo te ligone comiter accipias. Philades. Viri acutus mihi comminatum est ab hoc ingrato, propterea quod enim ea, quae in rem illius erant, admonui. Timon. Ecce tertius huc orator Demeas se recipit, tabulas dextra gestans; aitque se mihi cognatum esse. hic una die de meo se decem talenta civitati depedit, nam damnatus erat, ac vincitus. At cum soluendo non esset, ego miseratus illum redemi. Porro cum illi sorte obveneret, ut Erechitidi tribui distribueret aerarium, atque ego addens, id quod ad me redibat reposcerem, negabat se eum nosse me. Demeas. Salve Timon praecipuum generis tui praesidium, fulamentum Atheniensium, defensaculum Graeciae. profecto iandudum te populus frequens, et utraque curia opperitur. Sed prius decretum audi, quod de te conscripsi, quandoquidem Timon Echekratidae filius Colytensis vir non modo probus, et integer, verum etiam sapiens, quantum alius in Graecia nemo, cum nunquam per omnem vitam destitit optime de Rep. mereri. Tum autem in olympicis viat pugil, et lucta, cursuque die eodem, ad haec solenni quadriga, equestrique certamine. Timon. At ego ne spectator quidem unquam in olympicis sedi. Demeas. Quid tum spectabis posthac, sed ista communia addi satius est. Tum anno superiore adversus Acharnenses pro Rep. fortissime se gessit, et Peloponensium duas acies fudit. Timon. Qua ratione? Quippe qui nec unquam armis gesserim, neque unquam

utilitate dederim nomen. Demeas. Modeste tu quidem de te ipso loqueris, nos tamen ingrati facti sumus, nisi meminerimus, præterea scribendis plebiscitis, & in consultationibus, & in administrandis bellis non mediocrem utilitatem attulit Reip. his de actis omnibus visum est curiæ plebi magistratibus tributum plebeiis singulatim communiter uniuersis, aureum statuere Timonem iuxta Palladē in arce, fulmen dextra tenentem, radijs tempora ambientibus, utiq; septem aureis coronis coronetur, hæcque coronæ hodie in dionysiis per tragædos nos promulgentur. siquidē hodie illi dionysia sunt agenda. dixit hoc suffragium Demeas orator, propterea quod cognatus illius propinquus, ac discipulus eius sit. Nam & orator optimus Timon, præterea quicquid uoluerit, hoc igitur tibi suffragium, sed utinam & filium meum ad te pariter adduxissem, quem tuo nomine Timonem appellam.

Timon. Qui potest Demea, cum ne uxorem quidem duxeris unquam, quantum nobis scire licuit?

Demeas. At ducam nouo ineunte anno, si deus permiserit, liberisq; operam dabo. Tum quod erit natum (erit autem masculus) Timonem nuncupabo.

Timon. An uxorem tu sis ducturus, equidem haud scio, tanta à me plaga accepta. Demeas.

Hei mihi. Quid hoc est rei? Tyrannidē Timon acceptas? pulsasq; eos, q; sunt ingenui, ipse nec ingenuus planē, nec auis, uerum propediem penas daturus, cum alijs nominibus, tum quod arcem incendit. Timon. At qui non conflagrauit arx, sc

leste. Proinde palam est, te calumniatorem agere.
 Demeas. Verum effosso arario dives effectus es.
 Timon. Atqui non effossum istuc. unde me hæc
 quidem probabiliter abs te dicuntur. Demeas.
 Verum effodietur posthac, sed tu interim omnia,
 quæ in eo condita, possides. Timon. Alteram
 itaq; plagam accipe. Demeas. Hei scapulis me
 is. Timon. Ne noaferare, alioquin et terti-
 am tibi illidam. Etenim res planè ridicula mihi
 acciderit, si cum inermis duas Lacedæmoniorum
 acies fuderim, unum scelestum hominem non pro
 trivero. Tum frustra uicirim in olympijs et pugil,
 et palestrites, sed quid hoc? An non philosophus
 Thrasydes hic est? profecto ipse est, promissa bar-
 ba, subductisq; supercilijs, et magnum quiddam
 secum marmoreans accedit Titanicum obtuens, cæ-
 sariem per scapulas fluentem uentilans, alter qui-
 dam Boreas, aut Triton, quales eos Zeusis depin-
 xit. Hic habitu frugalij, incessu moderatus, amictus
 modestus, mane miram quammultæ de uirtute disse-
 rit damnans eos, qui uoluptate capiuntur, frugalitate
 tem laudans, at ubi lotus ad cenam uenit, puerq;
 ingentem illi calicem porrexit meraciorè autem ma-
 xime, perinde ut Lethes aquam ebibens, a' dilu-
 tans illis disputationibus diversissima quæ sine
 exhibet, dum mului instar præcipit obsonia, et
 proximum cubito opposito arcens, mento interim
 condimentis oppleto, dum atnam ritu ingurgitat,
 prono incumbens corpore, perinde atq; in patinis
 uirtutum inuenturum sese speret. dumq; usque adeo

TIMON

diligenter catinos extergit indice digito, ut ne paululum quidem reliquiarum sinat adherere. nunquam non querulus, tanquam deteriorem partem acceperit, uel si totam placentam, aut suam solus omnium accipiat, qui quidem edacitatis, & insatiabilis est fructus temulentus, atque ebrius, non ad tantum modo, saltationemq; uerum ad conuiuium usque, & iracundiam. Ad hæc multus inter pocula sermo (tum enim uel maxime) de temperantia, sobrietateq; atque id quidem (ut aiunt) cum iam à mero male affectus ridicule balbutit. Accedit his deinde uomitus, Postremo sublatus eum de conuiuium efferunt aliqui ambabus manibus Tibicæ inhaerentem. Quamquam alioqui ne sobrius quidem ulli primariorum cesserit uel mendacio, uel confidentia, uel auaritia. Quin & inter assentatores primas tenet, peierat promptissime, anteit impostura, comitatur impudentia. In summa prorsus admirandum quoddam spectaculum est omni ex parte exactum, uarièq; absolutum. proinde non euilabit clarius uidelicet, cum sit modestus. Quid hoc tandem nobis Thrasycles? Thrasycles. Non hoc animo ad te uenio Timon, quo plerique isti, qui nimirum opes admirati tuas, argenti, auri, opiparorum conuiuiorum adducti spe concurrunt, multaq; assentatione desinunt te, hominem uidelicet simplicem, facileq; impatentem id, quod adest. siquidem haud ignores offam mihi in coenam sat esse, tum obsonium suauissimum cepe, aut nasturtium, aut si quando lubeat lautius epu-

lari, pusillum salis. Porro potum fons Athenis na-
uem saliens uenis suppeditat. Tum pallium hoc
quauis purpura potior. Nam aurum nihilo magis
apud me in pretio est, quàm calculi, qui sunt in
litoribus. Sed tua ipsius gratia huc me contuli, uti
ne te subuerterit pessima ista, atque insidiosissima
res opulentia, quippe quæ multis sæpenumero im-
mediabilium malorum extiterit causa. Etenim si
me audies potissimum opes uniuersas in mare præ-
cipitabis, utpote quibus nihil sit opus bono uiro,
quisq; philosophiæ possit opes perspicere. Ne tamen
in altum o' bone, sed ferme ad pubem usque in-
gressus paulo ultra solum fluctibus opertum me
quidem uno spectante. Quod si hoc non uis, tute
igitur eas potiore uia ex ædibus eijato, ac ne obo-
lum quidem tibi facias reliquum, uidelicet largi-
ens ijs, quicūq; opus habent, huic quinq; drachmas,
illi minam, alij talentum. Porro si qui erit philoso-
phus, hunc æquum est duplam, aut triplam ferre
portionem. Quâquam hoc quidem mihi non mea
ipsius gratia postulo, sed quo amicus, si qui egebit,
donem, sat est, si modo peram hanc largitione tua
expleueris, ne duos quidem modios æginiticos capi-
entem. Nam paucas contentum, modestumq; conuen-
nit esse eum, qui philosophatur, neque quicquam
ultra peram cogitare. Timon. Equidem
ista, quæ dicas, probo Thrasyclus. Ergo, si uidetur
prius, quàm peram expleam, age tibi capus opple-
bo tuberibus, posteaquam ligone sum mensus.
Thrasyclus. O libertas o' leges. Pulsamur ab

TIMON

impurissimo, libera in civitate? Timon. Quid stomacharis ó bone Thrasycles? num te defraudavi? Atqui adjiciam ultra mensuram choenices quatuor. Sed quid hoc negotij? Complures simul adveniunt Blepsias ille, & Laches, & Gnuphon, breuiter agmen eorum, qui uapulabunt. Itaque quin ego in rupem hanc conscendo, ac lignonem quidem iandudum fatigatum paulisper interquiescere sino? At ipse plurimus congestis saxis, procul eos lapidum grandine peto. Blepsias. Ne iace Timon, Abimus enim. Timon. At uos quidem nec citra sanguinem, nec absq̃ uulneribus-

LUCIANI TYRANNICIDA
ERASMO INTERPRETE.

Argumentum declamationis.

q Vidam in arcam ascendit, uti tyrannum occideret, atq; ipsum quidem non reperit, verum filium eius interemit, gladiumq; in vulnere reliquit. Adueniens tyrannus, ubi filiū extinctum conspexit, eodē ense necem sibi consciscit. Is, qui ascenderat, tyrānūq; filium peremerat, præmium tanquam Tyrannicida petit.

Declamatio.

e Vnus duos eodem die tyrannos occiderim Iudicæ; Alterum quidē ætate iam affectus, Alterum æna florentem, & ad scelus successio- nem aspessendam magis idoneum; unicum tamen pro ambobus præmium petitus nemo, qui quidem unus omnium, quosquos unquam tyrannicide fuerunt, unico vulnere duos maleficos fuerim amolitus, neq; de- derim, filium videlicet ense, patrē indulgenti cho- ritate, qua filium adamabat. Itaq; tyrannus pro- dis, quæ commisit, abunde magnas pœnas nobis de- pendit, quippe qui & vivus aspexerit filium pri- us morte sublatum, & quod est omnium maxime

TYRANNICIDA

novum, compulsus sit deniq; ipse sui tyrannicida fieri. At filius illius mea quidem manu percipit est, ceterum occisus, alteram ad eadem operam mihi suam commodaui, dum qui nino patri scelerum focus fuerat, eiusdē post mortem (quatenus licuit) extitit paricida. Ego itaq; sum is, qui tyrannidem sustuli, pariterq; mecum gladius, quo cuncta confecta sunt; meus, tametsi cædes ordinem commutarem, ac morem, modumq; nonarim conficiendi sceleratos, nempe hūc, quē valentior erat, quiq; ulasci poterat, ipse perimens. Porro senem soli gladio referuans. His igitur de causis, et amplius quiddam à vobis me consecuturum arbitrabar, præmiāq; latitum, quæ numero æquarent eos, qui essent in interempti, ut pote qui non præsentibus modo malis vos leuarem, verum etiam futurorum formidāne, quiq; stabilem pepererim libertatem nullo relicto, qui scelerum aspessat successione, verum in seruis tantis rebus strenuæ pactis, in discrimen adducor, ne præuisio fraudatis à vobis discedam, ac ne solus non feram recompensam, quam leges à me seruatae præstunt. At qui contradicat, is mihi videtur, non Reip. studio (quemadmodum ait) hoc facere, sed quod extinctos esse illos grauius ferat, atq; cum, qui illis mortis uerborum extitit, ulasci conetur. Vos igitur Iudices mihi paulisper attendite, dum tyrannidis mala, tametsi ipsi optime nostis, cū memoro. Siquidem hoc pacto futurum est, ut et beneficij mei magnitudinem intelligatis, et ipsi plus optinetis uobis pactis, repugnantes nimirum quibus si-

sis lenati malis. Neq; enim quemadmodum alijs
 quibusdam sæpenuero accidit, itidem et nos sim-
 plicem, atq; uniatam feruitutem expectabamus, nec
 unius domini violentiam tolerabamus, uerum so-
 li omnium, quos similis habuit calamitas, duos pro-
 uno tyrannos habebamus, & in geminos contum-
 lias distrahebamus & infelices. Porro senex mal-
 to erat moderatior, quippe ad iras lentior, ad sup-
 plicia segnior, & ad cupiditates tardior, ne pot-
 cui iam ætas uehementiam impetus cohereret, uolus-
 ptatumq; cupiditates refrenaret. Quin ad inscipi-
 da maleficia filij instructus impelli ferebatur, ipse
 alioqui non admodum tyrannicus, nisi quod illi mo-
 rem gerebat. Siquidem indulgens in filium supra
 quàm credi queat, erat, id quod re declarauit, ius-
 sue filius illi esset, omnia illi parebat, per uim facie-
 bat, quicquid ille iusserat, supplicio afflicto, quos-
 uisq; præceperat, ac prorsus in omnibus illi obse-
 quium dabat. In summa, filius in patrem tyran-
 num quendam agebat, pater filij cupiditatum sa-
 bellus erat. Tamen si hinc propter ætatem honorem
 reddebat adolescens, soloq; imperij nomine tempera-
 bat, tamen res, et aspectus tyrannidis erat ipse. Et quæ
 tutamentum, præsidiumq; principatui, ab illo mu-
 tuaretur, scelerum tamen emolumentis solus fruce-
 tur. Ille erat, qui satellites continebat, q; custodias ob-
 sinebat, qui tyrannidem affectantem e medio tolle-
 bat, qui insidias formidabat, ille, q; astrabat e phe-
 bos, qui coniugia uiolabat, illi uirgines produceban-
 tur. In siquæ cædes, siquæ exilia, siquæ pecuniarum

expilationes, delationes, contumelie, ea omnia. in-
 uenit temeritate gerebantur. Porro senex ille obse-
 quebatur, comitemq; scelerum sese praebebat, ac om-
 probabat duntaxat filij sui flagitia. Itaq; cum ea
 res nobis erat intoleranda, propterea quod cum
 animi cupiditatibus ex imperio potestas accedit,
 nullum flagitijs modum imponere, tum illud in-
 primis discrucabat, quod prospiceremus diuturna-
 nam, vel aeternam potius seruitutem eam futuram,
 et per successionem alij post alium domino traden-
 dam rem. populumq; homini sacro hereditatis
 instar obuerturum. Nam id alijs spem non exigua
 facit, quod apud sese reputant, quod inter se di-
 cunt, at mox coerebitur, at mox demorietur. Pau-
 la post liberi sumus futuri, uerum de his nihil eius-
 modi sperabatur, quin potius iam intuebamur para-
 tum tyrannidis heredem. Unde factum est, ut ne
 aegredi quidem quisquam fortune auium, et qui
 eadem, quae ego animo statuisset, auderes. Sed despe-
 rabatur ab inuersis libertas, atq; inexpugnabilis
 tyrannis uidebatur, quippe cum esset cum tam uul-
 tus confligendum, ac dimidandum. At mens nihil istis
 deterruerunt, neq; per pensa negotij difficultate re-
 fuga, neq; ad suscipiendum discrimen trepidauit, ue-
 rum solus, solus inquam aduersus adeo ualidam,
 uariamq; tyrannidem, uel non solus potius sed gla-
 dio amice conscendi, quippe qui mihi sit auxiliatus,
 uiciumq; ex parte tyrannum interemerit, cum ueris
 mihi interim ob oculos obuersabatur. Ac edi-
 uerso perpendiculari, quod publicam libertatem, uis

oade redempturus essem. Ergo ubi in primam ir-
ruissem custodiam, neq; mediocri negotio satellites
submouissem, occidens interim, in quæ incurrissem, eo
quicquid obsisteret amolens, ad ipsum negotij as-
pectu ferebat, ad unicum tyrannidis robur, ad nostra
rum calamitatum fontem, atq; irrupto arcu propo-
gnaculo, cum uiderem illum fortiter lucertem sese:
multisq; vulneribus resistentem, iam occidi. Et tu
men tuum erat sublata tyrannis, iam tuum mihi conse-
ctum facinus. Ex eo tempore liberi omnes, nisi quod
reliquus adhuc erat, senex solus, inermis, nuda-
tus custodijs, iamq; amisso magno illo suo satellite;
desertus. Neq; deinde dignus forti dextera, ibi mi-
serum mecum ipse iudicet hæc animo reputabã.
Cuncta mihi pulchre habent, cuncta confecta sunt,
cuncta eò, quo' destinaeram, perducta. At cum, qui
reliquus est, quo tandem modo poenas dare conue-
niat? Me quidem, meaq; dextera nequaquam est di-
gnus, præsertim si post splendidum facinus, inue-
nile, atq; magnificum interimatur, priorem illam
eadem dedecoraturus. Carnifex aliquis queren-
dus est illo dignus, uerum post calamitatem, ne uel
hanc ipsam lucrifaciat, uideat, scrutietur, apposi-
tum habeat ensẽ, huic reliqua mando, hæc ubi
mecum statuissem, ipse quidem illinc discedo. At il-
le peregit, id quod ego prædixinauerã, tyrannum
occidit, summamq; meæ imposuit fabulæ. Ad sum-
iguer popularem administrationem nobis adpor-
tans, cunctisq; bono iam ut animo sine, edicens, ac
libertatem annuntians. Iam meis frumentis factis.

TYRANNICIDA

Vacua, sicut videtis, sceleratis hominibus arx. Im-
 perat nemo, quin ex magistratus creare liberum
 est, et causas agere, et ex legibus contradicere. Atq;
 hæc omnia vobis mea contigerunt opera, meaq; for-
 titudine, videlicet ex una illa cæde, post quam pa-
 ter iam vivere non quibat. Aequum itaq; censeo,
 ut his pro meritis debitum mihi à vobis præmium
 donetur, non quod lucri avidus, aut sordidus quis-
 piam sim, nec is, qui mercedis gratia de patria be-
 nemereri statuerim, verum quod præmio cupiam
 officia mea comprobari, neq; repudari, aut inglo-
 rios fieri conatus meos, si velut irriti, præmioq; in-
 digni iudicentur. At hic contradicit, negatq; equum
 facere me, qui decorari munere, præmiumq; ferre
 cupiam. Neq; enim tyrannicidam esse me, neq; quic-
 quam à me, pro legis sententia confectum esse, verò
 facinori meo deesse quiddam, ad hoc, ut præmium
 postulè. Perconctor igitur illum, quid præterea re-
 quiris à me? Non ne libertatem peperit? Num qd
 imperat? Num quis iubet? Num quis minuitur
 dominus? Num quis nocentium manus effugit me-
 as? haudquaquam dixeris. Sed omnia plena pa-
 cis, omnes restituta leges, libertas manifesta, demo-
 cratia stabilis, inviolata connubia, pueri tuti vir-
 gines absq; periculo, publicamq; felicitatem solèni-
 bus feriis celebrat civitas. Quis igitur horum o-
 mnium auctor? Quis est, qui illa sustulit? hæc pe-
 perit? Etenim, si quisquam præ me dignus hono-
 re sit, cedam præmium, desistam à petendo mune-
 re. Quod si solus omnia peregi audès, periclitans,

ascendens, interimens, excrucians, alterum ulas
 in altero, quid mea alumnaris officia? Cur facis,
 ut populus parū erga me grauis existat? At enim
 non occidisti tyrannum. Porro lex tyrannicidae
 praemium decernit, uerum dic mihi, nonquid in-
 terest, utrum ipsum interimas, an mortis atusam
 ministros? Mea profecto sententia nihil. Verum hoc
 solum spectauit legis conditor, libertatem democra-
 tiam, sceleratorum sublationem, huic honorem de-
 creuit. Hoc praemio dignum iudicauit, quod qui-
 dem inficiari non potes, quin mea contigerit opera.
 Etenim si occidi eum, quo occiso ille non poterat ui-
 uere, nimirum ipse cadem peregit. Ego occidi, sed il-
 lius manu. Itaq; ne discepta de cadis modo, neq; il-
 lud expende, quem admodum interiit, uerum an
 iam perierit, et an quod periit, id illi à me sit pro-
 fectum. Quandoquidem & illud excussurus mi-
 hi uideris, atq; his aduersus bene de rep. meritis
 calūnijs usurus. Siquis non gladio, uerum lapide,
 ligno ue, aut alio quouis pacto peremerit. Quid
 porro si fame tyrannum obsidissem, ad mortis neces-
 sitatem compellens? num ibi quoq; requisiturus eras
 à me cadem mea ipsius manu peractam? aut de-
 syderari adhuc quiddam diceres, ad id, ut legi fa-
 ctum à me satis uideatur, atque id cum scelestum,
 acerbius etiam, atq; atrocioe mortis genere truci-
 dassem? Vnum hoc dumtaxat specta, hoc require,
 hoc exauct, quis nocentium reliquus? aut quae me-
 tus expectatio? aut quod calamitatum uestigium?
 Quod si purgata omnia, si pacata, profecto. Syco-

pbanticiam est, modum rei gestae alluuantem pra-
 mio frustrari uelle, quod ijs, quae uirtute confecta
 sunt, debeat. Equidem & illud memini disertum
 in legibus, nisi forte propter diuinam seruitutem ob-
 litus sum eorū, quae ab illis dicuntur. Causam mor-
 tis esse duplicem, puta, si quis ipse occidat, aut si nō
 ipse quidem occidit, neq; manu facinus peregit, ue-
 rum compulit, praebuitq; mortis occasionem. Ex
 aequo et hunc quoq; lex censet supplicio affici oport-
 ere. Idq; iure optimo. Neq; enim statuit minus ue-
 lere oportere audaciam, quam facinus, ac postea su-
 peruacuum est caedis rationem, uiamq; specta-
 re, deinde hunc, qui sic occiderit, tanquam homici-
 cidam poenas oportere dare censebis, ac nequaquam
 absoluendum esse. at me, qui per omnia consimili
 modo Remp. iuxi, non censes ea atpere oportere,
 quae ijs debentur, qui beneficio iuuerunt. Neq; enī
 illud dicere possis, me quidem imprudentem fecisse,
 sed exitum quendam commodum, fortuito fuisse
 consecutum praeter animi sententiam. Nam qd pra-
 terea iam formidassem, eo, qui ualidior erat, inter-
 empto? Cui autem gladiū in uulnere reliquissim,
 nisi plane quod erat euenturum id ipsum praedi-
 uinassim? Nisi forsā illud dices, hunc, qui extinctus
 est, tyrannum non esse, neq; hanc appellationem in
 illum competere, neq; nos multum praemij hoc no-
 mine, si ille fuisset occisus, decreueros fuisse. A t qui
 istud dicere non queas. An tyranno interempto, ei,
 qui caedis causam ministravit, praemium negabis?
 O curiositatem, de illo laboras, quo pacto inte-
 rierit? cum

rietur? cum interim libertate fruaris? aut ab eo, qui
 Democratiam restituit, nescio quid superuacuum
 præterea requiris? At qui lex (uti fateris) caput rei
 gestæ spectat. Quæ uero ad id conducunt, ea oia
 missa facit, neque iam ultra curiosus excutit.

Quid enim, an si tyrannum exegerit quispiam,
 non is iam tyrannicidæ præmium cepisset? ce-
 pisset opinor, idq; iure optimo, siquidem & hic
 pro seruitute libertatē peperisset. At id, quod à me
 patratum est, non exilium habet, non in posterum
 instaurandæ tyrannidis metum, uerum absolutam
 sublationem, totiusq; generis interitionem, omnēq;
 malum radicatus excisum, & mihi per deos, iam
 ab initio ad finem usque (si uideatur) rem totam per-
 pendite. num quid eorum, quæ ad leges pertinent,
 sit prætermissum, & num quid in me desyderetur
 ex ijs, quæ tyrannicidæ oportebat adesse. Principio
 mentem prius oportet suppetere fortem, & aman-
 tem Reip. quæq; pro communibus commodis peri-
 culum adire non recuset, quæq; privato suo inte-
 ritu malititudinis incolumitatem ausit redimere.

Num hac parte quicquam mihi defuit? Num fran-
 gebat animo? Num cum præscirem per quæ pericu-
 la mihi perumpendum esset, per ignauiam resis-
 gi? profecto non potes dicere. In hac interim parte
 tantum commorare, atque aestimare, an non uel uoluisse
 tantum ista, ac statuisse, præclarum facinus futu-
 rum fuisse uideatur. Ac putato me solius animi,
 uoluntatisq; argumento præmium postulare tan-
 quam qui beneficio inuenerit. Tum si uoluntati meo

TYRANNICIDA

facultas desisset, uerum alius post me tyrannum occidisset, dic mihi, num absurdum, aut ingratum fuerat dare præmium? Maxime, si dicerem cæces uolui, statui, aggressus sum, uoluntatis experimentum dedi, solus dignus sum, qui præmium feram. Quid tum responsurus fueras? Nunc porro non hoc dico, sed insuper ascendi, periclitatus sum, atq; innumerabilia prius, quam iuuenem occiderem, pertraxi. Neque enim usque adeo facilem, factuq; procliuem esse rem existimetis, custodias perumpere, satellites opprimere, unumq; hominem tam multos amoliri. Cum istuc penè maximum est omnium, quæ sunt in tyrannicidio, totiusq; negotij caput. Nam ipse iam tyrannus non magna res est, neq; expugnata, neq; confectu difficilis, uerum ea, quæ tuentur, continentq; tyrannidem, quæ quidem si quis superarit, is nimirum cuncta, quæ destinauit, peregerit, & perpusillum est id, quod superest. sed ad tyrannos peruenire nunquam mihi contigisset, si prius, qui illum cingunt, custodes oppressissem, omnesq; satellites ante debellassem. Nihil adhuc addo, uerum in his rursum immoror. Custodiam oppressi, satellites superauit, tyrannum incustoditum, inermem, nudum reddidi. Vtrum his rebus confectis non tibi uideor honore dignus? an adhuc eadem ipsam à me requires? Quin etiam si cædem quaeris, ne ea quidem desyderabitur. Non sum incruentus, uerum cædem peregi, magnam, ac strenuam, nempe iuuenis ætate, ac uiribus florentis, etque omnibus formidandi, per quem ille ab insi-

dīs erat tutus, cui uni fidebat, qui complurium satellitum instar erat. An non igitur queso te premio dignas iubeat, sed tantis rebus gestis honore fraudabor? Quid enim si satellitem unum, atque adeo quid si tyranni ministrum quēpiam interimissem? Quid si feruam aliquem charum? an non hoc quoq; magnum uisum fuisset, conscendisse, mediāq; in arce, medijs in armis, aliquem ē tyranni familiaribus ingulare? Nunc & hunc ipsum, q̄ occisus est, cuiusmodi sit, considera. Filius erat tyranni, uel tyrannus potius, crudelior, dominus intolerabilior, ad supplicia dirior, ad contumelias uolentior, quodq; est maximum, heres, ac successor omnium, quiq; in longum nostras calamitates posset prorogare, uin' hoc solum mihi confectum esse, ipsum uero tyrannum uinere adhuc, siq; creptum? Iam horum nomine premium postulo. Quid dicitis? Non dabitis? An non & illum uerebamini? An nō dominus, an non grauis, an non intolerandus erat? Porro nunc negotij atque, deniq; ipsam perpendite. Etenim quod hic à me requirit hoc quā fieri potuit pulcherrime confeci. Tyrannumq; aliena caede occidi, non simpliciter, nec uulnere uno, id quod fuerat optatissimum illi, uidelicet uentorum facinorum sibi conficio, sed posteaquam illum prius multo dolore exatrisiaissem, tum quo nihil habebat charius, miserabiliter prostratum corā oculis ostendens puta filium in ipso aui flore, tametsi scelustum quidem illum, attamen & etate uigentem, et patri similem, sanguine, taboq; oppletum. haec nimirum

TYRANNICIDA

rum sunt parentum vulnera, hi gladij uerorum tyrannidarum, haec mors digna crudelibus tyrannis, haec ultio tantis sceleribus congruit. Ceterum protinus interire, protinus exadere sibi, neq; huiusmodi ullum spectare spectaculum, profecto nihil habet tyrannico supplicio dignum. Neq; enim ignorabam uir egregie, non ignorabam inquam, neq; quenquam alium latuit, quantae ille charitate filium sit profectus, adeo ut illa extincto, ne pauculum quidem temporis sibi in uita morandum esse se fuerit ducturus. At qui haud scio, an omnes patres, hunc ad modum affecti sint erga liberos, uerum hic etiam ultra reliquos habebas quiddam, idq; merito, quippe qui conspiceret, illum unicum esse, qui curaret, seruaretq; tyrannidem, quiq; solus pro patre pericula susciperet, & tutamen imperio adderet. Itaq; si non ob charitatem, certe ob rerum desperationem sciebam illum protinus exiturum e uita, perpensurum enim, iam nihil esse, aet uelit uiuere, adempto tutamine, quod illi filius ministrauerat. Nimirum effecta, ut haec omnia illum agnatum circumsisterent, forma, dolor, desperation, formido, quiq; in posterum imminabant, metus. his aduersus illum auxilium sum usus, atque ad extremam illud consilium aeger. Intrauit itaq; uobis orbis, excruciatu, plorans, lachrymans. Luxit luctum, non illum quidem diuturnum, uerum qui satis magnus esset patri. Postremo, quod est omnium acerbissimum, ipse sibi necem conscium, quod quidem mortis genus praeter ceteris miserrimum, mal-

toq; atrocius, quàm si per alium inferatur, ubi mihi
 hi gladius? Num quis alius eum agnoscit? Num
 cuius alterius hoc gestamen erat? Quis eum in ar-
 cem induxit? Ante tyrannum quis eo est usus?
 Quis eum ad illum misit? O ensis participes, success-
 forq; meorum egregie factorum, post tanta pericu-
 la, post tantos cedes, contemnuntur, & indigni præ-
 mio iudicantur. Nam si huius tantum nomine præ-
 mium à vobis postularem, si sic dicerem Iudices, ty-
 ranno, cum mori uellet, cum id temporis inermem
 se deprehendisset, meus hic illi gladius inseruuit,
 & ad consequendam libertatem auxilio fuit uni-
 uersis. hunc quoq; laude, præmioq; dignum iudicaf-
 setis. Porro dominum tam popularis rei non gra-
 tiam retulissetis? Non ne inter eos, qui de Rep. bene-
 meriti sunt, scripsissetis? Non ne gladium inter sa-
 cra monumenta consecrassetis? Non illum secundum
 deos uenerarentini? Nunc mihi considerate, quæ ue-
 risimile est fecisse tyrannum, quæ dixisse, prius quàm
 sibi mortem conscisceret. Cum iuuenis à me truci-
 daretur, ac multis etiam uulneribus confoderetur,
 idq; in his corporis partibus, quæ conspicuæ ma-
 gis, magisq; sint oculis obuiæ, uidelicet ut quammi-
 xime discerneret eum, qui genuerat, quoq; primo
 statim conspectu perturbaret, miserabiliter incla-
 mabat, parentem implorans non adiutorem, nec
 opitulatorem, quippe qui senex iam esset, atq; inuis-
 lidus, uerum domesticarum cladum spectatorem.
 Nam ego interim discesseram, author qui fueram
 totius tragediæ, relinquens actori cadauer scenæ,

TYRANNICIDA

gladium, reliqua, quæ ad actum fabulæ pertinebant. At ille astans, ubi filium conspexit, quem habebat unicum, semivivum, sanguinolentum, cæde conspersum, tum vulnere perpetua, plurima, ac letalia, hunc ad modum exclamavit. O nate extincti sumus, interempti sumus, tanquam tyranni iugulati sumus, ubi mactator? Cui me servat? Cui me relinquit? qui quidem iandudum propter occisum te fili sum extinctus, nisi forte me tanquam senem contemnit. Ac læto supplicio me consiat, producatq; mihi mortem, redditq; mihi cædem longiorem. Atq; hæc locutus ensẽm quærebat. Nam ipse inermis erat, propterea quod per omnia filio fidebat, verum ne is quidem deerat, ne qui iandudum fuerit à me paratus, atq; ad facinus futurum relictus. Evulso igitur è cæde gladio, atque è vulnere exempto, ait. dudum me occidisti. Nunc finem malis impone gladio. Ades patri lugenti solamen, senilemq; manum, & infelicem adiuvna, iugula, tyrannum occide, lactu libera, utinam prior in te incidissem, utinam in cæde priorem occupassem locum. Occidissem quidem, sed tanquam tyrannus duraxat, sed qui crederem mihi superesse ultorem, nunc autem tanquam orbis occumbo, nunc tanquam cæci desit mactator. Atque hæc ubi diceret, gladium adegit, tremens, neq; sat potens. Cupiebat quidem, verum non suppetebant vires ad facinus exigendum. Quot hic supplicia? Quot vulnere? Quot mortes? Quot tyrannicidia? Quot præmia? Postremo spectastis omnes iuvenem dudum prostratum,

nec exiguum profecto, neque mediocrium virium opus, ac senem huic circumfusum, atque amborum sanguinem commistum, libertatis illam, & victoriam uictimam, meiq; gladij fauora. At gladius ipse in medio amborum, declarans quàm non indignum se domino præstitit, testansq; quod mihi fidam nauasset operam. Id si a me ipso fuisset patratum, minus fuerat futurum. Nunc autem illustrius est ipsa nouitate. Atque ego quidem sum is, qui tyrannidem sustuli. Cæterum actio in multos est distributa, quemadmodum in fabulis fieri consuevit. Ac primas quidem partes egi ipse. secundas autem filius. Porro tertias tyrannus ipse. Nam gladius omnibus inserviuit.

ERASMVS ROTERODAMVS RICAR
DO VVITFORDO BRITANO
DOCTO, IVCVNDÓQVE
AMICO. S. P. D.

Um annis iam aliquot totus gratias in literis fuerim Riastre charissime, nuper quo cum literis latinis redirem in gratiam, latine declamare coepi, idq; impulsore Thoma Moro, cuius (uti scis) tanta est facundia, ut nihil nõ possit psuadere uel hosti, tanta autem hominem charitate complector, ut etiam si saltare me, restimq; ductare iubeat, sim nõ grauatim obtemperaturus. Tractat ille idem argumentum, et ita tractat, ut nullus sit omnino locus, quẽ non excutiat, eruatq;. Neq; enim arbitror (nisi me uehemens in illum fallit amor) unquam naturam finxisse ingenium hoc uno presentius, promptius, oculatius, argutius, breuiterq; dotibus omnigenis absolutius. Accedat lingua ingenio par, tum morum mira festiuitas, salis plurimum, sed atndidi duntaxat, ut nihil in eo desyderes, quod ad absolutum pertineat patronum. Quare non hoc animum laborem hunc suscepi, ut tantum artificem uel æquarem, uel uincerem, sed uti cum amico omnium dulcissimo, qui cum libenter soleo seria, ludicraq; miscere, in hac ingeniorum palestra quasi colluctarer, idq; feci eo libentius, quod magnopere cupiã hoc exercitii genus, quonullum aliud æque frugiferum, in ludis nostris ali-

quando instaurari. Neq; enim aliud esse in causa
 puto, q̄ hac nostra tempestate cum tam multi sint,
 qui scriptores eloquentissimos euoluant, tam pauca
 tamen existant, qui non infantissimi uideantur, si-
 quando res oratorem poposcerit. Quod si tum Cice-
 ronius, Fabijq; auctoritatem, tum ueterum exemplū
 secuti, in huiusmodi *μαλατῆς* diligenter à pue-
 ris exerceremur, non esset opinor tanta dicendi in-
 opia, tam miseranda infantia, tam pudenda balbus-
 ties, etiam in ijs, qui literas oratorias publice profi-
 tentur. Nostram declamationem ita leges, ut eā me
 pauculis diebus lusisse cogites, non scripsisse. Hor-
 tor autem, ut et Moriam conferas, itaq; iudices non
 quid in stylo sit discriminis inter hos, quos tu inge-
 nio, moribus, affectibus, studijs usque adeo similes
 esse dicere solebas, ut negares ullos gemellos magis
 inter se similes reperiri posse. Vtrūq; certe ex equo
 amas. Vtriq; uicissim ex equo charus. Vale meū
 delitium Riatrde festiuissime. Ruri. Ad Calendas
 Maias. M. D. VI.

DECLAMATIO DESYDERII
ERASMI, NON ILLA QUI-
dem uersa, sed quæ superiori decla-
mationi è Luciano uersæ
respondeat.

I mihi causa hæc Iudices, apud cõ-
cionem popularem, quæ studijs po-
tius, quàm exacto rerum iudicio,
duci consuevit, esset agenda, ac non
magis apud Iudices ex honestissim-
is ordinibus delectos, nãmrum
grauissimos, sapiētissimosq; non nihil profecto ue-
rerer, ne omnium animis noua hæc, & insperata
Læticia gestientibus, atq; (ut ita dixerim) exultanti-
bus, nec satis attentos, nec doctos esse auditores ha-
biturus. Porro fauentes, beneuolosq; multo minus-
quippe qui frontem modo, quasiq; personam hæ-
ius negotij intuentibus, non faciem ipsam, propius
contemplantibus uideri fortasse possim, in commu-
ni totius ciuitatis gaudio, tum autem in causa tam
populari, uelut importunius obstrepere, ac que ob-
turbare. Enimvero cum omnis affectus inutilis est
ad recte iudicandum, tum ingens, intemperans, atq;
exundãs læticia, non solum iudicium omne frangi
tollere solet, uerumetiam nostri sensum nõ ra-
ro nobis eripere, præsertim (si quæ admodum hæc
nostra) post graues, diuturnasq; calamitates, ac ue-
luti tempestatem sæuissimã, repete, præterq; spem,
quasi portus quidam, fuerit obiecta. Quid autem

*nam acerbum liberae multitudini, quam seruitus?
 Quid tam dulce, quid tam exoptatum, quam liber-
 tas? Itaque non rebus modo ipsis, sed uel in ambus ha-
 rum rerum uocabulis, plebis animam queant ad
 quodlibet impelli, maxime primis his aliquot diebus,
 dum gaudiorum adhuc uelut aestus quidam im-
 tens, omnia sursum, ac deorsum miscet, dum laetiae
 temulentia, dum gratulandi dulcis quaedam ebrie-
 tas pectus occupans, animum ad cogitandum insta-
 tuere non sinit. Verum uestra Iudices singularis sa-
 pientia, perspicacitasque, non hoc tantum scrupulo
 me leuat, uerum et hanc mihi fiduciam suppedi-
 tat, uti sperem futurum, ut hoc contradicendi mu-
 nus, quod equidem nec inuidia, nec fauore in ty-
 rannidem (sicut iste calumniabatur) sed solitae meae
 et, ut opinor, notae Reip. charitate suscepi, uobis
 non modo non inuidiosum, sed fauorabile, plausi-
 bileque uideatur. Etenim postquam uiderem manife-
 sta quadam deorum beneuolentia, post diuturnam,
 ac miserrimam illam seruitutem, toties Reip. uotis
 expetitam libertatem, aliquando contigisse, nihil
 prius curandum nobis esse iudicatu, quam ut gra-
 tos nos exhiberemus in eos, a quibus nobis tam egre-
 gia felicitas esset profecta, quo uidelicet munus su-
 um huic urbi proprium, perpetuumque facere uel-
 lent, et constabilire, tuerique, quod largiri non es-
 sent grauati. Meminissimque ipsidem in manu esse, ut
 eriperent in gratis, quod operantibus dedissent. Sine
 autem uel primae gratitudinis partes, intelligere ni-
 delicet, cui beneficium acceptum ferre debeas. Et*

*hac una ratione mortales diuinæ beneficentiæ gra-
 tiam referre possumus, si beneficiū acceptum agno-
 scamus, si celebremus, si ad illos auctores refera-
 mus. Neq; mihi committendum putari, ut dum mi-
 nimum candidi in cuem esse uolumus, in deos ingra-
 ti, impij q; reperiamur. Neque enim istoc nomine
 nunc perinde laboratur, ne hoc præmij pereat ero-
 rio, et huius lucris accrescat (quanquam id quoq;
 longa iam tyrannide exhaustus est, quàm ut inde
 temere dari præmia conueniat immerentibus) il-
 lud agitur, ne dij immortales, qui huius malecon-
 sulta, nobis uerterunt bene, hoc tantum munus à
 nobis tanquam ingratum reposcant. Si quod ipsis so-
 lus debetur honoris, laudis, gratiæ, id illis fraude
 tis in hominem contulerimus. At quem hominem
 obsecro? Nempe, qui cum priuatus contra leges in-
 uenem occiderit, atque hac temeritate sua restituta
 libertatis periculosam occasionem modo præbuerit,
 idq; adeo imprudens (uti mox docebimus) non ue-
 retur pulcherrimum tyrannicide titulum dijs eri-
 pere sibi arrogare, Reip. diem dicere, ac leges ipse
 in ius uocare, ciuitatem ingrati tudinis ream agere,
 nisi sibi totam hanc felicitatem ferat acceptam. Nul-
 lum quidem Iudices, facinus speciosius tyrannica-
 dio, nullum dijs dignius, uerum hoc impudentior,
 qui sibi laudem tam eximiam usurpat immeritis.
 Nullum præmiū honestius, illustriusq; quàm qd
 tyrannicide debetur, sed hoc impensius, ac cura-
 tiusq; spectandum, ne temere decernatur indigno.
 Permulta siquidem, permulta ad id requiruntur, ut*

hoc tam egregio titulo, ut hoc tam diuino premio dignus quis esse uideatur, quorum nihil in hunc competere, paulopost euincamus. Proinde cum non tolerande improbitatis mihi uideatur, qui legibus tum homiadij, tum temeritatis poenas debeat, eum à legibus præmiū omnium maximum petere, petere dixi, immo flagrare, et ita flagrare, ut etiam si unum, ex huius arbitrio dependerint, tamen multa insuper isti creditori sunt debiturae, quæ cuncta cum postulare iure potuisset, maluit tamen homo ne recundus, unico persoluto reliqua sibi deberi, ut haberet nimirum quod obnoxia recip. quoties libido sit, possit impropere. Tum illud uerum risu potius, an odio dignū existimē, quod in tribunalibus, quod apud ornatissimum seuerissimorum Iudicum confessum. Thraasonem quædam nobis è comædia retulit? sensistis Iudices, ut è corona pleriq; risum tenere nequierint, dum personatus iste Hercules tragediam illam suam nobis recitabat, de se se, terq; quaterque tyrannicada, de sapiente illo gladio commilitone suo, qui per se prudens senem interemit, digno, uidelicet, qui inter sidera collocetur, domino in decorum numerum relato. Dii boni quibus phaleris, quibus fucis, quibus ampullis factus illud nobis suum ornauit, iactauit, exaggerauit, quàm militari iactantia, quàm stentorea uoce, quàm fastuoso uultu, quàm arrogantibus superatij, quàm stupidis oculis, suum ipse nobis encomium detonabat? Quæso Iudices ut etiam nunc hominis uultum diligenter attendatis,

nonne uobis minitari uidetur? nonne dicere, mi
 mihi præmium decreueritis, haud feretis im-
 pune, incolumi diuino illo meo, ac fortissimo gla-
 dio, qui uel sine me meas uices, ubi lubebit, ætæ-
 rus est? Quis tandem istam ferat iactantiam, uel
 in eo, qui uere tyrannum occidisset? Hæc quoq; me
 accusa Iudices (neq; enim inficiandū est) cōmouit, ut
 huius obfisterem petitioni, uel magis ut immodera-
 tam arrogantiam, ut odiosam huius impuatiōnē
 retunderem. Videbam iam inde ab initio, cum cer-
 tatim uniuersa ciuitas dijs libertatis authoribus gra-
 taxetur, ut hic sese ira tumens in medium ingesse-
 rit, quàm indigne tulerit uictimas dijs seruatori-
 bus immolatas? sibi hunc honorem eripi, sese uniu-
 cum esse restitutæ libertatis authorem proclamauit
 bat. leges. aras. focos. omnia publica, priuatæq; sue
 dextræ, suo magnifico gladio deberi. Agit quid
 futurum deniq; Iudices auguramini si ad huius in-
 tolerabilem iactantiam, uestra authoritas, uestra
 comprobatio, si præmium quasi pignus, accesserit?
 Quid, nisi ut tyranno submoto, alter quidam hanc
 ciuitati paretur, qui uentose lingue, gloriæq; qua-
 si tyrannidem quandam exerceat? Qui quotidie
 nobis odiosam istam suam Tragediam ingerat?
 quotidie dextram istam herculanam, & gladium
 prodigiosum minitetur? Vtrum est hoc Iudices ty-
 rannide liberari, an mutare tyrannum? Videtis
 ipsi quàm minaci fronte me iam obueatur. Quid
 mihi succēses? Quid minitaris oculis? Quid terres
 superalio? An mihi non licebit libertate in contra-

dicendo (tuo scilicet manere) uti, cum tu sic abuterer? qui liberum tibi putaris (id quod etiam in proscenio leges fieri uenturum) crimen tam atrox, tam capitale in ciuem impingere, tantum quia lubuit, idque apud Iudices iuratos, in tam frequenti ciuium conuocatio, quod nequeas uel leuissimo confirmare argumento, siquidem quam reliqua gloriose, tam illud impudenter dicebas, mihi nullam fuisse causam, qua re tibi contradicendi partes susciperem, nisi quo tyranni necem, qua me discerneret scilicet, uolasceret. Quo quidem tuo exemplo si uicissim in te liberet uti, uox intelligeres, quam atrocia, quanto probabilius in te possint retorqueri. Nam tuum istud tam inuidiosum (quemadmodum tu quidem existimabas) conuictum, me longe minus etiam terribat quam (quod uulgo dicunt) expulsi redditum fulgur. Etenim praeterquam quod neque affinitas, neque cognatio, neque necessitudo, neque emolumentum, neque prorsus alia res ulla mihi cum tyranno intercessit, cur mea referret illum uiuere, sine quibus rebus nullam in quenquam criminis habere suspicionem, tu quoque scires, nisi nunquam tribus malis uidisses, ac nisi hodie denique te lucelli spes fecisset iureconsultum, equidem arbitror, meam fidem, integritatem, pietatem, totamque meam uitam sic huic Reip. spectatam esse, ut isto crimine tibi potius improbitatis odium, quam mihi suspicionem ullam conualiaris. Vides quam multis adductus sim causis, ut tibi obsterem. Denique (si scire uis) bona ciuium pro id a me enixissime flagitauit, ut sui patrociniu aduersum

te atpesserem. Negantes sibi uideri tyrannide liberos sese, nisi te à tyrannicade præmio deijcerẽ. Non quod pudeat homini debere hanc felicitatem, tamen etsi id quoque durum, ei debere, qui sic impu-
 tet, sed debere arrogantis, sanè quam molestum est. ac debere, cui non debeas, istuc uero non grauissimũ modo, uerum etiam stultissimum. Equidem ne lenoni quidem uel uerbo refrager, si modo is prone reatur. sed obnoxium esse tẽ importuno impu-
 tori, tum qui nihil iuuerit, id uero bis miserum est; bis stultum est. Nullus enim insolẽtius exprobrat beneficium, quàm qui quod non dedit, id uult de disse uideri. Sed finge mihi nullam esse atusam, ac tibi me opponerẽ, nisi q̃a sic animo lubitum sit meo, profecto nihil habes, quod mihi iure succenseas. Et enim cum apud Iudices, tam sanctos agitur, si uere præmium meruisti, non tibi honorem eripio, uerum etiam uehementer illustro, quando non paulo magnificentius est tyrannicade præmium euicasse, quàm tulisse. sin minus, æquus ueniam dabis, si boni ciuis fungor officio, si nullo meo emolumento Remp. debiti præmij ream defendo, si stultitiæ crimen, si imprudentiæ infamiam à ciuitate depello; si non sino, ut nostro omnium periculo hæc uerbs in deos existat ingrata. Postremo si deorum immortalium atusam ago, quibus honorem debitum tu conaris interuertere, uel hinc sat liqueat, quantæ religione reliquam atusam egeris, qui statim ingrediens tẽ impudenter sis calumniatus. Contra-
 dicit igitur contra Remp. fauet tyranno. Quãquã
 ego illud

ego illud quoque libera civitatis esse iudico, hoc loco, vel tyrannorum causas contra fraudem agere licere. Neque tamen a vobis postulo iudices, ut vel mihi prosit in causa hoc meum erga Rempublicam studium, vel huic ob sit tam insolens arrogantia, immo non deprecor invidentiae suspicionem, non refugio vel atrocissimam illam, quam iste mihi conabatur impingere, invidiam, ut tyranno fuisse videatur, nisi certioribus, quam ut a quoquam refelli possint, argumentis evinco, nisi demum et adversario persuadeco, modo ne tergiversetur, ut quam maxime civiler quis agat, nullum ei deberi premium, sed exactius, severiusque poenam etiam ab ipso deberi. Quae quidem dum quam potest brevissime facio, quaeso iudices, ut me attentis animis, atque auribus audiat. Meministis iudices, ut iste inter dicendum subinde nobis conatus sit ob oculos ponere, id non spectare iusserit, quantis malis sublata tyrannide, simas lenati. Hoc passim inculcabat, hac re bonam orationis partem occupabat, nihil nos aliud proferre voluit, nisi quod gravem servitutem tollerassemus, nunc optata libertate fruere. Nimirum id tantum nos spectare voluit, quod ad hoc iudicium nihil attinebat. Neque enim hoc in quaestione venie, quam misera sit tyrannis, quam optanda libertas. Sed de illo cognoscitis iudices, cum libertas huic urbi sit restituta, quanta hinc laudis portio huius virtuti debeatur, et an id, quod eventum cum huius facto coniunctum est, idem cum eius merito coniunctum videri oporteat. Relegem autem

eadem uefugia, quibus ipfe in caufam ingreffus eft; quod equidem refellendi genus fimpliciffimum effe puto, fequarq; partes illas, quibus ifte rem fecit, id nimirum agens, ut quemadmodum ingeniofi cōuinatores ijsdem atribus alio, atque alio modo coquendis, condiendisq; efficiunt, uti multa obfoniorum genera uideantur, itidem ifte nobis ex unico homicidio multa facit tyranniada. Repetam igitur ordine gradus illos, quibus ifte facinus fuum fibi uifus eft mirifice attollere, & in quibus itidem refutabat, quod fi me deturbante, uel in uno quolibet confiftere poterit, tum ipfe fe fe uictorem pronuntiet licebit. Quot tyranniada (inquit) quot præmia? Primum quod uolui, deinde quod conatus fum. Tum autem quod filium occidi plus quàm tyrannum. Postremo quod pater ob mortem huius fibi necem conſciuit. Principio quod uoluit iudices, quis non leuius effe uideat, quàm ut fit refellendum? niſi quod ifte tanta uoce intonabat, toties inculcabat, quod tyrannum uoluiffet occidere, atq; id (ut nihil iam accederet) tamen præmio dignum affeuerabat. Quid autem tam ridiculum, quàm nudæ uoluntatis præmium à lege flagitare? quæ adeo nihil ad fe pertinere putat, quid uelint, aut in animo ftatuant homines, ut neque poenam irrogent, ſiquid uelis modo peccaram, neque præmium oftendant, ſiquid officioſe uelis, uerum ad unumquemq; uoluiffe interpretatur, quod nulla ui coactus effecerit. Ergo ne (inquit) non magna facti pars eſt uoluiffe, quod qui-

dem arduis in rebus, vel solum sufficere solet.
 Recte sanè. Sed apud deos modo, quippe quibus
 solis perspicuum est, quid nolis, aut velis. ab his
 prævium expectandum, siquid præclarum ani-
 mo conceperis. Lex hominum vires agit, et quid
 in obscuris illis sinuosi cordis specubus mortales
 agunt, adeo sua referre nihil potest, ut (non dicam
 abdita, aut suspiciosa) sed ne ea quidem admittat,
 quæ populari sunt opinione, fama; iactata. Po-
 stremo ut non nisi comperta recipiat, non audiat
 nisi quæ sunt certissimis argumentis deprehensa,
 probata, evicta. Cedo quod est facinus tam nefu-
 rium, cuius simplex voluntas in crimen unquam
 est vocata? Ita iudicia Aëæa, Rhadamanthi; tribu-
 nalibus servantur. Hic mihi non quid volueris, sed
 quid feceris, adfero. Quod si nulla lex ulli flagi-
 tio supplicium minatur, quod in animo statueris tã-
 tum, quæ tandem est impudentia, pro merito, quod
 præstare volueris distaxat, perinde quasi præsti-
 teris à lege prævium postulare? Quæ quidem, cū
 ad id unum sit comparata, ut maleficia vel deter-
 reat, vel cõerceat, multo; magis ad eius partes per-
 tineat, nocentibus erogare pœnam, quàm beneme-
 rentibus largiri prævium (id quod mox copiosius de-
 monstrabimus) posteaquam in criminibus non ac-
 cipit insimulationem meræ voluntatis, quæso te in-
 petendis prævium ostentationem voluntatis admit-
 te? Quis autem est civium, vel quantumlibet igno-
 rus, qui non velit tyrannum occidere, si tuto liceat?
 Quis non vel leno, saltè emolumentum causa velit? de

niq; quis non facile simulare possit noluisse se, ni-
 delicet quo præmium gratis auferat. ²uis itaq; di-
 cum, quantum hoc totum habeat momenti, noluisse
 occidere, nempe perinde est, quasi te somnarius oc-
 cidisse. Par pari pensari conuenit. Qui præstitit be-
 neficium, ei lex beneficium rependit, at qui bene no-
 luit tantum, ei quid debetur, nisi ut uicissim bene ue-
 lit Resp. ²I nunc, & hoc in gradu nos iube confi-
 stere. Rem tam eximiam (inquis) animo uersari, sta-
 tui, decreui, an præmium negabitis? Non fraudas-
 beris præmio, si istoc nomine postules, uerum il-
 lud interim præmii feres, uelut homo nimium per-
 fractæ frontis, irrisus, explosus, exhibitus discedes,
 quem non puduerit id à lege postulare, quod ne-
 leno quidem ausit à quoquam petere, ut rem pro
 uoluntate auferat, nemo tam uecors, qui concedat,
 ut uoluntatem nescio quam, hoc est minus quàm uer-
 ba, pretio redimat. At non uolui tantum (inquis)
 uerum & periclitatus sum, ascendi, submoni satelli-
 tes. Primum istuc tu quidem consulte facis, quod
 de gradu illo desilisti, in quo nimis profecto incom-
 mode stibas. quâquam ne in hoc quidem multo cõ-
 modius constiteris. Nam etiam si paulo minus absur-
 dum uideatur, haud ita multo minus impudens ar-
 men est, cum lex palàm præmium decernat ei, qui
 factum præstitit, te quod conatus modo sis, præ-
 mium poscere, ergo ne hoc quidem iuris erit apud
 te legibus, quod per illas est cui priuato cum cau-
 priuato? Age, quid si quis animum tecum inuisset cõ-
 tractum, ita ut ille pecuniam stipulatus, tu condi-

tionem pactus esses, mirum tu suo uterque periculo, atque is non dum præstita conditione, nunc his verbis abs te petit, Cedo mercedem, conatus sum, tentavi, admissus sum, an non protinus impudenti homini respondebis, cedo conditionem? Nam de tuo conatu quid mea refert? quandoquidem effectum abs te pactus sum, non conatum, Puta totidem verbis tibi nunc respondere legem. Agnosco contractum, non muto pacta, debeo præmium, sed si tu conditionem præstitisti, si tyrannum occidisti, verbis aut obligantur, aut absolvantur homines. si conato pollicite sum præmium, non gravabor dare, sin ei, qui facinus peregrisset, quod tandem ius est te ferre, quod es stipulatus, me non ferre, quod sum pactus? In privatis, ac minutis contractibus, nemo tam improbus invenitur, ut lucrum conditione promissum postulet, non præstita conditione, nemo tam stultus, ut det, si quis postulet, & tu a Rep. maximum omnium præmium postulas, quod conatus modo sis? Nihil mihi nisi nugæ adfers. donec illud unum audiam, quod te præstare oportebat, uolui inquis, ascendi, perrupi custodias, submoueri satellites, quantulum iam est illud, quod superest? Quid adhuc desyderas? Nempe nihil in te desydeo, præter illud, cui soli debebatur præmium. An non dum intellexisti, in istiusmodi contractibus, duplex esse periculum, quorum alterum ad hunc tantum, alterum ad illum proprie pertineat, videlicet persoluendæ mercedis, & præstandæ conditionis. Ego meo periculo præmij de-

pendendi onus recipio, neque tua referre putas, neque refert, quam angusta mihi res, unde corradendum, quod debeam pretium. Tu itidem conditionem tuo suscipis periculo, neque mea quicquam interest, quo sudore, quo periculo sit ea tibi praestanda, Totam istam curam, totum hoc negotium tibi relinquo. Quod si ego, iam praestita abs te conditione, commemorem tibi, in agris meis male provenisse segetes, merces naufragio perisse, nihil auelli à malis debitoribus, non sine graui dispendio constari posse pecuniam, quam tibi debeam, dic obsecro, non ne negas agere me dices, negans horum quicquam ad te pertinere? Hoc uno modo posse satisfieri tibi, si pecunia numeretur. Neque quisquam est iudex tam iniquus, quin te tuo uti iure fateatur. Et mihi pulchre satisfactum existimas, si tu mihi Tragediam adferas, quantum adieris periculi, quantum sudorum, quantum uigiliarum exhausseris, dum studes praestare conditionem? Res est (mihi crede) calamitosior, scrupulosiorque, quam ut legibus tam occupatis conueniat, alienam expendere uoluntatem, alie nos pensiculari conatus, quorum suos quisque nimio solet aestimare, non suos difficile est admissim pendere. At facti facilis est aestimatio. Proinde ea in legis cognitionem cadit, hunc reliqua illa consuevit metiri. Tam etsi non pigeat interdum aequi, bonique rationem habere. Verum in his litibus, quae de uetere illa formula pendent, inter bonos bene ager oportet, at in contractibus, quae neque ini, neque dolo coierunt, quid est, quod a praescripto

recreatur, nisi quis uelit omnino à pactis discedere? Quid uis? Circumspice, & si potes usquam inuenire exemplum, non nego præmium. Sæpe uero in pugilum olympias, sæpe in certamine spectator (opinor) sedisti. Cedò nunquãdo uidisti quẽquam tam impudentem, qui palmam sibi hoc nomine uendicaret, quod strenue certasset? Non arrisor, atque id in re pene ludicra, certe ad uoluptatem comparata. Et tu in tam serio, omniumq; splendidissimo negotio, id tibi postulas, quod in scænicis illis pudeat, uel impudentis sinum tentare? Age quoties & illud uidisti euenire, ut qui sese fortissime, doctissimeq; gessisset in cursu, is à præmio longissime abesset, & ignauissimo faueret euentus, habeat ille sanè, quod atufetur excidisse habenas, consternatum equum, fractam rotam, iactet se uel arte, uel uiribus tanto præcellentiore, quanto Therpithes præstitit Achilles, nisi metam prior attigerit, profecto postulandi præmij ius nullum habebit, fortunam suam incusare licebit. Cæterum Agonothetæ non indignabitur, propterea quod hoc animo in certamen descenderit, ut eius ueretur conditione. id est ita demum præmium ferret, si uirtuti Fortuna fauente, uicisset. alioqui si conatus non tantum effectui præmium deberetur, tot palmarum esset opus, quot in olympicum certamen uenissent. Quamquam in huiusmodi ludis qui solennitatis, uoluptatisq; gratia proponuntur, sit interdum, ut uictis quoque præmia statuuntur, non honoris, sed solatiij gratia, uerum ferijs in

rebus, atq; adeo periculosis, quenam obsecro lex unquam mercedem statuit, nisi si quis facinus peregisset, & ita peregisset, ut omnes numeros imple rit? A quo tu quantum absis, mox audies, nam nunc de conatu tantum agimus. Lex igitur civitatem promittit coronam ei, qui civem in bello servaverit. Quis unquam ad hunc honorem vel aspiravit, quod se telis obiecerit, quod non sine multis vulneribus discesserit? profecto nisi civem servato, nemo civitatem petit. Quis unquam his verbis muralem petijt? Acri ter contendi iudices, ut moenia superarem, Omnia feci, sed depulsus sum. Quantumlibet enisus sit, nisi si consenso muro, nemo tam inuerecundus, ut muralem coronam sibi deberi dicat. Obsidionalem nemo flagitat, nisi depulsa obsidione. Postremo nullus honos petitur, nisi ab eo, qui id effecerit, ad quod honor inuitat. Qui navim in tempestate desertam ad litus perduxerit, huic ex lege vendicatio est earum rerum, quae navi uehebantur. Quorsum attinet hic tuam iactare peritiam, sudores, pericula, conatus? Nihil non feceris, quo navem in tutum reduceres, sed victus tempestate deseruisti. Audebis quicquam ex his, quae sunt in navi, tibi vendicare? An te si au sis, futurum speras, ut quisquam te vel pilum suat attingere? Non opinor, si quis, unquam orationem supplicationem, triumphum obtinuit, quod ad victoriam omnibus nervis esset enisus, quod gnauiter se gesserit in bello, nisi superior discesserit, nisi praescriptum a lege numerum hostium fuderit. Aude et tu tibi praemium promittere, quod tyrannicum

*sis aggressus. Quod si nemini hominum memoria
 contigit, desine tibi noua spe blandiri, desine inau-
 dito exemplo postulare, quod sperare sit improbi-
 simum, dare postulanti stultissimum. Noli nobis
 commemorare, quanto capitis periculo unum ar-
 ces conscenderis, qua uirtute satellitum tyrannicum
 perruperis, alios depuleris, alios occideris, quorum
 maximam partem tibi liberum est fingere, ad obti-
 nendum tyrannicæ præmium, duobus duntax-
 at uerbis est opus, tyrannum occidi, quantum uis
 conatum exaggeres, alleues, attollas, non nisi tyrá-
 nicæ debetur præmium. Alioqui, quid dices, si eo-
 dem illo die, quo tu arcem conscendisti, permulti pa-
 xiter aggressi, sua quisque uirtute freti, quorum ne-
 mo tamen tyrannum interemisset? Vtrum omnes
 tyrannicæ præmio potentur ex æquo, nempe quæ
 conati? Age, quid si multis strenue rem aggressis,
 uni cupiam, qui sit omnium ignauissimus (ut non
 semper uirtuti respondet fortuna) cum contingat in-
 terficere, an non præteritis reliquis hic unus hono-
 rem auferet? Quamobrem tandem? Non quia plus
 adierit periculi, sed quoniã id confecat, cui lex ho-
 norem decreuit. Hic tu fortasse rursus inapies de-
 plorare, frustra sumptam operam, negabis æquum
 esse uirtutis egregios conatus merito fraudari præ-
 mio, nisi fortunæ suffragio adiuentur. Sed quæ
 tandem potest esse iniqua conditio, quam nemo com-
 pellitur accipere, nisi cui cordi sit? Quantumlibet
 iniqua conditio proponitur, eam nimirum facit æq-
 uam, quisquis suapte sponte recipit. In aleæ lu-*

do (si fas est hoc exemplum conferre) quid iniquius, quam uel summum artificem ab imperitissimo superari, si modo iactus commode cadat. Atque id adeo nemo tanquam iniquum accusatur, propterea quod cui lusus huius lex non probatur, ei liberum erat non suscipere. Itaque lex quid præstari uelit, id palam, atque in medio proponit. Quid abs te præstari possit, id tibi relinquit expendendum. Illa nihil mauult, quam ut res quamoptime cadat. quod si posteaquam nihil iam intentatum reliqueris, quam minus effeceris, per fortunam stetit, intelligis, opinor, nihil habere te, quod legi suæ uenseas. Fortunam (si ita lubet) in ius uocat. Cum lege nihil tibi rei, quæ ut nihil promittit, ita nihil debet, nisi præstanti. Neque uero existimemus iudices, istud à maioribus, qui hanc legem tulerunt, sine summa ratione fuisse factum, ut conato præmium non esse statuendum putarint. Videlicet illud auerunt, non tantum ne anapites istas, et inexplicabiles huiusmodi de conatu lites inuiterent, uerum etiam quod intelligerent tyranniadum conatum non posse nisi summo ciuitatis periculo suscipi. unde futurum prospiciebant, ut si conatui præmium statuissent, temeritate conantium Respublica subuerteretur potius, quam restitueretur. Etenim tyrannus quid aliud est, quam graue, capitaleque ciuitatis ulcus? Huic si quis medeatur, ei merces digna proposita est, quam ita demum ferat, si remedium præsentaneum attulerit. Verum huic malo neminem oportet admoliri manum, nisi certum artificem, qui sua diligentia, peri-

tiaq; fretus, non sinat hoc licere fortune, ut dum
 ipse salutem dare conatur, illa vitâ penitus eripiat.
 Quid, utrum tu igitur in eiusmodi discrimine, co-
 natum præmio iudicatis inuitandum esse, an potius
 poena deterrendum, nisi quod conatus est quispiam,
 idem præstiterit. Nec illud te subleuat, quod mihi
 uidebare ratiocinando colligere. Cum lex in male-
 ficis poenam irroget simplici sceleris molitioni, par
 esse, ut multo magis in benefactis conatus habeat ra-
 tionem. Nam oportere legem multo propensiorē ui-
 deri, ad compensandam uirtutem, quàm ad retaliâ
 dam culpam. Atq; uide quàm hic tota erras uia.
 Principio non animaduertis hoc tyrannicidij fac-
 tus toto genere à reliquis discedere, propterea quâ
 aliorum molitio cum privato molientis periculo
 modo coniuncta est, huius cum publico Reip. di-
 scrimine copulata, ut temere moliri tyrannicidi-
 um, nil aliud sit, quàm temeritate private, rem
 omnium proderet. Deinde lex nec in quouis cri-
 mine, nec qualencunque conatum in questionem
 uenire finit, uerum in paucis duntaxat, quæ uel
 propter insignem atrocitatem hoc odij merentur,
 uel eiusmodi sunt, ut prius exitium adferant, quàm
 conatus dene significationem. Quod genus pa-
 ricidium, ueneficium, proditio. Postremo non
 uides nihil esse simile, totaq; natura, ratione que
 discrepare, poenæ legitimam irrogationem, et
 honoris largitionem. Nam alterum quidem
 proprie legum manus, alterum, quasi quedam
 de iure concessio, legis que conditor (ut ita dixe-

rim) quidam est. Hoc ita habere, sic demum intelliges, si reputes, quàm multæ sint, quæ lex iubet additæ poena ni pareas, quàm multæ item uet, nisi obtemperaris, supplicium minicans. Contra, uix unum, atq; alterum esse, ad quæ præmio sollicitet. Quædam enim eiusmodi sunt, ut durum, ac feruile uideatur ad ea metu mali adigi, quo de genere sunt, uxorem ducere, operam dare liberis, hic lex nimirum urbanus, ac uerecundius tecum agit, patris non magistratus sumit habitum. pretio ad id inuitat, quod alioqui gratuito te præstare decebat. Rursum alia, tametsi id genus sunt, ut à quous non improbo caue præstari uelle oporteat, tamen et fortiora uidentur, quàm ut à multis præstari queant, et periculosiora quàm ut multi uelint suscipere. Nam inhumanum uidetur cuiquam uita sue contemptum imperare. Ad hæc igitur præmio animas, quasiq; alicui addit uirtuti. Proinde non oportet hanc legum indulgentiam longius trahere, quàm ad quæ semet ipsa astringit. Nec mirandum est, si attentior, si uigilantior, si exactior est in proprio, naturaliq; munere suo, quàm in eo, in quo pro temporis ratione in alienas partes descendit. Huic astipulatur illud, quod nouus etiam criminibus exemplum aut nouum noua lege solet institui, aut à simili lege mutuo sumi. Neq; tamen idem fieri consuevit, si quis qd noui facinoris cum laude patrauit, ut præmium à consimili constitutione decernatur, nisi lex extet, quæ nominatum honorem statuat eius facti, quod roget uix habebit, quod postis

*let haudquaquam. Cui enim legi necesse sit passim
 animi suorum officium mercede redimere, quan-
 doquidem ne sit impunita improbitas, id publicitus
 omnium refert, at probus esse nemo gratis potest.
 Quid autem est, quod non uel gratis patriae de-
 beat cuius, cui si uel animam impenderis, quid mi-
 randum, si quod acceperas id restituis? Vt suppli-
 cio dignus sis, nisi parenti pietatis officium persol-
 uas, non praemium ilico tibi debeat, si persoluas,
 eadem. Siquid in leges committas, non potes effuge-
 re supplicium, at non statim illa tibi praemium de-
 biturae sint, siquid cum officio feceris. Nam si cives
 omnes sese in officio continerent, ne opus quidem
 esset ullis legibus, quippe, quae non ad bonos mo-
 res comparatae, sed malis e moribus natae sunt, id
 quod uere uulgo dicitur, ac pharmaca uicia funga-
 tur. Finge itaq; nullas esse leges, quemadmodum de
 aureo Saturni seculo fabulantur poetae, suo quoenq;
 sponte fungi officio, an tu hic clamabis perire bene-
 facta, quod nulla lex praemium decernat? Vt lex
 non minatur nisi improbis, ita non pollicetur opti-
 mis civibus. Quorsum enim opus promisso, cum uir-
 tus absoluta, abunde seipsa contenta sit? Proinde
 petere, quod illa non sit pollicita, profecto plus quam
 impudentissimum est, improbe flagitare, quod ea
 candida, auiliterq; promiserit, cuius est probitatis na-
 satis spectatae. Tu quid merueris, paulo post excutie-
 tur, interim finge sane, praecipuam quandam uti-
 litatem attulisse, cui tamen ex lege praemium non de-
 beatur. Vt tu protinus clamitibus in frugiferu facis-*

se officium, civitatem in ius uocabis, plebem ingratam uociferabere, minstabere iudicibus nisi tibi mercedem ex animi tui sententia decernant? An potius ipsam uirtutem abunde magnum sui praemium iudicabis, oblectabis te conscientia recti, hunc esse maximum fructum officij duces, quod de alijs circa tuum emolumentum benemerendo, ad deorum benignitatem uidearis accedere? Nimirum haec tibi futura sunt satis, si modo uis sis optimus. Quod si non contentus istis, aliud adhuc nescio quod praemium desyderes, certe maximo proximum est gloria. Hoc tu iam propemodum tulisti, quanto metis pretio, uoluntate per ora mortalium, celebrari, laudari, digitis notari mille, oculos omnium in te coniectos circumferre, ista, inquam, uel maxima praemij pars. nam pecunia sane quam exiguum momentum adfert, tu conatus duntaxat es. per magna portio, uel aspue potius ipsum tuo deest facinori. At uis interim his rebus fruere, dum non occiso tyranno, tamen uelut tyrannicida celebraris, quae te quae tula pars abest a tuo praemio, quod Latuerus erat, etiam si tyrannum occidisses. Postremo istuc ipsum praemium penè dixerim inuidendum mihi uideatur, quod iam tibi licuit toties Reip. tyrannicidam impuare, quod in celebri iudicio tibi contigit honestissimum praemium flagitare, et in tam frequenti theatro spectante Reip. magnificam istam tuam tragediam peragere. Mihi uidetur iudices beneficii tulisse gratiam quisquis exprobrare beneficium potuit. Tu fortunae, tu deorum munus impuare civitati, et

sunt fortassis, qui tibi libertatem acceptam ferant.
An hæc tanta præmia contemnis? quæ uel uero ty-
rannicide sufficere debuerant, nisi lex ualuisse
premio conatum ab effectu distinguere. Quan-
quam nullum me hercle præmium magis congruit
ei, qui tyrannum conatus sit occidere, nec occiderit,
quàm ut illi contingat tyrannidæ præmium ferre,
nec ferre tamen. Hicaine erat ille gradus, in quo
nos tecum commemorari iubeas? Quamquam hoc no-
mine tuus conatus minus promeretur præmium, quod
aliorum proposito fortuna modo defuit tibi uolunt-
as, ut ais. Effecisti, quod uoluisti. id quod erat neces-
se, nec fecisti nec uoluisti. sed iandudum alium gra-
dum (ut uideo) circumspectas, in quem te recipias.
Nam in hoc quàm extra omnem præmijssem consi-
stas, intelligis. Age, sequemur te per omnia, et ali-
unde aliò fugientem persequemur, nec usquam si-
nemus consistere. Atque non tantum aggressus sum
inquis, uerum etiam occidi, nempe filium, atque id fa-
ciens in duo secas tyrannicidia. et quod filium su-
stuleris plus quàm tyrannum, tum tyrannidis succe-
sorem, et quod parenti, necato filio, mortis causam
ministraris. De illo mox. nunc hoc cuiusmodi sit, in-
spiciamus. Parentem ais abs te, iugulato filio, eadẽ
occisum opera. Negus enim referre, qua uia pereme-
ris, modo sustuleris. immo splendidius istuc uideri
uis, quod tuo quod ense, uerũ ipsius dextera sit interem-
ptus. Hæc tam honesta iudices oratio possit pa-
rum attentum fallere, præsertim hoc rem suas il-
lis suis, et phaleris uenditante, dum nobis ob oca-

Los ponit, validum illum, florentemq; iuuenem, sic
 patri adamatum crebris vulneribus confossum, pa-
 rētem, senem, miserum, illi circumfusum, eodē exani-
 matum ense, sanguinem utriusq; interea se confu-
 sum. Ista quidem dictu splendida, sed quid ad tu-
 am causam attinent? Nemo tam cæcus, qui non ui-
 deat, nemo tam effrons, qui neget, spectaculū illud
 multo omnium iucundissimum extitisse civitati, cū
 senem tyrannum iuuenem uideret incumbentem,
 exanimem exanimi, & in altero gauderet sese le-
 uatum malis præteritis, in altero futurorum metu.
 Hæc cum per se maxima, cum Reip. sine gratissi-
 ma, quid attinet uerbis exaggerare? Illud unum
 in hoc iudicio uertitur, utrum tibi acceptum ferri
 oporteat, quod pater sine controuersia tyrannus oc-
 cisus est, an fortunæ, superumq; dexteritati. quod
 enim tuo gladio pemptus est, id uero quā est fu-
 tile, nihilq;. Quid si tuo gladio ab eo, qui eum uē-
 dum abs te rogasset, tyrannus esset neatus, num tu
 protinus tyrannicidæ præmium petitem uenires?
 Lex occisori pollicetur honorem, tu eum iugulasti,
 de quo certe controuersum esse poterat, tyranni no-
 mine censendus esset, nec ne, eum, de quo nihil erat
 dubitationis reliquisti. Si prudens, prudens exadi-
 sti à præmio. sin metu, multo minus etiam cause est
 postulandi muneris. uerum illud tute uehementer ur-
 gebas, uti prudēs, uolensq; reliquisse uiderere. Sed
 quod tandem erat istud tuum consilium, cum tibi
 sic in manus esset, non toto metu liberare Remp. sed
 uilitatem tui facinoris, & uerum, certumq; tyran-
 num relinquere?

nam relinquere? intelligebas (ue au) omne negotium confectum, extincto iuvene, propterea quod modis omnibus futurum prescires, ut senex ilico sibi eodem gladio necem conscisceret. Videte istos dicentes in manifestissimo mendacio qua riuus conatur elabi, nisi diuinandi scientiam commentus fuisset, non poterat hinc explicare sese. si quidem haec uel augur, uel aruspex, uel uates diceret, fortasse nonnullos inuenires, qui istae praedictanti fidem essent habituri. Nunc quid impudentius, quid uanitas? quid ueri dissimilius, quam asseuerare, id certum prescisse te, quod tale sit, ut quibus alius exitus potius fuerit expectandus? An coniecturis es assecutus, id euenturum, quod euenit? Ad quid aliud es coniecturis poterat, nisi ut uel sperares, uel suspicareris? Porro in re tam incipiti, quae dementia erat spem incertam sequi, discrimen certum negligere? Sed audiamus obsecro, certus illas coniecturas, quibus hic noster uates presensit inopinationem omnibus exitum. Iam aetate fessus erat inquit, iam uiribus defectus, nec obtineri iam autamabat posse tyrannidem, adempto filio. Tum indulgentius amabat, quam ut filio uellet esse superstes. Nonne sentis haec adeo non esse naturae rerum consentanea, ut iam omnibus uideantur esse confutata, uel prius quam refellantur? Vtrum seni mentem nullam suis se putas, an non putas? Si non putas, fieri potuit, ut illi tutius uideretur, quod neutiquam erat tutum, atque ita protinus toto falleris augurio. Sin putas sapuisse, cur erat, quod usque adeo diffiderat?

Quasi uero tyrannus uiribus dentaxat uirinis hor-
 minis, ac non multo magis ingenio, uersutia, callidi-
 tate, largitiōe, crudelitateq; contineatur, quæ omnia
 si magis in senem, quàm in adolescentem compe-
 tant, cur tu in diuersum torques augurium? An nō
 illa ætas usq; rerum callentior est? an non altius dis-
 simulat? an non cæuet diligentius? an non prospicit
 oculatius? irasatur implacabilis? tenacius iniuria
 meminit? meliusq; in longinquum consulit? His so-
 lis rebus imperium tyrannicum administratur.
 In militiæ duce, quantum est illud momentum,
 quod corporis uires adferunt? at in tyrannide pro-
 fecto multo minus. Cur magis illum terreret adem-
 ptus filius, quàm extinctus satelles quispiam auda-
 cior? cum arx superesset, approbe manita, superes-
 sene opes, arma, satellitum ingens agmen, tot in ciui-
 tate factiosi, potentesq; qui non solum tyranni par-
 tes adiuuabant, uerum etiam tyrannos agebant.
 Quos equidem spero nunc nobis non esse metuen-
 dos (nolum enim infæusta ominari) at ita tamen ne
 uirium se cure negligantur, usque adeo ne senem
 cruda, uiridiq; (quod omnes norunt) senectæ calli-
 dum, animosum, ambitiosum, non stultum, una fi-
 lij mors consternauit, ut rebus desperatis protinus
 è uita sibi migrandum duxerit? Præsertim cum
 ille patris dominatum nihilo reddiderit tutiorem,
 sed multo inuidiosorem, idq; ob libidinem, atque
 ætatis insolentiam, temeritatemq;, adeo ut expedit
 rit propemodum illi ad stabiliendam tyrannide
 filium e' medio tolli. Etenim quo propius ad infi-

Rēgni speciem accesserit tyrannis, hoc minus est inuul-
 dise obnoxia, magisq; tuta. Iuuenis ille solum hoc
 augebat, quod maxima tyrannos solet euertere.
 Vera illa tyrannidis munimenta in callidi senis pe-
 ctore erant collocata, sed tenerius adamabat fili-
 um, quān ut defuncto posset superesse. De mater-
 cula quāpiam priuata loqueris, an de uiro sene, cal-
 lido, crudeli, denique tyranno? Quid ego Iudices
 in eo sermone argumentis coarguendo sumam ope-
 ram, quem ipsa natura, quem mos, quem commu-
 nis omnium sensus repudiat? Quis unquam istuc
 audiuit? tyrannum usque adeo pio in liberos su-
 isse animo, ut non dicam commori uoluerit, sed cō-
 uiuere commode querit? Credite mihi priuatorum
 isti sunt affectus. Tyrannus neque quid natura,
 neque quid pietas, neque omnino quid sit officium
 nouit, Exiit hæc omnia, simul atq; tyrannum in-
 ducit. Omnia commodis, omnia metu, omnia necessi-
 tate metitur. Solos hos amat (si quos tamē ille amat),
 qui uel deos ipsos odit, quos aut metuit, et tollere
 non dum expedit, aut quorum opera, ministerioq;
 ad suscipiendum imperium indiget. Quod si ullos
 ille posset amare, similes certe sui diligeret, impi-
 os, violentos, rapaces, sceleratos, quando nihil ad con-
 aliandam charitatem efficacius morum similitudi-
 ne. Atqui ne improbi quidem illi chari sunt, nisi
 se quatenus adiuant. A deo ut præposterum,
 uel peruersum potius quendam stoicum tyrannus
 exprimat. Neque enim quisquam tam stoicus fuit,
 ut æque uacillet omnibus affectibus, atque tyran-

nus hoc modo illos discernit, quod philosophus ho-
 nesto metitur sua consilia, hic commodo. An ille ul-
 lum pietatis igniculum in quenquam mortaliū
 sentire potuit, qui in patriam uitæ parentem, al-
 tricemq; , qui in cœlites omnium bonorum autho-
 res, acm sit impius, ut illam crudelissima oppri-
 mat seruitute, horum phana despoliet, iura con-
 minat? Verum ut largiamur tibi non nihil, sima-
 musq; te privatos affectus in tyrannicū pectus,
 hoc est ignem in flumen transferre, an tandem per-
 suadebis illud, usque adeo indulgenter illum ada-
 māsse filium, usque adeo in eum omnes uitæ sue
 spes, voluptates, opesq; semel contulisse, ut illo subla-
 to, ne minimam quidem uitæ acusam sibi reliquā
 esse putaret? Repete, non dicam ex hac ciuitate,
 uerum ex uniuerso mortaliū genere, non ex hoc
 seculo, sed ab orbe condito, & ab ipso (si uis) pro-
 methei simulachro, Quotus quisq; fuit pater, quo-
 ta quæq; matercula, quæ ob liberorum necem sibi
 fatum acersuerit? Naturalis hic dolor, et quē ne-
 mo ferè non modeste ferat, priuatis parentibus,
 uel indulgentissimis, muliercularum intemperatis-
 simis affectibus mediocris luctus sufficit, tyranni
 in filium charitati non nisi solam mortem satisfu-
 cturam esse tu lyncæ præuidebas? Age hoc quoq;
 tibi donamas, uicerit homo tyrannus priuatorum
 in liberos pietatem, uicerit indulgentia matercu-
 las omnes, qui tibi compertum esse potuit, utro se
 dolor paternus inclinaret in rabiem, an in de-
 sperationem? Quo diligebat impotentius, hoc erat

probabilis, ut senex natura ferus, cuius infensa
 sus, vel maxime uellet esse superstes, uel ob id de-
 niq; , quo ueterem illam iram, nunc filij nec acer-
 rime exasperatam, irritatamq; Reip. supplicij satis
 raret. Quod si aliàs uitæ pertesum fuisset, hæc
 nimirum una causa poterat illum in uitæ retine-
 re. Quid autem feruli animo uindictæ cupidius?
 An nescis, quàm impotentes ætas illa concipiat im-
 petus, quo rapiatur æstu, quo flagrare soleat in-
 cendio, siquando atroci, insigniq; contumelia lacres-
 satur? Quæ uero potuit esse atrocior, quàm filij
 cædes, sic amati, ut tu quidem ais? Hæc nimirum
 quicquid in illo fuerit unquam crudelitatis, quicquid
 quid seuitiæ, quicquid immanitatis, siqua sangui-
 nis sitis, siqua suppliciorum fames, deniq; siquid
 tyrannicum, id omne semel de integro poterat exco-
 lere, quasiq; renouare. Mitiora etiam animalia da-
 tæ orbitatis iniuria in rabiem solet agere, et tu ty-
 ranno (quo nullum animal immitius) nihil tale
 metuendum esse certissimus augur existimasti, quod
 in tigris uideamus euenire? Quod si tibi unum cõ-
 pertum erat tyranno sic in delitijs esse filium,
 quid igitur aliud tua fiebat opera, nisi ut seuiissi-
 ma illa tigris, rapto attulo, in rabiem uersa, in
 miseram hanc ciuitatem dilamandam, discerpen-
 damq; insiliret? Id si non euenit, magna dijs gra-
 tia, tibi magnum debetur malum, qui quantum ad
 te pertinet, tam diram belluam in nostra aspice, for-
 tunasq; immiseris. Elige nunc utrum malis, an uerò
 fateri, nihil fuisse tyranno cum nostris affectibus

commune, an confingere, sic adamasse, ut matercul-
 larum quoque uicerit delicias. Certe neutro modo
 tua constabit diminatio. Quæ nisi constiterit, non est,
 quod ad eius rei laudē aspices, quæ fortune commo-
 ditate te imprudente euenierit. Postremo donemus et
 hoc tibi, ut præsciueris, et certum præsciueris, deo
 uidelicet quopiã te certiore faciente, nam alioqui
 fieri nequaquam potuit, perinde est, ac si non præ-
 sciueris, cum præscientiæ tuæ fidem legi facere non
 possis. Profer quibus prædixeris, id euenturū, quod eue-
 nit, doce quod deorū quando istuc tibi prænūtiarit. Ni-
 hil habes, quod dicas. Verum posteaquam rem fe-
 liciter euenisse uideres, tum demum post factum ma-
 res esse cœpisti, quæadmodum uulgo tum fieri, tum
 dici consuevit, post euentum stultos etiam sapere,
 et quo fortunæ beneficium uerbis in te transmo-
 ueres, tragediam istam nobis comminiscī cœpisti,
 causas reperisti, quibus præscisse uideare. Sed di-
 boni, quàm non bonum poëtam te præstitisti, qui
 tam inconsistentia, tam cum natura pugnantia fax-
 xeris, sæuissimum tyrannum ob pietatem erga fi-
 lium uero uitam fugisse, ob unius capitis necem,
 tutum sibi non putasse in uita commorari, cum o-
 mnia superessene, quibus tyrannus et paratur, et
 obtinetur, sublato eo, in quo omne tyrannidis præ-
 sidium collocat, repente rebus suis diffusum, ad
 inferos abuisse. Age mitto nunc argumenta, hæc o-
 mnia uera non ficta credemus esse, tamen si ne su-
 cum quidem ullum habent ueri. Si mihi ex omni
 hominum memoria uel unum tyrannum potes mo-

minare, qui liberos suos sic ademerit, ne non spem
 dones, ac pellaas longe praetulerit, qui sic illis im-
 dulserit, ut non suspectos haberet, obseruaretq;.
 qui sic illis sit fisis, ut non in barbaris quibus-
 dam latronibus, ac seruis stigmaticis plus quam in
 illis fiduae posuerit, Ego tibi permultos referre
 possim, qui filios sic oderint, ut uiuos esse pati non
 possent, adeo metuerent, ut ne abum quidem unum
 asperere uellent, adeo diffiderent, ut tum demum se
 tutos esse putarent, si quis illos e medio submouis-
 set. Nullus inutilior tyranni satellites, quam filius.
 Ex extrema barbarie conductitios manule ille sicut
 rios, fugitinos, homicidas, sacrilegos. Hic uitam su-
 am manule committere, qui sua patria frui non
 possint, & alienam euertere gaudeant, qui barba-
 rias, ferinusq; uiribus antecellant, & gigantes il-
 los impios referant, qui propter animi cupidita-
 tem, non difficile ad quiduis periculi suscipien-
 dum perducuntur, & propter ingenij feritatem a
 nullo facinore abhorrent. Hi sunt idonei tyranno-
 rum ministri, hi fiducia, munimentum, praesidiq; ty-
 rannidis multo tutissimum. Hos siquid ademerit,
 atusam uideatur dedisse, cur rebus tyrannus diffidat.
 Nam filius qua tandem ratione dominatum susti-
 nebat? aetate? at utilior aetas grandior. Robore? unus
 erat. Prudentia? magis sapit senecta. Custodijs,
 quas obtinebat? at si aduersum patrem obtinebat,
 mors illius seni etiam optanda. Si patris nomine,
 quid nisi unus satellites adeptus erat? Nam custo-
 diae quo deficerent, nisi ad eum cui alebantur? TU

tior igitur erat futurus tyrannus amoto filio. Res enim tyranno suspecta filius uiolentus, & insolens, propterea quod reliqui illi Barbari solo lucro contenti sunt. Filius illud præmium spectat, tyrannidis successionem. Nec ullus pietati locus, ubi mentem possidet dira regnandi libido. Ibi contemptis naturæ legibus, & filium horret pater, & patris interitum optat filius. sed dicturis iandudum nescio quid mane, præfensi, nihil inexpugnatum omit- tam, urges. Nisi præter modum adamauit filium, nisi diffusus est, cur sibi mortem conscruit? Istuc uero merito demerandum, quippe quod præter omnium, ac tuam etiam spem euenit. Verum ego nihil ad me pertinere puto, ut tibi rationem reddam, quid illi dii in mentem inuiserint, ut sibi uim adferret, hoc tantum euincere sat est, te nullis coniecturis hunc exitum certo præscire potuisse, quantumlibet amarit filium. temetsi atusa non admodum obscura. Iam deorum siqui fuerunt huic infensi Reip- ertas diuturna nostra calamitas satiauerat. Iam pro pitios nostra uox, nostra sacra commouerant, aderat illud fatale tempus, cum impius ille senex, dijs atque hominibus dignas admissorum pœnas daturus erat. Iam aderant ulteriores Erynnæ, aderant Furia, faciæ, & hydræ omnibus armatæ, hæ illi mentem ademerunt, hæ uanam formidinem inasferunt, hæ attonitum ad spontaneam sui cædem impulerunt. Nihil minus arbitrabatur, quàm fugisse, qui filium peremerat, quàm una cæde contentum fore, quæ quidem una in re uire potes gloriari, quod ty

rannum uehementer se felleris, uirum esse putabat,
 qui hoc facinus peregrisset. Credebat esse tale, qua-
 les audierat esse solere tyrannos, qui magno sua
 uitæ contemptu tyranni caput impetere, qui non
 adoriretur facinus nisi ratione probe perspecta, qua
 possent perficere. Hanc suspicionem Pan ille, aut si
 quis alius est deus nonis terriculis exagitabat. Ar-
 bitrabatur instare sibi æternitatem, sensit adesse ne-
 cessitatem illam fatalem, quam nemini nocentium
 nitere licuit. Itaque quod huius urbis pietati, quod
 decorum bonitati debetur, cur tu id phaleratis di-
 ctis in te transferre conaris? tibi discrimen erat sub-
 eundum, ibi fugitabas. Nunc ubi res præter spem
 pulchre cadit, tutumque putas, fortunæ laudem in te
 deriuas. sed finge diuersum exitum fuisse conse-
 cutum. Pone tyrannum ira peractum, passim cives ad
 exquisita supplicia rapere, proscribere, ingulare,
 in exilium agere, possessionibus exuere. Quid hic
 dices? Non sines opinor, eorum malorum accu-
 sam in te, tanquam in auctorem referri, et fortunæ
 argumento culpam deprecaberis. Negabis tibi
 impuandum esse, siquid fortuito præter proposi-
 tionem euenerit. At nunc nonne iniurium est, ut quæ
 boni, fortunæ commoditate præter spem euenit, id
 totum in te uelut auctorem uelle traducere? Etenim
 te nihil expectasse minus, quam id, quod euenit, uel
 ipsa res clamitat. Si hoc animo conscendisses arcem,
 ne filium, non patrem occidisses, credi poterat te ac-
 lem quandam spem animo concepisse, nunc autem ne-
 scio, an metu potius in iuuenem inacidisti, et non

deniq; diuina ista mens, & futurorum praesage, sed
 quae non nisi post euentum sua prodat oracula, te
 corripuit, cum esset fugiendum. Ibi demum iudi-
 ces in re tam tumultuosa, secum uelut otiosus consul-
 tare coepit, utrum senem sua dextra dignum exi-
 stimaret. Ibi demum prauidere coepit fore, ut pa-
 ter ipse sibi manus adferret. Et quo commentum tam
 impudens iudices efficiat paulo probabilius, quae
 nec uidit, nec uidere potuit, ea perinde descripsit
 nimirum (ut ipse iactat) Poeta, quasi spectator as-
 terit, quid in mentem uenerit tyranno, quid dixe-
 rit, quid fecerit, quomodo ferrum strinxerit. Eius-
 dem profecto impudentiae fingere praescisse se, quod
 esset euentu consecuturum, & quod non uideris, id
 ita narrare, quasi uideris. Quanto melius tuo com-
 mento id est fabulae sua fides constitisset si ita fin-
 xisses, te cum perempto iuvene, stricto gladio ad
 senem ire destinasses, repente a tergo adfuisse Pal-
 ladem illam Homericam, & iam euntem capillis
 reuocasse te, uetuisse, ne tam luculentum facinus se
 nili caede obscurares, sese atra tuam operam, cura-
 turam, ut ille suapte manus, sed tuo gladio perem-
 ptus gloriae tuae nihil tenebrarum offunderet, sed
 multum etiam adderet lucis. dehinc abditum te per-
 rimam contemplatum, uel (quod est te dignius) re-
 pente deam sepsisse te nebula, ut tyrannicae neas-
 tutus, & otiosus spectator assisteres, nec prius illinc
 discessisse, quam negotium omne confectum ui-
 didisses. Haec si confinxisses, paulo minus malum poe-
 tam te praestitisses. Sed otium, opinor, non suppet

bat ad oēs fabulae partes commodè tractandas.
 Videlicet lucri cupiditate, te protinus ad praeium
 postulandum rapiente. Nam vel ipsa te prodit in-
 constantia, figmentiq; coarguit. In arcam ascendi-
 sti, quo tyrannum occideres, neq; tum praevidebas,
 quod sole ipso clarius uideri uis. In medio negotio
 subito nescio quis deus oculos tibi restituit, ut uide-
 res futurum id, quod accidit. Porro si uerus fidem
 facere uoluisses, narrare debueras, quemadmodū
 nocturnus explorator, furtim arcam conscenderis,
 in aedes clanculum irrepseris, forte fortuna obui-
 nemine, non diatm, ut tolles aliquid, sed ut expe-
 rieris, si quod tuto facinus posses designare. Haec
 molienti commodum fauisse fortunam. Itaq; cum
 adolescentem solum, atque incustoditum offendisses
 (ut est ea nimirum aetas securior, periculiq; minus
 cogitans, praeterea diuturna tyrannis iam magnā
 metus partem exuerat) tum haud scio (ut mores il-
 lius erant) multo uino sepultum, atq; immo diat li-
 bidine defessum, fortiter iugulasse scilicet, et somnū
 illi cum morte, id est germanum (ut ait Homerus)
 cum Germano concunxisse, deinde ubi iam atris
 oēs procul stridere coepissent, exaudito uidelicet mo-
 rientis gemitu, ibi te metu exanimatum ita fugisse,
 ut non uacaret gladium è uulnere tollere, quem
 nec paridae, nec fratry solent relinquere ne depre-
 hendantur. Interea domi latitasse te, iandudum de
 fuga cogitantem, & longinquas aliquas, semotasq;
 mundi latebras animo circumspectantem, in quibus
 abdius posses irritati patris senitiā fallere. Iamq;

te ad spontaneum exilium acincto, repente in vul-
 gus exisse famam, liberam esse civitatem. Tyrannū
 unā cum filio iugulatum, reliquos metu fugisse, au-
 thorem ignorari facinoris. Ibi repente ad novam
 tuæ fabulæ catastrophē, immutasse te animum, et
 q̄ prius de salute fueras sollicitus, protinus ad præ-
 miū spem arreptum fuisse, lucriq; aviditate, prius
 quā tibi satis esset excogitata ratio, qua totam hui-
 us inopinati euentus laudem in te traduceres, prof-
 lisse in medium, id quod vidimus, clamitasse tuum
 illum esse ensē, tuum facinus, non unum præmi-
 um tuæ virtuti fore satis. Hæc nemo non credidisset,
 sunt enim rerum naturæ consentanea, usu cō-
 probata, omnium opinione recepta. At tu, dum se-
 dulo quidem, sed tamen parum ex arte, tuam nobis
 præsentia niteris persuadere, quā multa cum
 minisceris, non dicam totæ facie à vero distantis,
 verum etiam cum sensu communem, cum more, cum
 natura penitus pugnantia, primū tyrannum tuum
 materne filium adamasse, ut sine eo vivere noluerit.
 sic ob unius mortem, metu fuisse consternatum,
 ut in vita manere non sit ausus, sic illi toto pectore
 fissum, ut ipse nullas arcum se custodias haberet,
 adeo fracti animi fuisse, ut tam chari pignoris tri-
 culentæ cæde non potuerit ad ultionem inflamma-
 ri, tam inualidum, ut tua dextera fuerit indignas-
 sum inermem, ut ni tu illi gladium reliquisses tuum,
 de futurum fuisse, quo se iugularet. Nō vides quā
 non competat tam insignis in tyrannum pietas,
 tam secreta in eam aetatem fiducia, tantus metus,

in hominem excepto filio, reliquis omnibus prestis-
 dijs munitum, tanta consternatio in hominem tunc pe-
 riculis exercitissimum, tanta imbecillitas in ira-
 tum? Quid igitur erat, cur tu senem illum acrope
 re contempseris? ut indignum habueris, qui tua
 ista magnificas dextera iugularetur? Tu ne indi-
 gnium iudicabas, quem occideres, cum eum Resp. nō
 putaret indignum, quem formidaret, quem maxi-
 mo suo cum dolore ferret? Non talem illum iudices
 non talem sensimus, ut cuiquam contemnendus vi-
 deri debuerit. Neq; tu eum unquam contempisti, nisi
 forte contemnere est, misere formidare. Sciebas ar-
 cem armis refertam, sciebas superesse satellites, quo-
 rum uel unus (si seni uires deerant) sufficiebat iu-
 gulando tibi. Non ignorabas (id qđ nemo nostrum
 nescit) quantum uirū illi partim exercitatio, par-
 tim ingenij feritas, etiam in illa senectū relique-
 rat. Tam non te fugiebat, frigidum illud senium
 sic interdum acri dolore inflammari, ut iuuenibus
 etiam ualidissimis, sepe numero fuerit intoleran-
 dum, si quando solitum illud robur, quod ætatis ge-
 lu uelut obtorpuerat, magno aliquo animi motu
 reatnduit? Quis autem tam inualidus est, ut non
 illi pudor, ira, dolor ingens uires suppeditet? Hoc
 erat uidelicet, cur tu filium quādam patrem maluer-
 ris occidere, quod illum inopinantem, inermem, dor-
 mientem fortuna obiecit. Cū hoc pugnandum erat,
 armato, uallato, irato deniq;. Hoc erat, cur gladiū
 relinqueres, ratus ne tantisper quidem morari tu-
 tum, dum reciperes, metuens uidelicet ne tantillum

*sarcinae te redderet in fuga tardiolem. Reliquisti
 inuitus, quo tyranno prodi posses, sed prodi maluisti,
 quam deprehendi. Neq; ego nunc formidinem
 tuam accuso, immo miror magis, quod pedibus con-
 sistere, quod fugere potueris, cum audires moueri
 tyrannicam familiam, stridere arma intelligeres ti-
 bi non cum puero, sed cum uigilantibus uiris, acin-
 ctis, armatis, sobrijs, irritatis, deniq; cum rabioso pa-
 tre dimittendum esse, non quod illum usque adeo fi-
 lij mors commoueret, sed qm arbitraretur, et haud
 scio an uere se petiitum fuisse, dexteram tuam erras-
 se tantum in filio. I nunc, & spera, non dicam hos
 iudices, uiros omnium perspicacissimos, sed uel e
 media plebe quemquam esse tam mucosis moribus, cui
 non suboleat, immo qui non plane odoretur, per-
 sentiatq; totam hanc fabulam abs te confictam. Et,
 quod poetae solent, cum haerent in explicando Tra-
 gediae argumento, hanc ueluti deam diuinationem
 arte quadam induxisti, quo praesensionem tuam in
 diabus probares. Sine qua uidebas praemium obti-
 neri non posse. Sed occasionem (inquit) ministravi pa-
 trinae mortis, qui gladium, quo se feriret, relique-
 rim. Atq; id solum non modo satis esse putat ad pe-
 tendum praemium, uerumetiam meritum esse, ut
 ipse ensis inter arma deorum consecratur, dominum
 pro deo praesenti colatur. O' hominem suauem, si
 has spes uere concepit, impudetem si cum non spe-
 ret, postulat. I tu'ne tyranno gladius erat defutu-
 rus, nisi tuum illum reliquisses? Tu in arcem arma;
 hoc est in syluam ligna portanda putasti? Nisi fer-
 re tuum illud ferrum magis praeminibus erat*

insubutum, ut ultero ad mortis adegerit necessitatem:
 An uero nihil referre putas, quam præbeas occasio-
 nem, quomodo, quo animo? irinum gladium re-
 liquisti, quo nihil minus deest tyranno, nunquam
 ferrum abest, non in cubili, non in triclinio, non
 in sacris. Reliquisti metu trepidus, tua quidem in
 re illud interim demitor, qua fronte eum gladiū
 tuum ausis appellare, quem habueris pro dereli-
 cto. Metu inquam exanimatus reliquisti, quem po-
 stea receptum optabas, reliquisti rem anapitem, qd
 si tyrannus illum eundem ensē in cuiusmodi uig-
 los destrinxisset? quid si eodem lectos aliquos ex ho-
 ius urbis iuuentute adolescentes, filio suo inferias
 mactasset? si tyrannum occidisti, quia tuo occisus est
 gladio, et horum omnium indigna cædes ad te per-
 tinebit, quippe cuius ense peracta est. Id si non eue-
 nit, nihil ad te pertinet, nam anceps occasio quam
 in partem cadat, id dijs in manu est si bene uerte-
 rit, nihil gratiæ debetur ei, qui dedit imprudens.
 Sin male, temeritas impunitur. Neq; enim culpa
 uacat, qui periculosam ministrat occasionem, quæ si
 feliciter, mirentur omnes, sin infeliciter, merito acci-
 disse dicant. At quanto probabilius erat futurum,
 ut tyrannos tuo ense alios in usus abuteretur. Scio
 me iudices hæc pluribus refellere uerbis, quam ne-
 cesse uideatur, quippe tam frivola, uerum id mihi
 propositum est, nullum illius argumentum non ex-
 cussim, non exagitatum, non remissum prætermi-
 ttere. Quare quæso, ne pigeat ita ut ante hæc fe-
 stis patienter, atque attente cognoscere, dum hunc
 ab gradu firmissimo deijcio. Hic sibi uehemen-

ter fidebat, hunc acriter urgebat locum. Negabat uitari posse, quin præmium deberetur, quod patri necis causam ministrasset, si non relicto gladio (nam hoc opinor, argumentum iam habet pro derelicto) certe necato filio. Nam ita in legibus differtum aiebat, nihil interesse, utrum manus sua quis occidat, an mortis causam præbeat. Addebat æquum esse, ut cum in maleficijs causam datam impulerent leges ad supplicium, multo magis idem obseruarent in beneficijs ad præmium. Hæc aiebat meminisse sese in legibus esse dispositas, illud addens Thraſonicum, nisi sibi diuturna seruitus legum memoriam oblitterasset. Non tu legum oblitus propter diuinam, deſuetudinem, sed nunquam quid sibi uelint leges inquisiſſe uideris. Bis enim hic erras, qui neq; causæ datæ rationem, neq; dantis animum discernas, id quod legibus traditum est, nec animaduertis, longe diuersam esse rationem, malefici, & beneficii impuendi. Quid ais noue iuris interpres, ita ne satis esse iudicas, uel ad pœnam, uel ad præmium, qualencunq; quomodocunq; causam dedisse? Nihil igitur refert, Hector an Aiace occiderit manu, an gladium illum dederit, quo se postea confodit? At qui hanc laudem nunquam illi sibi uindicasset, tamenſi probabile uideri poterat, in eum usum hosti ab hoste datum fuisse ferrum. Quin ergo fabros ætarios omnes uel ad pœnam noctamus, uel ad præmium, quoties armis in eorum officina perfectis aut ingulantur caues, aut feruantur? Postremo cur hoc, quod tu petis, præmium, non ensis

non ensis istius tui opifex petit potius? Tyrannum
gladium erat habiturus, te non porrigente, tu por-
rigere non poteras, nisi huius industria tibi mini-
strasset? Age si telo inter uenandum temere misso,
forte tyrannum uicinum interfecisses, clamares tibi
tyrannicidae deberi praeium? An potius nihil tibi
deberetur laudis, quod imprudens, & inscius iac-
culum torfisses? Immo in ius potius uocandus esses,
qui missi teli temeritate auem (quod in te fuit) occi-
deris, nam quod in tyrannum incidit, id nihil ad
te. Quid si atupouinum lene, ac suauē, quale Pon-
typhemo dedit vlysses, tyranno uendidisses, atque
ille eius dulcedine captus auidius sese ingurgitasset,
eaq; re concepta febre decessisset, auderes ne cau-
po, uini titulo tyrannicidae praeium flagitare?
At quis non te cum tua flagitatione, ut temulen-
tum, uinoq; madidum exploderet? Caterum quan-
to frigidiorē titulo nūc idem postulas? Vt cunq; con-
iecturis praecipere poterat, ut atus uinosa tam illici-
bili uino auidius, intemperantiusq; frueretur, cra-
pulam consequeretur morbus, praesertim in sene,
morbum mors. Vulgo haec eueniunt. Tu eam tyran-
no mortis atusam dedisti, cuius nullum extat in ho-
minum memoria exemplum. Quis enim antehac
ob filij necem sibi manus intulit? A credam propi-
us. Finge te tyranni coquum esse, probe callere pa-
latium domini. Medicos interdicare cibum, quo te-
men ille oppido quā lubens uesatur, interminari
morbum capitalem, ne temperet. Id te non fugere,
eum cibum, tu arte tua, cu pedijsq; & condimentis:

ERASMUS

magis, ac magis illecebrosum reddis. Consequitur edentem morbus, quem prædixerant medici, emoritur tyrannus, liberatur ciuitas. Hicaine coquus è culina in forum profiliens, & adhuc iure madens, fuligine niger, tyrannicidæ præmium postulabis? Mortarium, tunsillum, & ollas ostentabis, arma scilicet, quibus tyrannidem expugnaris? Non eris opinor tam impudens in ea causa, qua tamen ista tua multo est absurdior. Nam illi uoluntas occidendi non defuit. probabilem præbuit causam. Tu nec in hoc iugulasti filium, quo pater ultero uitam relinqueret, & causam dedisti ad quiduis potius quam ad istud idoneam. Accipe exemplum tuo similis, quam ouem sit ouo (quod aiunt) simile. Quid si tyranni amicum, quam ille misere, ac perditè deperisset, occidisses, eaq; cognita re tyrannus sibi uitam abrupteret, auderes ad præmium aspirare, auderes dicere, te certum præcisse, fore, ut tyrannus sponte fugeret è uita? Certe quanto plures amicos extinguitas secuti sunt, quam filios. Nemo tamen tibi crederet, nemo tibi præmium decerneret, tuum factum periculosum, & anceps dicerent omnes, fortuna gratias haberent, cuius commoditate res ea feliciter cessisset. Tibi abunde magnum præmium existimarent, si commissi uenia donatus discederes. Primum igitur diuersam imputandi malefici, & ascribendi benefici rationem conueniet distinguere, deinde causæ qualitatem, postremo animum, atque ita demum liquebit, quid tibi lex debeat. Nam quod aiebas legem prolixiorē esse oportet.

tere ad reddendum præmium, quàm ad infligendam pœnam, id in privilegijs, quæ in exemplum non vocantur, fortasse locum habet. In iure communi longe fecus est. siquidem (uti superius demonstrauimus) nulli nocenti lex non minatur pœnam, paucis benefactis præmium ostendit. Tum in maleficijs etiam conatum simplicem supplicio prosequitur, in benefactis semper exitum requirit. Nec mirum, nec iniquum, si lex est diligentior in eo negotio, ad quod unum est natæ, atque institutæ, quàm in eo, in quo temporis ratione tanquam alienas sibi sumit partes. Ergo in utroque communitè spectat, ut causa sit idonea, deinde ut animus adsit non tantum casus. Hoc rursus interest, quod in benefactis nec causa idonea, nec animus idoneus satisfaciat legi, nisi his accesserit euentus item idoneus. In malefactis, siquid nocendi animo tentes, non expenditur nec euentus, nec causa, sed ex animo factum tuum lex metitur. Sic enim iudicat, tibi nihil ad scelus defuisse, præter fortunam, qua te subleuari, quod tandem ius sit? In euentu simul et causam datam, et animam expendit. si animam uitiosam comperit, nihil moratur causam, quàm sit idonea, putat animam, et euentum ad pœnam commendam sufficere. Sin animo simplici data est causa mali idonea, et non consequitur euentus, lex quasi conuictæ ad id, et non putat ad suam cognitionem magnopere pertinere. Sin euentus est confectus, etiam si de animi uitio doceri non potest, tamen te-

meritatis, & negligentiae nomine poenam irroget; partim propter suspectam dantis uoluntatem, partim ut haec latebra, peccantibus eripiatur, imprudens feci, discantque homines uel suo periculo auerere, quod alieno faciant periculo. Ergo qui prudens, & sciens certam, atque euidentem noxae causam dederit, eum perinde lex censet, quasi facinus manus peregerit, ueluti si quis hostem opibus, copiisque inuenit, perinde est, ac si ipse arma contra ferat. Si quidem id suppeditauit, sine quo bellum geri non poterat. Aut si quis inimicum suum per dolum nauigio soluturi imponendum curet, ut naufragio intereat, aut in conclaue pensili testudine inducat, ut ruina opprimatur. Aut iuxta lectulum aegroti, loco pharmaci, uenenum ponat, futurum sperans, ut eo hausto pereat. Tametsi non bibit aegrotus, tamen ueneficii postulari potest, qui posuit propter uitiosam animi uoluntatem. Nam uehementer erat probabile id euenturum, quod ille moliebatur. Huius si detrahas nocendi uoluntatem, nihil illi cum lege rei futurum est. Si detracta nocendi uoluntate, adponas euentum, non effugiet temeritatis crimen, nisi illum inculcata ignorantia absoluerit. Porro si in loco non ad id destinato, puta in uia publica, aut in fundo alieno, arcu temet exerceas, Lex tecum non agit, nisi si quem occideris, aut uulneris, aut sicui damnum dederis. Ceterum quod facis, tuo facis periculo. Quod si quid horum consecutum est, cum lege tibi res est. Neque tibi tua patrocina biniur imprudentia, quippe quae culpa temeritatis

tis non uacet. Si quidem in te fuerat praetuerere, quod probabiliter poterat praetimeri. Vides quanto discrimine distat sint, inter quae tu nihil interesse dicebas. Primum non statum imputatur ad praemium, quod ad poenam. idque non a malignitate legumlatoris, sed partim ex ipsa rei natura proficiatur, partim a legum officio. Deinde discernitur animus; causa data diiudicatur, spectatur euentus. Age nunc, si libet, tuam causam, qua tuum facinus aestimari uis, expendamus. Finge te certam, ineuitabilem mortis causam tyranno dedisse. Sed imprudentem nulla tibi sit praemij petitio. Quis enim insciens beneme reui diatur? Fortibus uiris praemia dantur, non fortunatis tantum. Nam euicimus iandudum opinor, ne posthac affirmes te in hoc iugulasse filium, ut pater sibi necem conscisceret, quod euenturum ne uates quidem quisquam praescire poterat, tu nec suspirari. Immo posteaquam rem plenam discriminis fortunae arbitrio commisisti, quia bene successit, hoc nomine lex te non postulat, ac idem si male euenisset, temeritatis poenas eras debiturus. Neque enim tibi succurreret inculpatæ ignorantia. Quid enim aequè formidandum erat, quam ne tyrannus, simulatque occiso filio se peti insidijs persensisset, omnia tyrannidis mala in nos conduplicaret? Iam ut de animo res tibi constet, causam dedisti non solum non idoneam, uerumetiam periculosissimam Reip. Vn hoc tibi argumento euidentissimo demonstrari? Finge te quempiam e' amibus uicio occidisse, tum extincti patrem, id facere

quod modo fecit tyrannus? Vtrum tu duplici ca-
 dis crimine teneberis, an simplicia? Simplicia opinor,
 At uxor & mariti mortem imputabit, qui nece-
 to filio, seni causam mortis dederis, atque his ferme-
 tus argumentis utetur. Indulgentissime filium ada-
 mabat, in illum omnem familiae curam reclinaue-
 rat, illo se oblectabat, atque haec de privato sene-
 cum fide dicit, quae tu de tyranno nimis dure (ne
 dicam ridicule) dicebas. Adde ea te scisse, praeui-
 disse futurum, ut ille uitam fugeret orbatus filio,
 in quo uno omnia uitae oblectamenta collocarat.
 Non tibi defuisse iugulandi senis uoluntatem, sed
 hoc tantum egisse, ut miserabilis sua dextra pe-
 rimeretur, ut odium tuum plenius miseri patris ma-
 lis exaturares. ideo iuuenem neceisse, in hunc usum
 gladium in uulnere reliquisse. Vides quanto sunt
 haec probabiliora in hoc, quam in tuo negotio, &
 tamen negabis paternam necem ad te pertinere.
 atque animi suspicionem causae qualitate purga-
 bis. Negabis causam idoneam fuisse, cur ille sibi-
 met manus adferret. Te nec praescire, nec timere
 potuisse id, quod sit consecutum. Quod rarum ex-
 tet exemplum patris ob filij necem sponte fugien-
 tis è uita. Alioqui futurum fuisse, ut & mater si-
 bi fatum accerferet, quippe quam impotentius amo-
 re sit consentaneum, ac minus aduersum dolorem
 animi uiribus ualere. Haec non dubitares tibi pro-
 futura, ad alterum crimen depellendum, & pro-
 desse dubio procul. Atqui quod in maleficijs
 ualce, nequid imputetur, id multo magis in hac cau-

fa ualet, nequid acceptum feratur. Ibi te liberaret a uoluntatis suspitione, quod causas parum idoneas dederis, hic ex causis multo minus idoneis propter personam tyranni, uideri uis non modo quod euenit, fuisse suspiciatus, uerum etiam certum praescisse. Ibi temeritatis postulari non poterat, propterea quod temetsi uitio abs te data est causa, tamen idonea non sit ad id, quod euenit. Immo ipsi tota res imputabitur, & legibus poenas dabit, sepultura prohibita, quod ciuitati contra causam idoneam ciuem unum ademerit. Tibi non nisi unius filij mors imputabitur, etiam si mater quoque, & filia, & sorores, & tota tribus huius necem fuerit imitata.

Hic poterat, nisi feliciter euenisset, quippe ubi summum reip. periculum, & uerteteretur, & praetemi probabiliter posset. Venio nunc ad quartum illud praesidium Iudices, quod iste tutissimum, ac penè inexpugnabile iudicabat, unde ego illum ita deturbabo, ut non solum sit non habiturus, quo tyrannidij, & huius laudis arceno obtineat, uerum uix etiam latebram inuenturus, ubi temeritatis, ac malefici poenam effugiat, quo nimirum intelligat, quam non inimice, non curiose (ut agebat) secum agens, ut cum possem in crimen, ac poenam uocare, sat habeam ab honore non promerito secludere. Aut sibi deberi praemium, uel hoc uno nomine, quod inuenem occiderit, iam plus quam tyrannum, tum tyrannidis paratum haeredem, etiam si hunc euentum dij non dedissent, ut senex ipse uitam abruerit.

peret. O' deploratam impudentiam. Tu tibi præmi-
um peteres, si tyrannum suæ furiae nō essent ultae
dij quidvis potius dederint, quàm istuc, quod tu sin-
gis. Sed tamen fingamus interim oratione, quando
quidem id tuto licet, tametsi ad solam mentionem
inhorrescat animus. Tu ne inquam occiso filio, reli-
cto sene uiuo, tyrannici præmium peteres? An
potius nec ipse superesses, qui possis petere, nec esset
Res. quæ dare posset? Nam tu aut exquisitus sup-
plicij exanimaberis, aut in extremis Atracis exul
delitesceres, nos pro tyranno iā immanissimum at-
rificem pateremur, & tuum caput ubicunque ter-
rarum latitares, diris imprecationibus deuocere-
mus, qui nos tua incogitantia, uel præcipiti magis
lucris cupiditate in tantam malorum tempestatem
coniecisses. Sed re filius erat tyrannus (inquis) pa-
tri præter inane nomen nihil erat reliquū. Quid
ego audio? duos igitur hæc ciuitas tyrannos alebat?
Nam de patre nemo unquam dubitauit, quin tyro-
ni uocabulum mereretur. Quando autem ante hæc
unquam fando auditum est, duos una in ciuitate se-
disse tyrannos? id quod magis etiam natura repu-
diat, quàm eodē in corpore gemina capita. In iisdē
aluearibus duo se reges pariter non ferunt. In ar-
mentis taurus tauro cedere cogitur. In iisdē lustris
non conuenit duobus inter se leonibus, et tyrannus,
quo nullum animal effracius, parem in eadem
urbe patitur? Non uides necessario fieri, ut è
duobus, aut alter alterum oppugnet, aut alter alteri
cedat? Vtrum tu fuisse maioris in patre, an in filio?

si iuuenis aduersus senem obtinebat tyrannidem,
quid à Rep. præmium postulas? tyranni partes ad
iuiisti non Reip. Sin patri cessit, quid tandem il-
lum nocere potes, nisi tyranni uel præfectum aut
satellitem? Quandoquidem seniori tyranniam ap-
pellationem ne tu quidem audes detrahere, uerum,
ut quoquo modo tyrannidem omnem in adolescen-
tem oratione deriuares, quàm multa tu quidē non
ex re, sed pro accusæ tuæ commoditate committis-
baris? Cæterum quàm in his confingendis decori,
quod in personis situm est, nullam habuisti ratio-
nem, sic enim (ut memini) inducebas in fabulam
senem iam ætate mitem, & qui omnem tyrannidis
acerbitatem ob senectam exuisset, nō secus atq; ma-
la, quæ natura acerba, tempore mitescunt, & in
alium abeunt succum. Porro iuuenem ferocem, il-
lo incolumi gerentem tyrannidem, iamq; patri ui-
uo succedentem. Priuatus paterfamilias non fert fi-
lium, se uiuo, successorem, & tu uis istuc credi in
tyranno? Ille non sinit ullum è liberis rem dome-
sticam ex animi sui libidine moderari, & tyran-
tus sese ueluti abdicans imperio, negotium omne
in adolescentem reiecerat. Non dubito, quin et ipse
tuleris, quàm dura sint ista, & quàm à commu-
ni sensu abhorrentia. Verum quid faceres? nisi tales
personas induxisses, exitum inuenire Tragedia
tua nō poterat. Quæso te, en unquam auditum est,
tyrannium ætate mitescere? Quando tu desines ea,
quæ sunt priuatorum, quæ bonorum principum
tyrannis tribuere? Vt eodem igni cera mollescit,

limus dureſcāt, ita ætate pleriq; redduntur mitiores, ac temperantiores, tyrannus magis, ac magis exasperatur. Vt tempus nonnullis pomis amaritudinem adimit, at uinis nonnullis acorem conaliat, itidem tyrannus non adimit ſenectutem ætas, ſed exaggerat. Vt ipſiſſimam tyrannicam ingenij tibi de monſtrem imaginem? Spinam cogita, quæ quo magis ſeneſcāt, eo pungit acrius. Echinos cogita, qui quo plus habent ætatis, hoc teſta ſunt aſperiore. Vulgaribus ingenijs fortaiſſe nonnulla uitia ſenectutis uel detrahit, uel certe mitigat, etiam ſi plura irritat, nonnulla parit. At tyrannorum mentibus ad ſcelus, ad crudelitatem natis ſcelere, & immanitate imbutis, atq; educatis, præter uitiorum omnium incrementum adferre ſenectutis quid poteſt? Niſi forte libidinem adimit? Quanquam iſta tyrannidis quantula tandem eſt portio? Sed eſto fuerit ſane, propter ætatem ad uoluptates ſegnius, uerum etiam faſtidioſius, unde fit, ut imbecillior ſit ad uitium, ad raptum auidior. Fortaiſſe pauciores huic exorbantur ephēbi, ſed inſigniores. Pauciores producebantur uirgines, ſed exquisitiore. Cur non autem & plures, uidelicet quo ſenile faſtidium optione, & uarietate uinceret? Hoc ita eſſe, quot ego tibi teſtes citare poſſem? qui quo nobiliores ſunt, quo fortuna præſtantioreſ habent liberos, hoc magis eis a flagitioliſſimi ſeniſ cupiditate metuebant. Antea putas unam cum uiribus ſeneſcere libidinem? Multo ſecus habet. Immo quantum ætas improborum hominum facultati detrahit, tantum adijcit cupiditatem.

11. *Quantquam tyrannicum animum his in rebus*
 12. *non tam uoluptatis usus cepit, quam nostra dele-*
 13. *ctat contumelia. Ut frigeat in senetyranno uenus,*
 14. *aerte feruet, uigetq; malitia, senitia, nocendi libido.*
 15. *Postremo totum illud uitiorum agmen, quae propria*
 16. *tyrannorum sunt, cupiditas, rapacitas, improbitas,*
 17. *impudentia, impietas, iracundia, uolentia, impo-*
 18. *tentia, suspicio, fraus, perfidia, crudelitas, implac-*
 19. *abilitas, immunitas, periurium (Quid autem oportet*
 20. *omnia commemorare nobis omnibus heu nimum*
 21. *notat) horum inquam nullum non exacte sit ac-*
 22. *erbis, propterea quod inuenta nonnunquam na-*
 23. *turae bonitate uincatur, praeterea quaedam mala nõ*
 24. *dum didicit, at senectia, si qd pudoris, siquid humani-*
 25. *tatis, siquid melioris ingenij a natura insitum est,*
 26. *id omne multo, ac diuturno flagitiorum usu peni-*
 27. *tus exiit, et prorsum in immanissimam quandam*
 28. *feram abiit. Id ita enensse iudices in execratissimo*
 29. *illo senet, qd ego coner argumentis docere? cum sua*
 30. *uiq; memoria abude satis exemplũ suppeditet, qd*
 31. *si inuenis sese gerebat insolentius, uidelicet patris*
 32. *abutens imperio, nõ tu huc continuo tyranni noie*
 33. *donabis? Ergo ex eadem tyrannide sexcentos tyrannos*
 34. *facile reddideris. Nam qd est omnino in tyranni*
 35. *familia, uel extremum manapiũ, q non ipse pe-*
 36. *nẽ tyranno sit ferocior, uolentior, sceleratior, filius,*
 37. *inquit, emolumentis imperij potiebatur, patri pra-*
 38. *ter nomen nihil cessit. Quasi uero non sit istuc om-*
 39. *ni tyrannidi commune. Longe minims fructu-*
 40. *am pars, qui solent ex tyrannide capi, ad ipsum*

redeunt tyrannum. Quemadmodum in latrocinio fieri consuevit, prædæ communiter in omnes distribuuntur. uel in eos potius, quorum opera capiuntur. Alioqui non cohererebit cohors illa scelerata, nisi dux ille, quisquis fuerit, plus etiam permittat suis, quam sibi ipsi. Solum nomen sibi prope uendicat. Et in nullos est tyrannus indulgentior, quam in scelerum ministros, quippe quorum opera sentiat suum imperium contineri. Proinde sub unius umbra, satellites omnis, omnis minister, familiaris, leno, tyrannidem quandam in caues exercet. Ridicule fecero, si hoc quoque coner argumentatione probare iudices, uidimus, sensimus, experti sumus, nisi forte tam diuinae calamitatis memoriam tam pauculi dies oblitterauerunt, neque enim esset res usque adeo misera tyrannus, si unius modo foret toleranda uolentia. Quot ferendi latrones? quot sacrilegi? quot ex extrema barbarie aduenæ, ferè quam hominibus similiores? Neque desunt qui sese inulene apud tyrannum sceleribus suis gratiæ pro meritis esse, quo nimirum hoc nomine memantur à uiuis. Horum igitur unum quenlibet tyrannum appellabis? et pro quolibet occiso tyrannicide præmium petes? Non in tantum omnem exues pudorem, opinor. Sed pater ætate fessus omnem domum in filium transtulerat, quicquid tyrannicum in urbe gerebatur, id iuuenis uolentia committetur. Sed istuc quantum absit ab imagine ueri, quis tam cæcus, ut non uideat? quis tam obliuiosus, ut non possit experimento refellere? Ego tibi compla-

res nominare satellites possum filio insolentiores.
 Ad hæc veri simillimum est, nullius insolentiam
 minus approbasse senem quam filij, vel quod odit
 omnem tyrannidus affectatorem omnis tyrannus,
 vel quod intelligit ex illius facinoribus longe plus
 invidia, odijq; sibi conflari (Callidissimi autem ty-
 ranni est, eatenus legitimum imitari regnum, qua-
 tenus obtineri tyrannis possit) vel quod pater etiã
 pessimus, tamen liberorum non nihil offenditur ui-
 sis, et ad crudelitatis ministeria, alienis quam suis
 uti manuit. Quod si clãm patre rapinas, raptus,
 atq; id genus facinora designabat filius, profecto
 non tyrannum agebat, sed insolentem satellitem suis
 approbante patre, quasiq; per illum exercente ty-
 rannidem, veri tandem par erat imputari commis-
 sa, huic, per quem gerebantur, an ei, cuius auctori-
 tate, arbitrioq; fiebant? Non arbitror obscurum,
 quin huic, cui in manus erat, natu, ne fierent, meta-
 re. Quid autem non agunt per alios tyranni? Nã
 ipsi quidem neq; pueros emasculant, neq; uirgines
 abripiunt, neq; proscribunt, neq; bona diripiunt,
 neq; phana dissipant, neq; hæreditatibus manuum
 iniungunt, neq; compilant ararium, neq; tormentis
 excruciant, neq; quenquam iugulant, neq; armis
 uicos expugnant, neq; incendunt uillas. Totum hũc
 tyrannicum ludum per ministros exercent. In unũ
 tamen tyrannica nominis inuidia competit, in unũ
 incidendum lex præmium insituit, in unũ stringẽ
 di ferri ius facit, illos suæ cognitioni referuat. Quo-
 rum ut quisq; sua opera tyrãno profuit, ita aliud

atq; aliud uocabulum imponi potest, certe tyranni uocabulum nemini congruit, nisi uni illi, sub cuius ueluti clypeo, tota illa perniciosissimorum hominum colluuius latitat. Arbitror uobis indies se penumero auditum esse, id quod eleganter a doctissimis uiris est scriptum, tyrannus non longas uoces, uerum etiam plurimas esse manus, plurimos oculos, eosq; acerrimos, plurimas aures, easq; longissimas. Omnino prodigiosum quoddam est animal tyrannus, multoq; Titanibus illis Briareo & Encelado portentosius, centenis capitibus, centenis linguis, centenis manibus, pedibusq;. Quot enim habet scelerum ministros, totidem habere membra uidetur. Atq; ut ex membris corpus, ita tyrannus ex huiusmodi constat ministris. Verum ut illud, quod corpus appellatur, nihil est aliud quam quiddam omnibus ex membris aggregatum, ita in tyrannide, unum quippiam est, quod neq; pes sit, neq; manus, nec ullum aliud membrum, contineat autem uniuersa, at ita contineat, ut ab ijs possit separari, idq; tyrannus uocatur. Proinde exaggera quantum libet iuuenis insolentiam, uolentiamq;, praefectum arcus uoces licebit, oculum nomines licebit, aut si manus dextram, aut si ne id quidem satis, praecipuum tyranni caput diuis licebit, tyrannum certe non atre, nequaquam potes. Unum enim illud portentum tyranni nomine lex censet, cuius auctoritate, tituloq;, cuncta haec membra uelut animatur. Idq; unum forti cui permittit occidere, non uult ut in oculum aliquem inuolare, non sinit ut caput ali-

quod amputes, ne tale quiddam eveniat, quod de
 Lerna hydra fabulantur poëtae, ut pro uno capi
 te resecto, duo pestilentiora subnascentur, pro uno
 excusso oculo, plures acriores succedant, pro una
 rescisa dextera, multae robustiores subpullulēt, uni
 us vitæ te dominum, arbitrumq; constituit, qui si
 bi sit ausus tyranni vindicare nomen, quo sublato
 futurum sit, ne membra reliqua, quasi destituta spi
 ritu emoriantur, aut certe sanentur. At quid ego te
 cum tam accuratis argumentationibus ago? Possim
 illicitus te verbis revincere, ac veluti tuo te laqueo
 asperere. Iuvenem pauloante magnum patris satelli
 tem nominabas. Non inficiabere. Rursum alio lo
 co dicebas omnem tyrannidem occupasse filium,
 solius appellationis honorem cepisse. Qui conue
 nit eundem & satellitem, & tyrannum appella
 ri? Tum si cessit, non igitur usurpavit tyranni no
 men. Contractus autem verbis aut rati sunt, aut
 rescinduntur. Lex hac tecum formula contraxit, si
 quis tyrannum occiderit, præmium ferat. Quid tu
 mihi iuuenis flagitia commemoras? Id te lex voluit
 occidere, quodcumq; illud esset animal, quod tyran
 nus diceretur. Magnū (ut ipse fateris) satellitē occidi
 sti, non tyrannum, qd tibi cum lege rei est? At rem
 inquis, legis secutus sum, non syllabas, eum inter
 feci, qui caput erat tyrannidis, paratus hæres pa
 terni dominatus, libertatem peperit, servitutem su
 stuli, hoc lex sensit, huius rei auctori præmium
 præstituit. satellitem inquam occidisti, nihil moror
 quantum, quàm gravem, quàm ferocem, quàm sce

testum, satellitem tamen occidisti tyrannidis, non al-
 put, aut si asput, unū ē pluribus. Sed haec omnia
 tibi ex animi sententia largiamur, fuerit sanè res
 tota tyrannidis filius, pater nihil nisi uocabulum
 quoddam inane tyranni, quemadmodum in fabu-
 lis habetur, Echo nympham, nil aliud quàm me-
 ram quandam fuisse uocem sine corpore. Qui tibi
 licuit in re tanta, à uerbis legis discedere? prae-
 tim ita diluadis, ut perspicuum magis nihil esse pos-
 sit, & commentitiam interpretationem domi tuae
 natam in iudicium adferre? Ego iudices nullum in
 Remp. exemplum pernitiosius induci posse iudicium,
 quàm si consuescant homines calumniosi à praescripto
 legum recedere, & interpretamento, quod
 ad praetextedum faciunt quisq; suum maxime ido-
 neū comminisci queat, id iudicibus obijcere. Quis
 autem unquam meminit de legis sententia queri
 solere, nisi cum in scripto quiddam apparet am-
 bigue, obscure uel dictum, aut cum ex uerbis, et eni-
 tu absurditas quæpiam extitit, eaq; manifesta. In
 priore non cuiusuis commentum, sed iuris pruden-
 tium responsa, sed iudicium sententia recipi solet. In
 hoc posteriore, necessitas ipsa compellit aliquantif-
 per à legis uocabus deflectere, & aequitatem iuris
 potius, quàm uerba spectare. Duplex itaq; pericu-
 lum uidetis iudices, alterum ne superstitiosa accu-
 latione literarum legis ab eo, quod lex spectauit, ab-
 duamur, alterum, ne passim à praescripto disce-
 dendo leges omnes, et iudiciorū religionem subuer-
 temus. Quorum illud quidem multo lenius est. pro-
 pterea quod

*peres quod vix unquam accidat, ut legislator ob-
 scure quid uoluerit explicuerit, aut absurdum quod-
 dam exoriat, hoc multo periculosissimum, perni-
 ciosissimumq; . Etenim quæ tandem lex futura est,
 quam uersutus calumniator, quo poenam effugiat,
 non facile possit aliquo commento subvertere? Neq;
 quisquam elabetur e' iudicio uestro nocens, nisi qui
 sit usque adeo nullius ingenij, ut ne frinolam qui-
 dem aliquam comminationculam queat inuenire.
 Atq; ut cuiq; commodum erit, aut animi libido fe-
 ret, ita pro sene iuuenem, pro tyranno satellitem,
 pro homicidio tyrannicidium, & passim aliud pro
 alio interpretabitur. Vestra interim iudices reli-
 gio, uestrum insurandum, qua tandem ratione ser-
 uabitur, quibus nihil futurum est certi, quod in co-
 gnoscendo se quamini, uerum ambiguas, diuersasq;
 litigatorum coniecturas spectare necessum erit. Er-
 go cum in omni causa maximopere cauendum est,
 ne sine grauissima ratione à legis præscripto di-
 scedatur, tum in hac non periculosum modo, uerum
 etiam absurdissimum, cum legis uerbis nihil possit
 esse dilucidius, sententia nihil æquius, interpreta-
 mento, quod præter legis mentem inducatur, nihil pe-
 stilentius. An credimus legis huius authorẽ usque
 adeo infantem, & uerborum inopem fuisse, ut di-
 cere non potuerit, qui quouis modo tyrannidem sua
 stulerit, huic præmium esto, si modo istuc sensisset?
 Neq; uero fugit illum totam tyrannidem per satel-
 lites, & præfectos exerceri solere, per multosq; in
 his esse uel tyrannis ipsis sceleratiores, atq; ne iam*

dixerim, tyrannicos magis, & omnino supplicia
 igniores, nisi & omnium omnia ministrorum se-
 lera tyranno imputarentur. In unum tamen il-
 lum, qui hoc nomine, censetur, tibi ferro grassan-
 di facultas data est. In reliquos non tibi permitti-
 tur idem. non quod illos vitæ dignos iudicet lex,
 sed quod unius cæde totam tyrannidem tolli velit,
 non multorum cæde reddi duriores. Tuum erat
 legi simpliciter parère, neq; eius verba quasi plum-
 beam quandam regulam ad tuum facinus accom-
 modare, verum ad illius præscriptum factorum
 tuorum rationem instituire. Præsertim in hoc exem-
 plo, quo non aliud potest admitti pestilentius, ut
 ex legis arbitraria interpretatione, quem uelis in-
 terficiendi tibi pro tua libidine licentiam sumas?
 Non illud hoc spectandum loco iudices, quàm iniu-
 sus Reip. sit, qui occisus est, quàm maiore etiam
 supplicio dignus, verum id etiam, atque etiam per-
 pendere oportet, exemplum præter leges iugulan-
 di homines, semel in civitatem receptam, semel ve-
 stris sententijs approbatam, denique præmio com-
 pensatam, quo tandem licentiæ sit processurum.
 Quod iste sibi in tyranni filium licere uoluit, hoc
 alius sibi uolet in ditissimum quemq; civium lic-
 ere. Quisquis pauper à locuplete contumelia affice-
 tur, protinus tyrannum eum appellabit, & uen-
 to, aut ferro adorietur. Postremo sicui magistratus
 non placebit, sicui iudex erit iniustus, non di-
 bitabit è medio tollere. Porro ad facinoris defen-
 sionem, sophistam quempiam, aut scaphantem

consulat (si ipse ingenio stupidiore fuerit) *et* non
 nam legis interpretationem uobis adducet, dicit nihil
 aliud sensisse legislatorem, quam ut huiusmodi ci-
 uium genus non nomine, sed re tyrānidem agentibus
 ferro, igni, ueneno tollatur è medio. Atque ita bre-
 uis futurus est, ut quod in uno factum semel et pro-
 bauerimus, *et* gausi sumus, id in multis saepius et do-
 leamus, *et* improbemus. Credite mihi non modicu-
 ere discrimen, neq; conuenienter accipiendum, ut titu-
 lo repperito, priuatus hominem indemnatum interficiat.
 Id ita esse facile liquebit. Si quidem animadu-
 erimus, nihil omnino esse, quod lex parcaus, circū-
 spectiusq; permiserit. Etenim (si memini) tribus di-
 taxat temporibus lex indulgit, ut quis extra iudi-
 cium hominem occidat, primum adulterum, sed in
 uxore deprehensum, id quod intemperanti, *et* insu-
 perabili mariti dolori donatum est. At ita si cor-
 pus utrumq; pariter interimat. Si argumentis ido-
 neis deprehensum fuisse doceat, deinde in ui depel-
 lenda. At ita si demonstres, te mortem effugere ne-
 quisse, nisi mortem intulisses, id lex ita interpre-
 ctatur, quasi sese tueri potuis sit istuc, quam alium oc-
 cidere. Vterq; tamen facti sui rationem reddere co-
 pellitur, statim sese prodere, nec expectare donec
 in ius trahatur, atq; (ut ita dicam) ultero semet re-
 um facere cogitur. Quod si omnia constabunt ar-
 gumenta, ita demum à lege dimittitur, ut uenia;
 non laude dignus esse uideatur. Postremo in ty-
 rannicidio, ubi propter periculi suscepti magni-
 tudinem lex praemium quoque proponit, at ita se

eum, quem tibi lex isto uelut insigni tyranniano
 minis denotauit, fortiter occideris, non si scelus
 alio scelere sustuleris, neque patienter te ius occiden-
 di permissum, latius quam ad unicum tyranni at-
 que trahere, nisi si quis obsistat, ut per illius necem
 tibi necesse sit ad illum penetrare. Iamque hoc fa-
 ctum tuum secunda illa ratione defenditur. Hinc
 tertio generi fortasse proxima uideatur, hostem in
 bello ferendi facultas, quam tuæ tamen libidini lex
 non permisit. Nisi palam hostis sit declaratus, in
 imperatoris uerba iuraris, nisi ille in aciem edu-
 xerit, nisi signa atnere iusserit, tibi fraudi futurum
 est, hostem interfecisse. Tu dicturus es. Hostem occi-
 di, nam plus quam hostilia faciebat, nomen hostis
 tantum aberat, re hostem agebat. Lex respondebit,
 suarum partium fuisse, hostem declarare. ac tu
 fortasse scelera fruetur, uerum ne serpat exemplum,
 poenas de te sumet. Quid autem aliud abs te fa-
 ctum est? Unum tibi lex nominatim designaue-
 rat, tu illius uocabulum tuapte auctoritate in ali-
 um transfers, quod nisi in unum non potest am-
 petere, neque traduci debet ab eo, cui lex attribue-
 rit, ne tibi fas sit aliquando quem uoles magistra-
 tum, quem uoles iudicem, quem uoles autem tyran-
 num appellare. Neque uero sine grauissimis cau-
 sis lex tot uinculis astrinxit, hanc in uitam al-
 terius licentiam. Perpendit nihil maius eripi au-
 quam posse, quam uitam, uidet in extinctum sua
 le uarias causas confingi etiã impune posse, quan-
 doquidem ille non sit refutaturus, qui iacet. Vi-

dit quàm multis titulis suum quisq; dolorem posset prætendere, si post occisum hominem ulla causa recipiatur, præter eas, quæ legibus sint expressæ. Quid, quod grauatim sibi quoque lex permisisse uidetur, ut homini uitam eripiat, quàm comperta, quàm multa requirit argumenta, quàm multa concedit reo, quàm maligne agit cum actore, quem non nisi suo periculo uult accusare, quantum spatij largitur ei, qui defertur, quàm liberam iudicium reiectionem. Quantum igitur à mente legis abesse putas, ut cuiuslibet permittat uel pro suo priuato dolore, uel domesticae uisus interpretatione, hoc est subuersione in cuiusquam uitam grassari? Neque ad rem pertinet, quantum criminum actuum exaggeres, quantumuis etiam uerorum, addo notorum, dias parricidam, sacrilegum, incestum, proditorem, peculatorem, ueneficum interficere. Tyrannum lex iubet occidi, et hic unus multis tyrannus erat sceleratior, pestilentiorq; ciuitati. Ad ista tam multa crimina lex tibi uerbo respondit. Nihil moror quàm fuerit scelerosus, qui perire, in unum tyrannum tibi ius feceram occidendi. In reliquos in ius trahendi. Si detulisses, auditus, reiectus, damnatus à me palàm poenas dedisset, omniq; Reip. salubri exemplo fuisses. Nunc tu priuata libidine interficiens, pro saluberrimo exemplo, perniciosissimum in ciuitatem induxisti, et legum instaurationem à legis uiolatione auspicaris, hoc est malis malo mederi studes. An me clàm esse putas, quàm multi sint in hac turba uite indi-

igni, morte dignissimi? At eos meae cognitioni non
 tuis manibus seruo, sunt fora, sunt tribunalia, sunt
 iudices, sunt atraces, seceres, atrifices. Cur tu mi
 hi praere conaris? cur nullo mandate magistratum
 occipas? & dum tyrannicida uideri uis, tyran-
 num imitaris? Nam quo alio nomine temptare mi
 hi est inuisus ille, nisi quod mihi parere recusate
 praere conatur. Ei demum ferrum tractare licuit,
 cuius manibus ego permisero. Si iuuenem occidisset,
 quod non alia patuisset ad tyrannum uia, darem
 ueniam necessitati, nunc occidisti, non obstitentem,
 non auxilium ferentem patri, sed patris opem im-
 plorantem. Huius unius caede contentus discessisti,
 tyrannum nec impetisti, in quem unum tibi ius
 feceram. Meum erat expendere uerum ex usu
 Reip. fuerit, an iuuenis occideretur, malueram il-
 lum exquisitoribus excruciatum supplicij exem-
 plū omnibus edere. Neq; haec dico iudices, quasi pa-
 trū gaudeam pariter cum patre sublatum filium, ut
 nam eadem opera simul omnes sint oppressi, qui-
 buscuq; tyrannus placet. sed quis prohibet simul
 & gaudere, quod decorum bonitas nobis hanc rem
 bene uerterit, & tamen non committere, ut huius
 temeritas si iudicio comprobetur, in legem, atque in
 exemplum trahatur? Nec de iuuenis iniuria uind-
 icanda nunc agitur, sed de legis uiolatae maiestatē.
 Non enim par est, ut cuiquam personae praeterius
 extincti odium in scelere suffragetur. Neq; con-
 spiciendum in quem commissum sit facinus, quam quo
 exemplo commissum. Alioqui cur non eadem op-

va, fas sit in tyranni nepotes, pellaas, pueros, uxores, libertos, lenones grassari? Bonam tyrannidis partem uxor se penumero suggerit. Ad summam immanitatem, nonnunquam libertus aliquis, aut uermula instigat, cur non & hos iugulas? Si tibi ius est estimatione privata meritorum cuem iugulare? Quid, quod est aliquid tyranno nocentius, in quod tamen haudquaqua tibi ius sit occidendi? Finge esse qui totam hanc urbem, templa, domos, curiam conatus sit incendere, immo qui iam compluribus locis ignem subiecerit, sed incendium subito exortu imbri restinctum, authorem non obscurum, uerum abditum latitare. Eum forte fortuna reperiunt manu tua trucidas. Num lex tuum factum approbabit? Non opinor. At qui tyranno ille quanto erat nocentior? Tanto nimirum quanto est atrocius ciuitatem semel funditus euertere, quam expilare, ciues uniuersos, uno igni finire, quam in pauca quedam senire aspici. Et tamen in unum tyrannum stringendi ferri potestas priuatum permittitur. Illud deferendi modo ius habes. Hic in re tam aperte legis mentem calumniari, & nono interpretum est tuum facinus palliare, quid tandem aliud est, quam legum auctoritatem euertere, atque id per cuniculos quosdam agere, quod tyrannus palam, ac ui facere consuevit? In recipienda lege fas est populo assensam, equitatemque legis excutere, ceterum receptae, & longo iam usu comprobatae simpliciter oportet obtemperare. Neque enim existimandum est maiores illos nostros uiros sine controuersia sapientissimi-

mes, ita sine grauissimis rationibus instituisse, ut
 priuatim interficiendi tyranni facultas unico capi
 te finiretur. Primum ad ingulandi licentiam fen
 stram aperiendam cuius non putauerunt, dein
 de perspiciebant tyrannidem fatale quoddam esse
 Reip. malum, quod minore noxa toleraretur,
 quam male exagiteretur. Neque posse semel tolli,
 nisi tyranni ipsius cæde. Quo submoto uidelicet,
 qui legibus imperabat, non parebat, iã nihil opus
 esse priuata audacia, nimirum illis in Reip. admi
 nistrationem uindictis. Quod si tyrannus in ius
 uocari potuisset, ne hunc quidem tuæ dextera arti
 trio permisissent. Videbant et illud. Tyrannidem
 nonnullam habere monarchiæ legitime speciem,
 hoc tantum interesse, quod in monarchia, populus
 regi pareat, Rex legibus. in tyrannide omnia uni
 us libidini subiecta sunt. Rex publicam spectat
 utilitatem, Tyrannus priuatam suam, unde publica
 tus expedit, ut tyranno ueluti principi legitimo a
 mitas pareat, donec idoneus aliquis iudex exi
 rit, qui legum auctoritatem in pristinum statu re
 stituat, atq; id unius (si fieri potest) capitis iactura.
 Nã hac moderatione in fatalibus illis pestibus, que
 totum Reip. quasi corpus corripunt, legum prudentia
 consuevit uti, ut exemplo magis, quam admissi uul
 ne, morbo medeatur, ne, dum ciuitatē sanare studet,
 magnam ciuitatis partem interimat. Hinc est, quod
 in seditionibus publicis, nõ nisi in ipsos auctores con
 suevit animaduerti, reliquis, quos tempestas illa
 commouerat, dari uenia, aut uix etiam dari uenia,

qui in publico Reip. tumultu quietē egissent. *Quae*
potest autem pestis esse fatalior, q̄ tyrannus? Quae
sefe latius in ciuitatis membra diffundit? Quomodo
queq; urbis pars ab hoc uitio sincera potest esse?
 Omitto iam quicquid est ambitiosorum, aue alieno
 obstrictorum scelere contaminatorum, Barbarorum
 (nam haec tota sentina hominum tyrannide
 gudet, ut in qua nullus maiora quā sceleratis sine
 praemia) bonos etiam cives hoc malum inuoluit,
 dum uel timent fortunis suis, uel rectam iudicāt
 seruire tempori. In hoc itaq; rerū statu leges non
 extinctae, sed oppressae modo, atutim, & circumspi-
 ciēter agunt, intelligant hoc ulcus extra summam
 ciuitatis perniciam exasperari non posse, unius at-
 pitis dispendio commode sanari posse. *Quare do-*
cto cuiquam medico praemium ostendunt, digito de-
monstrant, quod membrum fecuri uelint, quibus
abstineri. Caput iudicantur ille, tu dexteram fecisti.
Ille tyrannum, tu tyranni satellitem occidisti.
Quo praemio dignus? Nempe eo, quo qui morbo in-
scite exagitato, totum hominem in extremum uitae
discrimen adducit, quo qui hominem legibus ue-
sentibus occidat. Neq; ego nunc te cedis tecum ago,
aget alius fortassis, cuiusq; lubitum erit, uerum il-
lud modo consilium fuit, ostendere tibi quā in-
signita sit impudentiae in ea causa, tam eximiam
tibi uenditae laudē, tam egregia poscere praemia,
in qua nequeas obtinere, si modo tecum exactius,
ac seuerius agatur, ut graueis poenas effugias. I-
nunc, et acriosum me uocat, qui tam atudide, tamq;

civiliter tecum agam, ne cum te possim in grave di-
 scrimen vocare, sat habeam legis, & Reip. causas
 defendere, ne circumventa præmiū dare cogantur,
 qui nihil boni sit promeritus. Id quod non iudica-
 bus modo, quibus istuc iandudum liquere puta-
 rum tibi etiam ipsi cupio persuadere. & factu-
 rum me confido, si modo tentisper animum posse
 attendere. V in igitur, ut, quæ admodum tu faciebas,
 itidem & nos summam totam causam ob oculos
 reuocemus, & dispiciamusq; quædam multa tuo in factu
 desyderentur ad id, ut legi satisfeceris, & quan-
 tum tu sis hallucinatus, cum multa diceres etiā se-
 peresse. Tria quædam requirit lex, & ita requi-
 rit, ut si quodlibet horum desit, aut penam te, aut
 certe nihil gratiæ debere se credat. Quorum ego
 non unum aliquod, sed unumquodq; deesse docto.
 Quod si facio, utrum æquo animo cedes præmio,
 an impudenter petere persistes? Ergo rem acci-
 pi. Nisi tria hæc tibi constiterint, non est, quod tyran-
 nicæ præmium petas. Animus, uia, & effectus.
 Animas duo quædam complectitur, uel quid spera-
 ris, uel quid proposueris. Nam si tyrannum per
 impudentiam occidisses, si præter propositum, non
 magis profecto præmium tibi debeatur, quàm si-
 quis tyranno amicissimus idem fecisset. nam idem
 potuit occidere. Tu porro quid propositi in aram
 attuleris, ipse uideris, ita demum legi persuasum
 erit, te uoluisse occidere tyrannum, si occideris. Nam
 occidisti, atq; id etiam cum tibi in manu fuerit (ut
 ais) si libuisset interficere. Lex neque sua refert,

utrum tyrannici di propofitum in arcem non at-
 tuleris, an allatum repente muteris. Iam quid spe-
 raris excutiamus. Quamquam iftuc leges non ite-
 valde curiofe perficulantur, fed tamen in tam abfo-
 luto facinore partes omnes conftare oportet. Quid
 enim fi tyrannum interfeciffes, quo tyrannidē ipfe
 occupares, utrum premium fperares? an fuppliu-
 cum metueris? Quid fi quo priuatum animi tui do-
 lorem ulacereris, tyrannum occidiffes? atq; id effe-
 palam? Num premium auderes pofcere? Quid, fi
 latrones tyrannum forte fortuna obuium obrun-
 aiffent, num ad hunc honorem afpirarent? Quid,
 fi quis tyranno priuatum infenfus, magna te pecu-
 nia conduxiffet, quo ei tyranno uenenum daret, de-
 diffesq; num quefo tyrannicidæ premium poftu-
 laret? Ego hic tecum non ago coniecturis, nihil di-
 co in uitam tuam, que quidem obfcurior eft, quam
 ut tu, alioqui tam gloriofus, quicquam de ea aufus
 fueris dicere, illud unum affirmare non dubitem,
 qui tyrannum, cum tutò liceret, non occidit, planè
 noluit occidere. Qui eum occiderit, cuius mors ex-
 tremum exitium Reip. uideretur allatura, potius
 quam ullam commoditatem, is aut priuatum dolo-
 rem ulafci uoluit, non libertatem publicam uendi-
 care, aut emolumentum fuum fecutus eft Reip. pe-
 riculo, non fuo periculo Reip. ftuduit prodeffe. Po-
 ftremo, non potefit nifi gloriæ icinno adductus ui-
 deri, qui tam insolenter fe iactat. Non potefit non ui-
 deri lucrum fecutus, q; tam improbe premium fla-
 gitat. An non uides igitur quantopere hac parte d

tota legis mente dissentias, quem illa tuæ vitæ peri-
 culo, sua causa uoluit occidere, cum tu non solum
 uolens præteristi, uerum etiam periculose in Rem-
 irritasti, quem sua causa noluit occidi, cum tu maxi-
 mo nostro periculo tui compendij, aut animi fortis-
 se gratia iugulasti. Sed fingo te animam tyrannici-
 da dignum ad facinus attulisse, lucri perinde ut
 uitæ contemptorem, magni tamen refert, quæ ratio-
 ne tyrannidem tollere aggrediaris. Iam enim o-
 mnia tibi ex animi tui libidine largior, quæ tamen
 nemo alius tibi concessurus est. te in filio iugulas-
 se patrem, in non tyranno tyrannum. Largior istuc
 Delium aliquem tibi prædixisse, ut certum præsci-
 re potueris, quod ipse etiã uix diuinare Delius po-
 tuerit. Licuisse tibi patrem occidere, si libuisset, uer-
 rum hoc pœnæ genus tibi magis placuisse. Sustuleris
 sanè tyrannidem, idq; noua quadam, et imp-
 ietate ratione. Vides quàm multa tibi dono? tamen
 obsistam tibi, nec finam ferre præmium, propter
 quod ea uia sustuleris, quæ legi non probatur, quæ
 non expediat moribus ciuitatis, quæ non sit fori-
 uero digna. Age quid si tyranni filium infantem
 in casus iugulasses, et rursus adfuisset Delius ille,
 per quem certum præscire posses fore, ut necato pue-
 ro, pater sibi mortem acerbaret, atq; id euenisset.
 Vtrum te tanquam tyrannicidam suspiceret Res-
 an potius tanquam immanem, et ferum homi-
 nem execraretur, qui in eam seueris ætatem, cui
 etiam ab hoste armato paratur, quæ leonibus etiã
 miseranda uideatur? Quid ergo? Vtetur tuo ma-

lesio Resp. Ceterum exemplum haudquaquam
 probabit. Quid, si tyranni uxorem, quam ille mise-
 re deamaret, per vim constuprasses, atq; ille eius im-
 patiens contumeliae fugerit e vita. Vtrum tyranni-
 adij laudem flagitabis, an raptus, & adulterij sup-
 plicium potius formidabis? Res obscura non est. Co-
 feram tua factio propiora. Quid, si tyranni medicus
 cum esses, veneno aegrotanti dato, illum sustulisses,
 verum ut ueneficum oderit te Resp. an ut uirum for-
 tem admirabitur? tyrannum sublatum gaudet;
 facti rationem, modumq; detestabitur. Quid, si cum
 te tyrannus familiariter ueretur, tu in conuiuio,
 praetextu necessitudinis uenenum porrigeres. deniq;
 si per magis imagines, ac maleficia quasdam de-
 uotiones tyranno uitam ademisses, utrum a lege pra-
 mium, an poenam expectares? Atqui tyrannidem
 uenunq; sustulisti. Euentu gaudet lex. Vtrum exem-
 plum tam perniciosum in Remp. non recipit, ut
 consuescant aues scelus uelasci scelere, patrem in fi-
 lio iugulare. uides quantum momenti sit in modo,
 ut factum tuum approbent? Quod lex per-
 mittit, ut fiat, non statim permittit, ut id uia quali-
 bet efficias. Adulterum ferro occidere licet, ueneno,
 aut incantamentis non licet. Cur ita? Quia pesti-
 lens exemplum omnino tractare uenena. Nec id
 ulla causa quantumuis honesta, sine in ciuitatem in-
 retere. Quid, quod ne hostem quidem ueneno, aut
 malis artibus interficere fas est? Nam nusquam na
 improbat maleficia lex, & ueneno tincta tela etiam
 in bellis interdicta sunt. Quod si modus facti spe

ratur in his, in quibus nullum petitur præm-
 ium, quanto magis id fiet in his, in quibus summum pe-
 titur? Lex triumphum statuit ei, qui certum hosti-
 um numerum fuderit. Fuderit aliquis non acci-
 sed aquis, & pabulo ueneno tinctis. Vtrūque hic
 æquis oculis spectare poterunt triumphantem, an
 potius sicuti ueneficum oderint, auersabuntur, ex-
 crabuntur? Quid, quod priuatis etiā in rebus ni-
 modusq; perpenditur, quo magis idem oportebit,
 tum in publico, tum in splendidissimo fauore, ut
 a quo conueniat omnem sceleris suspitionē abesse?
 Age illud tecum reputa, si medicus mercedem pe-
 ctus esses, quo te morbo lenaret, atq; ille non phar-
 macis, sed maleficijs, & inactamentis morbum ex-
 emisset, utrum præmium dabis, an magis hominem
 in ius trahes iniuriæ malis artibus data rei opes?
 Clamabit ille morbo te lenauit, qua uia quid ipse
 tua refert? Hoc tantum spectabas, ut morbo liber
 esses, ei rei merces est promissa. Ingratum te uoc-
 abit, qui nisi sua opera ne esses quidem, qui præmi-
 um negare posses. Tu protinus respondebis, opinor,
 medico te præmium esse pollicitum, non magis, neq;
 deberi quicquam nisi rem malam ei, qui benefi-
 cium male dederit. Quamquam ne dedisse quidem
 uideatur, qui malum malo tollit. Id enim manere est
 incommodum, non amouere. Dices enim animo uo-
 catum, dum corpori subuenitur. Atq; istam litem
 uincas, etiam in quo iudice. Atqui eadem, aut me-
 lior etiam, et uincibilior est tecum atusa legi, quam
 que tibi futura fuerat cum medico. Nam ibi de

p̄nate mercedula disceptaretur, hic de publico ho-
 more. Ibi falsus est unus, hic legi fraus fracta, per
 quam cunctum oportuit ne ququam civium circum-
 veniatur. Ibi salus data, certa quidem, et effica,
 sed suspecta, et improbata via, hic nefario scelere
 (cur enim non sic appellatur homicidium, quod in-
 citem contra legem admissum sit?) non libertas re-
 stitua, sed in extremum discrimen adducta Resp.
 Quandoquidem tuum factum perinde habet, ac
 si medicus quispiam ad curam mercede conductus,
 venenum pro remedio ministrat, quod tamen a gro
 anti (ita ut non raro consuevit accidere) per oca-
 sionem morbum adimat. Qui renaluit suis fatis
 acceptum feret, quod utuat, tibi mortem, ametsi ui-
 terit, tamen imputabit. Neq; sua referre putabit,
 utrum imperitia, an perperâ, ac studiose pro phar-
 maco venenum porrexeris, propterea quod tui fue-
 rat officij, aut non suscipere negotium, aut fidem
 simul et artem, et industriam, ac diligentiam, et
 quicqd a probato artifice solet requiri, ad curam
 adferre. Sed age sinimus adhuc possidere te, quod
 dudû sumus largiti, ut planè ista via tyrannû occi-
 deris, citra ullum Reip. discrimen. Lex non appro-
 babit facinus tuum, nisi nò tantum a crimine, verû
 etiam ab omni criminis specie procul absuerit, nò
 videlicet ea, quæ in hoc potissimum adhibita est in-
 civitatem, ut maleficium omne secludat, incolumi-
 tatem suam, quam conveniebat aut deo cuiquam,
 aut certe dijs simillimo homini acceptum referri,
 sceleri debere dicitur. Non approbabit inquam nisi

tyrannum ipsum, quem nominatim indicavit ipse, quaque permittit via sustuleris, ne per rimam istum periculosum exemplum in Rēp. irrepāt. Postremo nisi ferro, non elancularijs, ac maleficijs artibus nisi uirtute, nisi manu, nisi uitæ tuæ manifesto contemptu tyrannum trucidaris. Neque enim huc tantū spectat lex, ut tyrannus in præsens submoneatur, uerum illud multo magis respiciat, ut omnes mortales intelligant, in ea ciuitate uiros esse fortes, qui non uereantur uitæ suæ dispendio, patriæ conuulsis consulere, ac præclari exemplo facinoris omnes etiam in posterum ab affectatione tyrannidis deterreantur, cum uideant in ea ciuitate nullum esse tyrannos satis tutum præsidium, quandoquidem illud nemo sciat, qui uitæ suæ sit contemptor, eum esse alienæ uitæ dominum. Nam quod omnino satellitiū, quæ excubie, qui parietes, quæ arx; quæ arma aduersus huiusmodi animum, tyranni capite defendant, qui patriæ libertatem sua uitæ bene credat cui? Postremo autem, ut maxime tibi constet animus, ut constet uia, id quod est totius negotij caput, non effecisti. tantum enim abest, ut tyrannum occideris, ut quantum in te fuit, tyrannidem maiorem in modum auxeris, interfecto tyranni filio. Quid autem refert, malitia, an stultitia Rēp. in discrimē adduxeris? Nā illo, quod uulgo, dicunt nihil uerius. Intempesiuam beneuolentiam nihil à similitate differre. Tantum abest, ut occideris tyrannum, ut ne suspirari quidem potueris id euentum, ut ipse feras occideret. Sed inuenem occidisti, patre insolentiorē,

insolentiorum, quid tum postea? si patri & huius scelera lex imputat? Magnum proinde tyranni satellitem, non tyrannum occidisti. sed paratum tyrannidis heredem occidisti, in tyrannidem succedit, qui prior, qui potior est in occupando. Verum esto sane, certum heredem sustuleris, igitur qui tyrannus erat futurus interemisisti. Atque quod futurum est, id nō dū est. Porro lex cum, qui iam tyrannus sit, tolli iubet, non quē aliquando futurū diuines. An qui stertuam ex pacto debeat, & rudem truncum praestiterit, fidem persoluisse uideatur? Non arbitrator. Vbi nunc igitur sunt illa tam multa, quae tibi ad praemium postulandum supererant? Vides quā minime unum quidem omnium tibi constet, quorum nihil oportebat deesse. Vole inquit, id demum uoluisse te lex credit, quod effeceris. Postea e' re nata, propositum est commutatum. Hoc igitur praemium, tibi debetur, quod ei, qui in Olympijs medio e' cursu relicta meta, ad atrociter reflectit habenas. At periclitatus es. proinde id laudis auferes, quod is, qui succidit in Olympijs, nec uicat. sed occidisti denique, uerum cum, quem neque lex permittebat arbitrio tuo, neque ex usu publico fuerat, occidi. At bene uertit ciuitati, quod fecisti, numini igitur gratia debetur, tali qualem Pallidē Atticis fuisse ferunt; de qua pro uerbum extat, quod Atheniensium male consultae, in bonum exitum uertere consueuit. Non tu leges seruasti, sed sustulisti. non libertatem restitisti, sed numen aliquod huic urbi propitiū, quod euentum tuae temeritati debitum, sua commoditate

a nobis auertit. quod tuam stultitiam nobis uertit
 in occasionem restituendæ libertatis. Non ego ingra-
 tum erga te populum constituo, immo tu populum
 ingratum in deos reddere laboras, quem cum semel
 in periculum uocaris, ne pro simplici tyrannide
 duplicatam pateretur, nunc rursus in discrimen tra-
 here conaris, ne ab iratis superis in pristinam serui-
 tutem, aut grauius aliquod infortunium retrudatur.
 Quid tu te facis, & phaleratis dictis in alienum
 meritum insinuas? Quid tibi in eo negotio laudem
 uniuersam uendicatis, ex quo præter poenam temeri-
 tatis nihil ad te redire merito possit? Si Reip. si iu-
 dicius probare potes animum tuum tyrannicidæ
 dignum, qui nullum periculum uitæ Reip. causa
 recusarit, si facinus non scelere, non pernicioso ex-
 plo, sed legitima uia peregisti, si fortuna tuus egre-
 gius conatibus bene expetitur dedit euentum, aude
 tyranicidam te uocare, aude pulcherrimum, ac pe-
 ne diuinum munus a Reip. poscere, aude nobis ser-
 uatas leges, restitutam ciuitatem, aude templa, aras,
 focos, fortunas omnes, tutos pueros, inuiolatas uirgi-
 nes, impolluta matrimonia, denique hoc ipsum, quod
 hic lege, & apud iudices agimus exprobrare, aude
 mihi minari, quod obstitit, aude ciuitatem ingra-
 titudinis insimulare, nisi laudem promeritam per-
 soluerit, aude Iudices uel iniquos, uel corruptos cla-
 miter, nisi suis sententiis præmium tibi decreue-
 rint. Contra si suspectum, quid uolueris, si pericu-
 losum, si contra leges, si cum scelere coniunctum,
 quod feceris, sit pudor, ac desine tandem improbe

praemium flagitare, quod nulla ratione promeretur, poenam, si sapias, incipe deprecari. Istuc fortassis ab equitate iudicium, a civitate decorum munere laeta queas impetrare. Neque enim putes, unum me, te a praemio deterrere. Imaginare istuc in causa, pariter et leges, et Remp. et deos tibi adversari. Puta leges his tecum verbis agere. Si nos vere restitutus videri vis, sine nostram auctoritatem primum in hac tua causa valere. Longe plus laudis ex hoc iudicio referes, si nobis cesseris, si parveris, si tuam cupiditatem nostro submiseris arbitrio, si primum exemplum in te civibus edideris, revixisse nos. Si monstraris civitati iam non ex sceleratorum libidine, sed ex nostro praescripto cuique vivendum esse. Atque altera ex parte Remp. hac tecum oratione uti puta. Si civem bonum mihi prestare studes, noli hanc stultitiae notam mihi inurere, ut in posterio re cognita, dicat ebrietate quadam gaudiorum ei praemium decrevisse, cui poena magis deberetur, noli mihi deos, quos vix denique tam diutinis votis, tot sacris, tot precibus, tot meis malis placatui, commoni, propitios reddidi, denuo per ingratitude iratos, atque infensos reddere. Sine ut mihi per te liceat, saltem illorum beneficio frui. Quod si te neque leges, neque Resp. commonet, certe decorum orationem mereri debes, quos ita tecum agere putato. Quid non te in nostrae laudis possessionem ingeris? Quid honori nostro invidis? Cur non sis nos in hanc civitatem perpetuo benignos esse? Cur tu ipse tam ingratus existis? Civitas haec semel mihi restitutam li

bertatem debet, tu bis debes. commoditati nostrae, & quod Remp. seruaimus, cuius tu pars es, & quod commoditate nostra, tuam periculosam stultitiam, uel scelus potius, in maximam felicitatem uertimus. Etenim nisi nos dextri, propitijq; adfuissemus, quid aliud tu, quam perieras, & p te Resp. Quod si plane contendis, ut praemium aliquod feras, abunde magnum praemium a nobis persolutum est, quod per nos res a te male instituta bene uertit. A legibus merito maior relata gratia, si nostrae prosperitatis respectu, temeritatis simul, & sceleris uenia condonarint. A ciuitate satis amplam laudem feres, si ea patiat, ut in restituta libertatis historia tuum quoq; nomen admisceatur. Hac laudis parte contentus desine nobis debitum uelle praeripere, ciuitati munus nostrum eripere, legibus aut auctoritatem adimere. Sed finem facio numerum extillata iam aqua. Quod superest, nunc uestrae partes sunt iudices statuere, utrum secundum leges, secundum deos, secundum Remp. sententiam dicere, an secundum hunc gloriosum ostentatorem pronuntiare uelitis. Utrum hanc urbis felicitatem, huius temeritati, huius sceleri acceptam ferre malitis, saepius exprobandam, & breui fortassis a superis iratis (id quod abominor) auferendam, an in deos, quibus sine controuersia, tota debetur referre, eorundem pietate, seruandam, agendam, beneq; fortunandam. Utrum magis ex usu sit, ut primo hoc iudicio, statum leges circumuente dicantur, an ut appareat, legum restitutorum seueritatem, & iudicium sa

pieniam aduersus unius iniquam postulationem
uasisse.

ERASMVS ROTERODAMVS M. IO-
ANNI PALVDANO RHETORI
LOVANIENSIVM S. P. D.

T intelligas humanissime Paludans
Erasmum illum tuum, acersi per
omnes terras, mariaq; uolitantem,
tamen tui memoriam perpetuo se acris
circuferre, mitto quasi Symboli uis-
ae Luciani dialogum, cui titulus. *πρὶ τῶν ἰπὶ μὲν
δὴ σωμάτων.* Quem in Italiam profecturus.
in ipso penè proauctu latinum feci. In eo non si-
ne uoluptate tanquam in speculo uidebis, aulicæ
uitæ incommoda, quæ tu mihi sæpenumero com-
morare solebas, nimirum expertus, & ueluti nauis
fragis eiectus, ac uix isti liberæ, literariæq; uitæ
redditus. Idq; feci eo studiosius, ut meo exemplo te
pronoctarem, uti iandiu græcitas in literis uer-
satus incipias & ipse aliquando audere aliquid.
Cur enim non dicam audere? Cum nullum sit mea
sententia, facinus audacius, quàm si coneris ex be-
ne Græcis bene latina facere. Vale, meq; tui amant-
tissimum matuum amos.

LUCIANI LIBELLVS DE IIS, QUI
 MERCEDE CONDVCTI IN DI
 VITVM FAMILIIS VI-
 VVNT, ERASMO IN-
 TERPRETE.

e
 Cquid tibi primum amice, aut qd
 postremum (quemadmodum vulgo
 dici consuevit) recenseã ex ijs, que
 tum facere, tum pati coguntur, qui
 mercedis gratia sese in alienas do-
 mos, conuictumq; tradunt alienum, quiq; in locu
 pletum istorum amicitiam accersentur, si modo eius
 modi illorum seruitutem conuenit amicitiam appel-
 lare. Non enim permulta, atq; adeo pleraq; omnia,
 que illis ibi soleant accidere, nõ quod ipse ea expe-
 rimento cognorim (neq; enim mihi unquam expe-
 riendi incidit necessitas, ac nequando incidat dñ
 prohibeant) sed quod complures, qui in hoc uite ge-
 nus inciderant, apud me soliti sint commemorare,
 partim qui in ipsis etiam dum malis constituti, que,
 & quantæ ferrent, deplorabant, partim qui tan-
 quam e' carcere quodam profugæ, non absq; uolu-
 ptate recordabantur, cõmemorabantq; ea, que fue-
 rant perpessi. Immo iuuabat reuocare ob oculos,
 quas erumnas effugissent. Atq; hi quidem dignio-
 res mihi uisæ sunt, quibus fides haberetur, ut q eius
 sacri ritus (ut ita dixerim) omnes, omniaq; myste-
 ria perdidissent. Hos igitur haudquaquam indili-
 genter, nec oscitantur audire soleo, ueluti naufragi

quoddam, ac præter spem obiectam salutem enar-
 rantes. Cuiusmodi sunt isti, qui in templis de raso
 capite, in frequenti mortalium cætu, immanes un-
 das, procellas, sublato in cælum fluctus, iactus,
 malos fractos, gubernacula reuulsa narrant. In pri-
 mis autem geminos Castorem, & Pollucem apparē-
 tes (nam hi peculiariter ad hanc tragœdiam per-
 tinent) aut alium deum quempiam repente (quem
 admodum in fabulis fieri consuevit) exortum, sum-
 misq; antennis confidentem, aut iuxta clauum adse-
 stentem, qui nauim inualidam ad litus aliquod dē-
 rexit, in quod illisa ipsa quidem sensim, ac commo-
 de dissolueretur, illi uero tuto in solū descenderine,
 idq; ope, fauoreq; diuino. Atq; isti igitur permul-
 ta id genus ad præsentem commoditatem exaegerā-
 tes commemorant, quo uidelicet à pluribus sperem
 accipiant si non calamitosi modo, uerum etiam dys-
 chari esse uideantur. Porro ij, dum eas, quas in te-
 stis tulerunt, tempestates referrent, atq; immanes il-
 las undas, quin etiam decumanos fluctus, & quē-
 admodum primam à litore soluerint mari tran-
 quillo, quantumq; molestiarum perpetua navigatio-
 ne sine perpassi, dum sitiunt, dum nauſeant, dum sa-
 lo perfunduntur. Deniq; quē admodum infelici na-
 uigio in atutem quampiam sub undis latentem, aut
 in scopulum aliquem præruptum, & asperum
 illiso, fractoq; miseri ægre enascunt, nudi, cun-
 ctarumq; rerum inopes. Hanc unquam cum re-
 ferrent, mihi quidem uisi sunt, permulæ, præ pu-
 dore subiacere, uolentesq; ac scientes obliuisci. At

De iis, qui mercæde

ego etiam illa, præterea autem & alia nonnulla ex illorum narrationibus coniectans deprehendi, quæ quidam erumnarum cum eiusmodi conuictibus coniunctum est. Quæ quidem omnia haud grauabor, optime Timocles tibi percensere. Iam pridem enim mihi uideor animaduertisse, te de cæpessenda hac uitæ ratione cogitare. Nam olim cum his de rebus sermo incidisset, mox ex iis, qui præsentibus erant, quispiam (mercenarium hoc uitæ genus) laudare cœpit, fortunatissimos eos affirmans, quibus contigisset, horum familiaritate, qui apud Romanos essent optimates, tum conuiujs adesse opiparis, idq; immunes, præterea splendidis in ædibus diuersari, tum peregrinari omnigena cum commoditate, uoluptatq; alba interim in rheda, si forte libeat, resupinatos. Insuper ob hanc amicitiam, obq; commoditates, quibus afficiuntur, etiam præmium ferre. Id uero non mediocre uideri, istis enim haud dubie cætera sementem, ac atra culturam, quod aiunt, cuncta provenire. Hæc igitur, atq; id genus alia cum audires, animaduerti, quemadmodum ad ea inhæueris, quæq; auide ad ostentatam, imminentemq; escam os porrexeris, proinde ne quid mihi certe in posterum possis imputare, neq; ex postulare queas, quæ cum te conspiceremus tantum uno cum escæ de glutientem habuimus, non corriperimus, neq; prius quam in guttur de mergeretur, reuulserimus, neq; præmonuerimus. uerum posteaq; cessassemus, donec iam adacto, atq; infixotrahiam, ac ui duca conspiceremus, tum cum nihil opis offerri possit, frustra adesse nos, atq; illachry

uari. Hæc inquam nequando possis dicere, quo
 si dicantur, merito profecto dicantur, neq; à nobis
 refelli possent, quo minus peccasse uideremur, ut q;
 prius ista non indicassetis, audi nūc ordine omnia.
 Ac rete quidem ipsum cuius forodi sit, quamq; nul-
 lum habeat exitum, non intus medijs in sinibus in-
 uolutus, sed foris tuto, atque per otiosam ante contem-
 plator, unci aeris aculeum, reflexam hami aciem,
 ac evidentis cuspidis, manu tenens, malaq; admo-
 tes experiens. Quod nisi uehementer acuta, nisi sic
 illigentia, ne effugiendi nulla sit facultas, nisi dira
 uulnera factura uideantur, acriter trahentia, et
 inexplicabiliter retinentia, nos quidem inter for-
 midolosos, atq; ob id etiam pauperes, famelicosq;
 ascribito, ipse uero sumptu fiducia, uenatum istum,
 si uidetur, aggredior Lari in morem totam esam
 hiatu de glutens. Atq; in uniuersum quidem forsi-
 tan tua causa omnis hic sermo dicetur. Quamquã
 non solum de uobis philosophis, aut his, qui cunq;
 uitæ institutum sibi delegerunt, cum uirtutis studio
 conuinctius, uerumetiam de grammaticis, rhetori-
 cas, musicas, breuiter de omnibus, qui in doctrinæ pro-
 fessione uersari, questumq; facere proposuerūt. Ce-
 terū, cum omnia sint inter istos communia, eademq;
 prorsus accidant omnibus palàm est, philosophorū
 conditionem non esse à reliquis eximiam. Immo
 hoc illis turpius ista contingere, cum sint cum alijs
 communia, si ij, qui conducunt, nō alijs præmijs eos
 quàm reliquos dignos iudicet, nihilq; magis q; cæ-
 teros in honore habeant. Ita q; cum re reperietur

De ijs, qui mercede

id quod hac narratione recensetur, eius culpam potissimum in ipsos conferre par est, qui eiusmodi faciunt. deinde in eos, qui talia sustinent. Ego vero culpari non debeo, nisi forte ueritas, & libertas in cōmemorando reprehensionem mereatur. Ac reliquum quidem hominum uulgus, puta palæstrias quospiam, aut adultores imperitos, sordidoq; animo, ac suoapte ingenuo humiles, & abiectos homines ne operæpretium quidem fuerit ab eiusmodi conuictu dehortari, qui ppe nequaquam obtemperaturos, neq; rursus æquum sit illis uitio uertere, quod non relinquunt suos conductores, etiam plurimis ab illis contumelijs affecti. sunt enim ad eã uitæ rationem accommodati, factiq; neq; ea uidelicet indigni. præterea ne habeant quidem aliud quippiam, ad quod sese conuertant, & in quo sese exercent, adeo ut si quis eam uitam illis adimat, ignani ilico, consilijsq; inopes, desidiosi, atq; inuiles reddantur. Quamobrem nec ipsi rem indignam aliquam patientur, nec illi contumeliose facere uideantur, si (quod aiunt) in matellam immixerint. Etenim ad eas ipsas contumelias iã inde initio præparati, conferunt sese in familiam. Atq; hæc sola illis ars suppetit, ferre, & perpeti quicquid acciderit. Cæterum eruditorum nomine, de quibus insitueram loqui, merito indignandum, emendandumq; ut quàm maxime fieri potest, eos inde reuocatos, in libertatem uindicemus. Videor autem recte factururus, si quibus de causis se quidam ad hoc uitæ genus conferunt, eas causas excussero, parumq; ido

neas, atq; effictas esse demonstrauero. Siquidem eo pacto omnis illis præcipietur excusatio, summasq; ille titulus, quo suam spontaneam seruitutem solent obtexere. Iam igitur pleriq; pauperatē, et rerum necessariarum inopiam proponunt, atq; eā umbram satis idoneam existimant, qua suum factum prætexant, quod ultero ad eam uitam accesserint. Ac sibi sufficere credunt, cum aiunt, se quiddam ignoscendum facere, qui id, quod est in uita molestissimum, nempe pauperatē, studeant effugere. Postea in promptu Theognis, atq; illud plerumque in ore.

• Nam quencunq; uirum paupertas illigat.

Et siquæ alia terricula abiectissimi quiq; poëta de paupertate sunt commenti. Equidem si uiderem ex huiusmodi conuictu paupertatis effugium ali quod uere contingere, non admodum anxie cum eis de uehementer amplectenda libertate discerperem. At posteaquam eiusmodi quedam accipiunt, cuiusmodi sunt egrotantium alimenta (quæ admodum egregius ille dixit orator) qui queant effugere, quo minus in hoc ipsum parum recte sibi consiluisse uideantur, nimirum semper illis manente eodem uita illius argumento. Semper enim manet paupertas, semper accipiendi necessitas, nihil, quod seponatur, nihil superest, quod referretur. Verum quicquid datum fuerit, ut detur, ut uniuersum etiam accipiat, prorsus omne insumitur, ita nomen, ut ne id quidem in usus sufficiat. Rectius autem futurum fuerat, si nequaquam otiosus eiusmo

De ijs, qui mercede

di comminiscerentur, quæ paupertatem seruant, aluntq; atq; eatenus dumtaxat opitulantur, uerû quæ illam tandem aliquando tollant. Ac forsitan tibi hoc uolebas Theogni, cum diceres, eam in altè mare, ac præruptis de scopulis præcipitem dari oportere. Quod si quis semper pauper, semper e-gens, cum semper mercede conductus mereat, hoc ipso sese arbitretur ausugisse paupertatem, non uideo, qui fieri possit, quo minus hic ipse sese fallere uideatur. Rursum alij negant sese paupertatem formidaticros, si modo reliquorum hominum in more possint suo labore, suaq; industria uictum sup-peditare. At nunc sibi fractas esse corporis uires, seu senio, seu morbis, eoq; ad eam uitam mercenariam facilem uidelicet, atq; commodam confuge-re. Age igitur, inspiciamus num uera prædicent, & num ea, quæ dentur, ex finali illis suppetent, neq; maiore labore consentent, quàm uulgo suis uictus. Nam id quidem etiam uotis expetendum, uic-tria laborem, uic-tria sudorem, nullo negotio paratè argentum accipias. Verum quàm hæc absint a uero, istud profecto ut dignum est, ne dici quidem sa-tis potest, tantum laborum, tantum sudorum in eius-modi conuictibus exhauriendum, ut ex eo tempore, cum pluribus etiam egeant rebus, tum præcipue bona ualitudine, quippe cum quotidie sexcentæ non desint negotia, quæ corpus conficiât, adq; extremò usq; defectionem delassent. Verum hæc suo loco dicemus, cum etiam reliquas illorum incommodita-tes commemorabimus. In præsentia sat erit leniter

ostendere, qui se aiunt hac de causa in seruitutum
 addicere sese, ne istos quidem uerū dicere. Superest
 iam, ut eam causam referamus, quæ quidem ut est
 uerissima, ita ab illis mirum profertur. Nēpe ipsos
 uoluptatis gratia, & amplius illis spebus intactos
 ultero inuadere familias diuitum, auri, argentiq;
 uim, & copiam admiratos, præterea quod felices
 sibi uideantur ob conuiuia, reliquasq; eius uitæ de-
 licias, sperantes futurum, uti mox, nemine uetante,
 affatim auro sese proluant. Hæc nimirum sunt,
 quæ illos adducunt, atq; ex liberis seruos constitu-
 unt. Nō rerum necessariarum usus, quem prætere-
 bant sed rerum non necessariarum cupiditas, atq;
 ingentium illarum, & ampliarum opum admira-
 tio. Enimvero quemadmodum miseros istos, atq; in-
 felices amantes callidi quidam, & ueteratores amo-
 rē receptant, et fastidienter ducunt, lactantq; uide-
 licet, quo iugiter amantes ambiant ipsos, atq; in ser-
 uiant. Cæterum ex amoris fructu, ne summo quæ-
 dem osculo impertiant. Intelligant enim copia fa-
 cta dissoluendum amorem. Id igitur ne fiat præ-
 cauent, diligenterq; sui copiam subtrahunt. A li-
 qui spe semper retinent amantem, metuentes, ne de-
 speratio minuat cupiditatis ardorem, amantemq;
 ab se alienet. Proinde semper arident, pollicen-
 turq; semper facturi sint, semperq; gratifiaturi,
 semperq; magnificas de rebus curæ habituri, do-
 nec imprudentes ambo repente fenuerint, atque
 utriq; iam præterierit ætas, huic ad amandum, il-
 li ad dandum. Atq; ita omni uitæ, nihil illis per-

De ijs, qui mercede

actum est, ultra spem meram. At qui voluptatis cupiditate nihil non ferre, id quidem forsitan non usque adeo vitio vertendum, quin magis venia danda, si quis voluptate capiatur, & hanc unde quaque consequetur, quo possit ea potiri, quanquam turpe forsitan, ac servile, si quis ea gratia semet in ius tradat alienum, propterea quod voluptas, quae ex libertate perapitur, multo suavior est quam ea, quam ille libertatis iactura sectatur. At tamen hoc quoque aliquo pacto ignoscendum illis sit, si modo consequatur. Verum enimvero ob solam voluptatis spem, multas perferre molestias, equidem et deridiculum arbitror, & stultum maxime, cum videant labores certos esse, manifestos, & inevitabiles, porro illud, quod speratur, quod quidem nihil aliud tendere est quam voluptas, ne tam longo quidem tempore contigisse. Praeterea autem, nec verisimile videri, ut contingat aliquando, si quis modo rem recta reperuerit. At Ulyssis socij, dulci quadam gustata loto reliqua negligebant, ac praesenti voluptate delinuti honeste contemnebant, ut non prorsus cum ratione pugnavit in illis honestatis oblitio, nimirum animo voluptatis illius sensu occupato. Verum si quis famelicus alij cuiquam loto sese ingurgitanti, neque quicquam inde impertienti assistat, idque solam ob spem, quod credat fore, ut & ipsi aliquando degustandam lotum porrigat, assistat inquam ad hunc modum, recti, atque honesti oblitus, dij boni quidem hoc ridiculum, planeque verberibus quibusdam homeriacis dignum. Ergo quae istos ad diuitum convi-

Etiam adducunt, et quibus impulsus sese illis dedit,
ad quodcumque libitum fuerit utendos, hæc sunt,
aut his ferme simillima. Nisi si quis et illos comme-
morandos esse iudicat, quos hæc una res ad id com-
mouet, quod gloriosum arbitrantur, cum illustri-
bus, atque opulentis uiris habere consuetudinem. Sicut
enim qui hoc quoque præclarum, ac magnificum, su-
praque plebem esse existiment. Nam ego quidem, quod
ad me proprie attinet, recusarim uel cum Persarum
rege conuiuere dumtaxat, conuictorque uideri, si nul-
lus ex eo conuictu fructus ad me redeat. Cui itaque
causa eius uitæ suscipiendæ sic illis habeat, age iam
consideremus apud nosmetipsos, primum cuius-
modi sint illis perferenda prius, quam admittan-
tur, prius quam obtineant. Deinde cuiusmodi in
ipsa iam uitæ constituti patientur. Postremo si qua
denique catastrophe, si quis fabulæ exitus illis contin-
gat. Neque enim illud dicere possunt, hæc tamen si mo-
lestæ sint, tamen assuescæ facile, neque ad id multo opus
esse labore. sat esse, si uelis modo, postea reliqua om-
nia factu fore facilia. Immo necesse est, ut primū
diu sursum, ac deorsum cursites, mane excitatus as-
sidue pro foribus obuerferis, ut perdures, cum pro-
truderis, cum excluderis, cum improbus interdum,
atque importunus uideris ianitori male syristanti,
cumque tibi nomen inditur Cletori Libyco, cumque
nominis tui memoriam mercede redimere cogaris,
cum etiam uestitus tibi est apparandus supra tuæ
rei facultatem, pro dignitate eius, cuius conuictum
ambis, deligendus color, quo ille potissimum gaude

De ijs, qui mercede

at, uti ne discrepes, ne' ue oculos illius offendas. Postremo uti gnauius affectere necesse est, uel antea-
das potius, à famulis protrusus, ac ueluti pompam
quandam expleas. At ille interim complures iam
dies ne aspiciat quidem te. Quod si quando res tibi fe-
licissime uerterit, si te respexerit, si accersuerit, di-
xeritq; quicquid illud fuerit, quod illi forte in buc-
eam uenerit, tum deniq; tum plurimus sudor, tum
singultus crebri, tum intempestua trepidatio, tum
sanè eorum, qui adsunt, hæsitantiam tuam, ac per-
plexitatem ridentium. Qua quidem non raro acci-
dit, ut cum oportuerit respondere, quis fuerit rex
Achiuorū, mille naues illis fuisse respondeas. Atq;
id, si qui sunt modesti, pudorem uocant, immodeste
timiditatem nominant, improbi insciam. Ita fit,
ut tu primam hanc diuitis comitatem, tibi pericu-
losissimam expertus, ita discedas, ut tantam animi
tui imbecillitatem ipse condemnes. Porro ubi mul-
tas iam noctes insomnes duxeris, ubi plurimos di-
es cruentos egeris, haud quidē Helenæ gratia per
Iouem, neq; ob priameia pergamæ, uerum spe gnæ
obolorum. Contigerit autem si deus quispiam tragi-
cus, qui tibi sit auxilio, iam illud restat, ut explo-
reris, excutiarisq; num literas noris. Nā tuus con-
uictus non iniucundus est diuiti, probat enim, ac
felicem se reddit. At tibi uidetur, de uita ipsa, deq;
omni fortuna certamen esse paratum, propterea q;
tibi uenit in mentem, idq; merito futurum, ut alius
nemo sit admissurus, si prius ab hoc reiectus, ac
repudiatus uideare. Interim in uarias curas distra-
haris oportet,

haris oportet, partim dum insides ijs, qui pariter
 ex aequo tecum aestimantur. Finge enim & alios es
 se, qui eiusdem fortunæ tibi sint competitores, te ue
 ro tibi uideri cuncta parum absolute respondisse,
 metuentem interim, simul & sperantem, ac misere
 de illius vultu pendentem, qui siquid parum
 probeat eorum, quæ dixeris, perist. Sin arridens
 auscultat, hilarescis, & spe bona fultus consistis. Por
 rò consentaneum est, esse non paucos, quorum alijs
 tibi aduersentur, maleq; cupiant, alijs tibi sine opo
 positi uti refellant. Horum unusquisq; clanculum
 uelut ex insidijs in te iaculatur. Iam uero illud cõ
 sidera, quale sit uirum promissa barba, ætas coma,
 examinari, nunquid bonæ rei didiceris, & alijs
 quidem didicisse uideri, alijs fecus. Superior inte
 rim uitæ, & omnis contracta ætas tua curiosius di
 squiritur. Quod siquis aut cuius inuidia, aut uici
 nus leui quapiam de causa prouocatus, te deserat,
 & adulterum dicat, uel puerarium, is protinus,
 iuxta uetus illud prouerbium, ex Iouis uuluis te
 stus. Porro si pariter omnes bene de te prædicent,
 suspecti leues, pactaq; salarij parte ad hoc ipsum
 redempti uidebuntur. Nam admodum omnia tibi
 consistere oportet, nihil prorsus sit, quod tibi queat
 obistere. Alioqui nunquam obtinueris. Age sanè.
 Hoc quoq; contigit, ac bona quapiam fortuna cun
 cta tibi feliciter cesserunt. Probauit ipse tuam ora
 tionem, non dehortantur amici, qui sunt præcipui,
 quibusq; ille huiusmodi in rebus plurimam habet
 fidem. Ad hæc uale etiam uxor, Non refragatur

De iis, qui mercede

domus praefectus, neque item dispensator. Nemo tuam insimulavit uitam, dextra omnia, & omni ex parte bene promittunt sacra. Viciisti igitur ó fortunata, & coronatus es olympia. Quin Babylonem magis cepisti, aut Sardorum arcem occupasti. Habebis copiae cornu, & gallinaceum lac emulgebis, par est, ut aliquando praemia aspicias, maxima uide licet, & quae laboribus tantis respondeant, ne corona tua frondea dumtaxat sit, simul ut merces haud quaquam contemnenda praestituatur, eaq; commode ad usum, citraq; negotium persoluantur, neq; reliquis item honos tibi praeter ministrorum uulgus suppeditetur. Ceterum a laboribus illis, a luto, a cursationibus, a uigijs, in otium te recipias, uti, id quod uulgo solent optare mortales, porrectis pedibus dormias, nihilq; iam facias praeter ea sola, quorum gratia primum receptus es, & in quae co ductus. Ita enim consentaneum fuerat Timocles, neq; ingens malum erat futurum, si quis subdita ar uice ferat iugum, leue nimirum, & portatu facile, quodq; omnium maximum, auro illitum. Atq; longe secus res habet, immo nihil horum reperietur. Siquidem in medijs ipsis id genus conuictibus sexcentae res accidunt, uiro ingenio neuiquam toleranda, quae cum audieris, ipse tecum ordine reputato, num quisquam ea perpeti queat, cui quidem cum eruditione uel minimum commercij fuerit. Exordiar autem, si uidetur, a primo conuiuio. unde consentaneum est te consuetudinem illam conspiciaturum. Primum igitur, adest tibi quispiam, qui te

inbeat ad conuiuium accedere, famulus, non incu-
mis, qui tibi prius placendus datus in manum, no-
uidearis inciuilis, ut minimum quinq; drachmis.

A t ille Accizam, se'q; cum maxime cupiat, cupere
dissimulans, A page inquit, Ego ne quicquam abs
te? Addit et illa, absit, dij prohibeant. Tandem
flectitur, atq; obtemperat, ac discedit, te diducto ri-
ctu subsannans. Tu porro nitida sumpta ueste, mū-
dissimōq; cultus, lotus accedis, sollicitus interim, no-
prior alijs aduenias. Nam id inurbanum, quemad-
modum postremum. uenire, graue, proinde media
inter utrunq; obseruata opportunitate ingrediens,
te'q; sane' quam honorifice exapiune, tum arreptis
manus te quispiam iubet accumbere, paulo infra di-
uitem, inter duos ferme ueteres amicos. A t tu, per-
inde atq; in Iouis aedes ueneris, nihil non admi-
raris, et ad omnia, quae geruntur, suspensus inhi-
as, propterea quod noua tibi, atq; inuisa sine cun-
cta. Interim familia te spectat, omnesq; qui prae-
sentes sunt, quid agas obseruane. Neq; uero ea res
curae non est ipsi diuiti, quippe qui famulis aliquot
praemonitis negotium dederit, ut oculus obseruene,
queadmodum te geras in pueros, aut in uxorem,
num subinde ex obliquo respectes. A c reliqui qui-
dem conuiuae, simulatq; te uident, propter imperi-
tiam ad ea, quae fiunt, attonitum, ac stupefactum,
derident clanculum, coniectantes te nunquam an-
tea apud alium quempiam coenasse, nouumq; ti-
bi esse, ut mantile apponatur. Promde, sicuti ueri-
simile est, praehesitantia sudas oportet, ac neque

De iis, qui mercede

cum sitias, audeas potum poscere, ne uinosus uideare, neque uarijs appositis obsonijs, & in ordinem quendam exstructis, scire posses, cui prius, aut posterius manum admoueas. Quare ad eum, qui proximus accumbit, respectes necesse est, atq; eundem imitatus, conuiuij rationem, & ordinem distas. Alioqui anceps sedes, & uarians, animoq; penitus perturbato, & ad omnia, quæ illic geruntur, obstupescens. Atq; interim qdē, diuitis admirari felicitatē propter auri uim, et, eboris, tātāsq; delicias interim tuā ipse deploras infelicitatē, q̄ cū nullius sis rei, tñ uiuere te credas. Nonnunq̄ et illud in mentem uenit, fore, ut admirandā, & expetendā quamdam uiuas uitam, quippe qui sis omnibus delirijs illis fruitor, cunctorumq; ex æquo futurus particeps. Arbitraris enim te semper bacchanalia festa celebraturum. Quin & adolescentuli formosi præmianstrantes, ac silentio arridentes, suauius in posterum hoc uitæ genus pollicentur, ut Homericum illud nunquam desinas in ore habere.

- Haud uitio uerti debet, si troia pubes,
- Armatiq; simul Danaï, sub Marte, laborum
- Pondera tenta ferant.

Ob tantam uidelicet felicitatem.

Acedunt ad hæc inuitatione ad bibendum. Ac postulato perquam ingenti scypho, quispiam præbuit tibi, præceptorem, aut aliud quiddam deniq; te appellans. At tu recepto scypho, quid uicissim oporteat respondere, propter eiusmodi morum imperitiam ignoras. Iamq; rusticus, & inelegans

esse uideris. Ceterum ea propinatio multorum ueterum amicorum inuidiam in te concitauit, e quibus nonnullos iandudum ritus accubitus urebat, quod modo cum adueneris, ijs antepondere, qui multorum annorum seruitutem exhausserint. I. romanos itaq; talia quaedam de te inter illos dicta feruntur. Illud scilicet malis nostris decrat, ut etiam ijs, qui nuper in familiam commigrarunt, posthabeamur. Et solus græculus patet urbs romana. Et quid habere, quamobrem nobis debeant anteponi? Num meretriciam quandam utilitatem adferre uidentur, cum uerbula quaedam misera dicunt? Rursum alius hæc. An non uidisti, quantum biberit, quemadmodum cibos appositos auide corripies deuoratis? Homo inelegans, ac fame enectus, qui ne per sonans quidem unquam fuerit albo pane saturatus, multo minus aue numidica, aut phasiano, e quibus nobis uix ossa reliqua fecit. Porro tertius, sumi inquit prius quam quinque abeant dies, uidebitis hunc nihilo pluri fieri, quam nos. Nam nunc quidem non focus, atque calcei noui solent. in pretio est, et habetur charus. uerum ubi crebro iam fuerit calatus, lutoq; deformatus, tum misere sub lectu abijactur situ, quemadmodum nos, oppletus. Aequè inter illos talia permulæ de te iactantur. Ex quibus aliquot iam tuam etiam ad calumandum, infimalandumq; te incitantur. Omne igitur illud conuiuium tui plenum, ac pleriq; de te sermones. Tu uero propter insolentiam, atq; insuetudinem, plus quam sat est hauris uini tenuis, et

De ijs, qui mercede

acris, eoq; iamdudum aluo tibi atq; discruciaris, ne
 rum neque decorum tibi, ante alios è conuiuio di
 scedere, neque rursum manere tutum. At produ-
 cta interim in longum potatione, dum sermo alius
 ex alio nascitur, dum spectacula alia post alia pro-
 feruntur in conuiuium (Nam uniuersum fortune
 sue strepitum tibi cupit ostendere) non mediocri-
 ter discruciaris, cui non liceat, neque uidere, qua
 geruntur, neque auscultare, si quis uoce, citharâ ue
 atuat egregie formosus adolescentulus. At laudas
 tamen inuitus, cæterum animo illud optas, ut aut
 terræ motus repens ortus ea cuncta discutiat, aut
 incendium aliquod remouentur, quo simul conuiu-
 um tandem aliquando dirimatur. Habes auicè pri-
 mum illud scilicet, & suauissimum conuiuium,
 quod mihi quidem haudquaquam suauius sit ac-
 pis, at didicoq; sale, libere, cum uelom, ex iis, et quan-
 tum uelim edenti. Verum ut ne tibi commemorem
 ructus acidos, qui deinde sequuntur, ut ne noctur-
 nos uomitus, mane uobis erit de mercede pactorâ
 figendum quantum, & qua anni parte te oportet
 accipere. Ergo presentibus duobus, aut tribus
 amicis, accersito te, & considerare iusso, sic loqui in-
 pit. Facultates nostræ cuiusmodi sint, iam prospice-
 re potuisti, quàm nullus in his strepitus, aut osten-
 satio, sed mediocria omnia, ac plebea. Sic autem
 animum inducat uelim, ut existimes omnia nobis
 fore communia. Nam ridiculum profecto, si cum
 charissimam possessionum mearû partem potas me-
 um ipsius uitam, aut per Ionem, liberorum etiam

(Si fors illi liberi fuerint erudiendi) tibi credam, non aliarum item rerum te mecum ex equo dominum, ac possessorem existimem. Caterum quando certi quippiam est praefiniendum, age consideremus, quid aptum, quidq; tuis moribus sit satis.

A tque equidem intelligo non mercedis adductum spe, te in nostram uenisse familiam, uerum aliarum gratia rerum, patris nostrae in te beneuolentiae causa, tum honoris, qui tibi praeter ceteros omnes continget. At tamen praefiniendum est aliquid. Quis ipse magis, quod uidebitur statuito, habita ratione, uir amantissime, munusculum etiam illorum, quae quotannis festis diebus a nobis accepturus uideris. Neq; enim uel ista nobis fuerint neglectui futura, etiam si nunc haec pacto non complectamur. Scis autem complures per annum eiusmodi, munusculorum occasiones incidere. Horum igitur habita ratione, moderatius nempe praemium nobis praescribas. Praeterea deest etiam nos homines eruditos, pecuniam negligere. Haec ille dicens, totumq; te uaria spe labefactans, mitem sibi, ac tractabilem reddidit.

Tu porro, qui dudum talenta, ac multa nummum milia somnias, solidos a gros, et familias, festis quidem actus apud te homines sordes, ac paratomiam, nihilominus blanditur tibi pollicitatio uicem, atque illud communia futura, sunt omnia ratum, et uerum fore arbitraris, ignarus, eiusmodi dicta summis e labijs, non imo e corde profecta. Tandem pra pudore ipse statuenti ius desens, uerum ille facturum sese negat. Caterum ex amicis pra

De ijs, qui mercede

sentibus quæpiam in eo negotio ueluti medium intercedere iubet, qui salarij modum pronuntiet eum, qui neq; ipsum grauet, ut cui plurimas, tum alias in res, magis his necessarius sumptus sit faciendus, neq; rursus ei, qui latusus est, sit omnino indignus. Atque is seniculus quispiam, diuitis æqualis, unâ cum illo à pueris, adulando educatus. Eho tu inquit, num inficias ire potes, quin unus sis, qui in hac urbe uiuent, omnium fortunatissimus, cui priuum contigerit, quod pluribus misere cipientibus, uix à fortuna dari possit, nempe, ut in huius hominis consuetudinem admittaris, ut communes penates habeas, ut in familiam, inter Romanos primariam recipiaris? Id nimirum tum Croesi talenta, tum Midæ diuitias superat, si modo sapere didicisti. Equidem non paucos noui magni nominis uiros, qui cupissent, etiam siquid ultra dandum fuisset, gloriæ duntaxat causa, cum isto uiuere, & familiares apud hunc, atq; amica uideri. Quapropter haud inuenio, quibus modis tuam prædicam felicitatem, qui quidem ad hanc rem expetendam fortunam, etiâ præmio addito admittaris. Proinde, mihi satis esse uidetur, nisi plane es insolens, si tantum accipias, simulq; pronuntiat, sanè minimam quiddam, præsertim ad spes illas tuas, attamen boni consulas necesse est. Neq; enim iam possis effugere, cum intra retia tenearis. Frenū igitur recipis, missitans, ac dissimulans, ac initio quidem non magno pere illi reluctans, factisq; sequeris, ut quod non admodum te torqueat, neque stringat, donec illi

eandem paulatim assueveris. Tum vero ij, qui for-
 tus sunt, mortales, hoc ipso nomine tuam fortunam
 admirantur, quod te conspiciant intra cancellos uer-
 santem, ac nullo prohibete introeuntem, prorsusq;
 præclaris illis opibus, delitijsq; domesticam quen-
 dam, ac familiarē esse factum. At ipse nequaquā
 uidere potes, quam obrem illi te felicem existiment,
 nisi quod gaudes æmen, teq; ipse fallis, semper futu-
 ra meliora fore existimans. Cæterum contra atq;
 speratus euenit, et, quemadmodum adagio dicitur,
 iuxta mandrabuli morem negotium procedit, in
 singulos (ut iam dixerim) dies, deterius, ac retro re-
 labens. Vnde paulatim uelut in luce dubia, tum de
 uam despiciens intelligere incipis, aureas illas spes,
 nihil aliud fuisse, quam ampullas quasdam inau-
 ratas, porro graues, ueri, inenitabiles, perpetuiq;
 labores. Sed qui nam isti sint, forsitan me rogabis.
 Neq; enim uideo inquis, quid in hac consuetudi-
 ne sit adeo molestum, neq; intelligo ista, quæ com-
 memoras, graua, atq; intolerāda. Audi igitur uir
 egregie, non molestam modo negotij perpendens,
 uerum fædiactem, humiliactem, prorsusq; seruitute
 tem, uel præcipue interim considerans. Principio
 memineras ex eo tempore, te iam neq; liberū, neq;
 ingenuū posse uideri. Noneras enim te hæc omnia
 genus, libertatem, progenitores, ante lumen relinque-
 re, cum in huiusmodi seruitutem temetipsum addi-
 cens in ædes ingrederis. Siquidem libertas tibi co-
 mes ire recusarie, ad uincem tuam indignam, ac in-
 uilem te conferenti. Seruus itaq; (numesi nomina

De ijs, qui mercede

ipso graviter offenderis) servus inquit, velis nolis, futurus es, neque unius servus, verum complurium, operamque servilem prestare cogaris, obstipos capite, à diluculo in vesperam usque, idque mercede vili, atque indigna. Adde, quod ne placebis quidem admodum, neque domino satisfacies, neque ab illo magni fies, ut qui non à puero fueris ad servitium institutus, sed sero didiceris, atque aetate multum aliena coeperis ad id erudiri. Excruciat autem te pristinae libertatis memoria, animo recurans, facitque ut interdum resilire conere, relucterisque, atque ob id ipsum fit, ut servitus tibi molestior accidat. Nisi forte illud tibi ad libertatem sufficere putas, quod non fueris Pyrrhia aut Zopyrione patre prognatus, aut quod non sic, uti bythinicum aliquod mancipium vocasse ante praecone diuendaris. At qui tum vir egregie, cum instante novilunio, Pyrrhijs, et Zopyriombus immixtus, manuum itidem, ut alij servuli protendis, capisque, quodcumque illud tandem est, quod datur, haec videlicet est auctio. Nam praecone nihil opus erat homini, qui ipse sui fuerit praeco, quique ipse ultro sibi multo tempore dominum ambierit. Age iam ó scelestes (cur enim non dicam praesertim in eum, qui se philosophum esse dicat) si quis te pyratic inter navigandum captum, aut si quis praedo in servitutem tradidisset, te ipsum deplorares, tanquam indignae fortunae iniuriam patientem. Aut si quis manus iniecta, te duceret in servitutem asserens, leges inclamas, omnia faceres, acerbe ferres, et ó terra, ó dij, magno clamore vociferareris. Nunc vero, cum ipse

te ob paucos obolos, id etatis, in qua etiam si servus natus esses, tamen tempestivum fuisset iam ad libertatem aspirare, ipso virtutis, ac philosophiae titulo vendideris, nihil illa reueritus, quae permul-
ta ab egregio Platone, Crisippo, Aristotele differunt, cum libertatem laudant, seruitutem damnant.
An non te pudet, cum inter homines assensatores, et emptitios, ac sacras uersans ex aequo cum illis astu uaris, cum in tanta Romanorum turba, solus peregrino in pallio uersaris, cumq; romanam linguam perperam, ac barbaram sonas, praeterea, cum agitas conuicia, tumultuosa, magna hominum turba confertur, quorum pleriq; collectiui quidam sunt, et improbi. Atq; inter hos laudas odiose, bibisq; praeter modum, deinde manus ad tintinabulum expergestus discussa ab oculo dulcissima somni parte, uas sursum, ac deorsum deambulas, hesternis luto etiam dum tibijs adherentibus? vsque adeo ne te lupini, aut olerum agrestium tenuit penuria? vsque adeo tibi defuerunt fontes frigida manantes aqua, ut per desperationem ad ista deuenires? Haud puto. Quis potius palam est, te non frigida aqua, neq; lupini, sed bellatorum, atq; obsoniorum, uiniq; odorati cupiditate aspectum eorum uenisse, quae dum lupi piscis in morem auidius appetis, tuo merito euenit, ne haerust tibi fauces transfixerit. Ita q; in oculis sunt huius intemperantiae, gulae q; auctoramentae. Ac perinde atq; simia à trunco reuinctus, reliquis quidem omnibus risi es, ac ipse tibi delicias affluere pideris, cui contigerit, assatum ex pleri atrias. Cato

De ijs, qui mercede

rum libertas, ingenuitas, unâ cum ipsis gentilibus, ac tribulibus, hæc nimirum euanda cuncta, atq; istarum rerum ne memoria quidem ulla, quanquâ hoc quoq; ferendum, si uita ista cum hac turpitudine duntaxat esset coniuncta, quod è libero seruum uideri facit non labores etiam accederent, cum illa seruorum collunie communes. Sed uide, num que tibi imperantur, leuiora sint ijs, que Dromoni, aut Tybio mandantur. Nam doctrine quidè, cuius rei cupiditate simulat te in familiam suam acersisse sese, perquam exigua illi cura est. Quid enim (ue dica solet) commercij asino cum lyra? An non uides uidelicet, quàm misere macerentur immo diu desyderio, uel homericæ sapientiæ, uel demosthenicæ grauitatis, ac uehementiæ, uel platonice sublimitatis? Quorum mehercle ex animis si quis aurum, argentum, atq; harum rerum curas tollat, nihil fuerit reliquum, præter systum, molliciem, lasciuiam, luxum, ferocitatem, imperitiam. Atq; ad ista nihil proorsum opus te. Verum quoniam tibi barba ingens propendat à mento, quoniamq; uultu ipso graue quiddam, & uenerandum præ te fers, tum quia pallio græcico decenter amictus es, nor utiq; iam omnes te grammaticum esse, seu rhetorem, seu philosophum, pulchrum ille sibi putat, ut & eiusmodi quispiam, antecambulonum suorum pompe permistus esse uideatur. Futurum enim hac re, ut græciorum disciplinarum studiosus, reliquæq; omnis doctrine, neq; negligens, neq; rudis esse putetur. Vnde fit ut in periculum uir egregie uenias,

ne non tam ob admirandas illas artes, quin magis ob barbam, palliumq; conductus esse uideare, proinde ut perpetuus apud illum conspiciaris oportet, neq; absis unquam, uerum ut diluculo relictis stratis, in famulatio tmet exhibeas conspiciendum, neq; locum in aere deferas. Porro ille iniecta nunquam tibi manus, quicquid forte in mentem incidit, de hoc tecum nugatur, obuijs ostentans, q; ne per uiam quidem ingrediens, incurius sit literarum, quin ut illud ipsum etiam otium, quod inter inambulandum datur, in re quapiã honeste collocet. At tu miser interim, nunc cursim, nunc gradatim, nunc scatsim plerumq; nunc descensim (Nã scis huiusmodi esse urbem) obambulans, nam sudas, acis spiritum anhelus trahis. Deinde illo intus cũ amico quopiam, cum libitum fuerit confabulante, cum tibi interim locus desit, ubi uel assidere queas librum uidelicet in manum sumis, quoq; fallas tedium, legis. Post ubi ieiunium te sitientemq; nox occuparit, incommode lotus, intempestue, puer nocte fermè concubia, ad coenam accedis. Haud perinde deinceps in pretio habitus, neq; conspiciendus ijs, qui adsunt. Verum si quis aduenerit recentior, tu post tergum reijceris. Itaq; in angulum aliquem abiectissimam retrusus, accumbis, testis diontaxat, ac spectator eorum, quæ apponuntur, annuum ritu ossa circumrodens, si fors ad te perueniat, uel aridum maluae folium, quo reliqua corripuerine, si fastidiatur ab ijs, qui supra te accumbunt, præ fame libenter arrepturus. Audi iam et aliud contra

De ijs, qui mercede

melie genus. Quid, quod ne ouum quidem soli tibi apponitur. Neq; enim conuenit, ut tu semper eadem requiras, quæ hospitibus, atq; ignotis ministrantur, quandoquidem hæc tua sit inscãtia atque inurbanitas. Neq; auis eiusmodi tibi apponitur, qualis alijs. Verum diuiti illi, pinguis, et succulentæ, tibi pullus dimidiatus, aut palumbus aliquis aridus, atq; insipidus, non auis uidelicet, sed manifesta contumelia, ludibriumq;. Neq; uero raro fit, ut si quando desit alibi, minister repente, te inspectante, submouens ea, quæ tibi erant apposita, alijs apponit, illud tibi ad aurem immurmurans, tu profecto noster es. Quod si quando interim dissectur uel poras foetæ, uel ceruus, aut structorem tibi modis omnibus propiciam habeas oportet. aut certe Promethei partem feres, nempe ossa adipe circumtectæ. Nam quod ei, qui supra te accumbit, patitur finitur adstare, quoad satiatus repudiet, te contra eum celeriter prætercurrat, quis tandem istuc ferat, qui modo sit ingenuus, cuiq; tantum insit bilis quantum uel ceruus adest? Atq; illud equidem non dum dixi, quod reliquis suauissimum, ac uetustissimum uinum bibentibus, tu solus malum quoddam, et pingue bibis, proinde illud semper curas, ut auro, argento uel bibas, ne colore prodente, palam fiat, te usque adeo contemptum, neglectumq; esse conuincam. Quamquam bene tecum ageretur, si uel illud ipsum ad satietatem usq; bibere liceret. At nunc, ubi crebrius poposceris, minister audisse dissimulat. Adde iam multas interim, et alias esse res, quæ

te discernient, immo nihil esse ferme, quod non sit
acerbum maxime, cum tibi anædus aliquis antefer-
tur, quin plures te sit is, qui saluendi docet artem,
qui iocos iónicos conserxit, A lexandrinus quispiam
homuncululus. Nam qui tibi speres, tu ut in accubi-
tu æqueris ijs, qui uoluptates, & amatoria submi-
nistrant, qui literulas in pectore gestant? proinde
in obscuro quopiam conuiuij latibulo tectus, præq;
pudore abstrusus, suspiras, uti coniectandum est.
æq; ipsum deploras, ac fortunam incusas tuâ, quæ
tibi ne paucillulum quidem leporis, ac uenustatis
asperferit. Ac prorsus ita uideris affectus, ut opes
poëtæ fieri, ut amatorias conscribas cantiones, aut
si id non contingit, uel eam assequi facultatem, ne
possis ab alijs conditis digne canere. Vides enim
quibus in rebus situm est, ut quis effretur, pluri-
mûq; fiat. Quin et illud ferre queas, ne magi quoq;
aut arioli personam (si necesse sit) in duas, ex ho-
rum genere, qui amplas hæreditates, qui impe-
ria, qui cumulatas opes pollicentur. Quandoquidẽ
hos quoq; uides non mediocriter à diuitibus ama-
ri, plurimûq; fieri. Eaq; uel unumquodlibet horum
fieri percipias, uti ne prorsus ridiculus, atq; in-
utilis appareas. Atqui ne ad ista quidem doctus es
infelix, proinde submittas te oportet, mussitesq; ac
tacitus feras, clam apud te plorans, ac neglectui ha-
bitus. Etenim si te famulus aliquis su surro, defe-
rat, qui solus omnium non laudaris, puerum be-
re saltantem, aut cathara canentem, ista scilicet ex
re non leue discrimen impendet. Quæ propter ter

De ijs, qui mercede

restris in morem ranae, sitiens uocifereris necesse est, id operam dans, ut in laudantium numero insignis, ac praecipuus appareas. Quin sapiculae silentibus reliquis, tibi ficta quaedam laus proferenda, quaeque multam sapiat assentationem. Iam uero magnopere ridiculum est, cum esurias interim, sitiasque; unguentis collini, ac uertice gestare coronam. Siquidem id temporis non dissimilis uidere, sepulchrali columnae uentri cuiuspiam cadaueris, quae gestare solet ea, quae manibus inferuntur. Nam huic infuso unguento, impositaque corona, ipsi et bibunt, et edunt apparatus epulas. Porro si etiam Zelotypus quispiam fuerit, sineque illi uel pueri formosi, uel uxor puella, neque tua aetas adhuc omnino destoruerit, proculque absuerit a rebus ueneris, profecto non satis tuta res, neque periculum negligendum, propterea quod regis plures sunt oculi, qui quidem non uera solum uident, sed semper ueris aliquid addunt ad cumulum, ne conuiuere uideantur. Quas ob res, uultu demisso tibi est accumbendum, quemadmodum in Persicis conuiujs fieri mos est, uerito, nequis eunuchus sentiat te, in concubinam aliquam conuiuentem oculos, moxque alter eunuchus, cui iandudum arcus in manu tensus est, quae uideris, quae uidere nefas, inter bibendum, malam iaculo transfigat. Iam peracto conuiuio, ubi dormieris, ad galli cantum experges factus. O me miserum inquis, o infortunatum, cuiusmodi quondam conuictus, quos amicos reliqui, tum uitam tranquillum, et otij plenam, somnum, quem me apte paulisper cupiditate

cupiditate metiri solco, deambulationes liberas,
 atq; ex his in quale barathrum memet precipitem
 dedi? Et deum immortalem, cuius tandem rei gra-
 tia? Aut quodnam istud magnificum præmium?
 At ne fieri quidem potuit, ut mihi unquam aliâs
 plures commoditates suppeterent, quàm tum sup-
 petebât. Tum autem accedebat libertas, atq; omnia
 pro meopte arbitrio faciendi facultas. Nunc porro
 iuxta id, quod proverbio iactatum est, Leo chordas
 la uinctus sursum, ac deorsum circûferor. Quodq;
 omnium est miserrimum, maximeq; deplorandû,
 neq; efficere possum, ut placeam, neque gratiam
 emereri queo, propterea quod harum rerum sum
 imperitus, ac rudis maxime compositus, collatusq;
 cum iis, qui hæc uelut artem profitentur. Proinde
 iniucundus sum, ac neuiquam aptus conuiujs, q; p-
 pe q; ne risum qdẽ concitare norim. Quinetiã sen-
 tio me nõ raro molestum esse, et importunû, cû ad-
 sum, maxime, cû ipse me ipso festiuor esse conor. Nã
 illi tetricus uideor. In summa nullã inuenio uia,
 qua me illi accomodem. Etenim si meã ipsius au-
 thoritatem, ac seueritatem tueri pergo, iniucundus
 uideor, ac propemodum horrendus, ac refugien-
 dus. Contra si risero, uultumq; quàm possum maxi-
 me ad hilaritatem composuero, fistidit ilico ille, et
 auersatur. Ac prorsus tale quiddam mihi uidetur,
 quale sit, si quis in persona tragica Comœdiam age-
 re tentet. Postremo quam tandem aliam uitam mi-
 hi uiuam demens, posteaquam hanc præsentem al-
 teri uixerim? Dum hæc tecum loqueris, iam so-

De ijs, qui mercede

essit tintinabulum, iamq; ad eadem tibi redendum est, obambulandum, standum, sed ceromate inunctis ante femoribus, poplitibusq; si modo uelis par esse certamini, praemioq; tollendo idoneus. Deinde conuiuium idem, & eadem apparatus hora, iamq; adeo diuersa uiuendi ratio, superioriq; contraria. tum insomnia, sudor, defatigatio, paulatim quasi suffossis cuniculis inducunt uel tabem, uel pulmonis exulcerationē, uel intestini tormina, uel egregiam illam podagram. Reluctaris tamen sedulo, ac frequenter, cum ualetudo poscat uti lecto decumbas, ne hoc quidem licet, eo quod assimilari moribus, quo munia, officiaq; iusta defugas, existimatur. Hinc praeter omnes perpetuo palles, semperq; iamiam morituro uidere similis. Et haecenus quidem de ijs, quae domi ferenda sunt. Quod si quando fuerit peregrinandum (ut ne interim referam alia incommoda) saepe fit, ut pluuio caelo, ubi postremus ueneris (Nam is locus tibi sorte contigit) ueniculum opperiaris, donec nullo iam reliquo loco ubi sedeas, proxime coquam, aut herae comptorem te reclinane, ne stipulis quidem affatim substratis. Neque uero tibi referre grauabor, quod mihi Thesmopolis iste stoicus narrauit sibi accidisse, rem profecto nimis quādam ridiculam, quae tamen eadem possit & alij cuius accidere. Conuiuiebat enim cum opulenta quadam, ac delicata muliere ex illustribus istis, & urbanis. Eam, cum aliquando peregre proficisceretur (nam id primum aiebat sibi maximopere deridiculum ac

cidisse) in curru sibi uiro nimirum philosopho ad-
 ionxisse anedum quempiam piatis curribus, de
 rafa barba, quem illa honoris (ut coniūco) gra-
 tia secum ducebat. Quin nomen quoque anedi
 commemorabat. Aiebat enim Chelydonium uocari.
 Iam primum illud cuiusmodi fuerit uide, iuxta
 ustrum fœuerum, tetricumq; , tum senem, atnoq;
 mento, assidere nihili hominem, & effœminatum,
 picturatis oculis, lubrico uultu, fracta æruia,
 non Chelydonem per Iouem, idest hirundinem,
 sed vulturem magis, reuulsis barbæ plumis.

Quod ni magnopere illum fuisset deprecatus, ne
 faceret, futurum fuisse, ut flammæum etiam in ca-
 pite gestans assideret. Præterea autem perpetuo hoc
 itinere molestias innumerabiles pertulisse sese, il-
 lo atnillante, garrienteq; , demum (nisi idem ho-
 minem cœrcuisset) in rheda etiam saltante. Ad-
 debat secundo loco tale quiddam sibi fuisse man-
 datum. A cersito illi mulier Thesmopoli inquit,
 ite tibi dii bene faciant, magnum quoddam of-
 ficiam abs te requiram, quod atue recuses, neque
 expectes, ut quicquam te sim rogatura studiosi-
 us. Atque hoc (ut est credibile) omnia se factu-
 rum pollicato, hoc inquit te rogo, quandoquidem
 uideo te uirum probum, diligentem, & aman-
 tem Caniculam, quam nosti, Myrrhinam, in
 uehiculum reape, eamq; mihi serua, curans ne
 quid illi desit. Nam misera grauida est, atque
 adeo propè modum iam propinqua partui.

At isti scælesti, & immorigeri ministri, non dicam

De ijs, qui mercede

huius, sed ne mei quidem ipsius magnopere rationem habent in peregrinationibus. Quare ne te potes mihi mediocre beneficium facturum, si atrissimam mihi, iucundissimamq; Caniculam seruas. Recepit Thesmopolis, cum illa tantopere rogaret, ac propemodum etiã fleret. Porro spectaculũ erat supra modum ridiculum, Canicula è pallio prominens, prospectansq; paulo infra barbam, ac sub inde immeiens (tametsi hæc quidem Thesmopolis reticuit) ac graali uoce latrans (huiusmodi enim catellæ iam in delitijs sunt) neque non philosophi mentum oblingens. maxime siquid pridiani iuris inheret. Porro cinædus assessor ille, cum non insulse super conuiuium dicteria quædã iecisset in eos, qui aderant, ac denique & ad Thesmopolim usq; dicatitas peruenisset, de Thesmopolide (inquit) unũ hoc possum dicere, cum è stoico cynicum iam nobis esse factum. Equidem audiui Caniculam etiam peperisse in Thesmopolidis pallio. Huiusmodi delitijs illudunt, uel (ut uerius dicam) huiusmodi contumelijs, ac ludibrijs tractant eos, qui cum ipsis uiuunt, paulatim eos acures, ac mansuetos ad ferendas contumelias reddentes. Præterea autem & Carcharorum oratorem noui, qui iussus super cœnam declamabat, neutiquam inerudite per Iouem. immo gra uiter, & absolutissime, ac laudabatur interim ab illis bibentibus, cum non ad aquæ modum, sed ad uini amphoram oraret. Atque eam molestiam obducentes drachmas perpeti ferebatur. Verum hæc quidem fortassis utcunque toleranda. Porro si di-

ues ipse, aut poëticus fuerit, aut historicus, qui sua
 ipsius scripta in conuiuio recitare gaudeat, tum
 uero maxime futurum est, ut discruceris, ac diru-
 paris. Nempe cum admirari, cum assentari, cum no-
 uos quosdam laudandi modos comminisci necesse
 habes. Sunt autem qui & formæ nomine studeant
 admirandi uideri. Eos nunc A dondas, nunc Hya-
 anthos appelles necesse est, etiamsi illis uaris non-
 nunquam cubitali hiet magnitudine. Quod ni lau-
 daris protinus in lapidicinas dionysiacas asportabe-
 ris, tanquam qui illi tum inuidcas, tum insidieris,
 maleq; uelis. Ad hæc & sapientes, & rhetores sine
 necesse est. Quod si etiam rustice quippiam dixe-
 rint, tum uero iuxta illud, quod dici solitum est,
 Atticæ, atq; Hymetti plenam orationem uideri uo-
 lunt, atque in legem abire, ut deinceps ita loquan-
 tur homines. Quæquam in his quoque uiri for-
 san, ut cunque, fieri queant. At uero mulieres (nam
 mulieribus etiam illud studio est, ut doctos aliquos
 in suo conuiuio conductitios habeant, quiq; se se mer-
 cede affectentur) quandoquidem hoc quoq; ad reli-
 quum cultum, elegantiamq; pertinere putant, si di-
 catur eruditæ, si philosophi, si ætymina compone-
 re sapphicas haud multo inferiora, ob hæc eadem
 hæ quoq; conductitios rhetores, grammaticos, philo-
 sophos arciferunt. Hos autem adire solent (id qd
 ipsum est ridiculum) tum temporis, cum uel conui-
 uer, aut æspillos in orbem religant, uel in conuiuio.
 Nam aliàs non suppetit illis otium. Porro se peno
 uero fit, ut interim dum philosophus quippiam dis-

De ijs, qui mercede

ferit interueniens ancilla literulas ab adultero porrigat. Ac præclari illi de pudicitia sermones intermittuntur opperientes, donec illa rescripserit adultero, atq; ita redeat ad auditionem. Porro si quando post multum temporis instantibus saturnalibus, aut panathenæis misera quæpiam umbella tibi mittatur, aut tunicala semiputris, ac detrita, tum deniq; plurima missitentur oportet. Atq; aliquis, qui statim subauscultarit herum id facere destinantem, præcurrit primus, adiensq; non exiguum pretium aufert, qui renuntiarit. At mane plus tredecim te adeunt idem reputantes nuntij, quorum quisq; cõmemorat, quàm multa dixerit, quemadmodum submonuerit, quemadmodum adhortans commodiora subiecerit. Omnes itaq; donati præmio discedunt, at non sine murmure tamen, qui non plura dederis. Porro salarium ipsum, sex ferme obolorum. Idq; si tu postules, grauis, atq; importunus haberis. Proinde quo illud aliquando auferas, primum ipsi hero adulteris, supplexq; fias necesse est. deinde captandus & dispensatoris fauor. Nam hoc quoq; quoddam est seruitutis genus. Neq; uero negligendus is, quem in consilium adhibet, neq; iam amicus. Deinde quod acceperis, iandudum debetur uel uestuario, uel medico, uel cerdoni cuiquam. Vnde fit, ut sera, atque intempestua, eoq; inutilia præmia tibi accedant. Cæterum inuidia ingens. Iamq; etiam calumniæ quedam paulatim struuntur in te, apud hominem, qui iam non iniustis auribus accipiat, siquid aduersum te dicitur.

Quippe qui perspicat te laboribus assiduis iam
 detritum, & ad obeunda munia famulatus clau-
 dicantem, atque obaudientem, ac podagra subinde
 grauati. Proinde posteaquam id, quod erat in te
 florentissimum decerpserit, cuiq; partem maxime fru-
 giferam, ac præcipuum corporis vigorem detriuit,
 iamq; te lacertum panniculum reddiderit, tum mo-
 dis omnibus circumspectis, in quod sterquilinum te
 deportatum abijciat, atque alium perferendis la-
 boribus idoneum in tuum substituatur locum. Ibi
 insimulatus uel quod pusionem illius tentaris, uel
 quod homo senex uxoris ancillam uirginem uitis
 ris, uel alio quouis imposito crimine, noctu obuon-
 latus, ac præceptus datus extruderis, discedisq; de-
 fertus ab omnibus, atque omnium inops rerum
 optimam podagram unam cum senectâ comitem du-
 cens. Cum interim quæ quondam scieris, ten-
 to temporis spatio dedideris, tum uentrè culleo red-
 dideris ampliorem, tibiq; paraueris inexplebile
 quoddam, & intolerabile malum. Etenim gula ea,
 quibus assueuit, flagitat. Quæ cum negantur, indi-
 gnatur. Adde quod præterea nemo te posthac rece-
 pturus est in familiam, ne pote cuius iam præterierit
 ætas, quiq; similis euaseris equis senio affectis, quo-
 rum ne pellis quidem perinde ut aliorum ani-
 mantium est usus. Quin ex hoc ipso, quod eiectus
 es, calumnia, quàm potest proxime ad ueri similitu-
 dinem conficta, facit, ut aut adulter, aut ueneficus,
 aut aliud quippe tale uidearis. Nam accusatori uel
 tacenti fides habetur. Tu uero Græculus, moribus

De ijs, qui mercede

leuibus, & ad omne facinus facilis. Siquidem huiusmodi nos omnes esse dicunt, idq; iure optimo, uideor enim mihi causam aduertisse, quam obrè eiusmodi de nobis obtineant opinionem. Nam pleriq; qui in familias accedunt, propterea quod alioqui nihil bonæ rei didicerunt, diuinationē, ac maleficia profitentur, conciliationem amorum, immisiones in hostes, atque id cum faciunt, doctos sese affirmant, pallijs amicti, barbīsq; neutiquam contemnendis ornati. His rebus fit, ut non iniuria eandem de reliquis omnibus habeant opinionem, quando eos, quos præcipuos esse iudicant, uideāt tales. Maxime uero posteaquam animaduertent quā sint in cōmunijs, reliquoq; conuictu adulantes, quā ad lucrum humiles, ac seruales. deinde eictos eosdem iam oderunt, neq; id iniuria. ac modis omnibus adnituntur, ut eos funditus perdant, si quomodo possint. Verentur enim, ne cuncta illa uitæ suæ mysteria in uulgus efferant, quippe qui nihil non exacte norint, quiq; illos nudos conspexerint. Ea res igitur illos male angit. Omnes enim similes sunt pulcherrimis istis libris, quorum aurei quidem umbilici, purpurea foris membrana. Cæterum intus aut Thyestes est liberos in conuiuio comedens, aut Oedipus matris maritus, aut Tereus cum duabus pariter sororibus rem habens. Eiusmodi sunt & illi, splendidi, conspicuiq;. Porro intus sub purpura uarias oculunt tragædias. Quorum unumquemq; si euolueris, explicuerisq;, fabulam non mediocriter longam reperies Euripi-

dis cuiuspiam, aut Sophoclis. Contra foris nil nisi purpura splendida, aurei q; umbilica. Harum itaq; rerum sibi conscij oderunt illos, atq; insidias parant, si quis penitus ab illis defecerit, qui eos probe cognitos depinget, quales q; sine euulget. Iam uero libet mihi Cebetis illius exemplo et imaginem quãdam huius uitæ tibi depingere, ut eam contempla tus scire queas, num ex usu tuo sit eam adire. Equidem magnopere cupiam uel A ppelem quæpiam, uel Parrhasiam, uel Etionem, uel Euphranorè ad hanc depirgendam tabulam adhibere. Verum quoniam fieri potis non est, ut aliquem artificem tam egregium, atq; absolutum nanasatnar in præsentia, tenuem quandam pro mea uirili imaginem ad umbrabo. Ergo pingatur uestibulum sublime, atq; inauratum, neq; id humi situm in solo, uerum procul à terra in edito collis fastigio. Præterea inaccessum ferme, & abruptum, lubrico q; aditu, itæ ut plerunq; qui se iam ad summum usq; uerticem penetrasse sperarant, lapsa pede præcipitati ceruicem frangant. Intus autem opulencia fedeat, tota (sicuti uidetur) aurea, maiorem in modum formosa, atq; amabilis. Porro amator ubi nix tendè conscendit, iam q; ad fores accesserit, obstupescat, oculus in aurum defixus, deinde spes, quæ et ipsa specioso uultu est, ac uersicoloribus amicta, manu prehensa introducat, mire iam ipso ingressu attonitum. Atq; ab eo quidem tempore spes usq; illum antecedit, ducat q; tum aliæ mulieres illum exapientes, puer fallacia, seruitus q; tradant labori. At is miserum

penitus renudatum tandē senectū tradat, iam mor-
bidum, coloreq; commutato. Postremo contumelia,
arreptum illum ad desperationem pertrahat, &
hoc quidem tempore spes auolans evanescat. Tum il-
le non per aureum illud atrium, per quod ingres-
sus fuerat, sed per posticum quoddam, & occultum
exitum extrudatur, nudus, uentricosus, pallidus, se-
nex, Lena quidem pudorem occultans, dextra ue-
ro seipsum strāgulās. Occurrat autem exeunti pœ-
nitudo frustra lachrymans, & miserum bis etiam
conficiens. Atq; hic quidem esto picturæ finis. Cæ-
terum tu Timocles optime ipse consyderatis singulis
expende, num è re tua sit, ut in hanc imaginem p
aureas illas fores ingressus, per illas longe dissimī-
les tam turpiter excutiaris. Quicquid autem fece-
ris memineris sapientis illius, qui dixit, deum in
culpa non esse, uerum qui sua sponte delegerit.

CNEMONIS, AC DAMIPPI
DIALOGVS, ERASMO
INTERPRETE

Cnemon.

Oc scilicet est, qđ vulgo dici consue-
 nit, *hinmulus leonem*. Da. qđ
 istuc est, qđ tecum stomachare Cne-
 mon? Cne. Quid stomacher ro-
 gas? Egedem heredem reliq quēdā,
 præter animi sententiam, uidelicet
 astu delusus miser, ijs, quos maxime mea cupiebam
 habere, præteritis. Da. sed istuc quinam euenit?
 Cne. Hermolaū nobilē illum diuitē, cum orbis
 esset, imminente morte asptabam, assidens, atq; in-
 feruiens. Neq; ille granatim officium meum admittere
 bat. At interim illud quoq; mihi visum est scitum,
 consultumq; ut testamentū proferrē, ac publicatrē,
 quo illum rerū mearū insolidū heredē instituerā,
 nimirum, ut ille uicissim idē faceret, meo prouocatus
 exēplo. Da. At quid tandem ille? Cne. Quid
 ille suo in testamento scripserit, id quidem ignoro.
 Cæterum ego repente, atq; insperato è uita decessi,
 tecti ruina oppressus. Et nunc Hermolaus mea pos-
 sidet, lupi cuiuspiam in morem ipso hamo cum
 esat pariter auulso. Da. Immo non esatm mo-
 do cum hamo, qnetiam te quoq; piscatorē simul ab-
 stulit. Itaq; technā istam, in tuum ipsius aspuer stru-
 xeras. Cne. sic apparet, idq; adeo deploro.

ZENOPHANTAE, ET CALLIDEMIDAE
DIALOGVS
EODEM INTER
PRETE.

Zenophantes.

Tu Callidemides, quo pacto interisti? Nam ipse quem admodum Diniæ parasitus cum essem, immo-
di-
ca ingurgitatione præfocatus fue-
rim, nosti, aderas enim morienti.

Cal. Aderam Zenophantes.

Porro' mihi nouum quiddam, atq; inopinatum ac
adit. Nam tibi quoq; notus est Præodorus ille se-
nex. Zeno. Orbem illum dicas, ac diuitem,
apud quem te assidue uersari conspicebã? Cal.
Illum ipsum semper ceptabam, colebamq; id mi-
hi pollicens fore, ut meo bono quamprimum uo-
reretur. Verum cum ea res in longum proferretur,
sene uidelicet uel ultra tithonios annos uiuente, cõ-
pendiariam quandam excogitavi uiam, qua ad hæ-
reditatem peruenirem. Siquidem empto ueneno, po-
callatori persuaferam, ut simulatq; Præodorus po-
tum posceret (bibebat autem prolixius) præsentius
in calicem inijceret, haberetq; in promptu, porre-
cturus illi. Quod si fecisset, iurciurando confirma-
bam, me illum manusmissurum. Zeno. Quid
igitur accidit? nam inopinatum quiddam narratu-
rus mihi uideris. Cal. Vbi iam loti uenisse-

mus, puer duobus paratis poculis, altero Prædoro, cui uenenum erat additum, altero mihi, nescio quo modo errans, mihi uenenum, Prædoro porrexit innoxium. Mox ille quidem bibit, at ego protinus humi porrectim stratus sum, suppositum uidelicet illius loco finus. Quid hæc rides Zenophæta? At qui non conuenit amici malis illudere.

Zeno. Rideo profecto, nam eleganter, ac lepide tibi hæc res euenit. Porro senex ille quid interrim?

Cal. Primum ad casum subitum, atq; inexpectatum, sanè conuulsus est. Deinde simulatq; intellexit id, quod acciderat, puta pocallatoris errore factum, risit et ipse. Zeno. Recte sanè. Tam etsi non oportuit ad compendium illud diuertere. siquidem uenisset tibi populari, uulgataq; uia, tutius, certiusq; etiam si paulo serius.

MENIPPI ET TANTALI
 LOGVS EODEM ERASMO
 INTERPRETE.

Menippus.

Vid euias o' Tantalè, aut quid tu
 am deploras fortunam, stagno im-
 minens? Tan. Quoniam siti
 enear Menippe. Me. Usque
 adeo piger es, atq; iners, uti non
 uel pronus incumbens bibere no-
 vis, uel atna uola hauriens? Tan. Nihil pro-

fecero, si procumbā. Refugit enim aqua, simulatq
me propius admoneri senserit, quod si quando hau
sero, oriq; coner applicare, prius effluxit, q̄ summa
rigem labia. Atq; inter digitos effluens aqua, haud
scio quomodo rursus manum meam aridam relin
quit. Me. prodigiosum quiddā de te narras
Tantale. Verū dic mihi, istuc ipsum quor sum opus
est bibere? cum corpore aereas? Nā illud, quod esu
rire poterat, aut sitire, in Lydia sepultum est. Cete
rum tu, cum sis animus, quinam posthac aut sitire
queas, aut bibere? Tan. Atq; hoc ipsum sup
plicij genus est, ut anima perinde quasi corpus sit,
ita sitiatur. Me. Age hoc ita habere credimus,
quandoquidem affirmas te siti puniri. At qd hinc
acerbi tibi poterit accidere? Num metuis ne potus in
opia moriari? At equidem haud uideo alteros in
firmos, siq; hoc relinquat, neq; locum aliū, in quem
morte demigret q̄spiciā. Tan. Recte tu quidē di
cas. Verū hoc ipsum supplicij genus est, sitire, cum
nihil sit opus. Me. Desipis Tantale, et uti ue
rum tibi fatear, non alio potu uideris egere, q̄ uera
tro mero. Nā diuersum quiddā pateris ijs, quos ca
nes rabiosi momorderint, ut qui non aquam, quē
admodum illi, sed sitim horreas. Tan. Ne ue
ratrū qdē recusarim bibere Memippe, si liceat mo
do. Me. Bono es animo Tantale, certum habēs,
nunq; fore, ut uel tu, uel reliquorum manū q̄spiciam
bibat, neq; enim fieri potest. Quauquam non omni
bus, quemadmodum tibi, poena adiudicata est, ut
sitiatur, aqua illos non expectante.

MENIPPI, AC MERCVRII.
 DIALOGVS ERASMO
 QVOQVE INTER-
 PRETE.

Menippus.

T ubi nam formosi illi sunt, ac
 formosae Mercuri? Duato me, do-
 cetoq; ut pote recens huc profectum
 hospitem. *Mer.* Haud mihi li-
 cet per otium Menippe. quin tu istuc
 ipso e loco detrorsum oculos defle-

ctis. Illic & Hyacinthus est, & Naraxus ille, &
 Nireus, & Achilles, & Tyro, & Helena, & Le-
 da, breuiter quicquid est veterum formarum. *Me.*
 Equidem praeter ossa nihil uideo, caluariasq; atr-
 nibus renudatas, inter quae omnia nihil sit omni-
 no discriminis. *Mer.* Atqui haec sunt, quae
 poetae cuncti mirantur, ac celebrant, ossa scilicet,
 quae tu uideris contemnere. *Me.* At Helenam
 saltem mihi commonstra. Nam ipse quidem haud
 queam dignoscere. *Mer.* Haec uidelicet cal-
 uaria, Helena est. *Me.* Et huius scilicet ossis
 gratia, mille naues ex uniuersa Graecia, actis dele-
 ctis sunt impletae, tenuaq; tum Graecorum, tum Bar-
 barorum multitudo confluit, tot urbes sunt euerse?
Mer. Ceterum Menippe non uidisti mulierem
 hanc uinam. quod si fecisses, forsitan diceres tu quoq;
 uitio dandum non esse,

10 Pro tali muliere diu tolerare labores.

Alioqui si quis flores etiam arefactos, marcidosq; contempletur, posteaquam coloris decus abiecerint, deformes nimirum uideantur. At iidem, donec florent, coloremq; obtinent, sunt speciosissimi. Me. Proinde illud iam demiror Mercuri, si Græci non intellexerunt, sese pro re usque adeo momentanea, quæq; tam facile emarcesceret, elaborare. Mer. Haud mihi uacat tecum philosophari, quare delecto loco, ubicunq; uelis, prosterne te met, ac recumbe. Mihi iam aliæ sunt traducende umbræ.

MENIPPI AMPHILOCHI TROPHOMI DISCEPTATIO
EODEM INTERPRETE.

Menippus.

Os nimirum Trophome, atq; Amphiloche, cum sitis mortui, uicem
16 haud scio quonam modo, phanis estis donati, uatesq; credimini, ac stulti mortales deos esse uos arbitrantur. Tro. Quid? an nobis igitur imputandum, si per inscitiam illi de mortuis huiusmodi opinantur? Me. Atqui non istæ fuissent opinati, ni uos, tum cum uiveretis, eiusmodi quædam portenta ostentassetis, tanquam futurorû fuissetis præsci, quasiq; prædicere potuissetis, siq; percontarentur.

percontarentur. Trophomus. Menippe, Nonne
 rit Amphilochns hic, ipsi pro sese respondendum
 esse. Ceterum ego heros sum, naticinorq; si quis ad
 me descenderit. At tu uidere nunquam omnino
 Lebadiam adisse, neque enim alioquin ista non
 crederes. Menippus. Quid ais? Equidem nisi
 si Lebadiam fuisset profectus, ac linteus amictus,
 offam ridicule manus gestans, per angustum adi-
 num in specum irrepsissem, nequaquam fieri po-
 tuisset, ne te defunctum esse cognoscerem, perinde
 atque nos, solaq; præstigiatura reliquos antecelle-
 re. sed age per ipsam diuinandi artem, quid tan-
 dem est heros, neque enim intelligo. Tropho-
 mus. Est quiddam partim ex homine, partim ex
 deo compositum. Menippus. Nempe quod
 neque sit homo, quemadmodum audio, neque de-
 us, uerum pariter utrunq;. Ergo dimidia illa tui
 pars quò nunc recessit? Trophomus. Red-
 dit oracula Menippe in Lebadia. Menippus.
 Haud intelligo quid dicas Trophome, nisi quod il-
 lud plane uideo, te totum esse mortuum.

Erasmus

t

CHARONTIS, AC MENIPPI DIA
LOGVS EX EIVSDEM IN-
TERPRETATIONE.

Charon.

Edde nauulum sceleris. Menip-
pus. Vociferare, siquidem istuc
tibi voluptati est Charon. Cha-
ron. Redde inquam quod pro
traiectione debes. Menippus.

Haudquaquam auferre queas
ab eo, qui non habeat. Charon. An est quis
quam, qui ne obolum quidem habeat? Menip-
pus. Sit ne alius quispiam praeterea, equidem
ignoro. Ipse certe non habeo. Charon. Atqui
praefocabo te per Ditem, impurissime, ni reddas.
Menippus. At ego illiso baculo tibi comminua
aspue. Charon. Num ergo te tam longo tra-
iectu gratis transfuero? Menippus. Mer-
curius meo nomine tibi reddat, ut qui me tibi tra-
diderit. Mercurius. Belle mecum agatur per Io-
uem, siquidem futurum est, ut etiam defunctorum
nomine persoluam. Charon. Haud omittam.
Menippus. Quin tu igitur hac gratia perge, ne
facis, nauum trahere, quanquam quod non habeo,
quinam auferas? Charon. At tu nesciebas,
quid tibi fuerit adportandum? Menippus. Sae-
bam quidem, verum non erat. Quid igitur? num
ea gratia erat mihi semper in vita manendum?

Cheron. solus ergo gloriaberis, te gratis fuisse
se transvectum? Menippus. Haud gratis,
ó præclare, siquidem & sentinam exhausti, &
remam arripui, & uectorum omnium unus non
eiulaui. Charon. Ista nihil ad nauulum, obo-
lum reddas oportet. neque enim fas est, secus fici-

Menippus. Proinde tu me rursum in uitam re-
uehe. Charon. Belle dicas, nimirum ut uerbe-
ra etiam ab Aeaco mihi lucrifaciam. Menip-
pus. Ergo molestus ne sis. Charon. Osten-
de, quid habeas in pera. Menippus. Lupi-
num si uelis, & Hecatae cœnam. Charon.

Vnde nobis hunc canem adduxisti Mercuri? tum
qualia gerriebat inter nauigandú, uectores omnes
irridens, ac dictis incessens, unusq; cantillans, il-
lis plorantibus. Mercurius. An ignoras Cha-
ron, quem uirum trásuexeris, plane liberum, cuiq;
nihil omnino curæ sit? Hic est Menippus. Cha-
ron. Atqui si unquam posthac te recepero.

Menippus. Si receperis ó præclare, ne possis
quidem iterum recapere.

AD GVLIELMVM COPVM MEDI
corum Eruditissimum Erasmi Roterodami
sacrae Theologiae professoris, de Sene
ctute subrepente, deq; reliquo
uita, Christo, cui totum de
bebat, diatndo
Carmen.

Niat nobiliũ medicorũ gloria Cope,
Sen quis requirat artem,
sive fidem spectet, seu curã, in quo-
libet horum
Vel iniquus ipse nostro
Præcipuos tribuit Gulielmo liuor honores.
Cedit, fugitq; morbi
Ingenio genus omne tuo. teterrima porro
Senectæ, morbus ingens,
Nullis arceri ue potest, pelli ue medelis,
Quin derepente abortæ
Corporis epotet succos, animiq; nigorem
Hebetet, simul trecentis
Hinc, atq; hinc strapatæ malis, qbus omnia arptim
Vellitq; deteritq;
Commoda, quæ secum subolescens uexerit ætus,
Formam, statum, colorem,
Partem animi memorẽ, cũ pectore lumbos, somnos,
Vires, alacritatem,
Authorem uitæ igniculum decerpit, & huius
Nutritium liquorem.
Vitales adimit flatus, cum sanguine corpus,

Risus, iocos, lepores.

Deniq; totum hominem paulatim surripit ipsi

Neque de priore tandem,

Præterquam nomen, titulumq; relinquit inanem.

Cuiusmodi tuemur

Passim marmoreis insculptæ uocabula bustis.

Utrum hæc senectæ queso,

An mors lentæ magis dicenda est incida fatis, &

Impendio maligna,

Ut quæ deteriora labantis stamina uitæ,

Pernicitate tentæ

Accelerare uelint, rapidusq; allabier alis,

At floridam iuuentam

Usque adeo male præcipiti decurrere filo,

Ut illius prius quàm

Cognitæ sat bona sint, iam nos fugitiua relinquât.

Et citius atque nosmet

Planè uiuere senserimus, iam uiuere fracti

Repente desinamus.

At cerni, uolucres, & cornix gerrula nimis

Tot sæculis, uigent q;

Vni porro' homini post septima protinus, idq;

Vix dum peracta lustra,

Corporeum robur astiosa senectæ fatigat.

Neque id satis, sed ante

Quàm decimum lustrum uolucris absoluerit ætas

Tenere non ueretur,

Immortalem hominis, ductamq; ex æthere partem.

Et hanc læssit audax,

Nec timet ingenij sacros inuessere neruos,

DE SENECTUTE

SUA si fides probato
 Constat Aristoteli, sed quorsum opus obsecro tanto
 Authore, quando certam
 Ipsa fidem, heu nimium, facit experientia certam.
 Quam nuper hunc Erasmmum
 Vidisti media uiridem florere iuuentu.
 Nunc is repente uersus
 Incipit urgentis senij sentiscere damus,
 Et alius esse tendit,
 Dissimilisq; sui, nec adhuc phœbeius orbis
 Quadragies reuexit
 Natalem lucem, quæ bruma ineunte calendas.
 Quinta antea nouembres.
 Nunc mihi iam raris sparguntur tempora cœnis,
 Et albicare mentum
 Incipiens, iam præteritis uernantibus annis,
 Vitæ monet cadentis
 Aduentare hyemem, gelidamq; instare senectam.
 Eheu fugaces, ohe
 Pars ueluti melior sic et properantior æui,
 O sæculi caduca
 Flos nimium breuis, et nulla reparabilis ætæ,
 Teneræ o uiror iuuentæ,
 O dulces anni, o felicia tempora uitæ,
 Ut clanculum excidistis,
 Ut sensum fallente fugæ, lapsuq; uolucris,
 Furtim auolastis, ohe.
 Haud simili properant undosa relinquere cærsa
 Virides fluentæ ripas.
 Impete nec simili fugiunt cœna nubila, sicis

Quoties aguntur ENYU.

Sic sic effugiunt tacite naque somnia noctis,
Simul auolante somno,

Quae desiderium, curas & praeter inanes
Sui nihil relinquunt.

Sic rosa, quae tenero modo murice tincta rubebat,
Tenui fenescit austro.

Atq; ita (me miserum) nuabus dum ludo puellus,
Dum literas ephebus

Ardeo, dum scrutor, pugnasq; uiasq; sophorum,
Dum rhetorum colores,

Blandaq; melliflua deamo figmenta poësis,
Dum necto syllogismos,

Pingere dum meditor tenui sine corpore formas,
Dum sedulus per omne

Auchorum uoluer genus impiger, undiq; atq; pro
Apis in modum Matinae

Pedias solidum cupiens absoluerè cyclum
Sine fine conatanti

Singula correptus dum circumuector amore,
Dum nil placet relinqui,

Dumq; profana sacris, dū iūgere graecæ latinis,
Studeoq; moliorq;

Dum cognoscendi studio, terraq; mariq;
Volitare, dum niuofas

Cordi est, & innat, & libet crepare per alpes,
Dulces parare amicos

Dum studeo, atq; uiris innat innotescere doctis,
Furtim inter Istra pigrum

Obrepsit senium, & subito se gnescere corpus,

DE SENECTUTE

Mirorq; sentioq;
 Vixq; mihi spatium iam defluxisse ualentis
 Persuadeo iuuentæ.
 Cur adeo circumspecte, parcaq; lapillis,
 Cur purpuris, & ostro
 Mortales utuntur, & ætas aurea, tanto
 Pretiosior lapillis
 Et quoniam auro, quoniam pretiosior ostro
 Prodigitur, inq; nugis
 Conteritur miseris, nullo uecorditer usu?
 Siniturq; abire frustra?
 Adde quod illa queant sacari perditæ, Crassos
 Speres tibi licebit,
 Et Lydos speres Cræsos, iam Codrus, & Irus.
 Sed quod semel seueræ
 Pensibus fuis Clotho deuoluerit ænum,
 Id nec uenena Ciræ,
 Nec magicum Maia nati gestamina, sceptrum
 Neq; dira Thessalorum
 Medæe suavis reuocare precatina possint.
 Non si uel ipse diuûm
 Nectare te sacret pater, ambrosioq; liquore.
 Nanq; his ali iuuentam
 Arceri senium scripsit nugator Homerus.
 Non si tibi effata
 Rore riget corpus Tithoni lucheæ coniux.
 Non si ter octiesq;
 Phaon per siculas Venerem transuexeris undas.
 Non si tibi ipse Chiron
 Omnes admonseat, quas tellus proferit, herbas.

Nec annulus, nec ulla
 Pharmacia cum nervis annos remorantur euntes.
 Atqui ferunt magorum
 Monstrifico sibi torrentia flumina antu,
 Iisdem ferunt relabi
 Præcipites annes verso in contraria cursu,
 Et Cinthiæ volucres.
 Et rapidas Phæbi sibi, siquæ quadriges.
 Sed ut hæc stupenda possint
 Carmina, non speres in improbus, ut tibi quondam
 Aut iam peracta vitæ
 Sæcla iterum referunt, aut prætercuntia sistunt.
 Sol mergitur, micissimæque
 Exoritur novus, et nitido redit ore serenus.
 Extincta luna rursus
 Nascitur, inque micæ nunc decrescere minuat
 Sensus fenescit orbe.
 Nunc negata aridet tenero iuveniliter ore.
 Redit ad suam iuvenentem
 Bruma ubi confenuit, Zephyris redcuntibus annus,
 Et post gelu, nivesque
 Ver nitidum, floresque reversa reducit birundo.
 At nostra postea aquam
 Feruida præterijt sæclis labentibus æstus,
 Vbi tristis occupavit
 Corpus hyems, aspitisque horrentia tempora postque
 Nive annuere densa.
 Nulla recursum spes, aut successio veris.
 Verum malis supremum
 Imponit mors una, malorum maxima, finem.

DE SENECTUTE

More Phrygum inter ista
 Incipimus serò sapere, & dispendia uitæ
 Incogitanter actæ
 Ploramus miseri, & consumptos turpiter annos
 Horremus, execramur.
 Quæ quôdâ heu nimis placuere, et quæ uehemèter
 Mellita uisa dudum,
 Tum tristi cruciant recolentiâ pectora felle.
 Frustrâq; maceramus
 Tam rarum sine fruge bonum fluxisse, quod omni
 Bene collocare cura
 Par erat, & nullam temere disperdere partem.
 At nunc mihi oscitanti
 Qualibus heu nugis, quanta est data portio uitæ.
 Satis hætenus miselle
 Cessatum, satis est dormitum, pellerè somnos
 Nunc tempus est Erasine
 Nunc expergisci, & tota respiscere uentre.
 Velis dehinc, equusq;
 Et pedibus, manibusq; & totis deniq; neruis
 Nitendum, ut anteacti
 Temporis, ut studio iactura uolubilis æui
 Vigilante sarciatur,
 Dum licet, ac dum tristis adhuc in lumine primo
 Consistimus senectæ.
 Dum noua atricies, & adhuc numerabilis, & dâ
 Pilis notata raris
 Tempora duntaxat spatium effluxisse uirentis
 Iam clamitat iuuentæ,
 Nec tum præsentem iam testifiatum adesse,

Quam nuntiant, atatum
 Ferre gradum, et sterile procul aduentare senectâ.
 Cuiusmodi videtur
 Tum rerum facies, cum autumnii frigore primo,
 Iam vernus ille pratis
 Decessit decur, ac languescunt lumina florum.
 Iam iam minus nitentes
 Herbas, affirmes, Boreasq; , geluq; nocentis
 Iam pratimere brumæ.
 Ergo animus dum totus adhuc, constatq; , nigetq; ,
 Et corporis pusillum
 Detrimenat nocent, age iam meliora sequamur.
 Quicquid mihi deinceps
 Fata æui superesse uolunt, id protinus omne
 Christo dicitur uni.
 Quo cui uel solidam decuit factariet, ut cui
 Bis terq; debeatur
 Principio gratis donata, hinc reddite gratis.
 Totiesq; uindictæ,
 Hinc saltem pars deterior, breuiorq; dicitur.
 Posthac ualere nuge,
 Fruatq; nolutates, risusq; , iocq; ,
 Lusus, et illecebræ
 Splendida nobilium decreta ualete sophorum,
 Valete syllogismi.
 Blandæ Pegasides, animosq; trahentia Piebus
 Pigmentæ, flosculiq; .
 Pectore iam soli toto, penitusq; diatto
 Certum est uacare Christo.
 Hic mihi solus eris studium, dulcisq; amantæ,

Honos, decus, voluptas.
Omnia solus erit, neq; quicq̄ ea cura (qđ anime)
Mouebit Hippoclydem,
Terrea si moles, compagoq; corporis huius,
Marcesset obsolescens,
Mens mado pura mihi, scelerumq; ignara, per illū
Niteatq; floreatq;,
Donec summa dies pariter cum corpore mentem
Ad pristinum nouat
Conuictum reuocabit, & huic iam uere perenni
Pars utraq; fruetur.
Hæc factu ut rati sine, nitæ exorabilis author,
Vitæq; uindictor.
Quæ sine nil possunt unquam mortalia uota, &
Vires labant aduocæ.

ERASMI ROTERODAMI IN DIA-
LOGOS LVCIANI RECENTIVS
VERSOS PRAEFATIO.

HIERONYMO BUSLIDIANO

praeposito A r i e n s i C o n s i l i a r i o

regio Erasmius Ro-
terodamus.

S.P.D.

Vmor iam pridem hic perseverat
acerbior, quam ut verum esse li-
beat credere, sed constantior tamen,
quam ut vanus credi possit, Phi-
lippum principem nostrum e' vi-
vis excessisse. Quid querat in Bus-
lidiane, quid noaferer, quem incusam, hominum ne
deumue? *Quae* comploratio, Tragedia, *quae* huic
tam atroci vulnere sufficiat? Nimio, heu nimio con-
stitistis Hispaniae. *quae* quidem primum Franciscus
Buslidianum Archiepiscopum Byzantinum nobis
ademistis, neq; tanti viri iactura contentae, prin-
cipem etiam eum absorbuistis, quo (si vivere modo li-
cuisset) nihil unquam habuit hic orbis neq; maius,
neq; melius. *Qua*quam qd quae so supererat etiam
adolescenti, nisi uti iam ipse sese superaret? sed o
dirum fortunae ludum. O novam futurum inmi-
dentiam, o mors quam iniqua, tam etiam invida,
ut semper praestantissima quaeq; quamocissime
tollis e' medio, nixq; oculis ostensa protinus subdu

is. Cuius ego vicem hic potissimum deplem? Ma-
ximilianusne patris, qui tali sit orbatus filio, quæ
unum multis etiam imperijs anteponebat? An li-
berorum magis, quibus ætate tam immatura, tam
pius sit ereptus pater? An patriæ potius, cui de cha-
rissimo principe tam seruum gaudium, tam præ-
properus contigerit luctus? An orbis demum uni-
uersi? cui tam singulare lumen sit ademptum? idq;
tam ante diem. Hoc nimirum hoc tempestas illa
fatalis, qua medio e' cursu in Britannia depulsus est,
portendebat, uidelicet fatis illum palam ab Hispa-
nia reuertentibus. Equidem panegyrico qualicunq;
laudavi inuenem. Tum autem bone deus, quot mi-
hi panegyricos, quam copiosos pollicebat? Et enre-
pente commutatis rebus epitaphium paro miser.
Eamus nunc nos homunculi, & fortunulis nostris
fedamus, cum eos etiam pro sua libidine mors ra-
piat, quos quamdiutissime uiuere tantopere omni-
um refert. Sed quid ego mi Hieronymus, dum
meo indulgeo dolori, tuum exultero? Quod reli-
quum est precor, ut superi propitijs liberis pater-
nam quidem felicitatem, sed cum diuini Federiani
uacitate copulatam largiantur. Tibi item in mode-
randis illis fraternos successus, sed uitam fraternam
disturbatorem. Literis his, ne ad tantum, tamq; do-
ctum amicum nullo literario munusculo comitata
uenerent dialogos aliquot Luciani comites addidi,
quos pauculis his diebus, dum obsidionis metu Flo-
rentiam profugeremus, Latinos feci, hoc nimirum

agens, ne nihil agerem. Nam in praesentia quidē
 in Italia mire frigene studia, feruere bella. Sum-
 mus pontifex Iulius belligeratur, vincat, trium-
 phat, planeq; Iulium agit. Vale & Amplis-
 simo patri Nicolao Ruterio episcopo Atribatensi
 etiam atque etiam Erasmmum commendato. Bono-
 nie. XV. Cal. Decemb. M. D. VI.

CRAETIS, AC DIOGENIS.

Crates

Maerichū diuitem noueras ne Diogenes, illum inquam supra modū diuitem, illum Corintho profectū, cui tot erant naves onustae mercibus. cuius consobrinus Aristas, cum ipse quoq; diues esset, homericum illud in ore solebat habere.

- Aut me confice tu, aut ego tete. Diog.
 Cuius rei gratia sese ceptabant inuicem Crates?
 Crat. Hereditatis causa, cum essent aequales, uterq; alterum ceptabat. Iamq; testamentae publicatauerant ambo, in quibus Maerichus (si prior moreretur) Aristem omnium rerum suarum dominū relinquebat. Maerichum uicissim Aristes, siquidē ipse prior ē uita decederet. Hæc igitur cum essent in tabulis scriptæ, illi inter sese ceptabant, et alter alterū adulationibus, obsequijsq; superare contendebat. Porro diuini, haud scio utrum ex astris id, quod futurum sit coniectantes, an somnijs, quem admodum Chaldei faciunt, quin et Pithius ipse, nunc Aristem uictorem fore pronuntiabat, nunc Maerichum, ac trutina quidem interim ad hunc, interim ad illum propendebat. Diog. Quid igitur tandem euenit? Nam audire est opere pretium Crates. Crat. Eodem die mortui sunt ambo. Cæterum hereditates ad Eunomium, ac Thrasyclem deuenerunt, quorum uterq; cognatus illis erat.

illis erat. Atqui de his nihil prædixerant divini futurum, ut tale quippiam accideret. Etenim cum Sicyone Cirrham versus navigarent, medio in cursu, obliquo orto Iapige eò sunt depulsi. Diogenes. Recte factum. At nos, cum nos essemus in vita, nihil eiusmodi alter de altero cogitabamus. Neq; enim ego unquam optabam, ut moreretur Antisthenes, quo nimirum baculus illius ad me rediret heredem (habebat autem egregie validum) quem ipse sibi parauerat oleaginum, neq; tu Crates opinor desiderabas, ut me mortuo, in possessionum mearum successionem venires pueri doli, ac peræ, in qua quidem lupini chæniæ incrant due.

Crates. Neque enim mihi quicquam istis rebus erat opus. immo ne tibi quidem Diogenes. siquidē quæ ad rē pertinebant, quæq; tu Antistheni succedens accepisti, deinde ego succedens tibi, ea nimirum multo sunt potiora, multoq; splendidiora, quàm vel Persarum imperium. Diogenes. per Iouem nemini me in istiusmodi opum hereditatem Antistheni, successisse, tibiq; eas longe etiam maiores reliquisse. Crates. Verum reliqui mortales hoc possessionum genus aspernabantur, neq; quisq; nos ob spem potiunde hereditatis obsequijs asperabat, sed ad ævum omnes intendebant oculos.

Diogenes. Nec iniuria. Neq; enim habebant, quo facultates eiusmodi à nobis traditas acciperent, quippe rimosi iam, vitiatq; delitijs, non aliter quàm uasa atrie pueria. Quo fit, ut siquando quis in illos insindat vel sapientiam, vel libertatem, vel ne

ritatem, effluat illico; p̄stilletq̄; fiendo quod immis-
sum est continere non ualere. Cuiusmodi quiddam
& Danaï filiabus aiunt accidere, dum in dolium
pertusum haustam aquam important. At iudem
aurum dentibus, & unguibus, omniq̄; uis serua-
bant. Crates. Proinde nos hic quoq̄; nostras
possidebimus opes. Illi simulatq̄; huc uenerint,
obolum duntaxat secum ferrent, ac ne hunc qui-
dem ulterius, quàm ad portitorem.

NIREI, THERSITAE, AC MENIPPI.

Nireus.

Ostremo uel Menippus hic iudex erit,
uter nostrum sit formosior. Dic Menip-
pe, an non tibi uideor forma præstan-
tior? Menippus. Immo quinam si-
tis prius arbitror indiciendum. Nam
hoc opinor, scito est opus. Nireus. Nireus, ac Ther-
sites. Menippus. Uter Nireus, uter Thersites? Nō
dum enim uel hoc satis liquet. Thersites. Iam
unum hoc uincō, quod tibi sum similis, neq̄; tanto
pere me præcellis, quanto pere te cæcus ille Home-
rus extulit, unum omnium formosissimum appel-
lans. Quin ego fastigato uertice, rarisq̄; & impe-
xis aspillis ille, nihilo te inferior uisus sum arbitro.
Iam uero contemplare Menippe, uerum altero for-
mosiorem existimes. Nireus. Mirum in me
A glaiā, Charopēq̄; prognatum,

Qui vir pulcherrimus unus
 Omnibus e Graijs priameia ad pergamam ueni.
 Menippus. Atqui non item sub terram opinor, pul-
 cherrimus uenisti, quippe qui reliquis quidem of-
 fibus, aliis appareas assimilis. Porro caluaria hoc
 uno insigni à Thersitæ caluaria dignosci possit;
 quod tua delicata est, ac mollicula. quandoquidem
 istuc habes effœminatam, ac neutiquam uiro deco-
 rum. Nireus. At tamen Homerũ pœctare, quæ
 specie tum fuerim, cum inter Græcorum copias mi-
 liarem. Menippus. Tu quidem somnia mihi nar-
 ras. At ego ea specto, quæ uideo; quæq; tibi adsunt
 in præsentia. Cæterum ista norant, qui id tempo-
 ris uidebant. Nireus. Quid igitur tandem? An
 non ego huic formosior Menippe? Menip. Neque
 tu, neq; quisquam alius formosus hoc loco. Siquidem
 apud inferos equalitas est, paresq; sunt omnes.
 Thersitæ. Mihi quidem uel hoc sat est.

DIOGENIS, AC MAVSOLI.

Diogenes.

He tu Car, quare tandem insolens es,
 tibiq; places, ac dignum te credis, qui
 unus nobis oibus anteponare? Maus-
 solus. Primum regni nomine, O' tu
 Siopensis, quippe qui Caria impera-
 nerim uniuersæ, præterea Lydia quoq; gentibus
 aliquot. Tum autem et insulas nonnullas subege

rim, Miletum usq; peruenierim, plerisq; Ioniae par-
 tibus uasatis. Ad haec formosus erā, ac procerus,
 ac bellicus in rebus praualidus. Postremo, quod est
 omnium maximum, in Halicarnasso monumentū
 erectum habeo, singulari magnitudine, quantum
 uidelicet defunctorum alius nemo possidet, neq; pa-
 ri etiam pulchritudine conditum, uirū scilicet, atq;
 equū pulcherrimo ē saxo, uinam formam absolū-
 tissimo artificio expressis, adeo ut uel sanam ali-
 quod simile haud facile quis inueniat. Num inu-
 ria tibi uideor has ob res mihi placere, atq; efferni
 Diogenes. Num ob imperium ais, ob formam, atq;
 ob sepulchri molem? Mausol. per Iouem ob haec
 inquam. Diogenes. Atqui o formose Mausole
 neq; uires iam illae, neque forma tibi iam adest.
 Adeo ut siquem arbitrum de formae praecellētia
 delegerimus, haudquaquam dicere potis sit, quobrem tua
 caluaria meae sit anteferenda, siquidem utraq; pariter
 tum calua, tum nuda, utriq; dentes prominulos pari-
 ter ostentamus, pariter oculis orbi sumus, piter uari-
 bus simis, ac sursum hiatis deformati. Caeterū se
 pulchrum, ac saxa illa pretiosa Halicarnassensium for-
 sitan iactare licebit, et hospitibus gloriae causa
 ostentare, tanquam qui magnificam quandam apud
 se structuram habeant, uerum quid hinc commo-
 ditatis ad te redeat uir egregie, nequaquam uideo,
 nisi forsitan illud commodum uocas, quod plus oneris
 atq; nos sustines, sub tam ingentibus saxis pres-
 sus, ac laborans. Mausolus. Ita ne nihil illa mi-
 hi conducant omnia? planeq; pares erant Mausole

lus, ac Diogenes. Dioge. Immo haud pares inquam. Nam Mausolus discruciabatur, quoties carū rerum in mentem veniet, quibus in vita florere consuevit. At Diogenes interm eum ridebit. Atq; ille quidem de suo illo monumento, quod est in Halicarnasso, memorabit, ab uxore Artemisia, atq; iōnore parato, contra Diogenes ne id quidem suo de corpore novit, nunquid habeat sepulchrum. Neq; enim illi res ea curae est, verum apud viros excellētissimos sui memoriam, famamq; reliquit, ne quē vitam peregerit viro dignam, tuo monumento Carū abiectissime, celsiorem, ac tutiore in loco substructā.

SIMYLI, AC POLYSTRATI.

Simylus.

Enst tandem & tu Polystrate ad nos, cum annos vixeris haud multo pauciores centum opinor. Polystratus. Nonaginta octo Simyle. Simylus. Sed quanam triginta istos annos egisti, quibus mihi fueras superstes. nam ipse perijt ferme septuagenario. Polyst. Quam suavissime profecto, etiam si hoc mirum tibi videbitur. Sī mylus. Mirum vero, si quidem tibi primum seni, deinde invalido; postremo etiam orbo quicquam poterat esse in vita suave. Polyst. Principio nihil erat, quod non possem. praeterea pueri formosi complures aderant, tum mulieres nitidissimae, unguen

te, vinum intè fragrans, postremo mensæ, vel si-
lis illis lautiores. Simylus. Noua narras. Nam
ego te planè sordidum, ac paratissimum esse scie-
bam. Polystratus. Atqui uir præclare, ex alie-
nis arcas opes mihi subscatebāt. Tum diluculo pro-
tinus quamplurimi mortales ad fores meas uenti-
tabant, simulq; ex omni rerum genere, quæ terra-
rum ubiuis pulcherrimæ reperiuntur, munera de-
portabantur. Simylus. Num me defuncto regnū
gessisti? Polystratus. Minime, uerum amantes ha-
bebam innumeros. Simylus. Non possum non ri-
dere, Tu'ne amantes, tantus natu cum esses, mixq; ti-
bi dentes superessent quatuor? Polystratus. Ha-
bebam per Iouem; equidem optimates ciuitatis.
Cumq; essem tum senex, tum caluus, sicuti uides,
præterea lippiens etiam, ac senio cæcutiens, postre-
mo naribus mucosis, tamen cupidissime mihi infer-
uebant, adeo ut is felix uideretur, quencunq; uel
aspexissem modo. Simylus. Num tu quoq; quem
admodum Phaon ille, Venerem aliquam è Chio
transuexisti, ut ob id optanti tibi illa dederit, rur-
sum ad iuuentam redire, ac denuo formosum, atq;
amabilem fieri? Polystratus. Haudquaquam.
Quin magis cum talis essem, qualem dixi, tamen
supra modum adamabar. Simylus. A enigmate
narras. Polystratus. Atq; notissimus est hic amor,
cum uulgo sit frequens. nempe ergo senes orbas,
ut diuites. Simylus. Nunc tua forma, unde tibi
profecta fuerit intelligo uir egregie, nimirum ab au-
rea illa Venere. Polystratus. Verumtamen non

parum mulas commoditates ab ementibus tui simile, propè modum etiam adoratus ab illis. Porro sæpius etiam quasi proatx illis illudebam, excludens interdum nonnullos eorum. Interim illi inter se decertabant, & in ambiendis primis apud me partibus, alium alius antevire nitabatur. Simylus.

sed age, de facultatibus tuis quid tandem statueras? Polystratus. Palàm quidem affirmabam, me unum quæq; illorum relicturum heredem. Id quæ illi cum crederent futurum, certatim se quisq; obsequentiorum, atque adulantiorum præbibat. Cæterum alteras illas veras tabulas, quas apud me servaveram reliqui, in quibus omnes illos plorare iussi.

Simylus. At postrema illæ tabulæ, quem promissabant heredem? Num est cognatus quempiam?

Polystratus. Non per Iovem, immo novum quendam ex formosis illis adolescentulis, natione Phrygem. Simylus. Quot annos natum Iolystratæ?

Polystratus. Vixenti fere. Simylus. Iam intelligo quibus obsequijs ille te demeruerit.

Polystratus. Attamen multo illis dignior, qui scriberetur hæres, etiam si barbarus erat, ac perditus.

Quem iam ipsi etiam optimates colunt, aspirantq;. Is igitur mihi extitit hæres. Iamq; inter patritios numeratur, subrafo mento, barbaroq; cultu, ac lingua. Quis enim cum Codro generosiorum, Nireo formosiorum, Ulyssæ prudentiorum esse prædiat. Simylus. Non laboro, vel totius Græciæ sit imperator, si libet, modo ne illi potantur hereditate.

VENERIS, ET CUPIDINIS.

Venus.

q Vid tandem in causa est Cupido, ut cum reliquos deos omnes adortus expugnaris, Iouem ipsum, Neptunum, A pollinem, Iunonem, me denique matrem, ab una Minerva temperes, neque aduersus hanc nec ul lum habeat incendium tua fax, et iaculis uacua sit pharetra, tum et ipse arcu, ac reas neque iaculari noris. Cupi. Equidem hanc metuo mater. est enim formidabilis, truculentoque aspectu, ac ferocitate quadam supra modum virili. Proinde si quando tenso arcu petam illam, galeae cristam quasiens, expauescat me, moxque formidinis tremere accipio, sic ut arma mihi e manibus ex cadant. Venus. At qui Mars an non erat hac formidabilior? Et hunc tamen superatum exarmasti. Cupido. Immo ille cupide me recipit, atque ultero etiam inuitat. Verum Minerva semper adductis supercilijs obseruat. Quin aliquando temere ad illam aduolauit facem propius adiuuens. At illa siquidem ad me accesseris inquit, per parentem Iouem quouis modo te confectero, aut lancea te transfigam, aut pedibus arreptum in terram dabo precipitem, aut ipsa te dispergam, plurima item id genus comminabatur. Ad haec acerbis obtuener oculis, postremo et in pectore faciem quandam gestat horrendam, uiperis ut pillorum uice comatam. Hanc nimirum

rum maximo pere formido. Territat enim me, fugioq; quoties eam aspicio. Venus. Esto sane. Minervā metuis, ut ais, atq; huius gestamen Gorgona reformidas, idq; cum Iovis ipsius fulmen non formidaveris. Cæterū Musæ quam ob causam ab te non feriuntur, atq; à tuis iaculis tutæ agunt? Num et hæ cristas quatiunt, aut Gorgonas præterdunt? Cupido. Has quidem revereor mater. Sane enim vultu pudico, ac reverendo, præterea semper aliquo tenentur studio, semper attentionibus animum intentum gerunt. Quin ipse etiam non raro illis assisto, atroxinis suavitæ delinitus. Venus. Esto nec has adoriris, propterea quod sint reverendæ. At Dianam qua tandem gratia non vulneras? Cupi. Ut breviter dicam, hanc ne deprehendere quidem usquam sum potis. qui pæpe perpetuo per montes fugitantem. Ad hæc alterius cuiusdam sui Cupidinis illa tenetur cupidine. Venus. Cuius o' gnate. Cupi. Nèpe venatu ceruorū, & hinnulorum, quos insectatur, ut aspiat, ac iaculo figat. Ac prorsum tota verū huiusmodi studio tenetur. Tamen si fratrem eius, qui nintrum arca valet & ipse, feritq; eminus. Venus. Te neo gnate, cum sæpenuero sagitta vulnerasti.

MARTIS, AC MERCURII

Mars.

V distin' Mercuri cuiusmodi nobis in-
 natus sit Iupiter? quàm superba,
 quàmq; dictu absurda? Ego inquit si
 noluerò, athenam ex æthere demit-
 tam. Vnde si vos suspensi me ui detrahere concupi-
 ni, luseritis operam. Nunquam enim me deorsum
 trahetis. Contra si ego vos uelim in altum attra-
 here, non uos modo, uerum etiam tum terrâ ipsam,
 tum mare pariter subuectum in sublime sustulero.
 Ad hæc alia permulta, quæ tu quoq; audisti. At
 ego siquidem cum uno quolibet singulatim confera-
 tur, ita præstantiorem eum esse, uiribusq; superio-
 rem, haudquaquam negauerim, uerum unum cum
 multis pariter in tenui antecellere, ut eum ne pon-
 dere quidem uincere queamus, etiam si terram, ac
 mare nobis adiunxerimus, id neutiquam credide-
 rim. *MERC.* Bona uerba *MARS.* Neq; enim
 sat tutum est ista loqui. nequid forte mali nobis hæc
 petulantia conaliet. *MARS.* An uero credis
 apud quenlibet hæc dicturum me? Immo apud
 te solum id audeo, quæ lingue continentis esse scie-
 bam. Sed quod mihi maxime ridiculum uideba-
 tur, tum cum hæc minitantem audirem, haud quæ
 apud te reticere, etenim meminera, cum non ita mal-
 to ante Neptunus, Iuno, ac Pallas, mota aduersus eum
 seditione machinarentur comprehensum illum in

vincula conijcere, quanto pere formidavit, atque id
 tres dūtaxat deos, quod ni Thetis misericordia cō-
 mota, Briareum Centimanum illi auxiliatum ac-
 versuisset, ipso pariter cum fulmine, ac tonitruo in-
 etus erat. Hæc reputanti mihi ridere libebat, eius
 magniloquentiam, iactantiamq; Mercu. Tace.
 Bona verba. Neq; enim tutum est ista vel tibi dice-
 re, vel audire mihi.

MERCURII, ET MAIAE

MERCURIUS.

Se vero mater deus quisquam in cae-
 lo me inferior? Maia. Cave ne
 quid istiusmodi dixeris Mercuri.

Mercu. Quid non diatum, qui qui-
 dem tantum negotiorum solus sustineam, quibus
 delassor, in tam malæ ministeria distractus? Nam
 mane protinus surgendum est mihi, statimq; ver-
 vendum coenaculum, ubi dii componant. Tum ubi
 curiam, in qua consulant, undiq; strauero, ac sin-
 gula ita, ut oportet, composuero, Ioni necessum est
 assistere, ac perferendis illius mandatis toto die sur-
 sum, ac deorsum cursitare, insuper cum redeo, pul-
 verulentus adhuc ambrosiâ apponere cogor. Por-
 rò prius quàm novitius iste pocillator advenisset,
 ego nectare etiam ministrabam. Quodq; est omni-
 sum indignissimum, soli omnium ne noctu quidem
 agere quietem licet, verum id quoq; temporis ne-

cesse habeo defunctorum animas ad Plutonem deo
ducere, maniumq; gregi me ducem præbere, tum
autem & tribunalibus assistere. Neq; enim mihi
sufficiebant scilicet diurna negotia, dum uereor in
palæstris, dum in concionibus præconis uices ago,
dum oratores instruo, ni hæc quoq; provincia accedat,
ut simul etiam umbrarum res disponam? Atq;
Leda filij alternis inter ipsos uicibus apud superos,
atq; inferos agitant. Mihi necesse est quotidie tum
hoc, tum illud pariter agere. Deinde duo illi Alcmena,
ac Semele miseris prognati mulieribus, otiosi in
conuiujs accumbunt, at ego Maia Atlantide pro-
genitus illis ministro scilicet. Quin nunc cum reces-
sè à Sidone Cadmi filia reuersus essem (nam ad hæc
me legerat, nisi sum, et ad ageret puella) prius quàm
respirassem, & adhuc anhelum de uia uersum ad
Argos emandauit Nisurum, qui cum Danaë agere
uer. Rursus inde in Bœotia profectus inquit, obi-
ter Antiopam uisito. A deo ut planè iam pariturum
me negerim. Quod si mihi licuisset, lubens profe-
cto fecissem, id quod solent ij, qui in terris durè ser-
uiunt feruitutem. Maia. Missa fac ista gnate.
Debet enim per omnia morem gerere patri, cum sis
iuuenis. Ac nunc quo' inessus es, Argos contende, De
inde in Bœotiam, ne si cessaris, fuerisq; lætior, pla-
gas etiam auferas. Nam iracundi sunt, qui amant.

VENERIS, ET CVPIDINIS

VENUS.

Vpido Gnatæ, uide quæ facis flagitia.
 Non iam de ijs loquor, quæ te impulsore
 morales in terra uel in se quisq,
 uel inuicem alij in alios faciunt, uerû
 de ijs ego, quæ apud superos quoq; designas, qui
 quidem Iouem ipsum cogis uarias assumere formas,
 in quodcumq; tibi pro tempore uisum fuerit, cum
 uertens. Tum Lunam e' caelo deuocatis, quin & So-
 lem aliquoties compellis lentam apud Clymenen
 cessare aurigendi maneris oblitum. Nam quicquid
 iniuriæ in me matrem etiam committis, audacter,
 ac tãquam tuto' facis. Verum tu quidem ó decorum
 omnium confidentissime, Rheam insu per ipsam iam
 anuum, præterea decorum acm multorum paren-
 tem, eò perpulisti, ne passionem adamet, atq; in Phry-
 gum illum adolescentulum depereat, ac tua iam
 opera insanit, iunctusq; leonibus, adhibitis item
 Corybantibus, quippe qui & ipsi furore quodam
 sunt afflati, per Idam montem sursum, ac deor-
 sum oberrat, ipsa quidem A tis amore ciulans. Ca-
 terum Corybantum, alius suum ipse penem ense
 defeat, alius dimissa coma per montes fertur insa-
 nus, alius cornu atnit, alius tympano tonat, alius
 cymbalo pstrepit. breuiter omnis undequaq; I da
 tumultus, atq; insanie plena est. Proinde cuncta ti
 meo. Metuo ne tale quid accidas, quandoquidem te

produxi, malū ingens, ut si quando resipiscat Rheæ,
 uel potius, si pergat insanire, Corybantibus impe-
 ret, ut te correptum discerpant, aut leonibus obija-
 ant. Hic me sollicitat metus, quod uideam tibi peri-
 culum imminere. Cupido. Otioso animo esto
 mater, siquidem leonibus etiam ipsis iam familia-
 ris sum factus: ita ut sæpenumero conscensis eorum
 tergis, prehensâq; iuba, equitis ritu insidens illos
 agitem. At uero illi interim mihi atudis adblan-
 diuntur, ac manuum ori infertam receptant, lam-
 buntq; deinde mihi reddunt innocuam. Porro
 Rheæ ipsi quando tandem uacauerit, ut me ulasat
 tur, cum in Atte sit tota? Postremo quid ego pecco, cū
 res pulchras, ut sunt, offero, ac demonstro? nos ne ap-
 petite res pulchras. Quare his de rebus ne in me
 crimen conferte. Num uis ipsa tu mater, uti neq; tu
 posthac Martem ames, neq; ille te? Venus. Ve
 es peruiata, & nulla in re non superas. Attamen
 horum, quæ dixi, fac in posterum memineras.

DORIDIS, ET GALATEÆ

Doris.

Ormosum amantem Galatæa, nem-
 f pe siculum istum pastore, aiunt amo-
 re tui deperire. Galat. Ne ride
 Doris, etenim qualis qualis est, Neptu-
 no patre prognatus est. Doris. Quid tum po-
 stea, si uel Ioue ipso sit progenitus, cum usque adco

agrestis, atq; hispidus appareat, quodq; est omnium
 deformissimum, unoculus. An vero credis genus
 illi quicquam profecturum ad formam? Galat.
 Ne istuc quidem ipsum, quod hispidus est, atque
 agrestis, ne tu uocas, illum deformat. Quin uirile
 magis est. Porro oculus media in fronte decet etiã,
 quo quidem nihilo segnius cernes, quã si duo fo-
 rent. Doris. Videris Galatea non amantem
 habere Polyphemum, sed illum potius adamare,
 sic hominem prædiats. Galatea. Equidem
 haud adamo, sed tamen insignem istam uestram
 insulandi, opprobRANDIq; petulantiam ferre non
 queo. Ac mihi nimium inuidencia quadam istuc
 facere uidentini, propterea quod ille, cum forte ali-
 quando gregem pasceret suum, nosq; è litorali spe-
 cula ludentes cerneret, in prominentibus Aetnae
 pedibus, quã uidelicet inter montem, & mare li-
 tus sese in longum porrigit, nos ne aspexerit qui-
 dem, ac ego omnium una uisa sim formosissi-
 ma, eoq; in unam me coniecerit oculum. Ea res nos
 uale habet. Nam argumentum est, me forma præ-
 stantiorẽ esse, ac digniorẽ quã amet. nos con-
 tra fastidias esse. Doris. An istud tibi putas
 inuidendum uideri si primum pastori, deinde lu-
 sco formosũ uisa sis? Quãquam quid aliud ille po-
 tuit in te probare, præter solum candorem? Is illi
 placet opinor, quod caseo, & lacti assucuerit. pro-
 inde quicquid his sit simile, id protinus pulchrum
 iudicat. Alioqui ubi libebit scire, qua sis fac, de
 scopulo quopiam in aquam, si quando tranquilla

steterit despectans, temetipsam contemplant, uide-
 bis aliud nihil, nisi perpetuum candorem. Verum
 is quidem non probatur, nisi rubor admixtus illi,
 decus illi iunxerit. Galat. Atqui ego illa
 immodice candida, tamen eiusmodi habeo aman-
 tem, cum interim è uobis nulla sit, quã uel pastor,
 uel nauis, uel portator aliquis miretur. Ceterũ Po-
 lyphemus, ut alia ne dicam, etiam atnendi peritus
 est. Dor. Tace ó Galatea. Audiuimus illum
 atnentem, cum uesper pruriret in te. Sed ó sancta
 Venus, A sinum rudere dixisses. Nam lyre corpus,
 simillimum erat ceruino capiti, ossibus renudato,
 tum cornua perinde quasi cubiti prominebant, is
 colligatis, inductisq; fidibus, ne sinui quidem lyre
 admouens a grege quiddam, atq; in suauitate atnilla-
 bat, cum aliud interim ipse uoce atneret, aliud il-
 la succineret. Ita ne temperare nobis nequierimus,
 quin rideremus amatoriam illam atnitionem. Signi-
 dem lyre sonitus adeo loquax, ac garrulus erat,
 ut nollet illi balanti respondere. Immo puduisset,
 si uisa fuisset stridulum illius, et ridiculum atnitionem
 imitari. Ad hæc gestabat in ulnis amasius iste deli-
 tias suas, uersi atnulum, pilis hirtis, ipsi non dissimi-
 lem. Quis autem non inuideat tibi amicum istam
 Galatea? Galat. Quin tu igitur tuum ipsi
 us amicum nobis commonstra, qui meo sit formosio-
 or, quiq; doctius, ac melius uel uoce atnat, uel cebera.
 Doris. Mihi quidem nullus est amator,
 neq; me hoc nomine iacto, quasi sim uehementer
 amabilis, uerum tamen istiusmodi amicum, qualis
 est Polyphemus

est Polyphemus, nempe totus hircum oleus, tuis cruda
 dis uictitans atrnibus, & hospites siqui appulerint,
 denotans tibi habeas, eumq; tu matuum ames.

DIOGENIS, ET ALEXANDRI.

Diogenes.

Vid hoc rei est Alexander? Ita'ne;
 defunctus es tu quoq; perinde atq;
 nos omnes? Alexander. Vides ni
 mirū Diogenes. Tametsi mirandum
 non est, si homo cum fuerim, defun-
 ctus sum. Diogenes. Num ergo Iupiter ille Am-
 mon mentiebatur, cum te suum filium esse diceret.
 An uero tu Philippo patre prognatus eras? Ale-
 xan. Haud dubie Philippo. Neq; enim obūsssem, si
 Ammone parente fuisssem progenitus. Diogenes.
 Atqui de Olympiade etiā consimilia quaedam fe-
 rebantur, puta Draconem quendam cum ea fuisse
 congressum, uisumq; in cubiculo, Ex eo gravidam
 peperisse te. Porro Philippum errare, falliq; qui se
 tuum patrem esse crederet. Alexan. Inaudierā
 quidem & ipse ista, quemadmodum tu, at nunc uī
 deo neq; matrem, neq; ammonios illos uates sani qe
 quam, aut ueri dixisse. Dioge. At tamen istud il-
 lorum mendaciū Alexander, ad res gerendas haud
 quaquam tibi fuit inutile, propterea quod uulgus
 te uerebatur, metuebatq; cum deum esse crederet.
 Sed dic mihi, cui nam tam ingens illud imperium

Erasmus

x

moriens reliquisti? Alexas. Id equidem ignoro. Celerius enim è vita submouebam, quàm ut esse otium de illo quicquam statuendi, præter id unum, quod moriès Perdicæ annulum tradidi. Sed age, quid rides Diogenes? Dioge. Quid ni rideam? An non meministi, quid Græca fecerint, cum nuper tibi arrepto imperio adularentur, principemq; ac ducem aduersus Barbaros deligerent? Nonnulli uero in duodecim deorum numerum referrent, ac fama constituerent, deniq; sacra facerent tanquã Draconis filio? Sed illud mihi dicat, ubi te sepelierunt Macedones? Alexas. Etiamdum in Babylone iaceo, tertium iam diem. Porro Ptolemæus ille satellites meus, si quando detur otium ab his rerum tumultibus, qui nunc instant, pollicetur in Aegyptum deportaturum me, atq; inibi sepulturum, quo uidelicet unus fiam ex dijs ægyptiis. Dioge. Non possum non ridere Alexander, qui quidem te uideam etiã apud inferos desipientem, sperantemq; fore, ut aliquando uel Anubis fias, uel Osiris. quoniam tu spes istas omittis o' diuinissime, neq; enim fas est reuerti quæquam, qui semel paludem transmiserit, atq; intra specus hiatus descenderit, propterea quod neq; indiligens est Aëacus, neq; contemnendus Cerberus. Verum illud abs te discere peruelim, quo feras animo, quoties in mentem redit, quantæ felicitate apud superos relicta, huc sis profectus, pueræ aspitæ custodibus, satellitibus, duabus, tum aurî tentæ ut, ad hoc populis, qui adorabant. Præterea Babylone, Bactris, in manibus illis belluis, dignitate, gloria,

deinde quod eminebas conspicuus, dum uestireris;
 dum amiculo candido caput haberes reuinctum;
 dum purpura circumamictus esses? Nunquid hæc
 te discruciant quoties recurfant animo? Quid la-
 chrymas stulte? An non id te sapiens ille docuit
 Aristoteles, ne res eas, quæ à fortuna proficiantur,
 stabiles, ac firmas existimares? Alexan. Sapiens ille,
 cum sit assentatorum omnium perditissimus. Sine me
 solum Aristotelis facta scire, quam multæ à me
 petierit, quæ mihi scripserit, deinde quæadmodum
 abusus sit mea illa ambitione, quæ cepiebam
 eruditione cæteris præstare, cum mihi palparetur
 interm, ac prædicaret me, nunc ob formam, tanquam
 et ipsa summi boni pars quædã esset, nunc ob
 res gestas, atque opes. Nam has quoque in bonorum
 numero collocandas esse censebat, ne sibi vitio
 uerteretur, quod eas acciperet. Planè præstigi-
 osus uir ille quidem erat, ac fraudulentus ó Diogenes.
 Quanquam illud fructus scilicet ex illius sapientia
 fero, quod nunc perinde quasi summis de bonis
 extruor, ob ista, quæ tu paulo ante commemorasti.
 Dioge. At scin quid facies? Ostendam tibi
 molestiæ istius remedium. Quandoquidem his
 in locis ueratrum non prouenit, fac ut Lethei flum-
 inis aquam avidis faucibus attrahens, bibas, iterum-
 que ac sepius bibas. Atque eo pacto desine de
 bonis illis Aristotelicis discrucari. Verum enim
 Cletum etiam illum, et Calisthenem uideo, cumque
 his alios complures raptim huc sese ferentes, quo te
 discerpant, pœnasque sumant, ob ea, quæ quondam

In illos commisisti. Quare fac in alteram hanc ripam te conferas, & crebrius (ut dixi) bibas.

MENIPPI, ET CHIRONIS.

Menippus.

Quidem inaudisti Chiron, te, deus cum esses, tamen optasse mortem.
e Chiron. Vera nimirum sunt ista, quae audisti Menippe, planeq; mortuus sum, sicuti uides, cum mihi liceret immortalem esse. Menippus. At quae nam te mortis cupido tenebat, res uidelicet, quam uulgus hominum horreat? Chiron. Dicam, apud te, nimirum neququam stultum, atq; imperitum, iam mihi desierat esse iucundum, immortalitate frui. Menippus. Quid? An iniucundum erat, te uiuere, lucemq; tueri? Chirō. Erat inquam Menippe. Nō quod iucundum uocant, id ego neququam simplex, sed uarium quiddam esse arbitror. Verum cum ego semper uiuerem, atq; iisdem perpetuo rebus uterem, sole, luce, abo, tum horae eadem recurrerent, reliqua item omnia, quaecunq; contingunt in uita, reciproco quodam orbe redirent, atq; alijs alia per uices succederent, satietas uidelicet eorum me cepit. Neq; enim in conuoluptas est sita, si perpetuo fruaris iisdem, sed omnino in permutando posita est. Menippus. Probe loqueris Chirō. Ceterum haec, quae apud inferos agitur, uita, qui nam tibi procedit po

ste aquam ad hanc tanquam ad potiore[m] te contulisti. Chiron. Haud insuauiter Menippe, siquidē equalitas ipsa quiddam habet admodum populare. Nihil autem interest uerum in luce quis agat, an in tenebris praeterea neq[ue] sitiendum est nobis quē admodum apud superos, neq[ue] esuriendum, sed eius modi rerum omnium egentia uacat. Menippus.

Vide Chiron ne te[m]et ipse inuoluas, ne ue eodē tibi readat oratio. Chiron. Quamobrē istuc aus? Menippus. Nempe si illud tibi fastidio fuit, quod in uita semper iisdem, similibusq[ue] rebus utendum erat, cum hic itidem similia sine omnia, eundem ad modum parient fastidium. At de integro tibi querenda erit uita commutatio, atq[ue] hinc quoq[ue] aliam in uitam demigrandum, id quod arbitror fieri non posse. Chiron. Quid igitur faciendum Menippe? Menippus. Illud nimirum, uti sapiens cum sis, quemadmodum opinor, et uulgo praedicant, praesentibus rebus sis contentus, neq[ue] quicquid in his esse putes, quod ferri non queat.

MENIPPI, ET CERBERI.

Menippus.

b Eus Cerbere, quandoquidem mihi teum cognatio quaedam intercedit, cum et ipse sim atrox, dic mihi per stygiam paludem, quomodo sese habebat socrates, cum huc accideret?

x 3

Verisimile est autem te, deus cum sis, non latrare modo, uerum etiam humano more loqui, si quando uelis. Cerberus. Cum procul adhuc abesset Menippe, uisus est constanti, atque interrito adire uultu, perinde quasi mortem nihil omnino formidaret, ac tanquam hoc ipsum uellet ijs, qui procul à specus ingressu stabant, ostendere, uerum simul atq; despexit inhiatum, uiditq; profundum, atq; atrum antri recessum, simulq; ego contantem etiam illum, ac nito mordens pede correptum detraherem, infantium ritu eiulabat, suosq; deplorabat liberos, nihilq; non faciebat, in omnem speciem sese conuertens. Menippus. Num igitur suauiter sapiens erat ille, neque uere mortem contemnebat? Cerberus. Haud uere. Cæterum ubi uidit id esse necesse, audaciam quandam præ se ferebat, quasi uero uolens id esset passurus, quod alioqui uolenti nolenti tamen omnino fuerat ferendum, uidelicet, quo spectatoribus esset miraculo. Equidem illud in totam de uiris istiusmodi, uere possim dicere, ad fauces usque specus intrepidi sunt, ac fortes, porro intus cum sunt, nihil mollius, neque fractius. Menippus. Cæterum ego quo nam animo tibi uisus sum subiisse specum? Cerberus. Vnus mortali-um Menippe sic mihi uisus es subire, ut tuo dignum erat genere, et prior te Diogenes, propterea quod neuitquam adacti subieritis, aut intrusi, uerum tum ultronei, tum ridentes, atque omnibus plorare renunciantes.

PRAEFATIO, SEV HERCVLES GAL-
LICVS LVCIANI ERASMO
INTERPRETE.

h Herculem Galli lingua gentis uer-
nacula Ogmium uocant. Porro
deum ipsum noua quadam, atq;
inuitata figura depingunt. Se-
nex apud illos est, ad extremum
usque occipitium reculens, reli-
quis capillis, siqui reliqui sunt atris, cute rugosa,
et in aterrimum exusta colorem, cuiusmodi sunt
maue isti senes. Charontem potius, aut Iapenam
quempiam ex iis, qui apud inferos uersantur, di-
ceres. In summa, quiduis potius quam Hercu-
lem esse coniecres ex imagine. Atque tali specie
cum sit, tamen Heraculis ornatum gerit, ut qui tum
leonis exuuium indutus sit, tum clauam dextra
teneat, tum pharetram humeris apertam portet,
tum arcum laeva praetendat. Demque modis omni-
bus Hercules est. Haec equidem arbitrabar in
Graecicorum deorum contumeliam perperam fa-
cere Gallos, cum eum eiusmodi fingerent effigie,
quo nimirum illum talibus picturis ulascerentur,
quod olim in regionem ipsorum incurisset, pra-
das agens id temporis, cum Geryonis armenta ue-
stigans occidentalium gentium plerasq; regiones
peruastaret. At non dum etiam dixi id, quod
erat in imagine maxime nouum, atq; mirandum.

Siquidem Hercules ille senex ingentem admodum
hominum multitudinem trahit, omnibus ab aure
reuictis. Porro uincula chatenulae tenues auro, ele
ctro ue confectae, pulcherrimis istis monilibus ad
similes. Atqui cum uinculis usque adeo fragilibus
ducantur, tamen neque de fugiendo cogitant, cum
alioqui commode possint, neq; prorsus obrutuntur,
aut pedibus aduersus trahentem obtundunt sese re
supinantes, uerum alacres, ac laeti sequuntur, dis
centem admirantes, ultro festinantes omnes, & la
xatis funiculis, etiam anteuertere studentes, perin
de quasi grauiter laturi, si soluerentur uinculis.
Ne illud quidem pigebit referre, quod mihi uide
batur omnium absurdissimum. Etenim cum non
inueniret pictor unde chatenularu summam ansam
necteret, uidelicet dextera iam clauam, leua ar
cum tenente summam Dei linguam perterebrauit,
atque ex hac religatis chatenulis eos trahi fecit.
Ipse nimirum ad eos, qui ducebantur, uultum, &
oculos conuertebat, arridens. Haec ego cum diu
nus assistens essem contemplatus, admirans, he
sitans, indignans Gallus quispiam, qui propius
astabat, nostratum literarum non indoctus, ha
c quod declarauit, cum graecianam linguam abso
lute sonares, philosophus opinor, ex eo genere philo
sophoru, quod apud illos esse fertur. Ego tibi hospes
inquit, picturae istius aenigma explicabo, nam uide
re uehementer ad eam attonitus, ac stupefactus.
orationem nos Galli nequaquam arbitramur esse
baeracrium, quemadmodum nos Graeci, uerum

Herculi illam tribuimus, propterea quod hic Mercurio longe robustior extiterit. Nam quod senex fingitur, nihil est, quod mirere. Siquidem una faciundia consuevit in senectate demum absolutum nigrore ostendere, si modo uerum uestri dicunt poetae.

Obdura iuuenum densa caligine pectus.

Contra senectatem posse quiddam dicere

Rudi iuuentae melius, ac praecelarius.

Hinc uidelicet apud uos et Nestoris lingua melle profluit. Et Troianorum concionatores Lirioestras edunt uocem, uidelicet floridam quandam uocem. Nam Liria si satis commemorari, flores appellantur.

Proinde quod ab auribus uinctos, ad linguam trahit senex hic Hercules, qui non aliud, quam ipse est sermo, ne id quidem debes admirari, qui quidem non ignores linguae cum auribus esse cognationem.

Neque uera ad contumeliam illius illud pertinet, quod ea pertusa est. Nam memini inquit, et iambicos quosdam uersiculos e comedijs apud uos discere.

Siquidem uiris loquacibus

Extrema lingua perforata est omnibus.

Quin de eodem hanc habemus opinionem, ut quicquid egit, id oratione, faciundiaque confecisse putamus, ut potest uirum sapientem, ac persuadendo plerumque sibi subegisse. Iam tela illius nimirum rationes sunt, acutae, missiles, caecae, atque animum sauciantes. Unde penigera dicta uos quoque nominatis. Haec tenus Gallus. Ac mihi quidem cum huc me conferens mecum inter eundem perpenderem, num deorum iam esset, ut acm grandis uatu, quique iam pri-

dem ab his doctrinae certaminibus memet abdicaf-
sem, rursum metam multorum iudicium calculus ex-
ponerem iudicandum, in tempore subiit animum
meum eius picturae recordatio. Nam antehac uere-
bar, necui uestrum uiderer haec admodum puerili-
ter agere, quasiq; praeter aetatem inuenari. Proin-
de nequis Homericus adolescentulus, illud mihi im-
pingeret dicens.

- Aetas iam periit tua. Tum illud.
- Ac te corripuit atriosa senectus, minister
- Inualidusq; tibi, & se gnes, tardiq; caballi,
Videlicet eo summate pedes meos notans. Veru' quo-
ties senex ille Hercules recurrit animo ad quid-
nis adducor, ut faciam, neq; me pudet haec audere,
cum sim ipse aequalis imagini. Itaq; robor, celeri-
tas, forma, & siqua sunt alia corporis bona, uale-
ant, cumq; his tuus o Teie uates, Cupido, ubi me
mento subatno uiderit, auro rutilantibus alis si mi
debitur, uel aquilas praeteruolet, neq; laborabis
Hippoclides, immo nunc uel maxime tempestuum
fuerit, facundia repubescere, florere, uigere, &
quam licet plurimos ab auribus ducere, ac saepius
arcu ferire, quandoquidem periculum non est, ne
quando quis praeter spem pharetram inanem repe-
riat. Vides quibus modis aetatem meam, meamq;
senectutem ipse consoler, animemq;, adeo ut non
sim ueritus, nauim iam olim in terram subductam
denno renellere, suisq; instructam armis, medium
in pelagus demittere. Contingent autem a uobis o
dij, afflatus ferundi, quando nunc uel maxime pra-

fonte bono, atq; amlo uento nobis est opus. Quod si
digni modo uidebimur, in nos quoq; dicite aliq;
Homericum illud.

Quos profert senior panis e' uilibus arnos.

**EVNVCHVS, SIVE PAMPHI
LVSV LVCIANI ERASMO
INTERPRETE**

Nde nobis aduenis Luciane? sen qd
nam rei ridet? Semper tu quidem
et aliàs consueuisti nobis hilari,
ac festiuus occurrere, uerum istuc
maius aliquid solito uidetur esse,
de quo risum nec compescere que-

as. **LUCIANUS.** E' sero tibi adsum o' Pamphile,
porro' mox efficiam, ut tu quoq; mecum rideas, si-
mulatq; audieris cuiusmodi litis adfuerim actioni
duobus philosophis inter sese contendentibus.

Pamph. Iam istuc ipsum profecto ridiculum
est, quod ais, philosophos inuicem lites agitare. Nã
etiam siquid magni fuisset negotij, inter ipsos mo-
deste, atraq; pugnam, controuersiam compositam
oportuit. **LUCIA.** Quid ais. Tranquille com-
ponant illi, qui qdem solida plaustra conuictis onus
sua alter in alterum effuderint, uociferãtes, mira q;
peruiciacia contendentes. **Pamph.** Videlicet de
disciplinis, atq; opinionibus, ita ut assolent, dissen-
siebant, quod erant diuersae factionis. **LUCIA.**
Immo aliud quiddam erat hoc, de quo dissidebãt.

Nam eiusdē sectae erant ambo, eiusdemq; scholae.
 Et tamen ortae inter eos lis erat. Porro iudices, qui
 cognoscebant primates erāt huius Reip. natūq; ma-
 ximi, ac sapientissimi. Breuiter, quos habere quis
 gaudeat, siquid parum concinne, parumq; modis
 late sonuerit, nō autem si ad tantam, tamq; insignē
 impudentiam, ac foeditatem labatur. Pamph.
 Quin tu igitur litis argumentum exponis, quo ui-
 delicet ipse etiam cognoscat, quae res tibi tantum
 risum conciterit. Lucianus. Scis Pamphile,
 salarium, idq; neuiquam exiguum ab imperato-
 re fuisse constitutum singulis philosophorum generi-
 bus, puta, Stoicas, Platonias, Epicureis. cumq; his
 etiam Peripateticas, ita ut unicuiq; sectae premi-
 um esset aequale. Caeterum demortuo ex his quopi-
 am, alius aliquis in eius locum subrogendus est,
 qui sit optimatum oculis probatus. Porro praemi-
 um illud, neq; bacula erat quaequam, quemadmo-
 dum ait poëta, nec nostra, uerum singulos in annos
 decies mille drachmae, quas accipiunt, uti cum adole-
 scentulis habeant consuetudinem. Pamph. Me-
 mini quidem ista. Quin aiunt nuper ex illis diem
 obiisse quempiam, alterum ni fallor ē Peripateticas.
 Lucia. Haec ipsa Páphile Helena, propter quā
 illi inter sese singulari certamine conflictabant. Et
 haec tamen quidem nihil etiam ridendū erat in illis
 praeter hoc, quod cum philosophos esse se profiterē-
 tur, ac pecunias pro nihilo ducere, tamen earum
 gratia perinde atq; pro patria in discrimen addu-
 cta, pro religione maiorum, pro monumentis pro-

genitorum, decertarent. Pamph. Atqui Peripateticorum istud est decretum, non admodum esse negligendas pecunias, verum eas in tertio quodam bonorum ordine esse ponendas. Lucianus. Recte dicit. Dicunt hæc illi. Proinde bellum hoc ex maiorum iudicio, sententiâq; illis extitit, verum quæ postea consecuta sine, iam auscultata. Primum complures res quidem alij in defuncti illius funebribus ludis decertabant, sed inter hos præcipue duo, viribus pares, puta Diocles ille senex, nosti quem dicâ contentiosum illum inquam, præterea Bagoas, qui quidem ea specie est, ut Eunuchus esse videatur. Inter hos initio de doctrina, deq; philosophiæ decretis, atq; opinionibus est decertatum, & uterq; sui specimen, ac documentum dedit. quod esset aristotelicæ factionis, quodq; eius placita sequeretur ostendit. At per Ionem in hoc certamine, neuter altero superior erat. Lis igitur huc deflexit. Diocles desinens iam eruditionis suæ periculum, ac specimen ostendere, ad Bagoam descendit, ac vitam illius in primis atterere est aggressus. Bagoas itidem huius vitam vicissim atterabat. Pamph. Idq; merito Luciane. Siquidem eius rei magis erat habenda ratio. Proinde si ego forte iudex causæ sedissem, magis in hoc, ut mihi videretur, futurus eram occupatus, potiusq; spectassem, uter moribus esset præstantior, quàm uter ad disputandum, ac dicendû promptior, atq; illi potius quàm huic victoriam adiudicasset. Lucianus. Equidem isti tuæ sententiæ mecum et ipse calculum addo. Verum ubi iam con-

vitij, ubi maledictis effene satiati, tandem Diocles
 illud aiebat nefas esse, vel conari, aut proponere
 Bagoam, uti cum philosophiæ studio, cumq; præstā
 tissimis eius professoribus commercium haberet, q
 quidem eunuchus esset. Immo hoc hominum ge
 nus, non solum ab eiusmodi contubernio secludi
 oportere, verum ab ipsis etiam sacris, ac uasis puris,
 breuiter ab omnibus publicis cœtibus eici, osten
 dens inauspicatum quoddam, et occursum infæustum
 spectaculum fore, si quis mane domo egressus, uel
 uideat istiusmodi quippiam. Atq; hac de re multis
 uerbis differebat, affirmans eunuchum neq; uirū
 esse, neq; mulierem, sed quiddam utrinq; compo
 situm, & conflatum, planeq; monstrum ab hominum
 natura, specieq; alienum. Pamphilus. Nouam
 accusandi rationem nobis narras Luciane. Iamq;
 & ipse videre compellor, crimen audiens acm inau
 ditum. Sed alter ille quid? Num obticebat? An uia
 sim & ipse quiddam ausus est ad ista respondere?
 Lucianus. Initio quidem pudore, ac metu (nam
 id est istis familiare) diutius obticebat, erubescens in
 terim, palamq; præ se ferens, quod laboraret, ten
 dem autem tenuem quandam, ac muliebrem edens
 uocem, negabat æquum facere Dioclē, qui se, quod
 eunuchus esset, ob id à philosophia secluderet, cū
 qua foemina etiam esset commercium. Allegaban
 tur Aspasia, Diotima, Thargalia, quæ atusam illi
 us adinuabant. Præterea Academicus quidam eu
 nuchus natione gallus, qui paulo ante nostrā æt
 atem maximi nominis floruisse. Porro Diocles etiā

illum ipsum siquidem exaret, ac simili negotio sese
 miseret, prohibitorium sese respondit nihil expan-
 uisatum opinione, quam apud vulgus obtinebat.
 Ad haec cum ipse quaedam dictoria in illum iacie-
 bat, tum referebat in eum quae à stoicis, maximeq;
 cynicis dicta ad risum concitandum erant idoneae
 de corpore mutilo, atq; imperfecto. Hac in re iu-
 diciam cognitio versabatur. Deniq; totius causae iam
 illud caput esse coepit, num eunuchus idoneus esse
 censendus, qui ad philosophiam admitteretur, q; q;
 iuuenibus praefici postularet, cum alter interim
 formam etiam, ac corporis integritatem, in philoso-
 pho requirenda esse diceret. Maxime vero uti bar-
 bam altam, ac pronissam gerat, quo videlicet ijs, q;
 discendi cupidi aduenirent, uir grauis appareat,
 & is, cui fides haberi debeat, neq; indignus uidea-
 tur decem illis drachmarum millibus, quae forent
 ab imperatore capienda. Ceterum eunuchorum
 conditionem etiam quam spadonum esse uilioris.
 Nam illos aliquando uirile quiddam expertos fuisse
 se, at hunc ab ipso statim ortu fuisse exortum, pla-
 neq; animal esse quoddam uarium, atq; anceps no-
 aliter quam cornices, quae neq; inter columbas, neq;
 inter coruos numerari queant. Alter contra respō-
 deret eo iudicio non de corporis agi figura, uerum
 de animi uirtute. proinde mentis qualitatem expe-
 di oportere, deq; dogmatum cognitione querendū
 esse. Eius rei testis citatus Aristoteles, qui quidē Er-
 meam eunuchum Aetne oriundum tyrannum
 supra modum sic admiratus, adeo ut illi perinde

atq; dijs sacra fecerit. Ausus est et illud addere
Bagoas, multo magis idoneum esse eunuchum, cui
adolescentes erudiendi credantur, quod ab hoc mol-
la in illos calumnia possit haerere. neq; socraticum
illud crimen in hunc competat, quod adolescentu-
los corrumpat. Deinde quæ ille potissimum in men-
tum imberbe fuerat auillatus, ea hic facete, ut ipsi
quidem uidebatur, reiecit. Etenim si e' barbæ proli-
xitate inquit, philosophos æsumare conuenit, nimi-
rũ hircus ante omnes primas tenebit. Hic tertius
quidam assistens (nomen hominis silebitur) At qui
iudices inquit, hic malis lenibus, ac feminea nocte,
reliquoq; corporis habitu eunuchis adsimilis. Siquis
uestes detrahat, egregie uir esse uidebitur. Alioq;
mentuntur, qui ferunt eum aliquando in adulterio
deprehensum, membra in membris, ut logum
tabule loquuntur, habentem, atq; id quidem tem-
poris ad Eunuchum confugisse, eaq; reperat late-
bra absolutum fuisse, cum iudicibus crimen per sua-
deri non posset, ut qui e' specie hominem iudica-
rent eunuchum. At nunc mihi palinodiã actus
rus uidetur, idq; propter ostentatum præmium.
Hæc cum dicerentur omnibus, ut par erat, risus est
obortus. Porro Bagoas magis etiam perturbabatur
omnem in speciem sese uarians, atq; in innumerabi-
les uersus colores, tum frigido sudore fluens, ac neq;
decorum sibi existimabat adulterij crimen agnosce-
re, neq; rursus eam accusationem inutile ad præ-
sens certamen arbitrabatur. Pamph. Profecto
deridicula sunt ista Luciane, neq; uulgerem no-
bis uti

bis, uti coniectandum est, voluptatem præbuerunt.
 Verum quò tandem res euasit? Et quid super his
 pronuntiarunt iudices? Lucia. Non erat eadem
 omnium sententia. Verum alijs quidem uisum est
 uti nudato illo, quemadmodum in emptijs ser-
 uis fieri consuevit, inspicerent. num in ijs, quæ ad
 penem pertinent, philosophari posset. Alii uero
 sententiam dixerunt, multo magis etiam hac ridiculâ,
 nempe, ut accersitis è lustris mulieribus aliquot, in-
 berent illum cum illis congregari, ac uiri officio fun-
 gi, astante interim è iudicijs quopiam, qui quidè
 esset natu maximus, fideq; spectatissima, qui inspè-
 ceret num philosophum præstaret. Hæc ubi omnia
 uisum risu essent excepta, neq; quisquam adesset, cui
 non uenter doleret risu distortus, statuerunt ut cau-
 sa ueriusque in Italiam reijceretur. Ac nunc al-
 ter (ut aiunt) quo possit ea, quæ dixit, docere, semet-
 ad causam exercet, atq; apparat, summoq; ingenio
 accusationem meditantur. Iamq; adulterij crimen la-
 besactat, ut quod sentiat sibi maxime aduersari,
 idq; facit iuxta pestilentiam istorum oratorum, mo-
 rem ex ipsa colligens accusatione, quo aduersarium
 refellat. Contra Bagoas diuersa affert, causam, ut
 uidebatur omnibus, uiri agit, ac negotium præmo-
 nibus habet. Postremo uincere litem sperat, si modo
 docere possit, se nihilo deteriores esse equis incun-
 tibus asinas. siquidem rem amare uisam, est optimus
 philosophiæ documentum, unaq; probatio, cui non
 possit contradici. Proinde optauerim, ut filius, qui
 mihi est adhuc admodum adolescens, non ani-

num, & linguam, sed penem haberet ad philosophiam idoneum.

DE SACRIFICIIS.

Nimvero si quis recensere uelit, quae stultissimi mortales faciunt, in sacris, in festis diebus, in aduendis saluandisq; dijs, tum quas res ab illis petant, quae uota faciant, cuiusmodi sint, quae de illis sentiunt, statuuntq; equidem haud sc̄to sit ne quisquam animo curis ita confecto, usque adeo maesto, quin risurus sit, ubi perpenderit negotii tum absurditatem, tum amentiam. At multo antequam videre incipiat opinor, secum illud expendet, utrum pius istos appellari conueniat, an contra dijs inimicos, atque infelices, ac genios malos, qui quidem numen ipsum rem usque adeo humilem, atque abiectam existiment esse, ut humanis egeat obsequijs, utq; adulatione capiatur, ac gaudeat, rursum ut stomachetur, atque iracunde ferat, si negligatur. Nam Aetoliarum illa mala, simulq; Calydoniorum calamitates, totq; hominum caedes, ad haec & Meleagri interitum, haec omnia à Diana auctore profecta esse praedicant, quae uidelicet grauius ferret, quod ab Oeneo non esset ad sacrificium adhibita. Usque adeo nimirum altus dolor hic animo illius infederat, quod sacris epulis esset frustrata. Quin illam iam mihi uidere uideor, ut erat id temporis, in caelo solitariam, re-

liquis dijs ad Oenei convivium profectis foras,
 miseris modis gerentem sese, ac miserabiliter cin-
 lanternem, quod ab eiusmodi festo esset absutura.
 Contra Aethiopes illos fortunatos, ac multis modis
 felices quis dixerit, si modo Iupiter meminerit has
 vanitatis, ac benignitatis illorum, quam in initio
 poëmaticis homerica in ipsum exhibuerant, duo-
 decim perpetuos dies epulis acceptum, idq; cum re-
 liquis etiam dijs comitatus ad convivium veniret.
 Vsq; eadeo nihil, ut apparet, quicquid faciunt illi,
 gratis faciunt, verum sua bona vendunt mortali-
 bus, atque emere quidem ab illis licet omnia, pro
 ea bonam valetudinem, bucula, divitias bobus qua-
 tuor. tum regnum bobus centum, Praeterea sospi-
 tem ab Troia in pylum reditum, annis novem.
 iam ex Aulide ad illum transfutendi facilitatem,
 regia puella. Nam alius quidam, ne id tem-
 poris urbs asperetur, a Minerva mercatus est bo-
 bus duodecim, ac peplo. Verisimile est autem, es-
 se praeterea quadam, quae vel gallo, vel corolla,
 vel solo thure ab illis redimi queant. Haec igitur
 cum non ignoraret, opinor, Chryses ille, nepote-
 tum sacerdos, tum senex, divinarumq; rerum egre-
 gie peritus, posteaquam re infecta redisset ab A ge-
 memnone, tanquam qui pridem A pollini mutu-
 um dedisset beneficium, ita nunc imputat, ac
 reposcit recompensam, quin conuitiatur etiam
 propemodum, nempe cum sic ait. Equidem
 A pollo egregie, templum tuum, cum id temporis
 adhuc esset inaeonatum, saepenumero coronis ornatum

ni, deinde tam multas tibi in aris adoleui coxas
taurorum pariter, atq; caprarum. At tu contra me
negligis, cum huiusmodi patiar iniurias, proq; ni-
hilo ducis hominem bene de te meritum. Quia qui-
dem oratione intactum ille p̄defactus est, ut proti-
nus arrepto arcu, ac supra nauium stationem sese
collocans, pestem in Græcorum copias iacularetur,
ne malis quidem, et artibus intactis. Sed quoniam
de A polline in adit mentio, referam de eodem et
alia, quæ de illo sapientes isti tradunt, non illa qui-
dem, quoties quàm infeliciter amaris, non Hyacin-
thi cædem, neq; Daphnes superbiam, uerum quæ-
admodum damnatus etiam fueris, et ob Cyclo-
pes interfectos, in exilium exactus. Vnde factum,
ut è coelo in terram demitteretur, humana iam for-
te usurus, nostrisq; malis factus obnoxius. Præte-
rea autem quemadmodum in Thessalia mercena-
riam operam suam locatit apud Admetum, tum
item in Phrygia apud Laomedontem, atque apud
hunc quidem haud solus, uerum cum Neptuno,
cum ambo propter egestatem, lateres componerent,
inq; construendis mœnibus operam præstarent. Ac
ne mercedem quidem solidam à Phryge illo tuler-
unt, uerum debebat illis adhuc de summa, ut fe-
runt, plus triginta drachmas Troiani nomismatis.
Quid enim? An non hæc in deorum honorem
fabulantur poëta? atque his etiam multo diuino
ra de Neptuno, de Prometheus, de Saturno, de Rheâ,
denique de uniuersa ferme Iouis familia, idq; inno-
ctis, ne adsine attentibus, in exordio poematum

Musis, à quibus tandem uelut afflatus numine,
 id quod apparet, huiusmodi quedam atque,
 quemadmodum Saturnus, ut primum caelum pa-
 trem suum excussisset, ipse in eo regnauerit, dein-
 de liberos suos deuorarit, sicuti ferunt fecisse. &
 Arguum illum Thyestem. Deinde quemadmo-
 dum Iupiter factum oculatus à Rhea. Saxum
 pueri loco subijcente in Cretam sit allegatus, atque
 inibi à Capella nutrice sit alitus, itidem uidelicet,
 ut Telephus à cerna, Cyrus Persa, is, qui prior re-
 gnauit, à atre narratur enueritus. Postea quemad-
 modum expulso patre, atque in uincula coniecto,
 ipse potitus sit imperio. Duxerat autem uxores
 complures quidem alias, sed postremo loco Iuno-
 nem germanam, idq; iuxta Persarum, & Assy-
 riorum institutum, Tum autem quod esset in amo-
 res propensus, atque in uenerem effusus, faule cae-
 lum liberis explerit. Quorū alios ex sua sortis
 deabus creauit, alios contra nothos, ex mortali,
 terrestriq; genere sustulerit. Cum interim gene-
 rosus ille, nunc in aetrum, nunc in caetrum, nunc
 in cygnum, aut Aquilam uertetur, ac in summas
 plures sibi formas assumeret, quā uel Proteus
 ipse. Porro Minervam è suo ipsius aspice proge-
 nuit, hanc planè sub ipso cerebro complexus.
 Nam Bacchum, ut aiunt, è matre etiam dum
 conflagrante surreptum, in suum femur illa-
 tum defodit, deinde urgente partu, excoit.
 Nec his dissimilia, de Iunone etiam aiunt.
 Nempe hanc circa uirilem congressum, sub-

mentaneo conceptu gravidam puerum edidisse vul-
canum; atque eum quidem non admodum forte
natum, verum excusorem, ac fabrum ætærum,
quiq; perpetuo tam in igni, tum in fumo versatur,
ac sintillis oppletum, quippe cuius ars in fornaci-
bus exerceatur. Tum autem ne pedibus quidem
integris, claudicare enim è ruina, cum à Ioue præ-
ceps datus esset è caelo. Quod ni Lemni pro sua
bonitate eum, dum adhuc ferretur in aëre, susce-
pissent, perierat nobis Vulcanus. non aliter quàm
Astyanax è turri deiectus. Quanquam quæ de
Vulcano narrant, toleranda videantur. Cæte-
rum de Prometheo, cui non cognitum est, quàm
atrocia sit passus, propterea quod supra modum
humane gentis amans fuerit. Siquidem hunc Iu-
piter in Scythiam deportatum, super Caucasum
montem cruci suffixit, adhibita illi Aquila, quæ
iecit illius assidue circumroderet. Hic itaque pœ-
nas pendit. Porro Rhea (nam sunt hæc quoque
simul referenda) an non indecore, atque indigne
facit. Iam anus cum sit, & ætate exacta, usq;
rebus intempestiva, deinde tam multorum ma-
ter deorum, dum pueros adhuc adamat, eosq; Te-
lotypia prosequitur, dumq; Atten ipsum leonibus
secum circumuectat, præsertim cum iam utilis ef-
se non queat. Itaque quinam posthac vitio ver-
tat aliquis, vel Veneri, quod adulteretur, vel Dia-
ne, quod ad Endymionem frequenter medio è cur-
su diuertens descendat. sed age missas faciamus
has fabulas, atque ipsum caelum conscendamus,

poëtico illo more subuolantes, ea nimirū uia, quam
 unam pariter cum Homero Hesiodus demon-
 strat, contemplaturi quem in modum singula apud
 illos sine ordinata. Ac primum quidem quod fo-
 rinsecus sit ferreum, uel ab Homero, qui id ante
 nostram aetatem dixit, audiuius. Quod si supe-
 rans, ac sublato paulum capite, sursum aspexeris,
 ac plane in ipsum quasi dorsum perueneris, ibi si
 mul & lumen apparet candidius, & serenior sol,
 & astra fulgentiora, nihilq; usquam oculis oc-
 currit nisi clarus dies, ac solum undiq; aureum.
 Ceterum introgredienti, primo loco mansitane ho-
 ræ, quippe quæ portas seruant. Post eas Iris, ac Mer-
 curius, ut pote ministri Iouis, & internumij. De in-
 de Vulcani fabrilis officina, omnigena referat artium
 fiao. Postea deorum ædes, ac Iouis ipsius regia,
 quæ quidem omnia Vulcanus pulcherrime fabri-
 catus sit. At uero dij iuxta Iouem assidentes (con-
 uenit enim opinor, ut in supernis illis sedibus ma-
 gno strepitu, fastuq; uinatur) in terram despicunt,
 & quoquoersum intento capite, circumspectant,
 sicunde subuolantem ignem uideant, aut nidorem
 in aëra surgentem, aratq; fumum rotantem sese.
 Quod si quis forte sacrum faciat, epulantur omnis
 fumo inhiantes, ac musarum in morem sangui-
 nem exuentes arcum aras effusum. Alioqui si
 domi abum capiant, nectare, atque ambrosia uicti-
 ant. Nam olim homines etiam ab illis in conui-
 uium sunt adhibiti, unaq; cum eis potant, nepe
 Ixion, ac Tanaxus, uerum illi quoniam uis, & ræ

ptum pararent, essentq; fistiles, & gerruli, ob id in
hunc quoq; diem pœnas lunt. Porro reliquo mor-
taliū generi cœlum iam inaccessum est, atq; ocœl-
tum. Et in hunc quidem modum uiuitur à dijs. Pro-
inde uidelicet, & iam mortales ipsi in colendis illis
consimilia quœdam, atq; istis consentanea moliuntur.
Nam primum lucos illis attribuerunt, tum et mon-
tes dicunt, præterea aues consecrarunt, deinde
suam cuiq; arborem assignarunt. His factis, per re-
giones illos distributos colunt, eosq; uelut in ciuita-
tem suam receptant. Nempe Apollinem Delphi,
Delijq; Minervam Athenenses, quæ quidem Gra-
eis Athena dicta, uel ipso uocabulo se ei Reip. fami-
liarē esse testatur. Argui Iunonem, Mygdonij Rhe-
am, Venerem Paphij. Rursum autem Cretenses Io-
uem affirmant non modo uixisse apud sese, nutri-
tumq; fuisse, uerum etiam sepulchrum illius osten-
dunt. At nos scilicet interim tam multis iam secu-
lis fallimur, qui quidem opinemur Iouem tonare,
pluere, reliquaq; omnia peragere. Et illud nos lau-
it, cum iam olim fuisse defunctum, & apud Cre-
tenses sepultum. Deinde uero fanis in honorem il-
lorum erectis, ne tectis uidelicet, aut penetibus at-
reant, formas illorum exprimunt adhibito ad-
id uel Praxitele, uel Polycleto, uel Phydia. At ij
quidem artifices, haud scio ubinam uisam eo-
rum effigiem representant. At Iouem quidem
barbatum fingunt, Apollinem uero semper pue-
rum. Mercurium iam pubescentem, primamq;
ducentem lanuginem. Neptunum nigro aspilli-

dio, caesius oculis Minerviam, Atta men qui templa in-
 grediuntur, non iam arbitrantur sese videre vel
 ebur ab Indis aduectum, vel è Thracum uenis ef-
 fossum aurum, uerum ipsum Saturni, Rheaeq; fili-
 um à Phydia in terram hospitem adductum, inf-
 sumq; Pisanorum in solitudine custodem, ac specu-
 latorem assistere, idq; hoc contentum praemio, bo-
 niq; consulentem, si intra quinque perpetuos annos,
 dum Olympia celebrantur, interim obiter illi sa-
 crificet aliquis. Tum autem constitutis aris, desi-
 gnatis sacrorum septis, puris uasis collocatis, uicti-
 mas offerunt, bouem aratorem agricola, agnum
 opilio, capram asprarius. Est qui thus, est qui pla-
 centulam offerat. At si quis pauper, is ita deo licet,
 ut dexteram dūtaxat illius exosculetur. Iam ue-
 ro cum immolant (nā ad illos redeo) primum ser-
 tis coronant pecudem, multoq; ante explorant, nū-
 legitima sit, et sacris idonea, nequid forte mactent,
 ex iis, quae religio repudiat, deinde ad aram ap-
 plicant, ac sub oculis dei iugulant. flebile quiddā
 emugientem, beneq; sicuti licet conijcere, ornatum,
 iamq; uoce submissiore sonans, quod ad rem diui-
 nam sit accommodatum. Quis uero non facile con-
 iectet gaudere deos, cum ista spectant? Quin ante
 sacrum denuntiationem aiunt fieri, nequis intra
 pura uasa consistat, qui manibus sit impuris. Atq;
 sacrificus ipse, sanguine foedatus, neq; aliter quā
 Cyclops ille pecudem incedit, intestina educat, cor-
 venellit, cruorem arae circumfundit. Ecquid tandem
 non obiens, peragensq; quod ad pietatem, sacro-

vumq; ritum pertineat. Post omnia demum, in censo
 igni, capram ipsa pariter cum pelle deportatam im-
 ponit, ipsam item cum lanis ouem. Nidor interim
 ille sacer, atq; diuinus sursum fertur, atq; in ipsum
 usq; caelum subuectus paulatim diffunditur. Iam
 vero Scythæ reliq; omnibus hostijs omissis, ut quas
 uiles, atq; humiles existiment, ipsos homines ma-
 stant Artemidi, atq; eoritu deam placant. Verum
 hæc fortassis modesta uideantur, cumq; iis ea, quæ
 factitant A Syri, quæ Phryges, quæ Lydi. Verum
 si in Aegyptum proficiscaris, ibi demum, ibi uide-
 bis permulta religiosa, planeq; cælo digna. puta
 Iouem arietino vultu, Mercurium illum optimū
 facie canens. Panem vero totum hircum. Ad hæc
 alium Ibim, alium Crocodilum, alium etiam
 Simiam. Quod si his quoq; de rebus,

- Quo plane pernosse queas, didicisse libebit,
 complures sophistas audies, tum scribas, ac pro-
 phetas, mento raso, qui tibi narrent. Sed prius (ut di-
 ci solet.)

- Foras abitate profani.

Quemadmodum uidelicet quondam ea seditione
 territi, quam mouerant hostes, atque gigantes in
 Aegyptum deuenerint, ut illic in posterum tuti ab
 hostibus latitarent. Et ob eam causam alius hircum
 induerit, alius arietem, nimirum præ formidine,
 alius feram, alius ouem. Atque hinc esse, ut dū
 nunc etiam eas obtineant formas, quas id tempo-
 ris assumpserant. Nam hæc diligenter mandata li-
 teris, idq; ante annos plus decies mille in adytis il-

lorum reposita feruantur. Porro sacrorum peragen-
 dorum idem ferme apud illos ritus, nisi quod ho-
 stiam luctu prosequuntur, iamq; mactatae circum-
 fusi membra laniant. Sunt qui sepeliant dūtaxat,
 posteaquam occiderint. Nam Apis ille, qui quidē
 deus apud illos est maximus, si quando moriatur,
 quis usque adeo magni faciat caesariem suam, qui
 non eam detondeat, ac nudo aspice luctum pra-
 se ferat, etiam si uel purpuream Nisi comam habue-
 rit? Est autem hic Apis deus ex armento iam antea
 suffragijs designatus, utpote multo formosior, ac ue-
 nerabilior reliquis illis priuatis, & gregarijs bu-
 bus. Haec igitur cum sic habeant, & tamen à vul-
 gouera, seriaq; credantur, mihi quidem postulare
 uidentur, non qui reprehendat, sed uel Heracli-
 tum potius aliquem, uel Democritum, quorum hic
 amentiam eorum rideat, ille deploret insciam.

LUCIANI CONVIVIUM, SEU
LAPITHAE ERASMO IN
TERPRETE.

PHILON LUCIANVS.

Philon.

10
Quam quandam, & uariam uita
faciem Luciane, uariumq; caenam
nobis fuisse narrant super caenam
apud Aristanetum, tum philoso-
phicas quasdam disceptationes ha-
bitas, summamq; inter ipsos conten-
tionem exortam fuisse. Quod ni mentitus est Cha-
rinus, etiã ad uulnera usq; res processisse. Deniq;
sanguine conflictum fuisse diremptum. Lucianus,
At qui undenam Philo ista rescit Charinus? neq;
enim is nobiscum aderat in conuiuio. Philon-
E' Dionico medico aiebat audisse sese. Porro' Dioni-
cus etiam ipse e' conuiuatarum numero fuit opinor.

LUCIA. Fuit maxime. Verum ne is quidem ab
initio rebus omnibus fuit praesens, sed serius adue-
nerat, media ferme pugna, pauloq; ante uulnera.
Proinde demiror, siquid comperti, certi ue referre
potuit, qui non ordine spectarit illa, unde inter il-
los natalis, postea ad sanguinem usq; deducta est.

Philon. Verum hinc adeo Luciane Charinus
etiam ipse, si rem compertius uellem cognoscere, et
quo singula modo sine gesta, doceri, te adirem inf-

sit. Nam Dioniciam etiam ipsum fassum fuisse, ne se
 quidem toti negotio presentem adfuisse. Te vero
 quicquid esset actum, id omne comperto, certoq; scire,
 non etiam quae dicta inter illos fuerint, memi-
 nisse, quippe qui eiusmodi non obiter, neq; negle-
 etis audire, sed per otium, atq; attente auscultari so-
 litus. Proinde nunquam effugies, qn nos hoc sua-
 vissimo accipias epulo, quo mihi quidem haud scio,
 an ullū possit accidere incundius, praefertim, quod
 sobriū per otium tuto, ac atra sanguinem, extraq;
 teli (quod aiunt) iactum constituti, sumas epulaturi.
 sine fenes aliquid super coenam sune debacchati-
 sine etiam iuvenes à mero compulsi sunt, quae
 neustquam fas erat tum dicere, tum facere. Lu-
 cianus. Iuuenilius tu quidem Philon, atq; incon-
 sultius haec nos iubes in vulgus efferre, eaq; refer-
 re, quae inter pocula ab ebris sunt acta, cum haec
 magis oporteat oblivioni tradere, eaq; omnia Bac-
 cho deo velut auctori imputare, qui quidem haud
 scio, an quenquam suis non afflatum orgijs, et
 Bacchanaliū expertem praeterierit. Proinde vide-
 ne hominis sit parum bene morati, eiusmodi ada-
 missim exquirere, quae rectius erat in convivio re-
 liquisse, atq; ite discedere. Siquidem odi (sicut inge-
 nerfus poeticus) memorem compotorem. Ne à Dio-
 nico quidem recte factum, qui haec apud Chari-
 num effutiverit, immodicamq; et pridianam dis-
 siparit temeritiam hominum philosophorum. Ce-
 terum ego absit, ut istiusmodi quippiam sim dictu-
 rus. Philon. Nugas agis Luciane, cum ista di-

is. *Quamquam haudquaquam oportebat ad istum modum apud me praesertim agere, ut qui certo sciam, te multo cupidiorum esse narrandi, quam ego sum audiendi. A deo ut mihi videaris, si desint, qui te audiant, uel ad columnam aliquam, aut statuam libenter accessurus, quò cunctis pariter euomas. quò si nunc coner discedere, non sines, nisi te prius audiero, abire, uerum ultro aderis, confectabere, rogebis. At tum ego te uicissim lusero. Iamque adeo, si ita uis, abimus ex alio quoque haec eadem audiri. Tu uero ne dicito. Lucianus. Age nequid suacenseas. Equidem diatm, quandoquidem usque adeo cupidus es audiendi, uerum heus ea lege, ne passim in uulgus efferas. Philon. Ni prorsus ignoro Lucianum, tute istuc potius feceris. Nam prior ipse denarrabis omnibus, ut me quidem ad id nihil futurum sit opus. Sed illud mihi primo responde loco, Aristanetus num filio Zenoni dabat uxorem, atque ita in nuptijs eius uos accepit? Lucianus. Non, immo filiam suam ille locauit Cleanthidem, idque Eucriti numularij filio, qui philosophiae dat operam. Philon. Formoso admodum per Iouem adolescentulo, aetatesi tenero adhuc, et uxoriae rei non admodum maturo. Lucianus. Uerum, at non inueniebat alterum generum magis idoneum. Hunc igitur, qui tum modestus uideretur, tum ad philosophiae studium propensus, praeterea autem unicus Eucriti dimiti ex omnibus delegit filiae suae maritum. Philon. Causam neutiquam laeuem dixisti, nempe quia dives sit Es*

eritus. Verum heus Luciane, qui nam erant con-
 ninae? Lucianus. Reliquos illos quorsum atti-
 nuerit tibi recensere? Verum è philosophorum nu-
 mero, ac literatorum, quos potissimum opinor, au-
 dire cupis, Zenotheus erat, senex ille stoicus, u-
 naq; cum hoc Diphilus, cui cognomen Labyrinthus,
 & hic quidem, quod esset Aristaneti filio
 præceptor. Deinde peripateticæ factionis Cleode-
 mus, nosti hominem, nempe diacem illum, & argu-
 tum, atq; ad refellendum instructum. Discipuli
 gladium, ac bipennem nominant. Quin & Her-
 mon aderat Epicureus, verum hunc, cum ingrede-
 retur, Stoici tortis obtuebantur oculis, & auersabâ-
 tur, palamq; perinde quasi perniciam quempiam,
 atq; impium, ac fonestum detestabantur. Et hi qui-
 de nunquam Aristaneti ipsius amica, familiareq;
 fuerant ad cœnam vocati, quos comitabatur &
 Isthæus grammaticus, et Dionysodorus rhetor. Iâ
 vero propter sponsum Cheream unâ cum illo ad
 conuiuium accesserant, Ion ille platonius, quod is
 inueni præceptor esset, uir uenerandus affectu, ac
 maiestatis quiddam præ se ferens, multamq; digni-
 tatis ipso ostendens ore. Vnde nonnulli propter ani-
 mi constantiam, ac rectitudinem regulâ illum ap-
 pellant. Huic simul ut ingrediebatur assurgebant,
 omnes, ac ueluti præcipuum quendam, ac prima-
 rium hominem comiter, atq; officiose exceperunt,
 adeo, ut planè numen aliquod præsens esse uideretur,
 cum adesset Ion admirandus ille. Tandem
 uero, cum iam omnes fermè conuiuii præsen-

tes essent, tempus erat, ut discernberetur. Itaque
 ad dextram ingressus totam illam spondam mu-
 lieres (erant autem complures) occupabant.
 Inter quas erat et sponsa, summo studio culta, hinc
 atque hinc stipata foeminis. Porro ex aduerso ostij,
 altera turba, pro cuiusque dignitate locas distribuitis.
 Porro e regione mulierum, primo loco accumbe-
 bat Eucritus, secundo Aristanetus. sub hac ambi-
 gae caeptum, utrum altero priorem oporteret ac-
 cumbere Zenothemi ne stoicum, quippe senem,
 an Hermonem Epicureum. (Nam hic erat Casto-
 ris, ac Pollucis sacerdos) uerum eam haesitationem
 sustulit Zenothemis si me inquit Aristanete, ut
 uoris ducas Hermone, uiro uidelicet isto, ut neque
 aliud mali dicam, epicureo, discedo, totumque conui-
 uium uobis relinquo. Et puerum protinus aduoat,
 discedere parans. Tum Hermon, Immo habeto in-
 quit, tibi priores partes Zenothemi. Quamquam
 etiam si nihil aliud uel hoc nomine mihi par erat
 concedi, quod sacerdos sim, ut plane contemnas Epi-
 curum. Rideo inquit Zenothemis, sacerdotem epi-
 cureum. simulque cum dicto accumbebat. Post hunc
 tamen Hermon. Deinde Cleodemus peripateticus.
 pone hunc Ion. proxime hunc sponsus. post eum
 ego, iuxta me Diphilus, huic assidebat Zenon di-
 scipulus. Postremo Rhetor Dionysodorus cum Ista-
 eo grammatico. Philon. Pape Luciane uirga-
 rum conuentum quendam mihi narras fuisse istud
 conuiuium, quippe plurimis sapientibus, ac doctis
 uiris refertum. Ego uero laudo Aristanetum, qui
 cum opatissimum

cum optatissimam illam, ac splendidissimam solennitatem celebraret, præ cæteris sapientissimos viros adhibere uolueris, idq; adeo delectis ex una quâq; philosophiæ secta præcipuis non hos aduocans, illos præteriens, uerum promiscue uocans omnem. **LUCIANUS.** Is uero nequaquam est è uulgari um istorum diuitem numero, uerum & literarum est studiosus, ac maximam uitæ partem in his rebus uersatus est. Cœnabamus igitur initio quidem taciti, & quieti, uariisq; erat apparatus, & omnium iugis. Neq; enim arbitror operæ pretium, ut numero recenseam etiam illa condimenta, cupedias, aromata, atq; id genus illectamenta. Cuncta siquidem affatim suppetebant. Inter hæc Cleodemus admonito ad Ionis aurem ore, non uides inquit senem illum Zenothemum dicebat (subauscultabam enim) ut sese obsonijs ingurgitat, utq; iure uestem oppleuit, tum quàm multa puero a tergo stanti porrigit, putans interius se aliorum oculos fallere, neq; quid se deceat memor. Hæc igitur fac & Luciano commonstres, quo testis esse possit. Mihi uero nihil Ione monstratore opus erat, quippe qui hæc multo antelimis iam oculis præuideram. Hæc simulatq; dixisset Cleodemus, irruit in conuiuium & Aladamas Cynicus, atq; is quidem inuocatus uulgatum illud festiuitatis gratia præfatus de Menelao, qui ultero ad fratris conuiuium accessisset. Ita q; plerisq; turpiter, atq; impudenter uisus est fecisse, & quod cuiq; tum forte in mentem ueniebat, in eum torquere aut aliis illud

Erasmus

E

10 *Infans Menelaë. Alius rursus.*

10 *Verum Agamemnoniae menti non ista placebant. Ad haec alia, quae pro tempore false, lapidèq; dici poterant, in eum obmurmurabant. Nā palàm nūllus audebat quicquam dicere, propterea quod metuerent Aladamantem, ut pote convitiatorem egregium, unumq; è Cynicis omnibus clamosissimum. Quae quidem re adeo visus est reliquis antecellere, ut nulli non esset formidandus. At Aristenetus collaudatum illum, quod inuocatus aduenisset, insit accepta sella, iuxta istæum, ac Dionysodorum accumberet. At ille Apage inquit, muliebri quiddam, ac molle dicas, uti in scamno, aut sella fedeam, quemadmodum facitis nos, mollibus in stratis penè supini recumbètes, purpura circumfulti. Quin ego tibi uel stans coenauero in ipso interim conuicio etiam obambulans. Quod si defatigatus fuero, nam humi substrato pallio, cubito innixus cubuero, qualem uidelicet Herculem pingunt. Ita fiat inquit Aristenetus siquidem istuc manus. Sub hæc Aladamas in orbem conuicium lustrans, coenabat, Scytharum ritu, ad uberiora pascha subinde sese trāsferens, unaq; cum iis, qui inferebant edulia, arcū iens, atque obambulans. Atq; interim tamen, dum cibum caperet, haudquaquam negotio uacabat, de uirtute obiter, de uitio differens, tum in aurum, atq; argentum dicteria iaculans, iamq; Aristenetus percunctabatur, quid nam sibi uellent tam multa, tam magna pocula, cum non minus usui possent esse fictilia. Verum Aristenetus iam obtur-*

bantem, molestumq; esse pergentem, in præsens quidam
 compescuit, ministro innuens, ut ingentem calicem, infuso
 meracissimo uino, illi porrigeret. Ac sibi quidem uisus est re
 utilissimam fecisse, non dum etiam intelligens, quantorū
 malorū is calix esset auhor futurus. Hunc igitur ut accepisset
 Aladamas, aliquantisper silentiū agebat. ac solo sternens se
 cubabat seminudus, quē admodum facturum sese fuerat pollicatus
 cubito humi fixo innuens, simulq; dextra scyphum sustinens,
 qualē Herculem apud Pholum pictores effingunt. Iam uero & inter
 alios calix assidue circum agebatur. tum inuitatiuncula ad
 bibendū, et confabulationes ortæ, demū & lucerne illatæ. Interim
 ego cum puerū, q iuxta Cleodemum adstabat (erat autē is
 pocillator egregie formosus) subridentem uidissem (nam
 arbitror, qd obiter inter cœnandū obtigit, cōmemorari oportere,
 maxime siquid sit elegantius, ac scite factum) iam admodum
 attentus obseruare cœpi, quid nam rei rideret. Ac paulo post,
 accedebat puer, tanquam calicem a Cleodemo recepturus.
 At ille simul & digitum illius substringebat, & drachmas
 duas unā cum calice tradebat. Porro puer, ad substrictū
 digitum rursus arridebat. Cæterū, de pecunia, cū nō
 fesset opinor, eoq; nō reciperet, in terrā delapsis drachmis,
 strepitus est cōcitatus, moxq; ambo pariter robore
 suffundebantur, idq; ita palām, ut nemo non animaduerteret.
 Ambigebatur igitur inter eos, quī proxime se debāt,
 cuius nā essent illi nummi, cū et puer negaret a se
 proiectos, & Cleodemus itē, iuxta

quem strepitus aciderat sibi excidisse dissimularet.
Verū ea res tum neglecta est, ac conuenter omis-
sa, propterea quod id, quod aciderat, non ita mul-
ti uidissent, præter unum (ut mihi quidem uisum
est) Aristænetum. Nam is paulopost puerum loco
mouit, clanculum ablegans, & alij cuidam immo-
it, uti Cleodemo pocallator assisteret, uidelicet ex
exoletis illis, ac robustis mulioni, aut equisoni cui-
piam. Ad hunc modum ea res utrinq; abiit. Sum-
mum alioqui illatura pudorē Cleodemo, siquidem
ad omnes permanisset, ac non protinus occupans
Aristænetus eam sepelisset, petulantiam ciuilitate,
commodēq; ferens. Cæterum Alcidas (iam enim
potus erat) punctatus, quodnam esset nomen puel-
le nubenti, tum clara uoce indicto silentio, simul
& ad fœminas conuerso uultu, præbibo inquit,
tibi Cleanthi, Hercule duce, atq; auspice. Sub hæc
cum risissent omnes, Ridetis inquit sacrilegi, quod
sponsæ Hercules dei mei nomine propinauerim.
Immo illud scito opus est, ni scyphum à me tradi-
tum accipiat, nunquam futurum, ut illi filius ob-
tingat talis, qualis ego sum, uirtute interritus, ani-
mo liber, tum corpore adeo robusto. simulq; cum
dicto sese magis etiam renudabat, etiam usq; ad il-
la, quæ sunt maxime pudenda. Ad ea cum iterum
arrisissent conuiuæ, indignatus ille surrexit, tor-
uus iam, atq; efferatis obtuens oculis, uultuq; ipso
testans iam neq; pacem, neq; quietem acturum am-
plius. Quin ilico baculum illisisset alicui, ne com-
modum id temporis placenta prægrandis fuisset

illata. Nam hanc simulatq; conspexit, lenior, ac vultior esse coepit, ac stomachari desuit, obambulans interim, ac placentiam auide uorans. Iam uero pleriq; temulenti esse coeperant, et clamoribus undiq; perstrepebat conuiuium. Nam & Dionysodorus rhetorem illic agens, orationes quasdam pronuntiabat, laudabaturq; à ministris, qui à tergo assidebant. Et Isthæus grammaticus uicissim, qui post illum accumbebat, uersuum centones quosdam recitabat Pindari, Hesiodi, et Anacreontis carminibus simul contextis, atq; consarcinans ita, ut ex omnibus uniuersam redderet cantilenam, oppidoquam ridiculam, in primis autem illa, perinde quasi uaticinans de iis, quæ postea acciderunt.

Commisere simul clypeos. Tum illud quoq; Tum uero clamorq; uirum, luctusq; uortus.

At uero Zenothemis, libellulum quempiam minutis conscriptum literulis, à puero acceptum legebat. Verum cum ij, quorum partes erant edulia inferre, aliquantisper, ita ut solent, cessarent, morarenturq; Aristænetus, sedulo curans, ne uel id interea temporis, aut otiosum esset, aut uoluptatis expers, ac cersitum intro morionem, iussit ridiculum aliquid uel dicere, uel facere, quo magis etiam exhilararentur conuiuæ. Moxq; ingressus deformis quidam, de raso capite, pauculos capillos in uertice gestans, eosq; cristæ in morem erectos, hic saltabat, atque inter saltandum quo maiorem concitaret risum, rotatu sese circumagebat, distorquebatq;. Tum cymbalo concusso, sonabat interim quiddam imitans

Aegyptiorum, postremo diſteria quaedam iacula-
 batur in eos, qui aderant. Ac reliqui ſcommate ac-
 ti ridebant. Verum ubi et in Aladamentem ſimi-
 le quiddam torſiſſet, catulum illum in delitijs haben-
 dum appellans, indignatus ille (iã dudum autem
 præ ſe ferebat, quod invideret illi, dũ probaretur,
 ac conuiuarũ oculos retineret) abiecto pallio, ut ſe
 cum luctaretur, prouocauit. Quod ni faceret, hunc
 inquit, baculum tibi impingam. Atq; ita miſer ille
 Satyrion (nam id erat Morioni nomen) congreſſus
 cum eo, pãcratio decertabat. Erat id ſpectaculi, mul-
 to incundiſſimum, q̄ppe cum uiderent hominem phi-
 loſophum cum Morione compositum, cum ferire,
 tum uiſſim feriri. Proinde q̄ aderant partim taciti
 gaudebant, partim ridebant, donec iam iſtus Ala-
 damas, pugna detrectaret, ab homuncione omniũ
 plauſu cõprobato certamine ſuperatus. Hæc igitur
 cum eſſent non mediocri riſu excepta, ibi tandẽ in-
 greſſus et Dionichus medicus haud multo poſt pactã
 concertationem. Liebat autem in mora fuiſſe, Ioly-
 prepum tibicinẽ, dum hunc phreneſi correptũ ce-
 rãdi gratia uiferet. Ac plane q̄ddam riſu dignũ,
 cõmemorabat. Dicebat. n. in ædes illius ueniſſe ſeſe
 ignarũ etiam hominem iam eo morbo teneri. At il-
 lum protinus ſurrexiſſe, foribusq; occluſis, ac non
 dato gladio, tibias ipſas ſibi tradidiſſe, iſq; uti ce-
 neret iuſſiſſe. Deinde ubi id non poſſet, illũ paſſeſ-
 ſe, ſcutum ſublata manu geſtãntem. ſeſe porro in
 tanto periculo tale quiddam fuiſſe commentum. Ne-
 pe ad atnendi certamen prouocaſſe hominem, idq;

ea lege ut uictus præscriptum, certumq; plagarum
numerum acciperet. Ac sese priorem cœnisse, prae-
atq; imperite, deinde traditis illi tibis, scutum ab
illo recepisse, gladium autem ex templo p fenestras in
aream abiecisse. Deim cum minore iam discrimine cum
illo luctaretur, auxilio aduocasse uianos. Eos reuul-
sisse belluam, atq; ita illorum opera seruatum sese.

ostendebat autem et plagarum uestigia quedam, nonnul-
laq; in facie tubera linctia. Ergo cum Dionicius ob huius-
modi fabulam non minus placuisset, quam Morio ipse,
proxime istaem reclinans sese, de reliquijs cœna-
bat, atq; hic quidem haud absq; numine quodam no-
bis aduenerat, immo prorsum usui futurus ad ea,
quae postea contigerunt. Nam prodiens in medium con-
uiuium puer quidam, quae se ab Etæmocle Stoico uenire di-
ceret, epistolam quoddam adferens, dicebat ab hero sibi
mandatum, ut eo palam omnibus audientibus ple-
cto, rursus domum sese reciperet. Hic igitur permitten-
te Aristaneto, admotus ad lucernam legebatur. Phi-
lon. Num orationem Luanae in sponsae laudem con-
positam, aut atrium nuptiale, quod genus praemulta fa-
ciunt. Luana. Quin nos quoque istiusmodi quoddam
facere consueuimus. Verum nihil his rebus simi-
le, siquidem in literis ita scriptum erat.

- Etæmocles philosophus Aristaneto. Quam non mo-
ueat conuiujs omnis antea uita mea fuerit te-
sus. Qui quidem cum quotidie mihi complures ea-
tusa molesti sint, te multo ditiores, tamen haud non
quam adduci quierim, ut illuc me conferrem, ac
caenis me dederem, perpendens nimirum, quam-

tum sit in eiusmodi computationibus tumultus, quan-
tum licentiae, petulantiaeq; , uerum aduersus unum
te mihi uideor meo iure stomachaturus, qui, cum
tantum temporis à me officiosissime cultus, et ob-
seruatus, tamen indignum habueris, quem uel inter
reliquos amicos tuos numerares, sed solum ex omni-
bus praeterieris, quodq; cum uianus essem, proinde
tua causa magis disseruacor, qui quidem te tam in-
gratum praebueris. Nam ipse felicitatem nequaquam
in hoc statuo, si quis mihi impertiat uel suam syl-
uestrem, uel leporem, uel placentam, quae mihi af-
fatim contingunt apud alios, qui quid cuiq; compe-
tat, norunt. Quandoqdem etiam hodie cum apud
discipulum Pammanem caenare mihi licuerit, opi-
param (ut uocant) caenam, non annui tamen uehe-
menter obsecrati, tibi scilicet demes ego memetipsum
reseruans. At tu nobis praeteritis, alios accipis con-
uiuio. Idq; merito facis. Neq; enim ullo modo potes,
quid sit rectius dignoscere, nec apprehensam illam
phantasiam habes. Caeterum haud sum nescius, unde
mihi ista sine profecta, nempe ab egregijs istis
philosophis tuis Zenothemide, ac Labyrintho. Qui
bus equidem (absit inuidia dicto) uel unico syllo-
gismo mihi uideor os protinus obturare posse.
Alioqui respondeat istorum aliquis, quid sit phi-
losophia, aut haec, quae inter elementa traduntur,
quid habitio differat ab habitu, ut nequid in-
terim de perplexis illis rogationibus proponam,
quid sit syllogismus cornutus, quid aeternalis, quid
metuens. Verum tu quidem istis fruaris licet.

Nam ego, qui solum in bonis duam, quod sit hone-
 stum, facile tulero contumeliã. At qui ne possis post
 hac ad istam excusationem confugere, ut dicas te
 mei oblitum fuisse, nimirum in tanto rerum strepi-
 tu, tantisq; occupationibus, bis te hodie sum allo-
 cutus, primum mane domi tuæ, deinde rursus in
 Castoris, ac Pollucis templo, rem divinam facietem.
 Ac his quidem de rebus hæc responderim. Quod
 si tibi uidere cœnæ gratia succensere, quid Oeneo
 acciderit cogitato. Videbis nimirum ipsam etiã Dia
 nam indignantem, quod ille se solam non adhi-
 buerit ad sacrificiũ, cum reliquos deos omnes ac-
 aperet conuiuio. Nam hac de re sic alicubi memi-
 nit Homerus.
 seu quia non norat seu non succurrerat illi.
 At dedit ingentes animi sordida clades.
 Item Euripides.
 Calydon quidem hæc pelopeij regio soli,
 Qua parte sæuum spectat aduersa fretum
 Argos habens tum diuites, tum fertiles.
 Rursus Sophocles.
 Immanis apri, triste monstrum, in Oenei
 Immisit agros gnate Latonæ dea
 Docta eminus missis ferire spiculis.
 Hæc tibi e plurimis pauca proposuerim, ut intelli-
 geres, cuiusmodi præterito uiro, Dipnillum ad cœ-
 nam adhibeas, cui & ipsi filium commiseris tuum.
 Idq; recte, Est enim incundus adolescenti, & ite-
 rum eo uinit, ut placeat, atq; obsequatur, atq; adeo
 ni mihi turpe dictu fuerat, addidissim & aliud

quiddam. Quod quidem tu, si libebit, e' Zopyro
eius pædagogo uerum esse cognosces. Verum non
conuenit obturbare in nuptiis, neq; accusare quenq;
præsertim criminibus usque adeo fœdis, ac puden-
dis. Tamesti Diphilus dignus, in quem id faci-
rem, quippe qui duos iam discipulos à me traxe-
rit, ego tamen ipsius philosophiæ causa reticebo. Por-
rò famulo huic mandauit, uti siquam ipsi partem da-
re uelles uel apri, uel cerni, uel placentiæ mihi de-
portandam, ut istoc pacto te mihi de cœna purga-
res, ne reciperet, ne ad hoc ipsum à nobis missus
fuisse uideatur. Hæc amice cum legeretur, sudor
interim undiq; mihi manabat præ pudore, si-
mulq; iam illud, quod uulgo dici solitum est, opus
bam, ut terra mihi dehisceret, cum uiderem eos,
qui præsentés aderant, ad singulas epistolæ par-
tes inter se ridentes, potissimum autem hos, qui no-
uerant Etoemoclem uirum cœcum, quiq; tantam
fueritatis, ac modestiæ præ se ferat. Admiraban-
tur igitur, quod eiusmodi uix esset, hæctenus fugisse
se se, barba uidelicet, ac uultus austeritate dece-
ptos. Cæterum Aristænetus mihi quidem haud ui-
debatur hominem contemptu, negligentia uel præ-
teruisse, uerum quod desperasset, si fuisset inuita-
tus, unquam adduci posse, ut annueret, utq; ad eius-
modi res se morigerum præberet. Eoq; ne tenacu-
dum quidem esse putasse. Ergo posteaquam puer
iam legere desisset, uniuersum conuiuium in Di-
philum, ac Zenonem torquebant oculos, quod hi
iam metu trepidi sederent, ac pallidi, ipsaq; uultus

inconstantia, ac perplexitate, crimen agnoscentes,
 ab Etæmocle intentum. Porro Aristænetus, quã
 quam esset sanè perturbatus, vehementerq; conster-
 natus animo, tamen nos iubebat bibere, conans ni-
 mirum id, quod euenerat, commode uertere, subri-
 dens interim, ac puerum redire iussit, respondens,
 ea sibi curæ fore. paulo autem post, surgens & Ze-
 no clanculum sese subduxit è conuiuio, submoni-
 tus à pædagego, ut discederet innuente, idq; tan-
 quam patris iussu. Ibi uero Cleodemus, qui iam
 dudum occasionem quæritabat (Nam gesticabat o-
 mnino cum stoicas consuetari, uerum dirumpeba-
 tur, quod non reperiret causam ad id satis ido-
 neam) tum igitur, ansam præbente epistola, Hu-
 iusmodi, inq; facit egregius ille Chrysippus, & Ze-
 non ille mirabilis, neq; non Cleanthes, uerbula
 misera, neque quicquam præter rogantiuiculas,
 & umbras duntaxat philosophorum. Caterum
 Etæmocles sunt quamplurimi, ut uidetis, quã
 sint semles epistolæ scilicet postremo Aristænetus
 hic Oeneus est. Etæmocles Diana. Dũ boni, quã
 bene auspiciata omnia, quãq; congrua celebrãde
 festiuitati. Ita per Iouem inquit Hermen supra
 hunc accumbens, inaudierat autem, ut opinor, a-
 prum quẽdam Aristæneto paratum, ut in conuiuio
 proponeretur, eoq; præbat non intempestiue factã
 mentionẽ apri illius Calydonij, per lares Aristæne-
 te fac q̃ primũ sacri partẽ mittas, ne senex interim
 ille fame pereat, tanq̃ Meleager tabefactus. Tam-
 etsi nihil queat acerbum accidere, quãquidẽ Chry-

sippus hæc indifferentia censeret esse, ita ne uos Chry-
 sippum nominatis inquit Zenothemis? erigens
 sese, maximaq; uoce intonans, aut ex uno homine,
 qui non legitime philosophia exerceat, nempe præ-
 stigiatore isto Etoemocle, Cleatham, ac Zenonem me-
 timini uiros sapientes? Atqui tandem estis ipsi
 uos, qui hæc dicatis, an non tu Hermon Castoris,
 & Polluas cesariem, quam habebant auream, con-
 cuntondisti? Cuius quidem facti pœnam dabis, atr-
 nifici traditus. Tu porro Cleodeme, non ne Softrati
 discipuli tui uxorem stupraisti? Non ne in adulte-
 rio eo deprehensus nefandissima passus es? An nõ
 igitur silebitis, cum huiusmodi dedecorũ uobis sitis
 conscij? Atqui non sum meæ ipsius uxoris leno,
 Cleodemus inquit, quemadmodum tu, neq; discipu-
 li diuersantis apud me uaticum sustuli, eoq; facto
 rapuisse me per caniciem deicrans abnegui, neq;
 quaternis drachmis foenero, neq; discipulos obtorto
 collo in uincula duco, nisi in tempore mercedẽ per-
 soluerint. Verum illud inquit Zenothemis, haud-
 quaquam possis inficias ire, te Critoni uenenum, quo
 patrem necaret, ministrasse. Hæc cum diceret forte
 bibebat, quicquid autem erat in calice reliquum
 (erat autem ferme semiplenus) in duos illos profusa
 debat. Porro conspersus est pariter et Ion, idq; præ-
 miij tulit, quod illis uianus accumberet, alioqui co-
 mælo non indignus. Hermon igitur demisso uerti-
 cæ merum è capite depluebat, eos interim, qui præ-
 sentes erant, attestans, quod id genus contumelijs esset
 affectus. Cleodemus autem cum non haberet ali-

æm inuadēs, primum conſpuebat Zenothemadi, de
 inde læua comprehenſum à barba, plagam in tem-
 pus erat illiſurus, ac ſenem fortaiſſe necaſſet, ni Ari-
 ſtænetus dextrâ ſublataſ retinuiſſet. Is mox trã-
 ſenſo Zenothemade, inter uerunq; medius aſſedit,
 ut eo ueluti muro dirempti, pacem inter ipſos age-
 rent. Hæc igitur dum gerebantur Philon, equidem
 uaria meo cum animo uolucbam. Primum illud
 ſtatim occurrebat, nullum eſſe operæ pretium, ſiſ
 diſciplinæ perdiſſent, ni ſimal & uitæ rationes, ad
 id, quod eſt optimum, accommodet, atque componat,
 cum uiderem illos, qui uerbis alios antecellerent, &
 factis ipſis ſeſe ridiculos exhiberent. Deinde & il-
 lud ueniebat in mentem, ne forte uerum eſſet, quod
 uulgo pleriq; diſtiterent, uidelicet eruditione à re-
 cta ratione, bonisq; inſtitutis abducere iſtos, qui ſo-
 los libros ſpectarent, quiq; ſollicitudine, curaq; quã
 illi adferrent, perpetuo tenerentur. Quandoquidẽ
 cum ibi tam multi præſentes eſſent philoſophi, ne-
 ceſſu quidem ullum erat cernere à peccando im-
 munem. Verum aliũ faciabant turpia, aliũ dicebant
 turpiora. Neq; enim iam poteram eorum, quæ fie-
 bant, culpam uino authori imputare, mecum repu-
 tans, cuiusmodi eſſent, quæ Etæmocles neq; cibo, neq;
 potu etiam dum guſtato ſcripſerat. Ita q; rerum uic-
 tes præpoſitæ, atque inuerſæ uidebantur, ſiqui-
 dem uidiſſes idiotas illos, ſumma cum modèſtia con-
 uiniũ agitantes, neq; uino petulantes, neq; indeco-
 re ſeſe gerentes. At ridebant duntaxat, & iam da-
 mnabant eos opinor, quos dudum ſuſpexerant, ex

habitu iudicantes eos alicuius esse pretij. Contra sapientes illi, & in libidinem ferebantur, & conuiuijs certabant, & supra modum sese potu, abisq; explebant, postremo uociferabantur, & ad manus usq; conferendas rapiiebantur. Ceterum admirandus ille Aladamas etiam meiebat sub oculis omnium, nihil reueritus foeminas. Ac mihi quidem, si quis haec, quae in eo conuiuio gerebantur, reuertiſſime uoluisset conferre, ſimillima uidebantur ijs, quae de Eride dea poëtae fabulantur. Nempe hanc, quod non eſſet ad Pelci nuptias aduocata, malum in medium conuiuium abieciſſe, ex quo tam ingens apud Troiam bellum fuerit ortum. Itidem Etæmo cles mihi uiſus eſt, epistoſa illa, quaſi malo quopiam in medium proiecta, non minus malorum, q̄ Ilias habeat, excitaiſſe. Neq; enim finem contentionis faciabant Zenothemis, ac Cleodemus, quanquã medius inter utrunq; interceſſerat Ariſtænetus. Age inquit Cleodemus, in praſentiarum quidem ſat eſt, ſi literas neſcire conſinatmini. ſed craſtino die uos uiaſcatur, quibus conueniet modus. Reſponde mihi Zenothemi, uel tu, uel elegantiffimus iſte Diophilus, qua tandem gratia pecuniae poſſeſſionem inter indifferentia ponendam eſſe cenſetis, niſi quod ex omnibus nil aliud ſpectatis quam ut ipſi quam plurimum pecuniae poſſideatis? Aequè ob id caſiſe ſemper apud diuites hæretis, foeneratis, atq; uſuris incumbitis, neq; non mercede docetis. Rurſum eam uoluptatem deteſte mini, atq; hac de cauſa Epicureos in ius uocetis, cum ipſi uoluptatis gratia, ut

pissimum facitis, tum patimini, indigne ferentes,
 si quis vos non vocarit ad cenam, rursus si voca-
 mini, non sat est tantum vocare, ut cibo turgeatis,
 nisi & famulis tantum donetis. Atq; hæc cum di-
 ceret, pariter & linteam reuellere conatus est, quæ
 Zenothemidis puer tenebat, omni carniuum genere
 refertum, planèq; futurum erat, ut apertum illud,
 ac solum medium in solum abijceret, nisi quia
 puer non omittebat e manibus grauitè aduersus
 trahentem retinens. Hic Hermon, Euge Cleode-
 me, respondeant qua gratia damnent voluptatum,
 cum ipsi supra ceteros omnes studeant voluptatis?
 Quin magis inquit Zenothemis, tu Cleodeme re-
 spondeto, quamobrem diuitias inter indifferentia
 numeres. Immo tu potius, atque hunc ad modum
 diuitius est alteratum, donec non aspice tandem in
 apertum prolato, desistite inquit. Ego si libet sermo-
 num argumenta proponam in medium conuiuio,
 nuptijsq; digna. Vos porro' atra contentione uicis-
 sim & dicite, & auscultate, quæ admodum et apud
 Platonem nostrum alternis dicendi uicibus res ut
 plurimùm agitur. Id dictum probabant cum oēs,
 q' aderant, tum in primis Aristanetus, atq; Eucris-
 tus, nimirùm in spem erecti fore, ut eo pacto ab odion-
 sis illis contentionibus discedi posset. Et Aristanetus
 priorè i locū sese recepit, iā partem eē pacē ratus. Iamq;
 nobis i ferebatur ea conuiuij pars, quæ secundas mē-
 sas uocat singula singulis aues, carnes aprugnae, pul-
 pa leporina, piscis Tagenicus, placetæ, breuiter illa
 quæcūq; liberū ē, seu uelis in aliuū cōdere, seu domū

apportere malis. Apponebatur igitur non sua cuiusque
 quadrula, uerum Aristaneto, atque Eucrito eadem
 in parte mensae, una ambobus communis, ita ut de
 sua utriusque parte, quae se spectaret, esset edendum,
 aut tollendum. Deinde altera Zenothemi di stoico,
 et Hermo Epicureo, et his item inter ipsos com-
 munis. Deinceps Cleodemo, atque Ioni. Post hos spon-
 so, ac mihi. Porro Diphilo duorum pars appositae,
 propterea quod Zeno iam discesserat. Haec facto
 Philon, uti memoria teneas, nam paulo post, ad in-
 tellectum narrationis erunt usui. Phi. Memi-
 nero. Lu. Tum Ion, primus igitur exordiar
 inquit, si quidem uidetur. Deinde ubi paulisper in-
 tersiluisse, Conueniebat inquit fortassis, ut apud
 eiusmodi uiros de Ideis, atque incorporeis substan-
 tijs, deque animi immortalitate sermo haberetur,
 uerum ne mihi contradicant illi, qui diuersam phi-
 losophiae sectam sequuntur, de nuptijs dicam, ea,
 quae congruunt. Atque illud quidem optimum fue-
 rat futurum, si nuptijs opus non haberemus, sed
 Platonis, ac Socratis dogma secuti a foeminarum
 commercio nos penitus abdicaremus. Etenim qui ita
 fecissent, illi demum ad absolutam illam uirtutem per-
 tingere potuissent. Quod si uiris omnino ducendae
 sint uxores, ut eas iuxta platoniam sententiam inter
 se communes habeant, uidelicet, quo Zelotypia uace-
 mas. Haec cum essent risu exceptae, ut quae nimis in-
 tempestiue dicerentur, Tum Dionysodorus non tu de
 fines inquit, barbarica ista nobis occinere? Nam ubi
 Zelotypiam istam reperias, aut apud quem? At
 tu etiam

tu etiam hiscere audes inquit, sterquilinum? A d
 hac Dionysodorus iam erat conuicia, quæ conue-
 niebat, regeſturus, uerum grammaticus Iſtueus
 uir optimus ille, Deſinite inquit. Ego uobis epiſtha-
 lamion recitabo, ſimulq; cœpit legere. Erant autem
 elegiaci uerſus hi, ſi ſatis memini.

Nuper Ariſtænети in ædibus unica ſummo

Nucritæ eſt ſtudio diua Cleanthys hera.

Virginitas cunctis reliquis præſtantior una,

Vel potior Phœbe, uel potior Venere.

ſalue & tu inueni ualidiſſime ſponſe ualentum,

Nereo prior, ac fortior Eacida.

At rurſum uobis hoc carmen ſæpius olim

Commune ambobus coniugiale carnam.

Hæc ita, ut eſt conſentaneum, riſus eſt conſecutus.

Reliquum erat, ut ſibi tollerentur. Iamq; tollebant

Ariſtænetus, atque Eucritus ex iſ, quæ ſibi fue-

rant propoſitæ, ſuam uterq; partem. Tum ego quæ

mibi, & Chereas item quæ ſibi erant propoſitæ.

Eiſdem ad modum Ion, & Cleodemus. Por-

ro Diphilus etiam Zenonis digreſſi partem tol-

lere parabat, affirmans uni ſibi ea fuiſſe propo-

ſitæ, atque hac de cauſa cum miniſtris dimicabat,

ac uiciſſim inter ſeſe trahebant manus utrinque

in auem iniectis, non aliter quàm Patrocli cadauer

hinc, atque hinc attrahere conantes. Poſtremo uicit

ille, atque abſtulit, plurimum interim riſum præ-

bens conuiuiſ. Maxime cum eam ob rem poſtea

grauiter ſtomacharetur, perinde quaſi atroci affi-

ctus iniuria. Iam uero Zenothemis, atque Her-

mon, qui pariter, ut dictum est, accumbebant, alter superius, puta Zenothemis, alter infra hunc, reliqua quidem, quoniam equalia fuerant appositae, circa pugnam sustulerant. Cæterum auis, quæ iacebat ad Hermonis partem, erat altera paulo pinguior, idq; ita casu euenerat, opinor. iamq; suam uterque sublaturus erat. Ibi Zenothemis (sed tu mihi. nunc quammaxime fac animam aduersus, iam enim ad ipsum negotij caput peruenimus) Zenothemis inquam, ommissa ea, quæ sese spectabat, eam, quæ ante Hermonem iacebat, tollere est aggressus, quæ quidem (uti iam diximus) erat pinguiscula. At ille contra nitens retinebat, haud finiens, ut ea in re potiores ferret. Inter hæc clamore coorto, utriq; in alterum irruentes ipsis auibus facies mutuo cædebant, ac barbibus inuicem prehehens, auxilio aduocabant, hic quidem Cleodemum, puta Hermon, ille uero, nempe Zenothemis, Aladamentem ac Diphilum. At cæteri quidem ad partes accesserunt, partim huius, partim illius, præter unum Ionem, qui sese neutrum, atque anapittem seruabat. Cæterum illi inuicem conferti pugnant, ac Zenothemis quidem scyphum e mensa sublatum, eum, qui coram Aristaneto stabat, abiecit in Hermonem. Atque hunc haud tetigit alio, sed flexus aberrat. Verum sponsi caput dissecauit alto, grauissimoq; uulnere. itaq; mulierum coortatio, quæ medium in prælium insiliebat, cum primis autem adolescentuli mater, cum iam sanguinem eius aspexisset, præterea et sponsa metu ter-

vita, sese super illum iniicit. Inter hæc Aladamas strenuum virum præstitit, cum Zenothemidi ferret opem, & illis suo baculo, Cleodemus quidem aluariam Hermonis vero maxillam communuit, ad hæc è famalis aliquot opitulari parantes, nihil veravit. Quæquam illi nihil his rebus territi æsferunt. Verum Cleodemus intentato digito, Zenothemidi oculum effudit, tum admotus uarem mædicus auulsit. Porro Hermen Diphilum Zenothemidi suppetias ferre conatum, è sponda in terram præcipitem dedit. Sauciatus est & Isthæus grammaticus, dum interuentu suo eos studet dirimere, culce uidelicet in dentes illius illis, idq; à Cleodemus, cum hunc Diphilum esse credidisset, non Isthæum. Iacebat igitur miser ille, iuxta suum ipsius Homerum.

- Turpissimum uocatum proiectans, ore cruorem. Præterea tumultus, atque lachrymarum plena undiq; erant omnia, dum & mulieres eiularent Chæveæ sponso circumfusæ, dumq; alij, has student comperere. Porro maxima malorum omnium pars erat Aladamas, posteaquam semel pro sua uirili irruisset, feriens quicumque forte in ipsum incidisset. Neque uero pauci in eo prælio occidissent scito, ni baculum is fregisset. Ego porro iuxta parietem erectus assistens, spectabam omnia, neque me ei negotio admiscbam, nimirum Istici iam doctus exemplo, quàm esset periculosum eiusmodi consilium uelle dirimere. Lapithas itaq; centaurosq; uiddisset, eueriti mensas, effundi sanguinem, proijc scy

phos. Denuum A laidas subuersa lucerna magnas induxit tenebras. Iamq; res, ut est coniectu facie, atrocior etiam multo esse coepit, praesertim cum haud esset proclive, luminis copiam alicunde recuperare, sed multa interim, ac sena parata sunt in tenebris, post ubi accederet nescio quis lucernam tandem adportans, A laidas quidem repertus est, tibianae uestem sustollens, uiq; cum illa congregi pugnans, Dionysodorus autem in alio quodam ridiculo fauore deprehensus est, iam ut surrexerat, scyphus e sinu illius elapsus, in solum decidit. Id ita factum, Ion admodum solite quasi patronam agens asseuerabat. His rebus dimissum est conuiuium. a lachrymis denuo in ridiculum exitum conuersum. idq; A laidamantis, Dionysodori, atque Ionis gratia. Porro qui erant sauci, sublatis sarcinae ritu, foras deportabantur miseri affecti modis, maxime senex ille Zenothemis pariter tum oculo, tum nare mutilatus, eneatri se praeruatatu clamitans. A deo ut Hermon, quanquam ne ipse quidem expers malorum (nae huic duo dentes fuerant excussi) palam attestaretur, Memineris inquam o Zenothemis, ne posthac dolorem in me dijs habendum ducas. At sponsus iam vulnere a Dionico curato, domum reuectus est fasciis reuincto capite, eidem impositus uehiculo, quo sponsus fuerat abducturus. Atque ita miser ille nuptias acerbis celebrat. Deinde et alijs item Dionicas pro sua uirili remedium adhibuerat. Postremo cunctantes asportati sunt, pleriq; medijs in uis uomen

tes. Ceterum Aladamas inibi remanebat. Neque enim valebant hominem extrudere, posteaquam semel sese in sponsam abiecerat, atque ibi transfuersus accubisset. Hic erat ó bone Philon eius exitus conuiuij, de quo rectissime illud dici possit, quod in fine Tragœdiarum frequens est. Sunt Fortunaë uarij casus. Plurima, quæ haud speraueris unquam, ea conficiunt numina diuûm. Rursum quæ certo speraris, ea frustrato non contingunt. Siquidem & hæc plane præter expectationem, atque inopinato exierunt. Præterea & illud iam didici, non esse tutum, cui non sit opus, cum eiusmodi philosophis agitare conuiuium.

ORNATISSIMO, DOCTISSIMO QVE
 VIRO MAGISTRO RVTHALO
 REGIO APVD ANGLOS SE
 CRETARIO THOMAS
 MORVS. S. P. D.

I quisquam fuit unquam uir doctissime, qui Horatianum præceptum impleuerit, uoluptatemq; cū utilitate coniunxerit, hoc ego certe Lucianum in primis puto præstitisse. Qui & superalioſis abſtinens philoſophorum præceptis, & ſolutionibus poëtarum luſibus, honeſtiſſimis ſimul & facetiſſimis ſalibus uitia ubiq; notat, atque inſectatur mortalium. Idq; facit tam ſcietate, tantaq; cum fruge, ut cum nemo altius pungat, nemo tamen ſit, qui non æquo animo illius acule os admittat. Quod cum nunquam non egregie faciat, feaſſe tamen mihi ſingulari quodam modo uidetur in tribus hiſ dialogis, quos ob idipſum è cæto feſtiuiſſimorum numero potiſſimum delegi, quos uerterem, alijs tamen alios fortaiſſe longe prælaturis. Nam ut è uirginibus non eandem omnes, ſed alius aliam pro ſuo cuiuſque animo præfert, de amatq; non quam præcipuam tuto poſſit afferere, ſed quæ ſibi uideatur, ita è lepidiſſimis Luciani dialogis, alius alium præoptate, nūhi certe iſta præcipue placuerunt, neque temere tamen (uti ſpero) neque ſoli. Nam ut à breuiſſimo incipiam, qui Cynicus inſcribitur, quiq; poſſe uideatur ipſa bre-

uitate contemni, nisi nos Horatius admoneret, sa-
 pe etiam in exiguo corpore uires esse praestantio-
 res, ipsiq; minimas etiam gemmas esse uideremus
 in pretio. In eius ergo delectu, honorifico cal-
 culo mecum suffragatus est diuus Ioannes Chryso-
 stomus uir acerrimi iudicij doctorum ferme omni-
 um Christianissimus, et Christianorum (ut ego cer-
 te puto) doctissimus, quem usque adeo dialogus hic
 delectabat, ut bonam eius partem in Homeliam
 quandam, quam in Ioannis euangelium commen-
 tus est, inseruerit. Neque id immerito. Quid enim
 placere magis uiro graui, uereq; Christiano debet
 illi, quam ut dialogus, in quo dum aspera, paruq;
 contenta Cynicorum uita defenditur, mollis, atque
 eneruata deliatorum hominum luxuria repre-
 henditur. Necnon eadem opera Christiana uita
 simplicitas, temperantia, frugalitas, denique arcta
 illa, atque angusta uita, quae ducit ad uitam, lau-
 datur. Iam Necromantia (nam hic secundo dia-
 logo titulus est) non satis auspiciato uocabulo, sed
 materia tamen felicissima, quam false taxat uel
 magorum praestigias, uel inania poetarum figmen-
 ta, uel incertas quauis de re philosophorum in-
 ter se digladiationes? Superest Philopseudes, qui
 non sine socratica ironia totus uersatur (id quod
 titulus ipse declarat) in ridenda, coarguendaq;
 mentiendi libidine, dialogus, nescio certe lepidi-
 orne an utilior. In quo non ualde me mouet,
 quod eius animi fuisse uidetur, ut non satis im-
 mortalitati suae confideret, atque in eo fuisse ero-

vore, quo Democritus, Lucretius, Plinius, plurimiq; itidem alij. Quid enim mea refert, quid sentiat his de rebus Ethnicus, quæ in præcipuis habentur fidei christianæ mysterijs? Hunc certe fructum nobis afferet iste dialogus, ut neque magias habeamus præstigijs fidem, & superstitione atrea mus, quæ passim sub specie religionis obrepit, tum vitam ut agamus minus anxiam, minus videlicet expauescentes tristia quæpiam, ac superstitiosa mendacia, quæ plerunq; tanta cum fide, atque auctoritate narrantur, ut beatissimo etiam patri Augustino, viro grauiissimo, hostiq; mendaciorum acerrimo, nescio quisnam ueterator persuaserit, ut fabulam illam de duobus spurinis, altero in vitam redeunte, altero decedente, tanquam rem suo ipsius tempore gestam pro uera narraret, quam Lucianus in hoc dialogo, mutatis tantum nominibus, tot annis ante quàm Augustinus nasceretur, irrisit. Quo minus mireris si pinguioris vulgi mentes suis figmentis afficiant, qui se tum demum rem magnam consecisse putant, Christumq; sibi deuinxisse perpetuo, si commenti fuerint aut de sancto aliquo viro fabulam, aut de inferis tragædiam, ad quam uetula quæpiam aut delira lachrymentur, aut pauida inhorrescat. Itaq; nullam ferè martyris, nullam uirginis vitam, prætermiserunt, in quam non aliquid huiusmodi mendaciorum inferuerint, pie scilicet, alioqui enim periculum erat, ne ueritas non posset sibi ipsa sufficere, nisi fulcretur mendacijs. Nec ueriti sunt eam religionem con-

aemulare figmentis, quam ipsa ueritas instituit, &
 in nuda uoluit ueritate consistere. nec uiderunt
 usque adeo nihil istiusmodi fabulas conducere, ut
 nihil perniciosius officiat. Nempe (ut memoratus pa-
 ter Augustinus testatur) ubi admissum subolet men-
 dacium, ueritatis ilico minuitur, ac labefactatur au-
 thoritas. Vnde saepe mihi suspicio suboritur, ma-
 gnam huiusmodi fabularum partem, a uasru, ac
 pessimis quibusdam nebulonibus, haereticisq; con-
 fictam, quibus studium fuit, partim ex inuita,
 simplicium potius quam prudentium credulitate
 uoluptatem asperere, partim fabularum fictarum
 commercio, fidem ueris Christianorum historijs adi-
 mere. quippe qui frequenter quaedam ius, quae in
 sacra scriptura continentur, tam uicina confingunt,
 ut facile se declarent, ad ludendo lusisse. Quamob-
 rem quas scriptura nobis historias diuinitus inspi-
 ratae commendat, eis indubitata fides habenda est.
 Ceteras uero ad Christi doctrinam, tanquam ad
 Critolai regulam applicantes acute, & cum iudi-
 cio aut recipiamus, aut respuamus, si credere uolu-
 mus & inani fiducia, & superstiosa formidine.
 Sed quod progredior epistola? fere iam librum su-
 perat, nec interm tamen uerbum de tuis laudibus
 ullum. in quas alius fortasse totus incubuisset, qua-
 rumq; citra ullam adulandi suspicionem uberri-
 mam mihi materiam praebuissent (ut ceteras uir-
 tutes tuas omittam) uel egregia doctrinae tuae, sum-
 maq; in rebus agendis prudentia, quam tot in di-
 uersis nationibus in tam arduis negotijs, tam feli-

iter actæ legationes declarant, vel singularis fi-
des, grauitasq; quam nisi satis perspectam, explo-
ratamq; habuisset, nunquã te prudentissimus Prin-
ceps sibi a secretis esse uoluisset. Sed cæterarum
uirtutum tuarum prædicationi unica modestia tua
reluctatur, quæ facit, ut cum laudanda tam liben-
ter facias, fecisse te tamen non libenter audias. Par-
co igitur pudori tuo hoc unum duntaxat abs te
precat, ut has in græcis literis studij mei primi-
tias æquo animo suscipias, sinasq; ut qualescunq;
apud te sint amoris, officijq; in te mei monimen-
tum. quas tibi sum ausus comiora fiducia com-
mittere, quod etsi tam acere tibi iudicium sis, ne
quicquid erratum fuerit, nemo penetrantius ui-
deat, is tamen est ingenij tui candor, ut nemo liben-
tius conuincat.

LUCIANI CYNICVS THOMA
MORO INTERPRETE IN
TERLOCVTORES LV
CIANVS ET CY
NICVS.

Lucianus.

9 Vid tu tandem? barbam quidem
habes, et comam, tunicam non ha-
bes, nudusq; conspiceris, ac sine ad-
ceris, delecta nimirum uaga, inhu-
manaq; ac ferali uita, tum proprio

corpo re, contra quam facunt cæteri, semper usus,
incom modo, nunc huc, nunc illuc arcus, in arido
prætere a solo cubans, adeo ut plurimum etiam for-
dium eritum istoc palliū referat, aliq nec ipsum,
uel tenui filo, uel molle, uel florulentum. Cyni-

Neq; enim indigeo, siquid est huiusmodi, ut com-
paretur facillime, dominoq; minimum exhibeat ne-
gorij, id inquam mihi sufficit. At tu per deos dic mi-
hi, putas ne esse in luxu uitij? Lucianus. Immo
admodum. Cyni. Contra in frugalitate uirtutē?
Lucia. admodum. Cyni. Cur igitur tandem cum
me uideas uiuentem frugalius quam uulgo faciunt
homines, eos uero sumptuosius, me non illos arguis?
Lucianus. Quia non frugalius per Iouem uide-
ris mihi, sed egentius uiuere, immo uitā omnino ege-
nam, atq; inopem. Nam tu nihil à mendicis differis,
qui abum mediante in diem. Cynicus. Vt ergo
uideamus (quandoquidem huc proccssit oratio) quid-
nam inopia sit, quidq; rursus copia? Lucianus.

CYNICVS

Si tibi quidem ita uidentur. Cyni. Nonquid ergo satis, id cuiq; est, quicquid ipsius explet necessitatem? an aliud quippiam dicas? Lucia. Esto istud. Cyni. Indigentia uero quicquid cuiusquam usui deest, nec eo, quò sit necesse peruenit? Lucianus. Salicet. Cyni. Nihil igitur meis in rebus deest. Nihil enim in his est, quod necessitatem non expleat meam. Lucia. Quo pacto istud ais? Cyni. Scies, si consideres, in què usum eorum quodq; paratum est, quorum egemus, ut domus, an non tegumenti gratia? Lucia. Maxime. Cyni. Quid uestis, cuius gratia? non ne tegumenti etiam ipsa? Lucia. Sanè. Cyni. At ipso per deos tegumento, cuius rei gratia indiquerimus, non ne ut melius se habeat id, quod tegitur? Lucia. Mihi quidem sic uidetur. Cyni. Vtrum igitur tibi peius se habere hi uidentur pedes? Lucia. Nescio. Cyni. Atq; hoc pacto didiceris, quodnam pedum officium est? Lucia. Ingredi. Cyni. An deterius ergo ingredi pedes tibi uidentur mei, quàm aliorum? Lucia. Istud uero fortasse nò. Cyni. At nò possent se se melius, seu deterius haberent, officium suum præstare? Lucia. fortasse. Cyni. Pedibus ergo nihilo peius affectis uideor, quàm alijs? Lucianus. Non uideris. Cyni. Quid corpus uero meum? Num deterius quàm reliquorum? Nempe si deterius se haberet, esset idem imbecillius. corporis quippe uirtus robur est. An meum ergo debilius? Lucia. Non uidetur. Cyni. Neq; pedes ergo tegumento uidentur egere, neq; reliquum corpus. Quippe si ego

rent, male haberent. Egestas etenim omnino mala,
ac peius habere se facit, ea quibuscunque adfue-
rit. At ne ali quidem deterius corpus videtur me-
um, quod quibuslibet cibus alitur. **Lucia.** Mani-
festum est id quidem. **Cyn.** Nam nec uegetum
esset, robustumq; , si aleretur male. Mala siquidem
alimenta corpus tabefaciunt. **Lucianus.** Ista qui-
dem ita se habent. **Cynicus.** Quo pacto igitur
dic mihi his ita se habentibus, me arguis, uitamq;
improbas meam, ac miseram praedicas? **Lucianus.**

Ideo per Iouem, quod cum natura, quam tu colis;
ac superi terram in communi statuerint, ex ea mal-
ta nuntium, ac bona ediderint, ut nobis omnia su-
peressent abunde, non in necessitatem modo, uerum
in uoluptatem quoq; , tu tamen horum omnium, aut
maximae saltem partis expertus es, nec eorum quo-
quam frueris nihilo certe magis, quam fera. Nem-
pe aquam bibis, quam etiam bibunt ferae. Come-
dis uero quicquid offenderis, quemadmodum ca-
nes, tum cubile nihilo melius canibus habes, quam
doquidem gramen tibi sufficit, quemadmodum et
illis, pallium praeterea circumfers nihilo mendicio
decentius. Quamquam si tu his contentus recte sa-
pis, tum deus profecto neutiquam recte fecit, pri-
mum quod oues efficit pingues, deinde uites dulces
uini feraces, ac reliquum deinde apparatus uar-
rietate mirabile, et oleum, et mel reliqua omnia
ut nos haberemus, edulia quidem omni genera ha-
beremus, potum dulcem haberemus, pecunias ha-
beremus, mollem lectum haberemus. Praeterea pul-

CYNICVS

stras domas, ac reliqua demum omnia, mirum
 in modum preparata. Nam & ipsa quoque ar-
 tium effecta deorum dona sunt. At vivere omni-
 bus huiusce bonis privatum id fuerit profecto mi-
 serum, etiam si ab aliquo quopiam priueris.
 Quemadmodum ii, qui seruantur in uinculis.
 Longe uero miserius, si quis ipse sese omnibus ba-
 nis priuet. Nam ea demum manifesta insania
 est. Cynicus. Et recte quidem fortasse dicas.
 Verum istud dic mihi, si quis diuite quopiam
 alacriter, atque humane, quin prolixè quoque
 exhibente conuiuium, tum hospites exapiente, &
 multos simul, & omnigenos, alios quidem im-
 becillos, alios autem robustos, deinde apponen-
 te multa, atque omnigena. si quis inquam omnia
 corripiat, omniaq; deglutiat, non ea tantum, quæ
 uicinis sunt, sed ea quoque, quæ procul absunt,
 preparata uidelicet inualidas, ipse tamen ualens,
 cum unum duntaxat uentrem habeat, nec mul-
 tis ut nutriatur indigeat, diutius tamen quàm ali-
 multi immoretur, hic uir cuiusmodi tibi uidentur
 esse? probus ne? Lucianus. Non mihi qui-
 dem. Cynicus. Quid uero, num temperans?
 Lucianus. Ne id quidem. Cynicus. Quid
 uero, si quis eiusdem mensæ particeps multa illa,
 ac uaria negligat, uno quopiam ex iis, quæ pro-
 xime apponuntur, electo, cum satis in suam habe-
 at necessitatem, id decenter edat, eoq; solo uacat,
 cætera illa ne respiciat quidem, an non hunc &
 temperatiorem, & meliorem uirum illo putabunt?

LUCIANVS. Ego certe. **Cynicus.** Vtrum ergo iam intelligis, an me oportet dicere? **LUCIANVS.** Quidnam? **Cynicus.** Quod deus illi quidem pulchre conuiuium instruenti similis est, ut qui apposuerit multa, ac uaria, atque omnigena, uti essent, quæ cuiq; conueniant, alia quippe ualentibus, alia rursus ægrotantibus, atque alia quidem robustis, alia uero inualidis, non ut omnibus utamur omnes, sed ut his utantur singuli, quæ suæ cuiusque naturæ conueniunt, & ex his ipsis quacunque re maxime quenque indigere contigerit. At nos illum, qui per insatiabilitatem, atque incontinentiam omnia corripit refertis, ut qui rebus uti uelitis omnibus, & undecunque par sis, non solum contenti præsentibus existimantes propriam quidem neque terram, neque mare sufficere, sed importantes ab ipsis usque terræ finibus uoluptates, patrij; rebus peregrina præferentes, sumptuosaq; frugalibus, atque ea, quæ difficile comparantur iis, quæ sunt comparatu facilia. In summas denique molestias, malaq; potius eligentes quàm absque molestijs uiuere.

At isti quidem plurimi, ac pretiosi, beatiq; apparatus, quibus exultatis, per magnam ad nos miseriam, erumnamq; perueniunt. Autum ipsum tam optabile, si libet, argentumq; considera, domus considera sumptuosas, uestes operosas considera, atque eius generis omnia quanto negotio emuntur, quot laboribus, periculis, immo sanguine, ac cæde, quantoq; hominum interitu,

CYNICVS

non ideo solum, quod dum nauigant, propter ista
 pereunt, ac dum quærent, parantq; graua per-
 ferunt, sed ob id quoque, quod digladiationes uul-
 tas pariunt, quodq; ob ea insidiantur inuicem, &
 amicos amica, & parentibus liberi, & maritis con-
 iuges. Sic opinor Eriphilen quoque auri gratia pro-
 didisse maritum. Atque hæc quidem omnia fiunt,
 cum tamen uestes illæ uariæ nihilo magis quicquã
 queant calefacere, auratq; illa ædificia nihilo
 prorsus magis tegunt, nec pocula illa argentea po-
 tui quicquam magis conducant. sed nec auri il-
 li, nec eburnei item lectuli, somnum suauioreni
 præbeant. Immo uidebis frequenter in eburneo le-
 cto, sumptuosissq; stromatibus, beatis illis, somnum
 contingere non posse. Præterea omnigenæ illæ cra-
 cæ edulia curæ nihilo magis alunt. Quin tabefaci-
 unt potius corpora, iisdemq; morbos ingenerant.
 Quid autem dicere attinet, libidinis gratia quan-
 tas molestias mortales & faciunt, & patiuntur?
 quanquam facile est isti cupiditati mederi, nisi quis
 uelit indulgere delitijs. At ne hæc quidem insania,
 corruptelãq; sufficere uideatur mortalibus. Sed iam
 rerum etiam usum peruertunt, singulis rebus ad
 id utentes, ad quod minime paratæ sunt. quemad-
 modum lecto si quis uti atrepenti loco uelit, ac æn-
 quam currum. Lucanus. Quisnam is est? Cy-
 nicus. Vos inquam, qui hominibus ænquam in-
 mentis utimini. Nam eos iubetis, ut lectiatis ænquã
 currus in ceruicibus ferant. Ipsi uero in sublimi
 residetis deliati, atque homines perinde ænquam
 asinos

afinos aurigamini imperantes, ut hæc non illos
 eant, & qui hæc factis maxime, ydem maxime
 beati uidentur. Tum y, qui piscium carnibus non
 tantum ut alimentis uiuunt, uerum tincturas etiam
 aut quasdam ex his machinantur, eos dico, qui pur-
 puram tingunt, nonne & hi præter naturam his
 uiuunt, quæ à deo preparata sunt? **LUCIANUS.**
 Non per Iouem, siquidem tingere etiam potest non
 comedi tantum purpuræ casto. **Cynicus.** At non
 in id tamen nata est. Nam & cratere quispiam (si
 præter naturam detorqueat) olla loco posset uti,
 nec in id tamen paratus erat. Sed quo pacto possit
 quispiam uniuersam illorum infelicitatem percurre-
 re, quæ tanta est? At tu me quoq; quod uolo eius
 esse particeps, incusas. V ino ego tamen quemadmo-
 dum modestus ille, his uidelicet duntaxat, quæ mihi
 hi apponuntur, nesciens, ac frugalissimis utens. V a-
 rijs uero illis, acque omnigenis minime inhians. Ac
 deinde cum paucas egeam, ac minime multis uat,
 ferinam tibi uideor uitam uinere. At qui hac ratio-
 ne tua, dij profecto in periculum ueniunt, ne & ipsi
 sine feris etiam deteriores, quippe qui rei nullius in-
 digent. V erum ut exactius intelligas, cuiusmodi ho-
 rum utrumque sit, uel paucas uidelicet egere, uel
 multis, considera quod pluribus egent, primum
 pueri, quàm adulti, deinde mulieres, quàm uiri.
 tum ægroti quàm ualentes, atque omnino in sum-
 ma inferiora quolibet præstantioribus plurimum in-
 digent, proinde dij omnino nullius egent rei. quæ
 uero ad deos accedunt proxime, quàm minimis egent.

AN Herculē putas omnium hominum præstantissimum, quippe diuinum virum, deumq; recte creditum, miserum tunc fuisse, cū circuiret nudus pelle diotaxat indutus, harum rerum nostrarum nihil desyderans? At ille miser profecto non erat, quippe qui miseriam ab alijs propulsabat, Neq; rursus pauper, qui terra, mariq; dominabatur. Nempe quocūq; intendisset impetum, omnes quaquaer sum superabat, nec in quenquam sui temporis incidit, qui se uel æquarit unquam, uel uicerit, quoad ex humanis excessit. At tu illi stromate putas, calcæosq; desuisse? atq; ob id mundum obambulasse tantum virum? Dicendum profecto non est. sed contentus erat, ac fortis, & moderate uiuere uolebat, non indulgere delitijs. Quid Theseus eius discipulus? An non rex erat Atheniensium omnium, ac filius etiam, ut ferunt, Neptuni? sua certe tempestate fortissimus? Attamen ille quoq; uoluit sine calcæis esse, ac nudus ingredi, barbamq; & comam nutrire placuit ei, nec ei tamen solum, sed omnibus etiam ueteribus placuit, nempe meliores erant, quàm nos, atq; adeo ne sustinisset quidem eorum quisquam aliquid huiusmodi, nihilo profecto magis, quàm leo quispiam sese tonderi. siquidem atris molliciem, ac leuorem decere mulieres existimabant. ipsi uero sicuti erant, ita uideri quoq; uiri uolebant. ac barbam quidem cultum uiri dicebant, quemadmodum in equis iubam, in leonibus barbam, quibus deus splendoris quandam, atq; ornamenti uenustatem dedit, sic & uiris barbam

adiunxit. Illos igitur ego æmuloꝝ, veteres inquam illos imitari nolo, huius vero tempeſtatis homines non æmuloꝝ mirabilis huius felicitatis nomine.

Quam in epulis & veſtibus habent, dum polivne, ac lenigunt ſingulas corporis partes, ac ne ſecretiorum quidem ullam, ita ut inſtituit natura, dividit tentes. At mihi certe pedes opto, ut nihil equinus differant, quales Chironis fuiſſe ferunt. Tum ut ipſe ſtomachi non egeam more leonum, nec cibo egeam magis exquisito quam canes. Contingit præterea mihi, ut terra quævis mihi per ſe pro cubili ſufficiat. Domum vero ut mundum hunc exiſtmem.

Alimenta demum ut ea deligam, quæ facillime comparari poſſint. Aurum vero, argentumq; ne deſiderem unquam, neq; ego, neq; meorum amicorum quiſquam. Omnia namq; mala inter homines ex horum cupiditate naſcuntur, & ſeditiones, & bella, & inſidiæ, & cades. Hæc omnia fontem habent plus habendi cupidinem. At hæc à nobis abſcedat procul. neq; unquam plus ſatis appetam, mihi vero cum habeam, ferre æquo animo valeam. Noſtra quidem ita ſe habent. Plurimum profecto à vulgi ſententiis iſta diſſentiunt. Neq; quicquam ergo mirandum eſt, ſi ab his differimus habitus, & quibus actum differimus inſtituto. ſed te demitor, quoniam pacto, cum ſuam quandam cathædo veſtem tribuas, cultumq; atq; adeo tibiam ſuam, & tragædo ſuam, bono viro cultum, veſtemq; propriam nullam exiſtimas, ſed eandem ei cum vulgo habendam cenſes. idq; cum vulgus malum ſit.

CYNICVS

Quod si bonorum cultus proprius debet esse ullus, quinam deceat magis quam hic meus, qui maxime luxuriosus pudendus sit? quemq; illi maxime ouersentur? Cultus ergo meus huiusmodi est, squallidum esse, hirsutum esse, triticum pallium indui, et manam producere, ac sine calceis ingredi. Vester uero cinædorum ornatui simillimus est, nec dignoscere nos quisquam ab illis possit, neq; colore uestium, neque mollicie, neq; amissiarum numero, neq; lacernis, neq; calceis, neq; aspillorum cura, neque odore. Nam & redoletis ut illi, iam presertim uos, qui estis felicissimi. Et quidem quid facias, cum uir eundem cum cinædis odorem oleat? Etenim in ferendis laboribus nihil illis prestatis. Voluptatibus uero nihilo minus, quam illi superuicini, eadem comeditis, eodem modo dormitis, atq; inceditis. Immo uero incedere non uultis, sed gestari potius, tanquam sarcinæ, alij ab hominibus, alij uero à iumentis. At me pedes ipsi gestant quotunque sit opus, Egoq; & frigus tolerare sufficio, & calorem pati, eaq; quæ dij obtulerint, minime moleste ferre, ideo uidelicet, quia miser sum. Vos uero propter hanc felicitatem nulla estis fortunæ contenti, sed omnium poenitet, ac præsentia ferre non potestis, absentia desideratis, hyeme quidem optantes æstatem, æstate rursum hyemem, atq; in calore frigus, in frigore uicissim calorem, quemadmodum ægrotantes, morosi semper, & queruli, quod in illis quidem facit morbus, in uobis uero mores. Atq; hæc ita cum sine, iam nos in uitam uestram trado

vere equum censeatis, nostramq; corrumpere, cum
 saepe male consultu sine, quae factis, ipsiq; sitis in ue-
 stris ipsorum negotijs minime circumspecti, nihilq;
 eorum iudicio, ac ratione, sed consuetudine cupidi-
 tatis faciatis. Quamobrem nihil profecto differtis
 nos ab iis, qui torrente feruntur. Illi quippe quo-
 cumq; fluxus intenderit, eò rapiuntur, & nos iti-
 dem quocumque libidines. At similiter quidem no-
 bis cum agitur, ut cum quodam, qui equum insanum
 ascenderat. Equus igitur vitum corripiens abstin-
 lit. Hic vero amplius iam desilire equo currente
 non poterat. Quidam vero cum occurrisset ei, ro-
 gavit quoniam tenderet. hic respondit, quocumque
 hinc videtur, equum demonstrans. Quod si nos
 quisquam roget, quò feramini, si verum vultis di-
 cere, dicatis in uniuersum quidem quocumque mi-
 deatur affectibus, sigillatim vero, interdum quo-
 cumq; uoluptati, interdum quocumq; ambitioni, in-
 terdum rursus quò lucri studio. Quin interdum
 ira, interdum metus, interdum aliud quippiam has
 insmodi nos auferre videtur. Neq; enim unum dū-
 taxat equum nos, sed multos insipientes nunc hūc,
 nunc illum, feriosos quidē omnes, auerhimini. At
 ferunt ergo nos in barathrum, ac praeruptae. Vos
 tamen prius quàm cadatis, casuros nos esse nescitis,
 at hoc detritum pallium, quod nos videtis, comaq;
 habitusq; meus aciem habet nim, ne uiam mihi
 quietam praebet, neq; agam quicquid uolo, uer-
 ferq; cum quibus uolo. Nempe ex indoctis, atque
 ineruditis hominibus nemo me adire uolueris, ob

hunc habitum . At molles etiam qui sunt, adhuc
 admodum procul declinant. Congrediuntur uero
 scitissimi, atque modestissimi, & qui uirtutem cupi
 unt, hi potissimum congređiuntur mecum, horum ego
 consuetudine delector. Eorum uero fores, qui homi
 nes uocantur, non obseruo, tum coronas aureas, ac
 purpuram pro fastu habeo, atque homines ipsos
 derideo. At ut cultum hunc intelligas, non bonos
 modo uiros, sed ipsos etiam deos decere, atq; eum
 deinde si libet, irrideas, deorum statuas considera,
 utri uideantur tibi ne an mihi similiore, neq; Gra
 eorum solum, sed Barbarorum etiam templa con
 rurspicias, utrum ipsi dii, ut ego, comati, barbatiq;
 sunt, an quemadmodum nos, rasi finguntur, atque
 pinguntur? quin plurima etiam sine tunicis conspi
 ces, ut me nunc esse uides. Quo pacto igitur aude
 as posthac hunc habitum uitio dare, cum deos eti
 am decere uideatur?

MENIPPVS, SIVE NECROMANTIA
LVCIANI THOMA MORO IN
TERPRETE. INTERLOCV
TORES, MENIPPVS,
PHILONIDES.

Menippus.

Alue arriū domusq; uestibū meae,
Vt te lubens aspicio luca redditus.

Philonides. Num nam hic Menip-
pus est canis ille? Non hercle alius,
nisi ego forte ad Menippos omnes

hallucinet. At quid sibi vult habitus huius inso-
lencia? Clava, lyra, leonis exuviae. A deundus tu-
men est. Salve Menippe. Vnde nobis aduenisti? dicitur
est, quod in urbe non vidimus. Menippus.

Ad sum reuerfus mortuorum è latibulis,
Foribusq; tristium tenebrarum nigri,
Manes ubi inferi manent superis procul.

Philonides. O Hercules clam nobis Menippus ut
tu sanctus est, renixitq; denuo? Menippus.

Non, sed me adhuc unum recepit tectus.

Philonides. Quanam tibi causa fuit noua huius,
atq; incredibilis uia? Menippus.

Iuuenta me incitavit, atq; audacia

Quam pro iuuenta baud paululum impotentior.

Phi. Siste ó beate Tragicæ, & ab iambis descen-
dens sic potius simpliciter cloquere, quenā hæc ue-
sus, que causa tibi itineris inferni fuit, cum alio-
quin neq; iucunda, neq; delectabilis sit uia. Mea.

- Res dilecte grauis me infernas egit ad umbras,
- Consularem manes ut uatis Tiresiai.

Philonides. Atqui deliras, alioqui non hoc pacto careres apud amicos consarcinatis uersibus. Menippus. Ne mireris amice, nuper enim cum Euripide, atq; Homero uersatus, nescio quo pacto uersibus sic impletus sum, ut numeri mihi in os sua sponte confluant. Verum dic mihi quo pacto res humane hic se habent in terris? & quidnam in urbe agitur? Philonides. Nihil noui, sed, quemadmodum prius actitabant, rapiunt, peierant, fuerantur, usuras colligunt. Menippus. O miseri atque infelices. Nesciuntne qualia de nostris rebus nuper apud inferos decreta sunt, qualesq; sorte iacti sunt in diuites istos calculi, per quos Cerberum nullo pacto poterunt effugere. Philonides. Quid ais? Non in aliquo apud inferos nostris de rebus decretum est? Menippus. Per Iouem, et quidem multe, uerum prodere non licet, neq; arata que sunt reuelare, nequis forte nos apud Rhadamanthum impietatis accuset. Philonides. Nequaquam Menippe per Iouem, ne amicos seruumem hunc inuideas. Nam apud hominem accandi guarum, & initiatum preterea sacris edisseres. Menippus. Dura profecto iubet, & neuiquam tute, uerum tui gratia tamen audendum est. Decretum est ergo, diuites istos, ac peccatosos aurum tanquam Danaen seruantes abstrusum. Philonides. Ne prius o' beate que sunt decreta dixeris, quam ea pertras omnia, que ab te audire libentissime ne

lim. Quæ uidelicet de sensu atusa fuerit, q̄s itine
 ris dux, deinde ex ordine, & quæ illic uideris, et
 quæ audieris omnia. Verisimile est enim te, cum
 res pulchras uidendi curiosus sis eorum, quæ uisu,
 aut auditu digna uideb. antur, nihil omnino præter
 misisse. Me. Patendum etiam in his tibi est.
 Nam quid facias, urgente amico? Ego igitur, cum ad
 huc puer essem, audirem q̄s Homerum, atq̄ Hesio
 dum, seditiones ac bella canentes, non se uideorum
 modo, sed ipsorum etiam deorum adulteria quoq̄,
 uolentias, rapinas, supplicia, patrum expulsiones,
 & fratrum & sororum nuptias, hæc meher-
 cle omnia bona, pulchra q̄s putabam, & studiose
 erga ea afficiebar. Postquam uero in uirilem iam
 ætatem peruenirem, hic leges rursus iubentes audio
 p̄ctis apprime contraria, neque uidelicet adulteria
 committere, neq̄ seditiones mouere, neq̄ rapinas
 exercere. Hic igitur hæsiatibundus constiti, incertus
 omnino quo me pacto gererem. Neq̄ enim deos un-
 quam putavi mæchaturus, aut seditiones iniucere
 fuisse moturos, nisi de his rebus perinde ac bonis ius
 diatessent. Neq̄ rursus legumlatores his aduersa ius-
 furis, nisi id conducere existimarent. Quoniam igitur
 in dubio eram, uisum est mihi philosophos istos
 adire, atq̄ his me in manus dedere, rogare q̄s uer-
 me, ut cumq̄ liberet, uterentur, uita q̄s uiam aliquam
 simplicem, ac certam ostenderent. Hæc igitur mecum
 reputans ad eos uenio, imprudens profecto, quod
 me ex fumo (ut aiunt) in flammam conijcerẽ. Apud
 enim hos maxime diligenter obseruans summã re-

peri ignorantiam, omniaq; magis incertæ, adeo ut
 præ his ilico mihi vel idiotarum vita iam aucta uide-
 deretur. Alius etenim soli me iussit uoluptati stu-
 dere, atq; ad eum scopum uniuersum uitæ cursum
 dirigere. In eo ipsam sitam esse felicitatem. Alius
 rursus omnino laborare, corpusq; siti, uigilijs, ac
 squalore subigere, misere semper adfectum, contu-
 melijsq; obnoxium assidue, Hesiodi sedulo incul-
 catis celebra illa de uirtute armina, et sudorem
 uidelicet, et accliuem in uerticem montis ascensum.
 Alius contemnere iubet pecunias, earumq; possessio-
 nem indifferentem putare. Alius contra bonas
 ipsas etiam diuitias esse pronuntiat. De mundo uero
 quid dicam? de quo ideas incorporeas substan-
 tias, a thomæ, et inane, ac talem quandam pugna-
 tum inuicem nominum turbam in diem audiebam,
 et quod absurdorum omnium maxime fuit absur-
 dum, de contrarijs unusquisq; cum diceret, inui-
 abiles admodum rationes, ac persuasibiles adfere-
 bat, ut nec ei, qui calidum, nec ei, qui frigidum idē
 prorsus esse contenderent, contra quicquam hiscere
 potuerim. atq; id cum tamen manifeste cognoscere,
 fieri nunq; posse, ut eadem res calida, simulq; fri-
 gida sit. Prorsum igitur tale quiddam mihi accide-
 bat, quale solet dormitantibus, ut interdum accipere
 annuerem, interdum contra abnuerem. Præterea,
 quod multo erat istis absurdius, uitam eorum dilige-
 genter obseruans, comperi eam cum ipsorum uerba,
 præceptisq; summopere pugnare. Eos enim, q; sper-
 nendum tenebant pecuniam, auidissime conspexi

colligendis diuitijs inhiare, de fœnore litigantes, pro mercede docentes. Omnia deniq; numerum gratia tolerant. Ii uero, qui gloriam uerbis aspernabantur, omnem uitæ suæ rationem in gloriam referebant. Voluptatem rursus omnes fermè palàm incessebant. clanculum uero ad eam solam libenter confluxebant. Ergo hac quoq; spe frustratus magis adhuc egre, molesteq; tuli. Aliquantulum tamen inde memet consolabar, quod unâ cum multis et sapientibus, & celeberrimis uiris ipse, insipientiq; esse, atq; uere adhuc ignarus oberrarem. Peruigilanti mihi tandem, atq; hisce de rebus mecum cogitanti, uenit in mentem, ut Babylonè profectus magorum aliquem ex Zoroastri discipulis, ac suar sœcibus conuenirem, audieram siquidem eos infernâ portas arminibus quibusdam, ac mysterijs aperire, & quem libuerit illuc tuto deducere, ac rursus inde reducere. Optime ergo me facturum putavi, si cum horum quopiam de descensu paciscens Tyresiam Boetium consulere, ab eoq; pdiscerem (qui ppe qui uates fuerit, & sapiens) quæ uita sit optima, quamq; sapientissimus quisq; potissimum elegerit. Ac statim quidem exiliens quàm poteram celerim me Babylonem uersus recta contendere. Quò cum uenio, diuersor apud Chaldeorum quendam hominem certe sapientem, atq; arte mirabilem, coma quidem annuum, admodumq; promissa barba uenerabilem. Nomen autem illi fuit Mithrobarzanes. Orans igitur, obsecransq; uix exoravi, ut quauis mercede uellet, in illam me uiam deduceret. ac tandem

MENIPPVS SEV

homo me suscipiens, primum quidem dies nouem ac
 viginti cum luna simul incipiens abluat ad Euphra-
 tem, mane solem orientem uersus perducens, ac ser-
 monem quempiam longam mustians, quem non
 admodum exaudiebam. Nam (quod in certamine
 praecones inepti solent) uolubile quiddam, atque
 incertum proferebat, nisi quod quosdam uisus est
 inuocare demones. Post illam igitur inatinationem
 ter mihi in uuluum spues deducit rursus, oculos nus-
 quam in obuium quenquam deflectens. Et cibus qui-
 dem nobis glandes erant, potus autem lac, atque mul-
 sum, et Choaspi lymphae. lectus uero in herba sub-
 dio fuit. At postquam iam praeparati satis hac di-
 ctis sumus, medio noctis silentio ad Tigredem me stu-
 mium ducens, purgauit simulatque abstersit, facem lu-
 strauit, ac squilla, tum pluribus itidem alijs, et ma-
 gnam simul illud carmen submurmurans, deinde
 totum me iam inatians, ac ne spectus laederet ar-
 cuniens reducat domum, ita ut eam reaprocatam
 ac reliquum iam navigationi dedimus. Ipse igitur
 magister quamdam uestem induit, Medorum
 uesti ut plurimum similem, ac me quidem iis, quae
 uides, ornatu claua uidelicet, ac leonis excubis,
 atque insuper lyra. Iussit praeterea ut nomen, si quis
 me roget, Menippum quidem ne dicerem, sed Her-
 culem, uel Lyssum, aut Orpheum. Philo. Quid
 ita o Menippe? neque enim causam aut habitum, aut
 nominis intelligo. Me. At qui perspicuum id
 quidem est, ac uentiquam aratum. Nam ii, qui an-
 te nos ad inferos olim uini descenderant, praecis,

se me his assimularer, fore ut facilius Aëta custodias fallerem, atq; nullo prohibente transirem, ne pote notior tragico admodum illo cultu evasissis. Iam igitur dies apparuit, cum nos flumen ingressi in recessum incumbimus. Parata siquidem ab illo fuerant. Cymba, sacrificia, mulsæ, & in id mysterium deniq; quibuscunq; opus erat. Hæc postquæ ergo quæ promptæ erant imposuimus. Tum nos quoq; anxij, ac nagentium more lachrymantibus ingredimur, atq; aliquantisper quidem in fluvio ferimur, deinde in sylvam delati sumus, ac lacum quendam, in quem Euphrates conditur. Tum hoc quoq; transmissi, in regionem quandam peruenimus solam, sylvosam, atq; opacam, in quam descendentes (præibat enim Mithrobarzanes) & puteum effodimus, & oves iugulamus, & foueam sanguine conspergimus. At magus interim accensam facem tenens, haud amplius iam summisso murmuræ, sed voce quàm poterat maxima clamitans, demones si mul omnes conuoat, Pænas, Erynnæ, Hecaten, no æternam, excelsamq; Proserpinam, simulq; polysyllaba quædam nomina barbara, atq; ignotæ cõmîscet. Stacim ergo tremere omnia, et rimas ex ærmine solum ducere, ac porro Cerberi latratus audiri, & iam res plane tristes, ac mæstas fuit. Ac protinus quidem inferorum patebant plurimas, lacus, pyriphlegethon, ac Plutonis regia. Tum per illum descendentes hiatus Rhadamanthum propè modum metu, reperimus extinctum. Ac Cerberus primum quidem latrabat, commouitq; sese. At cû

ego lyram celeberrime correptam pulsassem, atque statim sopitus obdormit, deinde posteaquam ad lacum uenimus, tranare ferè non licuit. Iam enim onustum erat navigium, & eiulatu certe plenum. Vulnerati quippe in ea navigabant omnes hic femur, ille caput, alius alio quopiam membro laxatus. usque adeo, ut mihi certe ex bello quopiam adesse uiderentur. At optimus Charon cum leonis uideret exunias, esse me ratus Herculem recepit, transq; uexit libens, tum exeuntibus quoq; nobis monstrauit semitam. Sed quoniam iam eramus in tenebris, praecedit quidem Mithrobarzanes, ego autem à tergo continuus illi comes adhaereo, quoad in pratum quoddam uenimus, maximum, asphodelo consitum, ubi circumfusae undiq; mortuorum stridulae nos sequuntur umbrae. Tum paulo procedentes longius ad ipsum Minois tribunal accessimus. Erat ipse quidem in folio forte quodam sublimi sedens. Astabant autem illi Poenae, Tortores, mali genij, furiae. Ex altera parte plurimi quidam adducti sunt ex ordine longae sine uincti, dicebantur autem adulteri, lenones, mœchi, homicidae, adulatores, sycophantae, ac talis hominum turba quiduis in uita patrasium. Scorsum autem diuites, ac faeneratores prodeiebant pallidi, uentricosi, ac podagra, quorum quisq; erabe uinctus erat. ferri pondere duorum aelentorum imposito. Nos igitur astantes, & quae fiunt omnia conspiciamus, & quae dicuntur auscultamus. Accusant autem noui quidam, atq; admirabiles rhetores. Phi. Quinam ergo ij. per Iouem

sunt, ac ne istuc quidem te pigeat dicere. Me.
 Umbras ne unquam istas nosti, quas opposita soli
 reddunt corpora? Phi. Quid tu. Me. Hæc
 nos igitur, cum primū sancti uitæ sumus, accusant,
 testantur, atq; redarguunt quicquid in uitæ peccati-
 umus, & sane quædam ex his dignæ admendum
 fide uidentur, ut pote nobiscum uersatæ semper,
 nostrisq; nusquā digressæ corporibus. Minos igitur
 curiose quelibet exanunans impiorum, relegen-
 bat in coetum, pœnas ibi sceleribus suis dignas lutu-
 rum. In hos præcipue tamen incenditur, quos opes
 dū uiuerent, ac dignitates inflauerant, quiq; ado-
 rari se ferè expectabant, numerū peritiam eorū
 superbiam. fastumq; detestatus, quippe q non memi-
 nissent, mortales ipsi cum sint, sese bona quoq; mor-
 talia consecutos. At nunc splendida illa exuti oia,
 diuitias inquam, genus, munia, modi, ac uultu de-
 missio steterunt tanq̄ somniū quoddā humanam hæc
 felicitatem recognitantes, adeo ut hæc dum conspicias
 rer nimis q̄ delectatus fuerim. Et si quem eorū for-
 te agnoueram, accessi, atq; in aurem silenter admo-
 nuī, qualis in uitæ fuerat, quantoperèq; fuerat in-
 flatus, tum cum plurimi mane fores eius obsiden-
 tes, pulsī interim, exclusiq; a famulis illius expecta-
 bant egressum. At ipse nix tandem illis exoriens
 puniceus, aureus, aut uersicolor, felices, ac beatos
 se futurum saluantes putabat, si pectus dextræ
 ne porrigens permitteret osculandam. Illi uero au-
 dientes ista moleste ferebant. At Minos quiddam
 etiam iudicauit in gratiam. Quippe Dionysium

MENIPPVS, SEV

Sicialie tyrannum multis, & atrocibus criminibus,
 & à Dyone accusatum, & graui stoicorum re-
 monio conuictum, Cyrenens Aristippus inactuen-
 ens (nam illum valde suscipiunt inferi, eiusq; plu-
 rimum ibi ualet authoritas) ferme iam Chimera
 alligatum absoluit à poena, asserens illum eruditum
 nonnullos olim iunisse pecunia. Tum nos à
 tribunali discedentes ad supplicij locum perueni-
 mus. Vbi ò amice & multa, & miseranda audire
 simul ac spectare licuisset. Nam semel & flagorum
 sonus auditur, & euulatus hominum in igne fla-
 grantium, tum rotae, & tormenta, athenae, Cerbe-
 rus lacerat, Chimera dilaniat, crucianturq; pari-
 ter omnes, captiui, Reges, praefecti, pauperes, mendi-
 ci, diuites, & iam scelerum omnes poenitebat. Et
 quosdam quidem eorum dum intuemur, agnouimus,
 uidelicet qui nuper è uita decesserant. At hi se pu-
 dentes tum oculebant, nostroq; subtrahere aspe-
 ctum, aut si nos aliquando respiciebant, id seruiliter
 admodum, abiecteq; faciebant, atq; hi quidem
 quam olim putas onerosi, fastosiq; in uita? At pau-
 peribus malorum dimidium remittebatur, et cum
 interquiescissent, de nouo repetebantur ad poenam.
 Sed illa quoq; quae fabulis feruntur, aspexi, Ixionem,
 sisyphum, Phrygumq; grauius affectum Tan-
 talum geniumq; terra Titium, dij boni quantum? In
 tegramstratus agrum occupabat. Hos tandem pra-
 tereuntes in campum uenimus Acherusium, ubi se-
 mideos, heroidasq; reperimus, atque aliam simul
 mortuorum urbem in gentes, tribusq; dispositam,
 alios quidem

alios quidem uetulos quosdam, ac marados, atque
 (ut Homerus ait) euandros, alios uero iuueniles,
 & integros, & hos potissimum ob illam condiendi
 efficaciam Aegyptios, uerum dignoscere quem
 libet haud procliuè fuit, adeo nudatis ossibus, oēs
 erant inuicem simillimi, nisi quod uix tandem eos
 diu intendentes agnouimus. Quippe conferti con-
 sidebant, obscuri, atq; ignobiles, nullumq; seruan-
 tes amplius pristinae formae uestigium. Cum igitur
 multi simul ossei consisterent, inuicem omnino simi-
 les, qui terrificum quiddam per cauos oculorum
 orbis transpicerent, dentesq; nudos ostenderent, hæc
 sitabam certe mecum quonam signo Iherisitem a
 Niveo illo formoso discernerem, aut mendicum Iru
 a Pheacum rege, aut Pyrriam coquum ab A ga-
 memnone. Quippe quibus iam nihil ueteris per-
 mansit indicij, sed ossa fuerunt inter se similia, in-
 cognibilia nullis inscriptæ titulis, nulliq; usquam
 dignoscenda. Hæc igitur spectanti mihi, persimilis
 hominum uita pompæ cupiam longæ uidebatur,
 cui præsit, ac disponat quæq; fortuna ex ijs, qui
 pompam agunt, diuersos, uariosq; cuiq; habitus ac-
 commodans. Alium siquidem Fortuna delicens re-
 gis ornat insignibus, & tiaram imponens, & sa-
 tellites addens, & caput diademate coronans.

Alium serui rursus ornatum induit, hunc formo-
 sum effigiat, hunc deformem, atque deridiculum
 fingit. Nam omnigenum, ut opinor, debet esse spe-
 ctaculum. Quin habitus quorundam plerumque
 in media quoq; pompa demutat, neque perpetuo

MENIPPVS SEV

eodem finit ordine, cultuq; progredi, quo prodierant. Sed ornatu commutato, Cræsum quidem cœgit serui, captiuq; uestes induere. Meandrium autem olim inter seruos incidentem, Polycratis uicissim ornat tyrannide. Et aliquantisper quidem eo cultu permittit uti, uerum ubi iam pompæ tempus præterit, apparatus quisq; restituens, & cum corpore simul exutus amictu, qualis ante fuit afficitur, nihilo a uicario differens. Quidam tamen ob insciam, cum suos fortuna cultus exigit, egre ferunt, atq; indignantur tanquam proprijs quibusdam bonis privati, ac non potius alienis, quibus paulisper utebantur, exuti. Quin in scena quoque uidisse te plerumque puto histriones istos tragicos, qui, prout fabulæ ratio poscit, modo Creontes, modo Priami fiue, aut Agamænones, Idemq; (si fors tulerit) paulo ante tam grauius Cecropis, aut Erechthei formam imitatus, paulo post a seruis (pœtæ iubente) progreditur. At cum fabulæ iam finis affuerit, quisque auratus illas uestes exutus personam deponens, & ab altis illis crepidis descendens, pauper atque humilis obambulat, haud amplius Agamemnon ille Atreo prognatus, aut Creon Menecæi filius. Sed Polus filius Chariclei samniensis, aut Satyrus filius Theogitonis Marathoniensis. Sic se mortalium res habent, quemadmodum mihi tum spectanti uidebatur. Philomides. Dic mihi Menippe, isti, qui magnificos, altosq; tumulos habent super terram, & columnas, imagines, titulos, nihilo ne sunt apud inferos plebes

quibuslibet umbris honoratioribus? Menippus. Nugeris tu quidem, nam si uidisses Mausolum, Ca- rem illum dico pyramide celebrem, sat scio, nun- quam ridere desisses, ita in antrum quoddam ab- strusum despectim abiectus est, in reliqua mortuo- rum turba delitescens. Hoc tantum commodi mi- hi uidetur ex monumento referre, quod imposito tac- to pondere laborat magis, & premitur. Nam cum Aecus ó amice locum cuiq; metitur, dat autem cui plurimum, haud amplius pedem, necesse est eo iacere contentum, seseq; ad loci modum contra- here. At uehementius multo risisses, opinor, si reges hosce nostros, Satrapasq; uidisses, apud eos mendicantes, & aut Salsamenæ uendentes, aut primas ipsas literas, urgente inopia, profitentes, & quem- admodum contumelijs à quouis afficiantur, atque in faciem caedantur, perinde atque uilissima man- cipia. Itaq; Philippum Macedonem conspicatus, con- tinere me certe non potui. Ostensus est mihi in an- gulo quodam, detritos calcæos mercede resarciens. Quin alios præterea multos erat uidere mendi- cantes in trinijs, Xerxes uidelicet Darios, ac Poly- crates. Philonides. Admiranda narras ista de re- gibus, peneq; incredibilia. Socrates autem quid fa- cit? ac Diogenes, & si quis est sapientium alius?

Menippus. Socrates profecto etiam ibi obser- satus, omnesq; redarguit. Versantur autem cum il- lo Palamedes, Ulysses, & Nestor, & quisquis est alius inter defunctos garrulus. Instantur autem illi etiãnum, atq; intumescunt exhausto ueneno critica.

MENIPPVS, SEV

At optimus Diogenes sardanapalo vicinus Assyrio, Midaeq; Phrygio, atque alijs item pluribus ex istorum sumptuosorū numero manet, quos cum eulantes audit, veteris fortunæ magnitudinem cogitantes & ridet, & delectatur, ac supinus cubans, ut plurimum atrox, aspera nimis, atq; iniucunda voce illorum eulatus obscurans, adeo ut id ægreferentes, nec Diogenem ferre valentes, de mutanda sede deliberent. Philonides. De his iam satis quidem. Cæterum quodnam illud decretum est, quod initio dixeras aduersus diuites esse sancitum? Menippus. Bene admones. Nescio enim quo pacto cum hac de re dicere proposuissem, ab instituto sermone procul aberravi. Dum igitur ibi versabar, magistratus concionem aduocauerunt, his videlicet de rebus, quæ in commune conducerent. Conspiciens ergo multos concurrere, me quoq; cum illis simul immiscens, unus de numero eorum, qui in concione aderant, effiaor. Agitata sunt igitur & alia multa. Postremo vero de diuitibus negotium, in quos posteaquam plurima fuissent obiecta, violentia, superbia, fastus, iniuria, assurgens tandem ex populo primas quidam huiusmodi decretum legit. Quoniam (inquit) multa diuites perpetrant inuita, rapientes, ac vim inferentes, inopesq; omnimodo despectui habentes, Curia, populoq; visum est, ne cum sancti vita fuerint, corpora quidem eorum poenas cum alijs sceleratorum corporibus luant, animæ vero sursum remissæ in vitam, in A sinas demigrent. donec in tali rerum statu quinquies

ac uices decem annorum nullia transegerint, asini
semper ex asinis renati, onera ferentes, atq; à pau-
peribus agitati. Deim ut liceat illis è uita excede-
re. Hanc sententiam dixit Caluarius, patre Ari-
dello, patria Manicensis, tribu stygyana. Hac igitur
lege recitata, approbauerunt principes, sciuit
plebs, adfremuit Proserpina, allatruuit Cerberus.
sic enim rata, quæ inferi statuunt, authenticæq; sũ-
unt. Quæ igitur in concione agebantur, erant hu-
iusmodi. Tum ego statim, cuius gratia ueneram,
Tyresiam adeo, atque illi re, uti erat, ordine nar-
rata, supplicavi ut mihi diceret quodnam optimo
uitæ genus putaret. hic uero subridens (Est autem
seniculus quispiam cæcus, pallidus, uoce gracili)
ó fili inquit causam tuæ perplexitatis scio, à sa-
pientibus istis profectim, haud quaquam idem in-
uicem iisdem de rebus sentientibus, uerum haud
fàs est, id tibi proloqui siquidem quod Rhadaman-
thus interdixit. Nequaquam inquam ó Patercu-
le, sed dic amabo, neque me contemnas, qui in ui-
ta te etiam ipso cæcior oberro. Abducens ergo me
procul ab alijs auferens, ad aures mihi inclinans,
optima est inquit, idiotarum, primatorumq; uita,
ac prudentissima. Quamobrem ab hac uariissi-
ma sublimium consyderatione desistens. Mitte prin-
cipia semper, ac fines inquirere, et uastros ho-
sæ syllogismos despuens, atque id genus omnia, no-
gas estimans, hoc solum in tota uita persequere,
ut presentibus bene compositis minime curiosus,
nulla re sollicitus, quamplurimum potes hilaris uis

Menippus, seu Necromantia.

nam, vidensq; traductis. Hæc cum dixisset, rursus
asphodelorum in pratam sese corripuit. Ego igitur
(nam & nunc vesper erat) age inquam o Mi-
throbazane, quid cunctamur? ac non hinc rursus
abimus in vitam? Ad hæc ille, confide inquit, o
Menippe, breuem quippe, facilemq; tibi monstrabo
semitam, & me protinus abducens in regionem
quandam magis priore tenebrosam, manus pro-
cul ostendens subobscurum, tenuesq; ac veluti per
rimam influens lumen. Illud inquit, Torphoni tem-
plum est, atque illac ad inferos e' Bæotia descen-
ditur, hac ascendas, atque ilico fueris in Græcia.
Ego igitur hoc sermone quæsisus, salutato mago dif-
ficile admodum p' angustas antri fauces subrepis,
nescio quo pacto, in Lebadiam perveni.

LUCIANI PHILOPSEVDES, SIVE
 Incredulus ab eodem Thoma Moro in Latinam
 linguam traductus. Interlocuto
 res, Tychiades, & Philocles.

Tychiades.

Potes mihi Philocles dicere, quidnam id tandem sit, quod multos in mentiendi cupiditatem adducat, ut pariter gaudeant, cum & ipsi nihil sani loquuntur, & his qui talia narrant, maxime animum intendant. Philocles. Multae Tychiade sunt, quae nonnullos mortales mentiri compellunt, quia in rem videre conducere. Tychiades. Nihil ad rem haec (ut aiunt) neque enim de iis rogebam, qui, cum usus postulat, mentiuntur. uenia nimirum hi, immo laude plerique eorum digni sunt, quicumque uel hostes fefellerunt, uel ad salutem tui quopiam pharmaco usi sunt in necessitatibus. Cuiusmodi multa Ulysses etiam fecit, ut & uitam suam, & sociorum reditum redimeret. Sed de illis uir optime dico, qui nulla necessitate mendacium ipsum ueritati longe anteponunt. ipsa re uidelicet delectati, atque in ea sine ulla idonea occasione uersati. Iste ergo scire cupio cuius commodi gratia istud agunt. Philocles. An alicubi tales aliquos iamprehendisti, quibus haec insita sit mentiendi libido? Tychiades. Et quidem admodum multi sunt

PHILOPSEVDES, SEU

huiusmodi. Philocles. Quid aliud ergo in causa sit, quod mentiuntur, nisi dementia? Siquidem rem pessimam, optimi loco præoptant. Tychiades. Hoc nihil est. Nam ego tibi multos ostenderim ad cætera prudentes, ac sapientia mirabili, nescio tamen quo pacto captos hoc malo, mendacijsq; studio, adeo ut ego certe moleste feram, quod uiri tales, omnibus cæteris in rebus optimi, gaudent tamen & se, & eos, in quos inciderint, fallere. Nam ueteres illi, id quod tibi notius est, quàm mihi, Herodotus, Ctesiasq; Cnidius, atque his superiores, denique Homerus ipse uiri celebres, mendacijs etiam scriptis utebantur, ut non solum eos fallerent, à quibus tunc audiebantur, uerum usque ad nos etiam mendacium per manus traditum perueniret in pulcherrimis uersibus, metrisq; seruatum. Me ergo sæpe illorum uersuum nomine subijt pudor, si quando cæli sectionem, ac Promethei uincula recensere, gigantumq; rebellionem, atque omnem illam de inferis tragædiam. Et quo pacto ob amorem Iupiter in Taurum, & agnum uersus sit, & quemadmodum ex muliere quispiam in auiculam, uersam uel mutatus sit. Pegasus præterea, Chimærasq;, & Gorgonas, ac Cyclopa, atq; id genus omnia, admodum absurdas, monstruosasq; fabulas, & quæ mentes afficere puerorum queant, qui larnam adhuc, lamiamq; metunt, quanquam poëtica sint fortasse tolerabilia. At urbes iam, gentesq; totas una uoce, ac publicatus mentiri, an non hoc ridiculum? Veluti

cum Cretenſes ſepulchrum Iouis oſtendere non po-
 det. Athenienſes Erichthonium editum è terra fe-
 runt, primosq; illos homines in Attica olerum mo-
 re è terra emerſiſſe. Hi tamen multo uerecundio-
 res quàm Thebani, qui ex ſerpentis dentibus ſati-
 nos quosdam progerminariſſe narrant. quod ſiquis
 hæc, cum ſine ridicula, uera eſſe non credat, ſed ea
 prudenter examinans Choraebi cuiuſpiam, aut Mar-
 gitæ exiſtmet eſſe, ſiquis aut Triptoleum credat
 in alatis draconibus per aërem uectum eſſe, aut
 Pana quendam ex Arcadia in Marathonem uenſſe
 ſe auxilio, uel Orithyiam à Borea raptam eſſe,
 impius nimirum hic, atq; inſanus uideatur eis, q̄p
 pe q̄ tam manifeſta, ueraq; non credat, uſque adeo
 obtinet mendacium. Phi. At poëtis Tychia-
 de, urbibusq; fuerit fortaiſſis ignoſcendum. Nam
 illi delectationem illã, quæ ex fabula proficiſcitur,
 ut quæ maxima ſit illecebra, poëmatibus ſuis im-
 miſcent, qua potiffimum erga auditores opus habet.
 Athenienſes uero, Thebanq; & ſiqui ſunt alij, pa-
 triæ ſuæ plus maiestatis ex huiuſmodi figmentis,
 conciliant, quod ſiquis fabulas auferat è Grecia, ni-
 hil obſtiterit, quo minus earum narratores fame in-
 tereant, quando iam nemo futurus ſit hoſpitum, quib̄
 uerum uel gratis audire uelit. At ſiqui nulla tali
 cauſa, gaudent tamen mendacio, hi omnino ridiculi
 merito uideantur. Tychi. Recte dicit. Nã ego
 protinus ab Eucrate illo celebri uenio, ubi multa in-
 credibilia ac fabuloſa cum audiſſem, immo uero
 medio in ſermone, diſceſſi, non ferens narrationem

PHILOPSEVDES, SEV

tam supra fidem, sed me uelut fœria quædam ab egerunt, dum monstrosa multa, atq; absurda referrent. Phi. At qui Tychiade, uir grauis Eucrates est, et nemo certe crediderit illum tam promissa barba uirum sexagenarium, & qui præterea sic plurimum in philosophia uersatus, sustinuisse, ut alium quenquã audiret se præsentem mentientem, ne dum ut ipse tale quicquam audeat. Tychia. Ac nescis amice qualia referebat. Tum ea q̃ constanter assererat, præterea quàm sancte in plerisq; iurabat, admotis etiam filijs adeo, ut ego, cum eum respicerem, uaria mecum cogitarem, interdum quidem illum insanire, neq; animo constare, interdum uero ita cogitabam, fugisse me, quod impostor esset. ac tantum temporis sub leonis pelle ridiculã quãdam simiam circumtulisset, adeo absurda narrabat. Phi. Quenam illa (per lares) sunt Tychiade. Nam cupio cognoscere quamnam præstigituram sub tam longa barba oculuerit. Tychia. Solebã quidem etiam aliã Philocles aliquoties eũ interuifere, si quando uidelicet multo otio abundare. Hodie uero, cum opus esset mihi conuento Leonticho (Est autem, ut scis, amicus mihi) edoctus à puero, eum se ad Eucratem mane contulisse, ut eũ morbi inspicendi causa uiferet, amborum nomine, nempe ut & Leontichum conuenirem, & Eucratem uiderem (ignoraueram autem quod ægrota-ret) ad eum prouenio. At Leontichum, ibi iã non inuenio. Nam paulo ante, ut dicebant, exiuerat, alios uero confertos reperio, in quibus erat & Cleo

demus peripateticus, et Dinomachus Stoicus, et Ion, mosti uirum, illum dico, qui ex platonica doctrina magnam sui admirationem expectat, ut qui solus mentem uiri deprehenderit, quique eius oracula alijs quoque possit enarrare. uides quos tibi uiros nomino, nimirum omni sapientia, atque omni uirtute praeditos, utpote ipsum ex quaque secta arripit, reuerendos hercle omnes, atque aspectu propemodum terribiles. Aderat praeterea medicus Antigonus, ut usui in morbo esset aduocatus, opinor. Et melius iam habere se uidebatur Eucrates. Ac morbus quidam ex familiaribus erat. Humor enim rursus in pedes ei descenderat. Sedere me ergo Eucrates in lecto iuxta se iussit uoce languidule remissa paululum, cum me conspiceret, quanquam interm dum ingrederer, uociferantem eum, ac nocem intendentem audieram. Tamen ego admodum curiose auersus ne pedes eius tangerem, ubi me uulgaribus istis uerbis purgaueram, quod cum egrotare nesciuerim, quod ubi rescissem, curriculo uenerim, ad sedi prope, et illis quidem sermo iam de morbo erat, et quaedam iam ante dixerant, quaedam uero etiam tunc narrabant. Praeterea medicamentum quaedam quisque proferebat. Cleodemus igitur. Siquis ergo, inquit, sinistra manus tollens huius mustellae dentem, sic interfecit, ut ante dixi, in leonis pelle illi gesserit, non per coriati, ac deinde arcum crura posuerit, ilico sedatur dolor. Non in leonis pellem, inquit Dinomachus, ut ego audiui, sed in aetnae potius faemelae uirginis adhuc et non dum inisa, et res qui-

PHILOPSEVDES, SEV

dem magis est hoc pacto credibilis, uelox enim cer-
 ua est, maximeq; ualet pedibus. Et leo quidem for-
 tis est, pinguedoq; eius, ac manus dextra, piliq;, qui
 recti è barba prominent, magnam uim obtinent.
 Siquis uti nouerit, cum proprio cuiq; atrimine, ac
 pedum curam minime pollicentur. Et ipse quoq; (in-
 quit) Cleodemus olim sic putabam ceruina pelle
 utendum, propterea quod cerua uelox esset. At nu-
 per uir quidam Libycus peritus profecto in rebus
 huiusmodi, contra, me docuit, ceruis ostendens uelo-
 ciores esse leones, quippe qui eas, inquit, etiam per-
 sequendo capiunt, laudabant qui aderant tanquã
 recte dixisset Libycus ille. Tum ego putatis, inquã,
 incantamentis quibusdã sedari talia, aut foris ad-
 motis appendiculis cum intus malum grassetur? Ri-
 serunt hunc sermonem meum, et palam in me ma-
 gnã damnabant amentiam, qui apertissimas res
 ignorarem, & quibus nemo, qui sapiat, contradi-
 cat, quin sic se habeant. At medicus certe Antigo-
 nus delectari mihi uisus est hac rogatione mea. Iã
 dudum autem neglectus habitus fuerat, opinor,
 cum opem Eucrati ferre ex arte uellet, denuntiãs
 uidelicet uino ut abstineret, atq; oleis uescerentur,
 & uigorem animo omnino minueret. Cleode-
 mus ergo subridens interim, Quid ais, inquit, Ty-
 chiade? incredibile tibi uidetur esse, ut ex rebus has
 iuscemodi parentur quedam apud morbos reme-
 dia? mihi certe uidetur inquam ego, nisi ueribus
 adeo mucosis sim, ut credã ea, quæ foris applican-
 tur nihilq; cum iis, quæ morbos exant, intus cõ-

muniatne, per uerbula tamen (ut dicatis) ac praestigiatu-
 ram operari, & cum appenduntur, sanitates
 emmittere, id profecto nunquam fieri possit, nec si-
 quis uel in nemei leonis pellem sedcam mustellas
 integras insuerit. Ego profecto leonem ipsum è do-
 loribus saepe claudicantem uidi in uniuersa sui ipse
 us pelle. Nimum idiota es, inquit Dinomachus, neq;
 unquam tibi curae fuit, ut disceres quonammodo
 res istiusmodi aduersus morbos cum adhibentur, co-
 ferunt, ac mihi uideris ne notissima quidem ista re-
 cepturus, febrium uidelicet istarum profligationes,
 quae certo quodam ambitu recurrunt, tum serpen-
 tum demulsiones, ac bubonum sanationes, & caete-
 ra quaecunq; amicus etiam iam faciunt, quod si illa
 fiunt omnia, cur tandem non putabis haec etiam
 similibus rebus fieri? Infinita congeris inquam
 Dinomache, clauumq; (ut aiunt) clauo extrudis.
 Neq; enim constat ea, quae commemoras, eiusmodi ui-
 fieri. Quamobrem nisi reddita ratione persuaseris,
 primum natura fieri posse, ut febris, tumorq; uereat-
 tur, aut nomen aliquod diuinum, aut dictionem ali-
 quam barbariatm, ob idq; ex inguine fugiat, ani-
 les adhuc fabulae sunt quaecunq; retulisti. Tu mihi
 uideris (inquit Dinomachus) cum ista dicis, ne de-
 os quidem esse credere. Siqdem putes fieri non pos-
 se, ut per sacra nomina remedia morbis adferan-
 tur. Hoc, inquam ego, uir optime ne dixeris, nihil
 enim prohibet, quo minus, etiã si maxime dii sint,
 ista tamen sine uana. Ego uero & deos colo, & me
 de las eorum uideo, & lenamena, quae laboranti-

PHILOPSEVDES, SEV

bus conferunt pharmacia uidelicet, atq; arte medi-
ca restituentes. Itaq; Aesculapius ipse, eiusq; poste-
ri salutaria pharmaca admonentes medebantur
aegrotis, non leones, aut mustellas circumligentes.
Mitte hunc, inquit Ion, Ac ego uobis mirabile qd
dam narrabo. Eram adhuc adolescentulus, annos
natus ferme quatuordecim, cum quidam ad patrē
meum uenit nuntians ei Midam uitis cultorem fer-
uum, etiam alijs in rebus robustum, atq; industri-
um, carat plenum iam forum à uipera morsum,
iacere iam putrefacto crure. Etenim dum ligeret
palmites, ac uallis circumpliatret ad repentem be-
stiolam, maximum ei pedis momordisse digitum.
Tum illam quidem ilico aufugisse, & sese rursus
in latebram condidisse. Illum uero eiulare perdi-
tum è doloribus. Hæc ergo cum nuntiarentur, iā
Midam ipsum uidebamus in lectica domum è con-
feruis adportari, inflatum totum, liuidum, ac super-
ficie tabefactum, uix iam spirantem. Pater ergo, cū
id moleste ferret, inquit, Ego enim uirum quen-
dam Babylonium ex Chaldæis quos uocantne proti-
nus huc adducam, qui sanabit hominem, & ne
diem narrando conteram, uenit Babylonius, ac Mi-
dam restituit, effugato ex corpore ueneno quadam
inacinatione, & ad pedem eius appenso uirginis
deficte lapillo, quem è columna exciderat. Atq;
istud quidem hætenus forsā mediocre fuerit. Tum
Midam iam ipse sublato, in quo allatus erat, scabello,
discessit in agrum. tantum potuit inacinatione, & co-
lumnaris ille lapis. At idem iste Babylonius alia

præterea diuina planè fecit. Nempe in agrum profectus inane, cum pronuntiasset sacra quædam ex uetusto codice, septem nomina, sulfure, ac face lustrato loco in orbem ter obambulans, serpentes omnes inuitos exciuit, quicumq; in eam regionem erant. Veniebant ergo tanquam ad incantationem tracti, serpentes multi, atq; aspides, & uiperæ, & cerastæ, & iaculi, phryniq; ac physali, relinquebatur autem unus draco, annosus, proreperere, ut opinor, ob senectam non ualens, qui non fuerat audiens dicto. At magus. Non ad sunt omnes inquit. Tum unum quendam ex serpentibus eum uidelicet, qui natu minimus erat, selectum legatū mittebat ad draconem. ac paulo post uenit etiam ille. At postquam iam collecti constissere, Babylonius in eas insibulauit. Atq; illi repete admodum omnes ab eius flatu incensi sunt, nobis interim admirantibus. Tum ego dic mihi inquam Ion, Serpens ille legatus, iuuenem illum dico, utrum manu perduxit draconem, qui iam (ut ais) senuerat, an ille baculum gestans innitebatur? Ludus tu quidè inquit Cleodemus. At ego, qui et ipse quoq; olim minus talia credebam q̄ nunc tu, putabam enim nulla ratione fieri posse, ut ea crederem, tamen cum uolantem primum conficerem, peregrinum illum barbarum (erat autem, ut ferebant, ex Hyperboreis) credidi, ac uictus sum, cum tamen multum, diuq; repugnassem. nam quid facerem, cum eū cernerem in aere uolantem, atq; id interdum ac super aquam ingredientem. atq; per medium ignem

PHILOPSEVDES, SEV

incedentem, idq; lente ac sensim? Tu ne inquam ego, ista uidebas, uirum Hyperboreū uolantem, aut super aquas ambulantem, & maxime (inquit ille) atratinis indutum, quo calcaamenti genere illi potissimum utuntur. Nā minutula ista, quid attinet referre, quæcunq; fecit, quo pacto amores immiserit, ac demones exegerit, mortuosq; marados in uitam reuocauerit, atq; Heaten ipsam palam conspectibus exhibuerit, Lunāq; è coelo detraxerit? Quin ego uobis referam quæ ab eo fieri conspexi in Glaucæ Alexidis filio. Glaucæ hic, cum patris nuper defuncti substantiam suscepisset, Chrysidem amabat Demeneti filiam, ac me quidem præceptore in disciplinâ utebatur, ac nisi amor ille à studio deduxisset eum, uniuersam peripateticorum doctrinam perdidicisset, ut qui octo & decem cum esset annorum iam absoluerat analyticam, tum physicam auscultationem in finem usq; percurrerat. Amore uero uictus, mihi rem omnem significat. Ego uero, quemadmodum par erat, quippe qui præceptor eram, Hyperboreum illum magnum ad eum duco, conductum quatuor ilico minis in manus datis, oportebat enim præparari quiddam ad sacrificia, tum sedecim præterea, si Chryside potiretur. Ille uero crescentem obseruans Lunam. (nam tunc ut plurimum huiusmodi sacra peraguntur) fossam cum effodisset, in aperto quodam loco domus, sub dio circa mediam noctem, euocauit nobis primum quidē Anaxiclem Glaucæ patrem, ante septem menses uitæ defunctum. succensebat autem ob amorem fe-

nex, atq;

nex, atq; indignabatur. Tandem tamen ei permisit, ut amaret. Postea vero Heasten quoq; eduxit, adferentem unâ cerberum, nam Lunam detraxit multiforme quoddam spectaculum, & qđ aliâs aliud apparebat. Primum quidem muliebrem formam referebat, deinde in uacram formosam uertebatur. Postremo uero catula uidebatur Hyperboreus ille tandem, cum finxisset quendam è luto Cupidinem, Abi inquit, atq; huc perduas Chrysidem, ac Luna quidem protinus euolabat, paulo post autem affuit illa pulsans ostium. Tum ingressa Glauciam complectitur, eum quam insanissime deperiens, & cum eo uersata est, quoad gallos ænentes audiuimus. Tū uero Luna subuolabat in cælum, atq; Heaste subijt terram, cæteraq; spectra disparuerunt. & Chrysidem tandem emisimus atq; ipsum ferme diluclū. Hæc Tychiades si conspexisses, haudquaquam amplius dubitasses, esse multæ in arminibus istis cōmoda. Bene dicis inquam, ego credidissem equidem, si uidissem ea. nunc uero ignoscendum mihi puto, si qualia uos uidetis, acute perspicere nō possum. uerū tamen Chrysidem illam, quam dicis, noui mulierem planè meretricem ac facilem, nec uideo sanè cuius gratia ad illam egueris luteo illo legato, magoq; ex Hyperboreis usq;, atq; ipsa insuper Luna, quippe quam uiginti drachmis ducere in Hyperboreos usq; potuisses. Mirifice enim sese offert ad hanc inatractionem mulier. Et contrarium quiddam spectris istis habet. Nam ea quidem æris ferrine sonū si audierint, fugiunt (nam id nos prædicatis) ille

Erasmus

ad

PHILOPSEVDES, SEV

vero si argentum usquam sonuerit, accerit ad tin-
 nitum. Præterea ipsum etiam magnum admiror,
 quod cum ditissimas mulieres in amorem sui posse
 elicere, atque ab eis solida talenta suscipere, ut
 tamen ob quatuor minas admodum cæcilli lucelli au-
 dus Glauciam amoris compotem fecerit. Ridicule
 facis inquit Ion, qui nihil credis. Ego te libenter er-
 go rogauerim, quid de iis respondeas, qui dæmo-
 niacos liberant erroribus, adeo manifeste spectra
 illa cæminibus eijcentes. Atque hæc me dicere nõ
 opus est, uerum omnes nouerunt. Syrus ille ex Pa-
 lestina, qui harum rerum artifex est, quàm mul-
 tos mortales suscipiat, qui ad Lunam concidant, oca-
 losq; distorqueant, spumaq; os oppleant, quos te-
 men erigit, ac sanos remittit, magna accepta merce-
 de, diris eos malis liberans. Etenim cum iacentibus
 insitet, rogaueritq; unde sint in corpus ingressi,
 ægrotus quidem ipse tacet, at dæmon uero respon-
 det, aut lingua græca loquens, aut barbarica, aut
 undecunq; fuerit ipse, & quomodo, & unde intra-
 uit in hominem. Ille uero adiurans eum, ac ni pa-
 ruerit, minitans etiam, expellitq; abigitq; dæmo-
 nem. Quin ego quoque dæmonem quendam exe-
 untem uidi nigrum certe, & colore fiamidum. Non
 magnum erat inquam ego talia te o' Ion cernere,
 cui ipsæ etiam apparent Idææ, quas uestræ fami-
 liæ parens ostendit Plato, rem uidelicet spectatu te-
 nuem, atque euandam, quantum ad nos homines
 lusciosos. Itæne solus Ion, inquit Eucrates, istius-
 modi uidit, ac non alij etiam multi inciderunt, in

demoner, alij noctu alij etiam interdum? Ego pro-
fecto non semel, sed milles iam talia conspexi, ac
primum quidem turbabar ad ea, iam uero ob
consuetudinem nihil nouum, aut prodigiosum mi-
hi uidere uideor, maximèq; nunc, ex quo annulum
mihi Arabs dedit ex ferro, de cruce quapiam
sumpto, factum, armeniq; docuit nominibus multis
plenum, nisi forte ne mihi quidem fidem sis habi-
turus Tychiade. At qui fieri possit inquam, ut Eu-
crati non credam Dinonius filio, uero in primis sa-
pienti, ac libere, quæ sibi uidentur, domi in primo
suo cum auctoritate narranti? Illud ergo de
statua inquit Eucrates, quæ omnibus, qui in domo
sunt, singulis noctibus apparet, tum pueris, tum
adolescentibus, tum senibus, hoc inquam non à me
duntaxat audieris, uerumetiam à nostris omni-
bus. De qua statua inquam ego? Non uidisti, in-
quit, cum ingredereris, statuam quandam in aruo
collocatam, sanè quam pulchram, opus Demetrii,
qui statuas humana specie fingere consuevit?
Non ne illam dicis inquam, quæ discum iacet, quæ
inclinata est ad emissuri gestum reflexa in eam,
quæ discum fert, altero pede modice inflexo,
quæq; se erectura uidetur una cum iactu? Non
illam inquit, nam unum est ex Myronis operibus
ille disci iactator, quem dicis. sed nec eam, quæ est
ei proxima, eam loquor, cui tænijs caput uinctum
est, formosam illam. nam id Policleti opus est. ue-
rum eas, quæ à dextra sunt, egredientibus omittæ,
inter quas & tyranniadæ illi stant, Critæ Nefio

ea plasmata. tu uero an non ad aquam illam, que
 influit, quamquam uidisti uentre prominulo, cal-
 nam, seminudatam, uulsis quibusdam barbæ pilis,
 insignibus uenis, uero homini simillimam? Pelichus
 dux Corinthius esse uidetur. Per Iouem inquam ui-
 di quandâ à dextra Saturni, que ténias, coronasq;
 aridas habebat, pectoréq; folia quedam inaurata.
 Ego inquit Eucrates, ea inaurati, cum me sanas-
 set, triduo febre pereuntem. Erat ne igitur etiam
 medicus inquam ego optimus iste Pelichius? Est,
 neq; ride inquit Eucrates, alioquin homo te haud
 multo post innadet. Noui ego certe quantum ualeat
 hæc, quam tu rides, statua. An non eiusdem potius
 esse immittere febres, in quos uoluerit, quandoqui-
 dem potis est eijcere? Propicia inquam, placataq; sit
 hæc statua mihi, que tantum ualeat. Quidnam er-
 go aliud facientem eam uiderunt omnes, qui in do-
 mo sunt? Cum primum nox est inquit, hæc è ba-
 se descendens, in qua steterat, in orbem totam do-
 mum arcuit, omnes occurrunt ei interdum etiam
 uenienti, nec quisquam est, quem unquam læserit,
 diuertere tantum oportet. illa uero præterit nihil in-
 tuentes infestans, cum & lauat sæpe, & tota nocte
 ludit, ut ex ipso aquæ strepitu licet audire. Vide
 ergo inquam ego, ne forte non Pelichus hæc statua
 sit, sed Talus potius Cretensis, qui apud Ninoem
 fuisse dicitur. Nam & ille æreus quidam Cretæ no-
 stros erat, quod nisi ex ære non autem ex ligno fa-
 cta esset, nihil eam prohiberet, cum non opus de-
 metrii, sed una potius ex Dædali machinis esse ui-

deatur. È base nãq; (ut ais) etiam ista fugit. Vide inquit, ó Tychiade, ne te posthac scammatis huius pœniteat. Novi equidem ego quid illi euenerit, qui obolos surripuit, quos ei quoq; nouulumio suspensidimus. Prorsus atrocia inquit Ion, oportebat accidere, quippe qui sacrilegus erat, quomodo ergo illum ultus est, ó Eucrater? Nam audire cupio, etiam si quam maxime Tychiades iste diffisurus est. Multi inquit ille, ad pedes eius oboli iacebant, aliãq; item numismata quaedam argentea ad crus eius affixa cera, ac laminae quoq; argenteae, nota cuiusq;, aut merces ob sanationem eius, qui ab eo liberatus esset, cum febre detineretur. At erat nobis seruus quidam Libycus sceleratus, equorum curator. Hic noctu aggressus est ea auferre omnia, abstulitq;, digressam iam cum obseruasset staturam. At cum primum reuersus intellexit sacrilegio se compilatum Pelichus. uide quo pacto sese ultus est, atq; fieri prodidit Libycum. Totã nocte atrium obambula bat in orbem miser, exire non ualens, atquam in Labyrinthum incidisset, quoad ortu die iam deprehensus est, ea tenens, quae furto abstulerat. ac tum quidem comprehensus plagas non paucas recepit. nec temporis multum superstes ualens uale perijt, uapulans, ut dicebat. singulis noctibus, adeo ut uibices postridie apparerent in corpore. I nunc, Et post ista quoque Tychiades Pelichum ride, ac me atquam coetaneum Minoi iam delirare putat. At ó Eucrater, inquam ego, quã diu es erit es, operisq; plastes Demetrius Alopeceus fuerit, qui

PHILOPSEVDES, SEV

non deos, sed homines fingere consuevit, pellichi
 nunquam statuam uerebor, quippe qui nec ipsum
 etiam uiuentem, si mihi uideretur, admodum ti-
 missem. Ad hæc medicus Antiochus. Et mihi
 Eucrates (inquit) Hippocrates æreus est, magnitu-
 dine fermè cubitali, qui tunc dumtaxat, cum lu-
 cerna extincta sit, totam in orbem domum ambit,
 perstrepens, ac pyxides euertens, pharmacaq; con-
 miscens, atque ostia circumuertens, maximèq; si
 quando sacrificia prætermittimus, quibus in singu-
 los annos ei sacrificamus. Postulat ergo inquam
 ego etiam Hippocrates medicus iam, ut sibi sacri-
 ficetur, indignaturq; nisi in tempore iustorū sacri-
 ficiorum epulis accipiatur. quem nimirum dece-
 bat boni consulere, si quis ei libauerit, aut mal-
 sum insperferit, aut caput coronauerit. Audi ero-
 go inquit Eucrates, istud certe etiam testibus pro-
 bauero, quod ante annos quinque uidi. Erat fer-
 mè uindemiæ tempus. Ego uero in agrum circa
 meridiem uindemiatum dimissis operarijs, in syl-
 uam solus abibam, cogitans interim quiddam, atq;
 considerans. At postquam in saltum perueni, at-
 tum primo latratus insonuit. Ego uero Mansoni
 filium meum cum equalibus uenientem ludere,
 uenariq; (quemadmodum solebat) conijcebam.
 At res haudquaquam sic se habebat, uerum pos-
 topost facto terramotu, sonog; uelut è tonitru, uul-
 lierem aduenientem uideo terribilem, procerita-
 te fermè semistadiali. habebat autem in sinistra
 facie, in dextera uero gladium uiginti crater as

bitorum. Et inferne quidem pedibus erat serpens
 anis, superne vero Gorgonem referens vultu uide
 licet, atque aspectus horrore, pro coma quidem dra
 conibus tanquam caesarie circumacta, alijs col
 lum amplectentibus, alijs etiam per humeros spar
 sis. Videte inquit, amici, quo pacto etiam inter nar
 randum exhorruui, & simul hæc dicens Eucrater,
 ostendit omnibus brachij sui setas erectas metu.

Ion ergo, ac Dinomachus, et Cleodemus uehemen
 ter inhiantes auscultabant eum uiri senes, tanquã
 naribus traherentur. adorantes apud sese tum in
 credibilem Colossum, mulierem semistadialem, ge
 gentium quoddam mormolocum. Ego uero consy
 derabam interim, cuiusmodi erant ij, qui cum in
 uentibus sapientiæ nomine uersentur, uulgòq; in
 admiratione habeantur, cum sola nimirum auicie,
 barbaq; ab ipsis differant infantibus. Cæterum eti
 am illis ipsis facilius ductiles ad credenda menda
 cia. Dinomachus ergo, dic mihi inquit, Eucrater, il
 li atnes deæ, quanta magnitudine erant? Ele
 phantis inquit ille, proceriores indias, nigri et ipsi,
 hirsutiq; sordido, squalidoq; uillo. Ego igitur,
 cum uiderem, restiti, inuerso protinus in interio
 rem digiti partem (quod Arabs mihi dederat) si
 gillo. Hecate ergo percusso draconicis illis pe
 dibus solo, hiatus effectus maximum, & qui in
 uani magnitudine penitus æquaret tractum.

Deinde paulopost abiit in eum desiliens. Ego uero
 præsentis animo, postrecta ceruice inclinatus, inspec
 xi apprehensa arbore quapiã, quæ uicinis stabat no

PHILOPSEVDES, SEV

obortis mihi tenebris, ac uertigine, in caepae praeceps inaderem, deinde conspexi ea, quae in inferno sunt omnia pyriphlegethontem lacu, Cerberu, manes, adeo, ut quosdam etiam eorum agnoscerem. Patrem ergo meum manifeste cernebam adhuc his ipsis amictum, quibus eum sepeliuimus. Quid agebant, inquit Ion, o Eucrates animes? Quid aliud, inquit ille, quam per tribus, familiasq; cum amicis, cognatisq; uersantur, in asphodelo collocatis? Contradiciant ergo etiam nunc, inquit Ion, Epicure: sacro Platoni, eiusq; de anima rationibus. At tu no ne Socratem etiam ipsum, Platonemq; uidebas inter manes? Socratem, inquit, uidi, neq; illum tamen existerem, nisi quod inde conieci, quoniam atlones, ac ueericofus erat. Platonem uero no cognoui. Na apud amicos nimiru uera fateri oportet. Simul ergo atq; ego omnia conspexi, & hiatus coijt, & ex famulis meis quidam quarentes me, atque in his Pyrrhias hic superuenere hiatu non dum plane obducto, dic Pyrrhia, an non uera narro? Per Ionem inquit Pyrrhias, & latratum audiui per hiatus, & ignis quidem a face mihi suffulgere uidebatur. Tum risi ego profecto, teste latratum, ignemq; in cumulum addente, Tum Cleodemus, haudquaquam noua iste inquit, neq; aliis inuisa uidisti. Nam & ipse haud ita pridem cum aegrotarem, tale quiddam conspexi. Prospiciebat mihi, curabatq; Antigonus hic, ac septima dies erat. Febrisq; o qualis? incendio certe uehementior. Omnes ergo me relinquentes solum, clausis foribus foris manebant. Sic enim iusse

vas Antigone, siquo pacto possem obdormiscere.
 Tunc igitur astitit mihi iuuenis quidam vigilantis,
 pulcher admodum, veste circumamictus candida,
 Ac me cum exarsisset, per hiatum quendam ducit
 ad inferos, sicuti ilico cognoui, Tantalum cum vi-
 derem, ac Tityum, Sisyphumq; . Ac cætera nobis
 quid commemorem? Postquam vero ad tribunal
 perueni (Aderat autem & Aæcus, & Charon,
 Parcaq; atq; Erynnæ) quidam velut rex (Pluto
 certe mihi videbatur) assedit, singulorum nomina
 percensens, qui morituri erant, quos diem iam vi-
 tæ præscriptum præterisse contigerat. Iuuenis er-
 go me adducens illi exhibuit. Ac Pluto tunc inat-
 duit, & ad eum, qui me ducebat, non dum illi cõ-
 pletum est stamen inquit. A beat ergo. Tu vero fã-
 brum Demylum adhuc, iam siquidem ultra colum-
 nivit. Tum ego lætus recurrens, ipse quidem iam
 febre liber eram, denuntiabam vero omnibus,
 quod Demylus esset moriturus. Manebat autem no-
 bis in uicinia ægroans etiam ipse non nihil, ut re-
 nuntiatum est. Ac paulopost audimus eulatum
 eorum, qui lugebant eum. Quid miri est, inquit
 Antigonus? Ego etenim quendam noui post uigo-
 simum diem, quàm sepultus est, resurrexisse. nam
 hominem & ante quàm moreretur, & postquam
 resurrexit, ipse curauit. Et quo pacto, inquã ego, in
 diebus uiginti, neq; abiit corpus, neq; præterea fã-
 me corruptum est, nisi fortassis Epimenidem quem-
 piam tu curasti? Hæc cum diceremus, protinus in-
 grediebantur Eucratis filij e' palæstra redeuntes.

PHILOPSEVDES, SEV

A lter quidem iam ex ephebus excesserat, alter ue-
 ro annos natus erat circiter quindecim. tum saluta-
 tis nobis iuxta patrem adsidebant in lecto, ac mi-
 hi quidem sella illata est. Tum Eucrates tanquam
 e conspectu filiorum admonitus, sic his frui mihi
 contingat inqt, simulq; manum eis iniicit, ut apud
 te Tychiades uera narrabo. Felicitis memorie uxo-
 rem meam horum matrem nouerunt omnes quo
 pacto dilexerim. Nam declarauit his rebus, quas in
 eam feci, non modo dum uiueret, uerum etiam post
 quam uita functa est. Quippe qui mundum eius
 uniuersum, uestemq; qua, dum uiueret, oblectaba-
 tur, in rogam illius iniecerim. Septima uero post
 mortem die, ego quidem hic in eundem lectum in-
 cubebam, quemadmodum nunc, lectum eum mi-
 hi committigans, quem de illa conceperam. Legebam
 enim tacitus Platonis illum de anima libellum. In-
 greditur interim Demenete ea ipsa, atq; adsidet iux-
 ta, quemadmodum nunc Eucraticides. Hic, minore
 designans filium. Hic uero ilico tremuit admodum
 pueriliter, ac dudum ad narrationem pallebat. Ego
 uero, inquit Eucrates, ut conspexi, amplexus eam sin-
 gultim lachrymabam. Illa uero me uociferari non
 patiebatur, uerum incusabat me, quod, cum ei fuiss-
 sem in reliquis gratificatus omnibus, e sandalijs au-
 reis alterum non cremaueram, superesse autem id
 dicebat, quod sub arca ceciderat, atq; ob id nos cum
 non inueniremus, alterum tantum cremaueramus.
 Nobis autem adhuc differentibus scelestissimus qui-
 dam atriculus, qui mihi in delutijs erat, in lecto cu-

Bani allatrabat, ea vero ad larratum emanuit. A B
 sandalium sub arca repertum est, posteaq; a no-
 bis incensum. A n hęc etiam Tychiades recusabis
 credere, cum tam sint euidentia, quotidieq; seruan-
 tur? Per Iouem inquam ego digni fuerint, quibus
 aureo sandalio nates puerorum more feriantur, si
 qui ista non credant, atq; usque adeo impudenter
 uero resistent. Interea Pythagoricus intrabat Ari-
 gnottus, comatus ille, ab aspectu uenerabilis. Nosti
 illum doctrinae nomine celebrem, qui cognomina-
 tur sacer. Atque ego quidem, ut eum conspexi, re-
 spiravi, hoc ipsum, quod prouerbio dici solet, ad-
 uenisse mihi ratus, nempe securim quampiam ad-
 uersus mendacia, occludet inquam eis ora uir sa-
 piens, adeo monstrosa narrantibus, atque prorsus
 iuxta uulgatum illud adagium repente deum im-
 missum esse mihi hunc à fortuna putabam. Hic ue-
 ro postquam adsedit, assurgente ei, ac cedente Cleo-
 demo, primum de morbo percontatus est, seq; au-
 disse dicebat, Eucraterem iam se melius habere.
 At quidnam inquit, inter uos philosophamini?
 Nam interim, dum ingrediebar, subauscultavi,
 ac mihi certe uidemini in re quampiam pulchra con-
 uersari. Quid aliud inquit Eucrater, quam ne
 huic adamantino persuadeamus (me demon-
 strans) ut demones credat aliquos esse, phan-
 tasmatiq; ac mortuorum animas super terrā ob-
 ambulare, & sese quibus libitum fuerit ostende-
 re. Ego igitur erubui, uultumq; deieci reueritus Ari-
 gnottum. At ille uide, inquit Eucrater, num hoc di-

aut Tychiades. Eorum tantum, qui violenter interierint, animas errare, veluti si quis suffocatus, aut aspice truncatus cruciue suffixus fuerit, aut alio quopiam istiusmodi modo e' vite discesserit, eas vero, quae fatali morte, naturaliq; discesserint, haudquaquam amplius oberrare. Nam si hoc dicit, non usque adeo absurda dixerit. Per Ionem inquit Diomachus, ne esse quidem istiusmodi, nec praesentia cerni putat. Quid ais inquit Arignotus? in morte afficiens? nihil horum tibi videtur fieri? praesertim cum omnes (ut ita dicitur) videant? Ignoscas inquam ego mihi si non credo, nam solus omnium non video. Quod si vidissem, profecto et credidissem quemadmodum et vos. Atqui inquit ille, si quando Corinthum veneris, roga ubi sit Eubaridae domus. Atq; ubi tibi fuerit indicata, nempe cras Craneum, in eam ingressus, dic Ianitori Tibio, vel te videre, unde demonem Pythagoricus Arignotus cum adduxisset, abegerit, ac deinceps habitabilem domum reddiderit. Quidnam hoc erat Arignote, rogabatur Eucrates. Inhabitabilis erat inquit, ille diu propter terricula, quod si quis inhabitasset, expauescens ilico fugebat exactus a quodam horrendo, ac terribili spectro. Decederat ergo iam, tectumq; rumpebatur, neq; quisquam erat omnino, qui in eam ingredi fuerit ausus. Ego vero, ubi haec audiui, libellos sumens (sunt autem Aegyptij mihi de talibus rebus admodum multi) veni in domum cras primam vigiliam, dehortante hospite, ac ferme detinente, postquam didicerat quo iturus essem,

incertum, ne putabat, exitum. At ego sumptis lacernis, solus ingredior, atq; in vastissimo atrio collo alto lumine, humi sedens tacite legebam. Adest vero demon ille, cum quopiam è vulgo se congressurum ratus, ac me quoq; quemadmodum alios, perterriturum. Squalidus, hirsutus, ac tenebris nigrior. Atq; hic cum adstaret, undiq; me ad sultim petens tentauit, si qua posset expugnare, ac modo in asinem, modo in taurum, modo in leonem uertebatur. At ego correpto in manum quammaxime horrendo armine, simulq; uocem imitatus ægyptiam incantans eum in domicilij tenebroso angulum quendam compuli. At cum animaduertissem, ubi se in terram condidit, tum desisti. Mane autem desperantibus uniuersis, ac me, quemadmodum alios, mortuum sese reperiuros putantibus, præter omnium spem progrediens Eubatedem adeo, feliciter illi adnuntians, quod puram sibi, ac spectris liberam domum iam liceret incolere. atq; illum assumens, aliosq; multos (sequebantur autem huius inopinata rei gratia) cum ad locum duxissem, ubi condentem se demona conspexeram, iussi ut sumptis ligonibus, matulisq; suffoderent. Atq; ubi id fecerant, inuentum est fere ad passum defossam cadauer quoddam marcidum, ossibus tantum humanis specie coherentibus. Illud igitur effossum sepelimus, domus uero postea turbari prodigijs desijt. Hæc ubi narrauit Arignotus, uir prodigiosa sapientia, ac reuerendus omnibus, nemo erat ex ijs, qui aderant, qui non multum mihi impateret insaniam, q

PHILOPSEVDES, SEV

alia non credam, narrante præsertim Ari gnato. Ego tamen nihil veritus, neq; comam, neq; illâ, quâ de eo habebant, opinionem. Quid hoc inquam Ari gnato. Etiam tu talis eras, in quo mihi sola spes fuit si fimo plenus, ac simulachris? Illud ergo nobis in te, quod dici solet, euenit, ut thesaurum cum sperauerimus, carbones offenderimus. At tu inquit Ari gnatus, si neq; mihi credis narranti, neq; Dinomacho, aut huic Cleodemo, neq; ipsi Eucrati, dic age quemnâ digniorem, cui his de rebus fides habeatur, existimas, qui nobis dicat contraria. Per Iouem inquam ego uirum apprime mirabilem. Abdera oriundum illum Democritum, cui tam firmiter erat persuasum eiusmodi nihil esse in rerû natura posse, ut cum se in monumento extra portas clausisset, ibiq; degeret dies, noctesq; scribens, atq; componens, iuuenesq; eum quidam illudere cupientes, ac perterrefacere, nigra ueste in modum adaueris ornati, ac personis in capita ad fictis circumstantes illû circumsilirent, crebro subsilientes, hic neque eorum commentæ pertimuerit, neq; eos omnino respexerit, sed inter scribendum, desistite inquit, ineptire. A deo firmiter credidit animas nihil esse postquam è corporibus exierint. Hocine ais, inquit Eucrates, de mentem quempiam uirum esse Democritum, siquidem sic existimauit. Ego uero nobis etiam aliud referâ, quod mihi ipsi contingit, non quod ab alio acceperim, fortassis etiam tu Tychiades, cum audieris, compelleris accedere, ipsa narrationis ueritate coactus. Cum in Aegypto uersarer, adhuc adole-

scens à patre uidelicet doctrinae gratia transfusus, cupiebam nauigio profectus in Coptum illinc adiens Memnonem, miraculum illud audire, cum uidelicet sonum reddentem ad orientem solem. Illum igitur audiui non hoc vulgari modo, quo audiunt alij, sonum quempiam inanem, sed mihi oracula etiam edidit Memnon ipse aperto ore septem uersibus, quod nisi esset superuacaneum, ipsos uobis uersus recenserem. Inter nauigandum uero, incidit in nos una nauigans uir Memphisiticus quidam, ex sacris illis scribis, mirabili sapientia, et quae uersam Aegyptiorum doctrinam callebat. Dicebatur autem tres ac uiginti annos in adytis subterraneis mansisse, Magia interea doctus ab Iside. Pancreatem dicit (inquit A. uignotus) praecipitorem meum, uirum sacrum, rasum, lineis indutum, doctum, purumque lingua graecae loquentem, procerum, sinum, labijs promissis, cruribusque graalibus. Illum ipsum inquit ille, Pancreatem, ac primum quidem quis esset ignorabam. At postquam uidi eum, siquando in portum appulisset, cum alia ualae miracula facientem, tum Crocodilus insidentem agresse, et cum feris uersantem, illas uero reuerentes eum, canibusque adulantes, agnouit sacrum quempiam uirum esse, paulatimque comitate mea me in eius amicitiam, ac familiaritatem insinuauit, adeo ut ois mihi aratna communicaret, ac tandem mihi persuadet, ut famulis omnibus in Memphiside relictis, se solus consequeretur, neque enim defuturos nobis ministros. Atque ex eo tempore sic vitam duximus. Cui

PHILOPSEVDES, SEV

in diuersorium quodpiã ueniremus, homo accepto pistillo, scobinã ue, aut pessulo, ue stibus implicans, cum in id carmen quoddam dixisset, effectat ut ambularet, neq; alijs omnibus homo uideretur. Illud ergo abiens, et aquam hauriebat, et cœnam parabat, instruebatq; atq; in omnibus commode subseruiebat, ministrabatq; nobis. Deinde postquam iam satis huius ministerij fuit, scobinam rursus scobinam, ac pessulum pessulum, aliud recitans carmen reddebat. Hoc ego uehementer conatus non reperiẽbam quo pacto ab illo ex pistrer. Nã id mihi inuidebat, quanquam in alijs esset facillimus.

At quadam die in angulo quodã tenebricoso clã illo delitescens subauscultauit propius inatractionẽ illam. Erat autem trisyllaba. Tum ille cum pistillo mandasset, quæ curanda erant, abiit in forum.

At ego postridie illo apud forum occupato, acceptũ pistillum, cum ornassem, syllabas illas simili modo pronuntians, aquam inssi ut hauriret. Tum impletam amphoram cum tulisset, desiste inquam, neq; aquam amplius haurito. sed rursus esto pistillum.

At illud mihi haud amplius iam obtemperare uolebat, sed aquam hauriebat continue, quoad hauriendo totam domam nobis impleret. At ego cum resistere huic rei non ualerem, timebam autem ne Pancrates reuerfus (id quod etiam euenit) irascere-tur, correpta se cure Pistillum in duas partes disseco.

At utraq; pars amphoram sumens hauriebat aquam, iamq; unius loco duo mihi ministri esse cœperunt. Interea Pancrates superauit, ac re intelle-
ctã illas

Et illas quidem in ligna rursus, quemadmodum ante carmen erant, mutauit. At ipse me clanculum relicto, nescio quò clanculum se subducens abiit.

At possis istud etiam nunc inquit Dinomachus, hominem ex Pistillo facere? Per Iouem inquit ille; dimidia ex parte scio, nam in priorem formam nūquam à me restitui potest, postquam semel aquarius esse cœperit. Sed deferenda nobis domus esset aequae iam impletæ. Non desistatis inquam ego huiusmodi monstrosa narrare uiri senes? Alioquin horum saltem adolescentium gratia incredibiles istas, ac terribiles fabulas aliud in tempus omittite, ne clanculum terroribus, ac prodigiosis fabulamentis impleantur. parcere ergo eis oportet, ne talia consuescunt audire, quæ eos per totam uitam comitate perturbabunt, atq; ad omnem strepitum meticulosos reddent, posteaquam eos omnigena superstitione impleuerint. Recte admonuisti me inquit Eucrates, cum superstitionem dixisti. Nam quid tibi Tychiade de rebus huiusmodi uideatur, de oraculis loquor, ac uaticinijs, & quæcumq; quidam numine afflati proclamant, quæ uel ex adytis audiuntur? aut quæ uirgo numeris eloquens futura prædicat? an uidelicet nec talia credis? At ego quod annuū quendam sacrum habeo, Pythū A pollini imaginem exprimente sigillo, quiq; hic Apollo mecum loquitur, non dico, ne tibi uidear ad gloriam meam res incredibiles narrare. Cæterum quæ apud Amphilochum audiui in Mallo heroe mecum diu differente, deūq; meis de rebus consulente, tum quæ ipse.

PHILOPSEVDES, SEV

*Nidi, nolo vobis narrare. Deinde ex ordine & quae
 nidi in Pergamo, & quae audiui in Patris. Itaq;
 cum ex Aegypto redirem domum, audiremq; illud
 in Mallo naticinium, apertissimum, simulac verissi-
 mum esse, tamen sic oracula dare, ut ad rem respon-
 deat is, quaecunq; propheta quispiam in schedulâ
 inscripta tradiderit, recte me facturum putari, si
 dum praeternavigarem, experiret oraculum, de-
 umq; de futuris quippiam consulerem. Haec adhuc
 Eucrâte dicente, cum vidirem quàm longe res esset
 processura, quodq; non breuem incepisset de oracu-
 lo tragœdiam, ratus non expedire, uti solus contra-
 dicerem omnibus, relinquens eum ex Aegypto ad
 huc in Mallum navigantem (Nam & intelligebam
 molestam illis esse praesentiam meam, utpote qui
 dissentirem, refelleremq; eorum mendacia) At qui
 ego ab eo inquâ, quaesiturus Leontichû, nam opus
 habeo cum eo congredi. At vos, quandoquidem pa-
 rum sufficere vobis res humanas putatis, ipsos etiâ
 deos deniq; in fabularum vobis partem vocate.
 Atq; haec simulac dixi discessi. Illi vero alacres
 iam libertatem nacti, ut est verisimile, mutuo sese
 epulis accipiebant, ac mendacijs ingurgitabant.
 Talibus ó Philocles apud Eucrâte auditis, venio
 per Iouem inflato ventre, non aliter quàm ij, qui
 musto poti sunt, opus habens uomitu. Tum libenter
 alicunde magno emerim pharmacum aliqđ, qđ
 mihi oblivionem induceret eorum, quae audiui, ne
 me non nihil earum rerum ledat inherens memo-
 ria. Nempe monstra, daemones, atq; Heaetes mihi*

videre uideor. Phi. Quin mihi quoq; o Tychia de tale quiddam hic sermo tuus attulit. At tunc et enim non solum in rabiem uerti, atq; aquam formidare, quoscuq; rabidi canes mordeant, uerum etiam si quem mordicus homo morsus momorderit, illum morsum quoque non minus canino ualiturum, atq; eum et etiam eodem modo formidaturum. Quin tu ergo uideris, cum sis ipse apud Eueratam à multis mendacijs morsus, mihi quoq; morsum illum communicasse, adeo mihi mentem dæmonibus impleuisti. Tychi. At bono animo simus amice, cum magnum aduersus huiusmodi res remedium habeamus, ueritatem, rectamq; omnibus in rebus rationem, quo si utamur, nullis huiusmodi uanis, stultisq; mendacijs turbabimur.

EIVSDEM LUCIANI DECLAMATIO PRO TYRANNICIDA EODEM MODO INTERPRETE.

Argumentum declamationis.

Scendit quidam in arcem, ut Tyrannum occideret, ac ipsum quidem non inuenit, filium autem eius cum peremisset, gladium reliquit in corpore, tyrannus ingressus, ac filium iam conspiciatus mortuum, eodē gladio se transfixit. is, q̄ ascenderat, ac tyranni filium interemerat, tanquam tyrannicida praeium petit.

Declamatio.

Um duos tyrānos iudices uno die peremerim, alterum quidem iam aetate defectum, alterum vero florentem, eoq; ad scelerrum successione idoneum, ad sum tamen unicum ob utrunq; praeium petiturus. idq; cum solus omnium, qui unquam fuerit tyrannicidae, sceleratos duos uno ictu sustulerim, atq; maclauerim, filiū quidem gladio, patrē vero nimo illo, quo in filiū ferebatur, affectu. Tyrannus igitur ob ea, quae gessit, satis nobis supplicij dedit. quippe qui et uiuens filiū spectauit occisum, et

tendē (quod maxime præter oēm spem fuit) ipse sub
 coactus est tyrannicida fieri. Filius igitur à me per
 emptus est, inferniuit autem mihi et mortuus, ad ali
 am mortem, nam qui uiuens iniurias una cum pa
 tre fecit, mortuus patrem ne potuit interfecit. Quis
 tyrannidem ergo sustuli ego sum, ensisq; qui per
 egi omnia, meus est, ordinem tantum immutari ca
 dium, ac perimendi sceleratos nouam modum, illis
 qui fortior erat, et qui uisus poterat, amolitus
 ipse, senem uero soli relinquens gladio. Ego igitur
 ob ista etiam amplius aliquid à uobis expectabō,
 sperabamq; me præmia pro peremptorum nume
 ro suscepturum, ut quos non præsentibus tantum
 malis eriperem, sed futurorum quoq; metu libera
 uerim, ac certam uobis libertatem præstiterim, nul
 lo hærede scelerum relicto. At interim tuæ rebus à
 me præclare editis in periculum uenio, ne à uobis
 nullo præmio donatus abeā, solusq; mercede frau
 der, quæ leges à me seruatae statuerunt. Hic itaq;
 meus aduersarius, nullo Reipublicæ studio istud
 agere uidetur, sed eorum cæde commotus, ut in eū,
 qui mortis eius causa fuit, uisus sit. Sed nos indices
 auscultate paulisper, dum tyrannidis mala (quam
 quam ipsi probe sciat) expono. Nam et hoc pacto
 melius beneficii mei magnitudinem cognoueritis, et
 magis idem gaudebitis, repentes quibus estis ma
 lis liberati. Neq; enim, quemadmodum alijs ple
 risq; iam sæpe accidit, ita nos quoq; simplicem ty
 rannidem, et unicam seruitutem sustinimus, neq;
 minus domini libidinem pertulimus, sed soli omnino

TYRANNICIDA.

quos nunquam similis pressit infelicitas, duos unius
 loco tyrannos habuimus, & in duplices miseri in
 iniurias distracti sumus. At moderatior admodum
 senex erat, et in ira mitior, et ad supplicia se gnior,
 & ad libidines tardior, utpote etate iam impetus
 eius uehementiâ cohibente, & uoluptatum appeti-
 tiones refrenante. Et ad causas quidem facinororum
 inuitus à filio dicebatur impelli, cum ipse non ad
 modum tyrannicus esset, nisi quod illi parebat. nã
 in filium (ut iam ostendit) propensus supra modũ
 fuit. Omnia illi filius erat, illi obtemperabat, &
 iniuste fecit, quicquid ille iubebat. et puniebat, quos
 ille uolebat. in omnibus illi morẽ gerebat. ac deniq;
 sub illius tyrannide uiuebat, & uteroneus filij co-
 spiditatum satellites erat. At iuuenis uero honore ete-
 ris gratia patri esset, & solo imperij nomine ab-
 stinuit, ceterum re ipsa tyrannidis caput ipse fuit.
 Piratas quoq; ac tutamentum principatus ab illo
 pendebat. quoniam & quod ex iniurijs prouenit
 solus ipse fruebatur. Ille erat, qui satellites ducebat,
 qui custodias regebat, qui subditos feriebat, qui
 insidiatores terrebat. Ille erat, qui epheros rapuit,
 qui nuptias temerant. Cui uirgines adductæ sunt,
 & siquæ eades erant siquæ exilia, siquæ pecunias
 nunt expilationes, tormentæ, contumeliæ, hæc oia
 iuuenis fiebant audacia. Nam senex ipse obseque-
 batur, & comes in malis erat, & tantum filij scæle-
 ra comprobabat. Et res quidem nobis intolerabi-
 lis facta est. nam cum animi libidines ab imperio
 fruerent licentiam, uallum iniuriarum finem sua

unt. At illud tamen nos urebat maxime, diuturnam, immo eternam potius futuram hanc feruitutem sciebamus, & tradendam per successionem esse Rempublicam, populumq; alij post alium domino, ac scelerato hereditatem cessuram. Alijs profecto non paruum spem hæc res facit, quod perpendere possunt, ac secum dicere. At iam cohibebitur, ac iam morietur, ac paulopost erimus liberi. De illis uero nihil tale sperabatur. Sed iam nunc paratum imperij cernebamus heredem. Quis obrem nec suscipere negotium audebat fortium quamquam, qui tamen eadem mecum cupiebant. sed desperabatur oïno libertas, et inexpugnabilis uidebatur tyrânis, cum necesse esset tam multos aggredi. At me nihil ista deterruerunt. Neq; perpensa negotij difficultate detractani. Neq; periculum expaui. Solus quidem solus, aduersus tam fortē, ac multiplicem tyrannidē, imo uero non solus, sed cum gladio auxiliari conscendi. sorte etiã tyrâniadē mortem præ oculis habēs, sed propriã in cedi cōi libertate compensans. Cū in primã ergo custodiã incradissem, ac satellites haud facile amouissem, obuium quenq; perimens, et quicquid obsisteret conficiens, in ipsum negotij caput ferebat, in ipsum unicum tyrannidis robur, in ipsam nostratum calamitatum materiam, & in summas arcis custodia sistens, cum illum conspexissem sese generose defendentem, atq; resistentem, uulneribus multis tamen interfecit. ac iam quidem sublata tyrannus erat, facinus cōfectum erat, atq; exinde protinus omnes liberi

TYRANNICIDA

senex relictus est ille, solus, inermis, custodibus exutus, magno illo satellite suo adempto, nec amplius ulla generosa manu dignus. Ibi ego mecum iudices talia cogitabam. Totum negotium meum bene se habet. Omnia peracta sunt, omnia strenue perfecta sunt. Quoniam ergo iste, qui superest, plectetur modo? Me siquidem ac dextera mea indignus est. Præcipue uero fauore tam splendido, ac iuuenili et generoso confecto. Cuius gloriam additæ hæc tam inerte cæde minuerem. Dignum autem querere ærnificem quæpiam oportet, uerum post eruinatum ne et hanc lucrifaciat, uideat, puniatur, et positum tantum enssem habeat, huic ego reliqua committo. Hæc ubi statuissem, illinc amolior. Ille uero, sicuti ego ante diuinaueram, fecit, ac tyrannum interfecit, fabulæque meæ supremum actum addidit. Adsum ergo popularem uobis gubernationem afferens, et oibus securitatem denuntians, ac libertatem feliciter annuntians. Nunc igitur factis meis fruimini. Sceleratis enim (uti uidetis) arx uacat, imperat autem nemo, sed et honores tribuere licet, et iudicare, et ex legibus contradicere, atque hæc nobis ex me, atque hoc fauore meo profecta sunt, atque ex illa uis cæde, postquam pater haud amplius uiuere potuit. Dignum igitur ob ista censeo debitum a uobis mihi præmiū dari, non quod studiosus lucri sim, aut quæ parua magnipendā. neque quod ob mercedem de patria bene mereri in animum induxerim, sed quod mea officia cupiam uestro præmio esse comprobata, ne despectus sit, neque in glorius fiat meus amatus.

anquã à nobis mancas, et præmio iudicetur indignus. At iste contradicit, & me præter equum ait facere, qui honorari uelim, ac præmium referre. Non enim esse me tyrannicidam, neq; factum à me quicquã secundum legem esse. sed factò meo quiddam ad præmiũ petendum deesse. Rogo igitur eũ, quid reliquũ à me desyderas? non uolui? non ascendi? non peremi? non liberaui? num imperat quisquam? num iubet quisquam? num dominus manetur quisquam? num me maleficorum effugit quisquam? non dixeris. sed omnia pacis plena, & leges omnes redditæ, & manifesta libertas, & popularis gubernatio firma, et coniugia inuiolata, et pueri extra periculum, & uirgines tuæ, et festas agens ferias ob cõmunem felicitatem cõstitas. Quis est igitur horum omnium atusa? quis illa sustulit? ista præbuit? Etenim si me quisquam est hoc honore dignior, illi hac mercede cædo, ac præmio istoc abstinco. Sin uero solus ego cuncta peregi, audens, periclitans, adoriens, occidens, puniens alterum in altero, ulascens, quid mea calumniaris officia? quid ingratiã ergo me populum facis? At ipsum non occidisti tyrannum, lex autem tyrannicide præmium statuit. Interest ergo quicquam, dic mihi, an ipsum perimas, an mortis ei atusam præbeas? Ego certe nihil puto. nempe hoc solum legis lator spectauit, libertatem, & popularem statum, ac sceleratorum amolitionem. istud honorauit, istud gratia dignũ censuit, quod factum à me non esse, non queas dicere. Si enim illum occidi, quo occiso, iste non potuit

TYRANNICIDA

uiuere, ipse nimirum mactari. Cædes mea, manus illius erat. Ne nimum ergo curiose de mortis modo disputes, neq; examines quomodo iterijt. Sed an amplius non sit, an per me est, quod amplius ille non est. Quandoqdem hoc quoq; mihi uideris excussurus, et sycphantam in bene merentes acturus, siq; non ense, sed lapide, ligno ue, aut alio quopiâ modo peremisset. Quid uero si tyrannum fame obsessum ad mortis necessitatē adegissem? etiâ ne tum regeres meamet manu peractâ cadē? alioq; deesse adhuc aliqd mihi ad legem implendâ diceres? atq; id grauiore supplicio interfecto malefico? unū solū examina, istud interrogs, in hoc curiosus ingre, quis sanctorum superest? quis iniuriæ metus minnet? quæ uestigia calamitatum? sin uero purgata sunt, ac pacata oia, sycphantæ est, modū rerū calūniantem, uelle præmio ipsis factis debito fraudare. Ego siqdem hoc quoq; in legibus declaratum me uini (nisi forsan ob longâ seruitutem sin qua in illis dicuntur oblitus) atusas mortis duas esse, sine q; ipse occiderit, seu siq; ipse qdem non occiderit, neq; manus rē gesserit, cõgite tamen, atq; occasionem necis dedit, equaliter hūc etiâ lex plectendū censet. atq; admodū qdem iuste, nâ præbitam interitus atusam nihil iudicauit ipso factō minorē. ac reliqua iam de modo necis questio superuacua est. Illū ergo, q; sic occiderit, puniendū tanq̃ homicidâ equū censeas, absoluiq; nullo pacto uelis, q; uero eodē, quo ille, modo, ciuitati benefecerit, indignum bene meritis præmio ducet? Neq; enim istud possis dicere, me uidelicet

esse id fecisse tantum, bonū autem exitum quēdam te-
 mere non me id destināte consecutū. Quid ergo per-
 timuissē amplius, eo, qui fornior erat, interempto?
 Quid in vulnere gladiū reliquissē, nisi id ipsum
 oīno, quod erat futurū, prædixissē? Nisi hoc for-
 tasse dixeris, quod qui pemptus est tyrannus non
 erat, neq; hoc nomen obtinebat, neq; multa nos ob
 id libēter si necaretur, præmia dedissētis sed hoc nū-
 quam dices. Ergo interēpto tyrāno, illi, q̄ necis at-
 tam præbuit, non reddes præmiū? ō curiositatem
 quomodo necatus est curas, cū libertate fruaris. Ab
 eo vero, q̄ Remp. reddidit, amplius quicq̄ desyde-
 ras. At q̄ lex (ut dicit) ipsum rerum aspue exami-
 nat, media autē omnia valere sinie, neq; ultra curio-
 sius inq̄rit. Quid enim, q̄ in exiliū tyrannum com-
 pulisset, non honorem iam tyrannicidæ tulisset?
 Immo, ac valde q̄dem iuste. Nā et ille libertatem
 pro servitute præstitit. At quod à me factum est
 non exilium nec redimēte grandæ rebellionis metus,
 sed omnino perfectus sublatio est, & generis illius
 universi internitio, ac totius mali radicatus exa-
 sio. Ac nunc per deos omnia mihi: ab initio in
 finem usque (si videtur) excutite, an prætermis-
 sum quicquam ad implendam legem fuerit, & an q̄
 quam mihi defuit, quod adesse tyrannicidæ debu-
 it. Ante omnia igitur animum adesse generosum
 decet, atque Reip. studiosum, paratumq; pericula
 pro communi commodo subire, ac propria mor-
 te multorum salutem redimere. Ergo ad id mi-
 hi quicquam defuit? An animo fractus sum? An

TYRANNICIDA

pericula prospiciens, per quæ mihi vadendum erat, detractavi. Non id dixeris. Mane ergo in hoc solo, ac me finge ex eo solo, quod uolui, atq; isto consilio fui, etiam si nihil inde boni promississet, tamen ob mentem ipsam assurgentem præmium tanquam bene merentem petere, cum tamen ego non potuerim, sed alius me secutus tyrannum occiderit. absolum (dic mihi) aut absurdum esset, tribuere, maximeq; si dicerem. O' uiri, uolui, cupiui, aggressus sum, atq; animi mei signa dedi. Solus honore dignus sum. quid tum? Nunc uero non id dico, sed et ascendi, et periclitatus sum, atq; innumerabilia prius quam adolescentem peremeram feci, neq; enim rem usque adeo facilem esse suspicemini, custodiam superare, ac satellites opprimere, unumq; ut uiros auertere, sed ferme maximum in tyrannicidio, atq; ipsum rei caput istud est. Nam ipse quidem tyrannus, non magnum opus est, neq; magno negotio conficiendum, neq; expugnatum difficile. sed ea potius, quæ manunt, ac tuentur tyrannidem, quæ qui uicerit, is omnia peregerit. nam reliquum quidem parum est. Siquidem istud ad tyrannum usq; penetrare, nequaquam licuisset mihi, nisi custodiam, qui eos anone, ac satellitum omnium uictori, ac mihi si eos omnes prius densissem. Nihil amplius adijcio. sed ijs rursum memoror, custodias superari, satellites inquam, tyrannum incustoditum, inermem, nudum reddidi. ob hæc ne honore tibi dignus uideor? An adhuc à me cadem postulas? Atqui si eadem etiam quæris, nec istud quidem deest.

Neq; enim incruentus sum, sed perpetravi magnâ,
 ac nobilē necem iuuenis florentis, atq; omnibus me
 tuendi, per quem etiam ille tutus ab insidijs erat,
 quo solo confidebat, qui multorum loco satellitum
 sufficit. Quid tuam ergo? num præmio dignus sum?
 num tantarum rerum honore fraudabor? Quid
 enim si satellitem unum, si ministrum quēpiam ty-
 ranni peremissem? quid si seruum honoratiorem?
 annon magnum etiam hoc tibi uideretur, ascende-
 re, atq; in media arce, in medijs armis, aliquem ex
 amicis tyranni conficere? Nūc autem etiam illum,
 qui peremptus est, considera. filius erat tyranni,
 immo tyrannus grauior, ac dominus inclementior,
 et tortor crudelior, extortor uiolentior. Tum (quod
 maximum fuit) hæres omnium, atq; successor. Po-
 stremo qui in longum poterat nostras acclamitates
 extendere. Vis'ne hoc me solum fecisse. tyrannum
 autem ipsum adhuc ereptum fuga uiuere? Manus
 ob ista peto. quid dicitis? non dabitis? Non illū quoq;
 suspexistis? non dominus? non grauis? non intolerā-
 dus erat? Nunc uero etiam aspice ipsum intelligite.
 Quod enim iste a' me flagitauit, id quamoptime fie-
 ri potuit, peregi, ac tyrannum alterius necē neatui.
 non uulgariter, neq; uno ictu, quod illi post tot sce-
 lera maxime fuit optandum. sed dolore multo pri-
 us exagitans, et in oculis ostendēs misere prostra-
 ta, quæ illi fuerant atrissima, filium quāquam ma-
 lum, tamen etate florentem, ac patri similem, san-
 guine ac tabo plenum. Hæc sunt patrum uulnera,
 hi legitimorum tyrannicidarū gladij, Hæc tyrann-

TYRANNICIDA

nis crudelibus digna mors. Hoc supplicium sceleribus tantis debitum. Nā ilico mori, ilico nescire, nullum tale spectaculum cernere, nihil habet tyrannus poena dignum. O enim ignorabam (te appello) nō inquam ignorabam, immo nec alius quisq̄ quantum ille erga filium gerebat affectus, et quod post illum vivere ne paululum quidem dignaretur. Atq; oēs fortasse patres sunt in filios eiusmodi. At hic certe aliquid supra ceteros habebat, idq; merito, quippe qui illum solum uidebat ducem, seruatoremq; tyrannidis, solumq; pericula patris praecipuam, ac firmitatem imperio praestantem. Unde etiam q̄q̄ non ob amorem, at ob desperationem saltem statim illum sciebam moriturum, cum cogitaret, inutilem sibi uitam futuram, securitate, quam illi filius praebat, ablata. Omnibus igitur illum simul circūsepsi, natura, dolore, desperatione, terrore, ac temporum etiā futurorum metu. His in illum cōmilitonibus usus sum, et ad ultimum illud consiliū coēgi. Interite nobis orbis, afflictus, dolens, lachrymans, luctum lugens, breuē qdem, sed q̄ patri sufficiat, et qd̄ grauissimū est, ipse à seipso, quod mortis genus omniū est miserissimū, multoq; acerbius, q̄ si inferatur ab alio. Vbi mihi gladius est? num q̄ illum agnoscat alius? num cuiusq̄ alterius telum est? Quis illum in arcem duxit? Ante tyrannum quis usus est? q̄ illum tyranno misit? O ensis mecum communicans, rerum à me bene gestarum successor, post tot discrimina, post tot mortes despicimur, et indigni praemio uidemur. Si enim ob istud solū.

hunc a nobis honorem peterem, si dicerem, O viri tyranno mortem cupienti, ac tum inermi forte deprehenso, meus iste subseruivit gladius, atque operam suam ad consequendam libertatem commodauit omnibus, honore, ac praenuo indignum putassetis? dominum tam popularis rei non retraliassetis, non inter benefactores inscripsissetis: non inter sacra gladium ipsum reposuissetis? non secundum deos illum coluissetis? Nunc mecum cogitate, qualia tyrannum ipsum ante mortem & fecisse, & dixisse sit uerisimile, cum filium perimerem, ac uulneribus multis in parte corporis conspicua perfoderem, quo uidelicet genitor ueretur, atque aspectu primo stupesceret, miserabiliter exclamauit, atque inlamanit patrem, non ut auxiliator esset, aut commilito, quippe qui iam senex erat, atque inualidus, sed domesticorum malorum spectator. Ego illinc digredior, totius quidem Tragediae auctor. Reliqui uero histrionibus dauer, & scenam, & enses, ac caetera, quae fabulae supererant. At ille cum adesset, ac uideret filium, quem habebat unicum, uix respirantem, lacerum, ac morte plenum, uulnera quoque illa densa, ac malae, & letalia gerentem, sic exclamauit, O nate, sublatus sumus, interempti sumus, tyranni cæsi sumus, ubi iste interfector est? ad quid mihi parcat? cui me referuat malo, per te iam filii praemortuum? nisi me forte, ut pote senem, contemnit, & lente me perimere decreuit, ac mortem mihi producat, ut necem mihi faciat longiorum. Et simul ista dicens, enses querebat, ipse

TYRANNICIDA

autem erat inermis, ut qui omnem in filio spem
 reposuerat. At ne is quidem defuit, iandudum
 enim à me ante præparatus erat, atq; ad facinus
 futurum relictus. ergo ex corpore euellens, & ex
 vulnere gladium eximens iandudum me occidisti,
 peremisti, nunc uero mihi finem facto. ó ensis in-
 quit, patri lugenti consolator ueni, atq; infelicem
 senis manum adiuua. iugula tyrannum, perime,
 ac luctu solue. Vtinam in te prior incidissem. uti-
 nam ordinem cædis incepissem, cecidissem quidem,
 at ut tyrannus tantum, at ultorem sperans, nunc
 uero ut orbis, nunc uero ut etiam atrnificis egens.
 & hæc simul dicens, uulnus intulit tremulus, impo-
 tens, cupiens quidem, inuvalidus tamen ad facinoris
 ministerium. quot sunt ista supplicia? quot uulne-
 ra? quot mortes? quot tyrannicidia, quot præ-
 mia? Et tandem uidistis omnes iacentem inuenem,
 opus neq; paruum, neq; facile. Senem uero illi cir-
 cumsusum, cruorem ueriusq; inhaerentem, atq; il-
 lam libertatis, & uictoriæ parentem libitinam
 & nostri ensis operam. Ensem uero ipsum inter
 utrumq; monstratum, declarantem quàm non in-
 dignus domino sit, testantemq; quod mihi sit fide-
 liter obsecutus. Hoc si ergo fecissem, obscurius fais-
 set, nunc uero redditur ipsa nouitate splendidius.
 Qui tyrannidem ergo omnem sustuli, ego sum. o-
 pus autem in multos distributum est. quemadmo-
 dum in fabula. Atq; egi primas quidem partes
 ego, secundas uero filius. Tertias tyrannus ipse, en-
 sis autem subseruiuit omnibus.

• Declamatio

DECLAMATIO THOMAE MORI,
QVA SUPERIORI DECLAMA
TIONI RESPONDET.

Non putaueram iudices ei, q̄ (id quod ego nunc facio) publicam causam suscepisset agendam, opus fore, ut cur id facere instituerit, rationem reddat. neq; enim ullum fore periculū, ne id malitia potius aggressus, quā pietate uideatur, cum hoc certissimum præbeat magnæ integritatis argumentum, quod aliorum omnium commodis elegerit suo privato labore consulere. Quod quāquam omnes istiusmodi causarum patronos merito posse existimem ab omni calumniæ suspicionis defendere, me tamen omnium meritissime, qui ne omnibus prosim. non solum hūc mihi laborem desumpsi, sed inimicitias etiam cum eo uiro contraxi, qui se tyrannos quoq; iactat occidisse. sed quoniam nihil tam recte ceptum esse uideo, quod non improborum uellicet, ac deprauet iniquitas, et quosdam iam nunc mustitantes audio, qui istius oratione persuasi, hoc meum officium in peiorem partem rapiunt. statui iudices uobis huius actionis meae causas exponere, nequis industriae meae mal: gnus interpretes, eam dolori, odio, uel inuidiæ conetur ascribere. Ac primum, quid est, cur tyranni mortem dolere puter? nam id iste mihi nuper obiecit, probationem uero nullam attulit dixisse tantum contentus, et credi sibi sine argumento, sine teste postis

Erasmus

ff

THOMAE MORI

*lat. Immo (inquit) nisi doleres, nisi tyranni mortem
 ulcisci cuperes, mecum non contenderes. Ergo eo so-
 lo lugere me tyranni mortem probas, quod tibi ob
 eius necem præmium iniuste petenti ego me iuste
 opposui? Vis videre quàm nihil dicas? Si te tyran-
 num occidisse probes, ego tecum litigare, nec si uo-
 lim possem, nec si possem, uelim. Nunc uero quid
 aliud contra te dicturus sum, quàm quod illum
 non occidisti? Si tu interfecisses, nihil quererem, im-
 mo laudarem, admirarer, ac præmium primus
 decernerem. nunc uero ideo tibi contradico, ideo
 tibi honorem denego, ideo aduersor, ideo queror,
 quia tyrannum non occidisti. Num igitur occisum
 protinus dolere uideo? Ostendisse potius indi-
 ces debuit me tyranno fuisse uel sanguine coniu-
 ctum, uel affinitate propinquum, uel beneficijs
 deuinctum, uel scelerum communionem fœdera-
 tum. At istorum quicquam ne fingere quidem po-
 tuit. Ergo si neque cognatus illi, neque affinis fui,
 si mea opera nunquam in cuiusquam iniuriã usus
 est, si me ab illo beneficij nihil in me collatum est,
 si me acerba seruitute cum cæteris simul oppressit,
 si me illius interitus libertati uobiscum unã resti-
 tit, quid causæ est, ut illius mortem meæ salutis, ac
 libertatis auspiciam doleam? At o' dij certe au-
 tuntidem causæ est. Nam quid egit, quod odium in
 illum prouocaret meum? Primo tyranni filium in-
 terfecit. Postea uero tyranno sibi manus inferente
 iste præmium tanquam tyrannicida petijt. Quo-
 rum alterum puer, quod iuuenem peremit, quò-*

quam idipsum parum consulte, parumq; ex communi commodo fecerat, nisi dii nobis fuissent propitij, fecit ille tamen animo (quantum ego certe suffocor) non male. Alterum uero, nempe quod praemium postulat, cum non meruerit, ut nunc sunt hominum ingenia, non miror, & ignosco certe, modo possit auferre. Neutrum istorum odium in illum meum coactat. Extra haec nihil unquam fecit, quod ad me ullo modo pertineat. Ergo tam iniquus sim, ut hominem uix tandem satis aut de facie, aut fama notum, qui me nec re offenderat, nec uerbo laeserat, gratis odio persequerer? Restat inuidia diluenda suspicio, quae talis est, ut nullo malo carere uelim libentius. Nam cum omnia uicia sint striapte natura perniciosissima, nullum tamen est liuore pestilentius, quodq; pectus, cui semel infederit, grauioribus tormentis exagitet. Nempe alterius fortunam suam infortunium ducere, secundis aliorum rebus aestuare, alienis laudibus uiri, aliena felicitate torqueri, an non summa miseria, non extrema dementia est? Itaq; si a quoquam alio uitio indices absum, ab hoc certe longissime absum. Cuius unquam fortunam impetij? Cuius res bene gestas eleuari? Cuius laudibus unquam detraxi? Cuius famam labe respersi? Certe ab huius uitij suspitione si me mediocris ista fortuna mea non asserit, quae non tam inops est, ut aliorum opibus, ac praemijs inuideam. Si me anteacta uita non uindiat, quae non usque adeo est rerum bene gestarum indiga, ut aliena debeam laude tubescere,

ff 2

THOMAE MORI

At ipsa me hercle causa prorsus absoluit, quae talis est, ut potius omnium ueniam, quam cuiusquam mereatur inuidiam. Quaeso iudices, quod tandem odij signum, quod inuidiae documentum praeme fero? Non pronoco, non irascor, non accuso, urbem tantum in ius uocatum ab illo defendo. Sed cur fedentibus ergo caeteris, ac tacentibus uniuersis, atque in his multis, & clarissimis uiris, & auctoritate praestantibus, & multo ad dicendum instructioribus, ego potissimum surgo, & petenti praemia contradico? Illi ipsi profecto qui mecum sentiant non dubito, & qui ex iis plerique sint, qui hoc ipsum officium, nisi ego iam suscepissem, libenter fuerint obituri. Neque tamen ideo culpandus sum, quod me pro patria primus obtulerim. Quicquid est, alieni silentij causas non debeo. Me certe ad dicendum cum Reip. causa, tum decorum immortalium respectus incitabat. Nempe cum uiderem satis tenues aerarij nostri prouentus, & praesentem pecuniam nimis exiguam, tum instare multas necessarij sumptus occasiones, non ferebam uti ciuitas hoc insuper non necessario sumptu malaxeretur. Tyrannicij praemium quantum sit non ignoratis, ac merito quidem. Quod enim pretium satis grande sit, quo agri, foca, fortunae, liberi, coniuges, salus ac libertas omnium, postremo ipsa decorum aera, atque templa redimuntur? Quod quo maius, atque urbi onerosius est, eo magis a nobis prospiciendum est, ne temere collocetur. Satis iudices, satis impensa, ac sumptus imminet. Sa-

tis effundendum est, ut arariū nostrum tam profunde, non iste etiam, cui nihil debemus, exhauriat. Præterea cum hoc tyrannicidium sola deorum clementia prouenerit, qui toties in clamenti calamitatum tandem nostrarum miseri, crudelissimi nos iugo tyranni soluere, ac libertati reddere uoluerunt. non ferendum putauit, ut ciuitas honorem, gratiamq; dijs benemerentibus ablatam homini non merenti tribueret. Totum autem hoc negotij fortunæ, deorumq; benignitati deberi, huic nihil gratiæ, apertissimis argumentis docebo. quod dum factō, quæso iudices diligenter attendite. Tria sunt, quorum iste quodlibet sufficere sibi ad hunc honorem consequendum putat, uel quod tyranni peremit filium, uel quod tyrannum tentauit occidere, uel quod pater filij nec commotus esse, quem iste reliquerat, mortem sibi conscium. Ergo illius adolescentis cædes tyrannicidium uidetur?

Quid nisi nempè & ille (inquit) tyrannus erat.

Quis id credat iudices, urbem unam duobus suffecisse tyrannus? duos tyrannos inuicem concordēs eadem incoluisse mœnia? unius urbis ambitu potuisse contineri? quorum alterutri uix uel orbis uniuersus sufficerit? Quisquis id credendum duxerit, is mihi parum uidetur tyrannicam considerare naturam. Nam legitimæ quoque potestates, ac non solum legibus gubernantes, sed etiam legibus obtemperantes, & tyrannide tanto intervallo mitiores, ambitione tamen ita vincuntur, ut nec uel intimorum amicorum uitæ par-

THOMAE MORI

etne potius quàm eos habeant imperij sui confortes. Quis tyrannum credat natura ferum, ac uiolentum, cum imperij sui cuius ardore hominum leges prostrauerit, deorum contempserit, uitam neglexerit, socium quenquam admittere? Quin brutorum quoque plerumque formæ, quæ (quod tyrannorum proprium est) raptu uiuet, quibus solius pabuli cura impressit aliqua tyrannicæ naturæ uestigia, in proprios foetus sæuiunt potius, quàm socios illos uenationis accipiant. Et hominem tyrannum putamus, quem fastus inflat, ambitio stimulat, cupiditas urget, gloria sollicitat, suâ cum quoque posse communicare tyrannidem? At iste non solum duos tyrannos facit, uerumetiam adolescentem plus quàm tyrannum uult uideri. Nam ciuibus atroces (inquit) iniurias fecit, cæde, rapina, stupro, omnibus denique scelerum formis insignis. Nomine quidem abstinuit, cæterum re ipsa tyrannidis caput erat, ac parente plus potuit, eum ut uolebat, rexit. At longe contra se res habet iudices. Nimirum impotens semper, ac formidolosa res tyrannis est. Neque filius profecto patrem tulisset, si posset, neque filio tantum permisisset pater, ut posset. Nemo tyrannis est hærede suspectior, qui eo maiorem parenti metum incutit, quo magis ferocem eius indolem, ac tyrannicos mores expresserit. Continebat ergo filij sui cupiditates, atque adolescenti stringebat potius, quàm laxabat habenas, ne uiribus nimium inualescens iuuenis, imperij auidus, atque opibus insolens, nec sibi iam impe-

rans, tandem ne parenti quidem parceret, quoniam iam Saturno superi Iouem præferrent. Nam si iniurias interdum fecit, quid aliud quam se parenti satellitem præbuit, ex quibus quotus quisque est, qui non grassetur, nuptias uolet, domos conpilet, fana dispoliet, obuios cadat, atque optimum quenque trucidet? sed quoniam unus est, cuius potentia, atque umbra freti, tum scelerate grassantur audacia, poenas alioquin facinorum suorum, uel illi, uel publicis legibus daturi, ipsi quidem latrones, homicidæ, fures, adulteri. solus autem unus ille scelerum princeps sub cuius nomine omnes impune delitescunt, tyrannus est. At ille adolescens si quando patrabat aliquid atrocius, patrem semper sic imperasse dicebat, neque ego qui imperarit, dubito. Nam filius quâquam ea indole fuit, ut parentem aliquando uideretur (si ad ætatem peruuisset ætatem) flagitijs, ac sceleribus æquaturus, tamen in hac adolescentia præ illius crudelitæ, ac seuitiæ, quibus iam à puero semper assuetus insenuerat, rudis adhuc miles, ac nix tiro fuit, neque fere magnum quicquam nisi à patre iussus, atque edoctus agebat. sed siue non nisi iussus illa faciebat, siue ipse etiam iniussus audebat, tamen cum tanquam iussus egerit, cum neque tyranni nomen usurparit, neque se pro tyranno gesserit, sed patri se parere significarit, et auctorum suorum causas in illum retulerit, cum alium se potentiorum esse confessus sit, cuius uiribus fideret, à quo omnis eius penderet impunitas, furem siue

TYRANNICIDA

lis, aut sacrilegum, vel si quod aliud nomen ma-
 nis, appelles, at is profecto non est, in quo fieri ty-
 rannicidium potest. Quod si illum omnia solum po-
 tuisse, ac re ipsa tyrannū fuisse contendas (et quod
 paulo ante iactabas) ilico eius morte liberam fuis-
 se Remp. Fingamus obsecro adhuc parentem uiue-
 re, sed non fugatum tamen, quod nescio cur ipse
 finxisti, quippe quem nec ipse fugueras, neque
 cur ei fugiendum esset, effeceras. Filio enim tantum
 per insidias adempto, reliquis uiribus integris,
 non uideor cur patri magis desperandum, aut fu-
 giendum fuerit, quam si aut filius ei natus non fu-
 isset, aut peste correptus obisset. Patrem ergo fingi-
 mus (ut dixi) uiuentem, ac filio quidem unico orba-
 tum, sed satellitum tamen caterua cinctum, caedens
 filij lachrymantem, sed interfectori inuicem, atq;
 omnia suppliciorum genera destinantem. in forum
 uultu eristi quidem, sed tamen cruci procurrere,
 et prolato, quem tu reliquisti, gladio, ingentia polli-
 ceri praemia, si quis eius ensis dominum prodide-
 rit, hic tum foro iam ab illo, atq; eius satellitibus oc-
 cupato, et in caput tuum quaestione iam haberi coe-
 pta, in publicum fortis tyrannicida procurre, et
 in medios globos irruens tyrannum te occidisse pro-
 clamata, libertatem omnibus denuntia, ac tyran-
 nicidij praemium postula. Quid fugis? Quid la-
 tebras quaeris? Quid tyrannicida metus? An non
 libera est Respublica? An non tyrannus occisus
 est? Neque ergo, is quem peremisti, tyrannus erat.
 sed quidam potius tyranni satellites, neq; eius morte

animes libertati restituta est, quod solum paulo ante dicebas huius legis spectasse latorem. At haec dem, inquit, occidi. Quid mihi haec heredes nominat? Quid in tyrannide leges memorat? Legum ista nomina sunt. Iuris est ista successio. An piratae filium si demortui patris locum impleverit, haeredem quamquam dixerit? Intestatus semper tyrannus moritur, quippe legibus ab illo captivus, quae solo ratum facere testamentum possunt. Iam inde qui defuncti locum tyranni subit, haeres non est, sed novus tyrannus. Non enim succedit, sed innadit, ac illi nunc permissimus. Istud qui constat? Ego contra, tyranno mortuo populum ilico liberum esse dico. Alioquin frustra lex tyrannicidae praemium statuit, si alterius morte in alterius potestatem recidimus. Sed longe secus iudices, defuncto enim quolibet casu tyranno, populus iam tum liber, dum amici luctu occupantur, dum stupent eius morte satellites, ilico sese in libertatem asseruisset, neque plus filius adversus populi vires tum valuisset, quam nunc potest quisquam vel ex amicis tyrannus potentissimus, aut genere quod quis ei fuit post filium proximus, ad quem, si successiois nomen, atque hereditatis audiendum est, tam nunc tyrannis pertinet, quam ad filium pertinuisset. Qui satellitem igitur, qui amicum, qui cognatum, qui filium tyranni peremerit, frustra tyrannicidium iactaverit. Tyrannus ipse solus est, cuius necem tanto praemio Respublica meretur. Sed volui (inquit) periclitari, periclitatus sum, quod negari ne possis. Filio tyranni perempto, spe futu-

*rae tyrannidis extincta, præclarum animi mei do-
 cumentum reliqui, uel hoc solum sufficere mihi ad
 hunc honorem puto. Hic uide obsecro quàm nihil
 maleuole, quàm simpliciter agam tecum omnia, quæ
 ex re tua totum hoc negotium minime suspiciosus in-
 terpreter. Nam si alius hanc ageret causam, nec me
 men ex inimicis tuis, sed ex acrioribus istis actori-
 bus quispiam, qui locos omnes excutiunt, et su-
 spicionibus urgent, ac moleste nimium premunt,
 sic hercules hunc tractaret locum, ut te nec id ten-
 tasse unquam, nec destinasse contenderet. Quod si
 tu uociferareris mirari te, quenquam, tem insignis es
 se impudentia, ut talia dicere occiso in ipso conatu
 tyranni filio audeat, hic ille protinus quasi fieri
 non potuerit, inquiet, ut non patriam liberaturus,
 quod non præstitisti, non tyrannum occisurus, quæ
 non attigisti, sed ipsum potius iuuenem, quem cru-
 cidasti, perempturus ascenderis. Illatam tibi prima-
 tim aliquam ulterius, ac retaliaturus iniuriã. Hic
 si instaret, urgeret, premeret, ac certas aliquas pro-
 bationes illius animi tui, ac propositi flagitaret, ni-
 des (ut opinor) in quantas traheretur angustias. sed
 ego tecum hoc pacto non agam, quippe qui in re-
 bus (cuiusmodi ista est) uehementer obscurus assue-
 ui semper in meliorem partem esse procliuior. Per-
 mitto itaq; tibi, ut ista fecisse animo in R.ép. propen-
 so uidearis. Voluisti ergo, ac tentasti prorsus aufer-
 re tyrannidem. Hoc tibi uidetur isto præmio
 compensandum? Primum quod uoluisti, quis non
 uidet quàm sit exiguum? Nam hac ratione omnia*

tyranniadij præmium peteremus. Quis enim tam frigidus in Remp. animo fuerit, ut tyrannum cui delissimum non libenter auferre uoluerit? Tentando uero quid aliud declarasti, quàm quod esse tyrannicida uoluisti? Quod te præterea periculis exposuisti, an id præmium meruerit ullum, postea uidebimus. Quod autem istud non meruit, spero uobis iudices esse uel sola legis recitatione perspicuum. Quæ cum præmium nisi tyrannicidæ non statuat, qui uero tyrannum non ceciderit, esse tyrannicida non possit. quantumlibet quispiam tentauerit, quantiscunq; sese periculis exposuerit, frustra tyranniadij præmium (nisi caso tyranno) petierit. Nam ei, qui dum conatur occidere, in exilium compulerit, præmium quidem, sed neq; tantum, neque tanquam tyrannicidæ decernam. Et enim si morbo quopiam laborans denuntiem, qui eumq; me sanauerit, ei recuperata ualitudine tria me talenta daturum, ueniat aliquis spe mercedis inductus, qui mei curam suscipiat, deinde medicamentis quibusdam adhibitis, ubi frustra se conari senserit, artem suam morbo uictam confessus, me iam deploratum relinquat, aliqua acumen molestiæ parte lenatum, sanitatis illi mercedem, quia non sanauit, non debeo, rursus quia profuit, inanem prorsus à me dimittere haud æquum est. At si post mille pharmaca, nihilo acumen melius habentem destituat, præmij nihil meretur, qui nihil inuit. gratiæ uero tantundem ferè, qui quod mederi tentauit, sui gratis, non mei fecit. Quod

T H O M A E M O R I

si insigniter medicæ artis ignarus, rem tamen agredi fuerit ausus, atq; aliquantisper misere uenens adfectum, postea dimittat, cum iam non modo nihil opis tulit, sed plurimum doloris addidit, etiam si sese gratis obtulerit, utrum amore dignus est, quod me suo labore tandem nulla præmij spe tam officiose uexauit, an summo potius odio, quod temere sese meo periculo, ei negotio, cuius erat imperitus, immiscuit? Huic rei iudices haud multum mihi uidetur præsens causa dissimilis. Lex etenim tyrannicidam conducere uehementer alicui de studet, eiq; præmium certum tyranno cæso, pollicetur. sed tyrannicidam cum dicit iudices, hominem quærit artificem, non manus tantum fortem, sed pectore quoq; multo magis ualentem, consilio potius quàm uiribus præstantem, qui insidias tendere, laqueos abscondere, occasiones capere nouerit. Ergo hanc prouinciam si quis huiusmodi susceperit, qui tyrannum ipsum arte ex insidijs adortur, adorsum opprimat, oppressum interimat, nec re coeptæ semel, nisi perfecta, desistat, hic tyrannicidij præmium audacter postulet. Sin id quidem non potuerit, quod autem proximum est, & confine fecerit, tyrannum uidelicet uel in exilium abegerit, uel ad deditionem condonatae uitæ cõegerit, uel ad deponendam tyrannidem certæ conditione compulerit, hunc ego præmio dignum neq; uullo quidem, neq; tamen tyrannicidæ iudicæ. At si quis manus potens, mentis inops, illarum penitus ignarus artium, quibus instructum esse tyrannicidam

oportet, qui vno viribus egere tantum, ac non consilio putet, qui denique Aiaci multo sit quam Ulyssis similior. sed Aiaci tamen iam abiudicatis armis insipienti, armenae hominum loco erudanti. si huiusmodi inquam quispiam rem tantam conficiendam sibi desumpserit, tum nec insidias collocans, nec tempus eligens, nec occasionem expectans, impetu quodam proruat, nec ab ipso tamen tyranno incipiat, sed in satellites eius insiliat, dato interim illi sibi auendi loco, tum subducto tyranno, rem temere coepit, stulte gesta per ignauiam relictam, ac penitus infectam, sola sibi fuga abiecto etiam gladio, consulat. Postea vero uel defuncto, uel interfecto tyranno, in publicum prodeat, primum tanquam tyrannicida postulet, atque huiusmodi utatur oratione. Volui iudices, ausus sum, tentavi, periclitatus sum. Vtrum iudices illi tyrannicidæ premium dederitis, quia tyrannum tentauit occidere. an melius potius gratiam haberetis, ac dignum etiam supplicio duceretis, quod sua temeritate non se solum frustra periculis obiecerat, sed urbem etiam uniuersam in summum discrimen una præcipitauerat, utpote qui tyrannum stulte irritando fecerit et ciuibus infestorem, et aduersus insidias cautio rem? Videtis ergo iudices quemadmodum id, quod iste uel solum satis esse confidebat, usque adeo nihil adiunxit, ut etiam non nihil officiat. Quæ ob rem si neque is, quem peremit, tyrannus fiat, nec satis tyranni filium occidisse fuit, tentasse uero temere, plus quam frustra fuit. Reliquum est, ut ultimum il

THOMAE MORI

Iud, tyranni uidelicet ipsius mortem exactiamus, quam iste sibi nos debere disputat. Hoc totius negotij aspectus est, hoc si uobis iste persuaserit, atus nihil est, quin uicerit. Contraq; si ego hanc partem euicero, atque sacram hanc (quod aiunt) anchoram illi præcedero, nonne ilico necesse est fluctuet, ac naufragio pereat? Idcirco iudices hic etiam, atq; etiam obsecro, ut quammaxime sitis attentis, dum tyranni cadem doceo, ex qua tota ista pendet controversia, nihil ad istum quicquam pertinere. Totum ergo hunc locum iudices, sic ab isto tractatum esse meministis, ut qui uobis persuadere cuperet, uti crederetis eum iam tum, cum filium perimeret, parentem, quod postea fecit, præscisse facturum. sciebam (inquit) satis esse filium occidere, sciebam patrem ilico sese post mortem filij perempturum. Immo sciebas certe, cum sic hanc atusam ageres, opus esse tibi, ut illa præscisse uidereris, alioquin frustra te premium tyrannicidij petiturum. Si neq; ipse tyrannum peremisses, neq; id saltem fecisses, unde illi scires exitum imminere. Eam ob rem iudices exitum eius facti tam certum uideri uoluit, ut uobis etiam audientibus dixerit, ob id ipsum sese à tyranno manum abstinuisset, eumq; sibi ipsi pariter et istius gladio reliquisset, quem alioquin (ut ait) facile potuisset occidere, fecissetq; nisi de exitu futurus scilicet, tunc de industria peperasset, ut paulo post miserius interiret. Hic igitur quid faciam? quomodo me potissimum uertam? unde argumenta conquiram, quibus hunc probem non esse verum iudicatum

*praescium? Quin illum percontemur potius, ac
 rationes aliquas exigamus, quibus ille nobis fidem
 rei tam longe supra fidem faciat, unde tam hanc mi-
 rabilem diuinandi peritiam nactus sit, uerumne
 homine quopiam docente didicerit, an numine poti-
 us inspirante conceperit. dic igitur nobis Tiresia,
 quoniam probamento facies uti constet, comprehen-
 sam esse tibi rerum futurarum scientiam? de fessum
 alicubi thesaurum effode, cogitationes nostras euol-
 ue, abstrusum aliquid, atque occultatum erue, quod
 miremur omnes. nempe eiusdem artis esse puto, et
 quae praesentia latent edicere, et quae sunt futura
 praedicere. A ut si tu futuris duntaxat uales, aliqua
 nunc edissere, aliquot posthac annis, aut (si libet) se-
 culis potius euentura, quae cum ex tuo praescripto
 occiderint omnia, tum demum reddito, et futura te
 praescisse dicito. Interim profecto aegre (quam suspi-
 cor) obtinebis, ut quod te nesciente fiebat, id praescis-
 se credaris ante quam fieret. quod si tum cum filium in-
 terimeres, ignorabas patrem sese (quod postea fecit)
 occisurum, cur tu nunc eius caedis praemium postu-
 las, quam (nisi uelis impudenter esse mendax) futu-
 ra re necesse est, te ignorante, atque adeo ne cogitante
 quidem perpetratum esse? Sed ideo se fortasse punit
 huius etiam necis auctorem, quoniam illa caedes
 quam fecit, istius quoque (tamen si praeter spem) au-
 sa tamen aliquo modo fuit. Qua in re uos lon-
 ge alia iudices opinor esse sententia. Neque e-
 nim si tyrannum casu quisquam, aut mente ca-
 ptus occidisset, ei tyrannicidii praemium dicerne-*

THOMAE MORI

vetis, quid ita? Nempe, quod inscius uterq; atq; im-
 prudens occidisset, quanquã istius causa est aliquò
 to (ut mihi uidetur) inferior. Nam si alteruter illo-
 rum prœmium peteret, tametsi peteret, qui peremis-
 set ignarus, atq; idco frustra peteret, peteret tamẽ,
 qui peremisset. nunc uero & isto nesciente, et non
 ab ipso peremptus est. At nihil ego (inquit) neque
 casu, neq; imprudens feci, sed filium consulto truci-
 davi, atq; ita patri uolens, ac prudens mortis cau-
 sam prœbui, qui (ni ego filium occidissem) adhuc ty-
 rannus uiueret. Age accedam etiam propius. Si tu
 tyrannum aggressus, ut perimeres, deinde uictus
 ab eo, proiecto etiam gladio, fugeres, atq; is equo
 te persecutus, equo collapso præceps in gladium tu-
 um tam opportune caderet, ut eodem transfigere-
 tur, an non hic posses eadem omnia dicere, uoluisse
 te uidelicet, ac uolentem aggressum esse, uolentem
 igitur, prudentemq; causas ei mortis attulisse? nam
 nisi tu illum fuisses adortus, ille non fuisset occisus.
 Sed nonne uides, ut eadem opera, uel magis fuga
 tua gloriari liceat, & ignauie tue prœmium pe-
 tere? nam nisi tu fugisses, ille non occidisset, nisi tu
 gladium turpiter abiecisses, nec transfixus ille fuisset.
 Postremo hac ratione ignauos etiam tyranni-
 cidas esse liceat. Quemadmodum licet uolens ador-
 tus esses, ut interimeres, tamen postquam te infectus
 fugisses, quod postea factum esset, tuum non iudicatur
 retur, licet id factum non fuisset, nisi tu aliquid an-
 te fecisses. Ita etiã si tyrannum perempturus ascen-
 disti, filiumq; dum patrem quæris, occidisti, tamen
 cum pergere

cum pergere, ac perficere quod inceperas vel timore
 re non ausus sis, uel negligentia molueris, uel ad-
 su non potueris, sed te prorsus infecta redieris,
 quicquid inde postea te inscio, atq; insperante pro-
 uenerit, id à te profectum esse ne dixeris. Siquidã
 quicquid tuum dici potest, ibi desit, ubi tu destinasti.
 At nec istud fortassis ei, quod ipse fecit, simile esse
 concedet. sed tui hoc pacto, rursus opponet. Is,
 quem tu proponis, non ea mente tyrannus aggressus
 est, ut se postea uicto, ac fugente, ille uictor dũ
 persequeretur, occumberet. Id eoq; quod non pro-
 posuit, merito suum uotare non potest. At ego ea
 proposito peremi filium, ut pater sese dolore com-
 motus occideret, atq; id facturum animo meo præci-
 pi. uidetis iudices, ut nobis illa diuinatione sua rur-
 sus occurrat? Queremus igitur ab eo quomam pa-
 cto præfenserit? præsciuerit ne? an coniecirit? si se
 præsciuisse respondeat, neminem credo ei creditu-
 rum. Sin coniecisse, interim nescisse se fatetur. sed
 opinatum esse tantum, hoc est dubitasse incertum fu-
 isse. Postremo quid aliud quã ignorasse? sed uã
 deamus tamen quibus signis, quã perspicuis ar-
 gumentis rem tam inopinabilem ita collegit even-
 turam, ut quã alius nemo sperare potuisset, id ille se
 bi tanquam certum, atq; inueniabile proposuerit.
 Noueram (inquit) quã misere deperibat filium.
 Itã ne id tandem adeo te certum, ac se certum red-
 didit, ut necem eius non tanquam forte fecerã,
 sed necessario futurã destinares? scio iudices haud
 modicores illos affectus esse, quos erga liberos pa-

ventium pectoribus insenit natura, neq; acumen au-
 tentos, aut cuiquã tam exploratos esse crediderim,
 ut promittere sibi, ac spondere audeat (id quod iste
 se fecisse narrat) interempto filio patrem ultrone-
 um ei comitem futurum. Nam quotusquisq; ex ijs,
 quorum filij et unici, et atrissimè quotidie vel mor-
 bo cadunt, vel dolo pereunt, vel bello occumbunt,
 vel casu intereunt usque adeo maerore consternantur,
 ut sibi mortem sua sponte consciscat? Sed amori (in-
 quit) etiam desperatio non minor occasio desyderi
 de mortis accessit. Quamobrem obsecro? An tu,
 cum filium perimeres, reliquos unã satellites o-
 mnes occidisti? non dices, opinor, stragem te tantam
 fecisse. Ceteros igitur adhuc retinebat, opum satis,
 viriam satis habebat. Quapropter uno adempto,
 cum tunc adhuc essent incolumes, quorum omnium in-
 tererat maxime huic incolumem esse, cur ei usque
 adeo desperandum fiat, ut non ab urbe, sed ex or-
 be festinaret effugere? An usquam gentium vivere
 quẽquam hodie suspicemur, qui id fecisset, quod ty-
 rannus iste fecit? Quid de alijs querimus, quin te
 potius interrogemus, quem verisimile est de te con-
 dictionem hanc fecisse, et tyrannum ex animo sus-
 spectasse. si tibi ergo filius perimeretur, atq; insu-
 per imminere videretur nonnullum et fortunæ si-
 mul, et vitæ periculum, num potius eligeres te co-
 mitem filio dare, quã mortem illius ulcisci? An te
 metipse ne ab alijs occidereris occideres? Certe (ut
 pro te quoq; respondeamus) non faceres. Quomo-
 do ergo in mentem tibi venire potuit, ut quod nec

alij fecerunt, nec quisquam fecisset, nec tute factu-
 rus esses, id tyrannum cogitares facturum? At pla-
 ne (inquit) cogitabam. Alioquin cur ibi gladium
 meum reliquisset? Recte nimirum ignaviae tuae nos
 admones. Nam cum hoc dicit iudices, nonne id vo-
 bis videtur dicere, praesens certe, alioquin cur in-
 de fugissem? quid enim aliud est, alioquin cur glo-
 dium ibi reliquisset, quam alioquin cur inde abie-
 cto gladio turpiter me in pedes dedissem? Nam quod
 opus fuit gladium tyranno relinquere? Ne de-
 esset ei scilicet, quo periret? Ita ne qui omnium gla-
 dios timet, ipse gladio caret? Qui quicquid habet
 gladio perit, gladio possidet, gladio tuetur, ei gla-
 dius unquam abfuerit? O' novum prodigium
 iudices, tyrannus sine gladio. Neque illi gladius de-
 fuit, nec iste gladium ei reliquit, sed abiecit, nec
 futurum, quod evenus, vel leuissima coniectura pra-
 uidit. sed posteaquam in arcem temere (nescio quo
 modo) perrepsisset, atque ibi adolescentem (ut est iu-
 uentae semper inatutior) solum, securum, ac nihil
 minus expectantem, de improviso adortus op-
 pressisset, ac potuisset fortasse progressus ulterius
 eadem opera tyrannum sustulisse, ilico hominem
 timor inuasit, intuentem ne uoce, uel gemitu morien-
 tis audito, iam tum proditus concurrentibus tyranni
 satellitibus asperetur. iam ante oculos eius obuer-
 sabantur uincula, carcer, tormenta, ac mortes mille,
 mille supplicia, quorum imaginatione uana perter-
 ritus, iam strepitum omnem, omnem sonitum, ac
 postremo suam ipsius umbram expansebat.

THOMAE MORI

nunc repente timidus, quàm ante temerarius, ex arce se proripuit, nec secum gladium saltem tollere ausus est, seu ne esset fuga tardior, seu ne cum ense deprehensus insidiatus fuisse tyranno diceretur, quo nunc perempto recurrit insolens, & tamquam ipse occiderit, tyranniadij præmium postulat. Age ergo tyrannum ipsum non quæro an peremeris, hoc tantum quæro, an peremisse potueris. Si non potueris, ergo occasionem non expectasti, locum idoneum non elegisti, tempus opportunum non aspexisti, sed temere, sine consilio, sine ratione, præceptis incipisti, quod perficere non ualueris. Nec illum ergo te iactas occidisse, quem te fateris nec potuisse. Sin potueris magne profecto uel inertiae, uel ignauiæ facis, quod non feceris. Immo (inquit) potui sed de industria superseidi. Satis iam fecerâ, filium occideram, patrem dolori suo, et gladio meo reliqui, quo eum se perempturum præuidi. O inuerecundum, si ista mentiris. O insanum, si non mentiris, si tam incredibilia finxisti, miramur impudentiam, si tam absurda cogitasti, miramur amentiam. Tu ne adeo eras insanus, ut cum uno ictu potueris & uitam tuam, & Reip. salutem in tuto collocare, ualueris, omnia dubijs fortunæ casibus exponere, & tibi futurum promittere, quod sanus auderet nemo sperare? quod si tyrannus id uoluisset, quod tute haud dubie fecisses, et quod illum quoque facturum longe uersimilium quàm quod fecit fuit, conclamasset satellites, cœgisset satellites, armasset armifices, ac prolato filij caduere, ut natura crudelis, et tã atroca spectacula irruatur,

traui, ac furorẽ illum effudisset, primum in te-
 per quem filius occisus, deinde in urbem uniuersam,
 propter quam occisus est, quæ si contigissent (ut
 tua dementia propemodum contigerant) neq; tu mi-
 ser bodie uideres, qui hoc præmium peteres, neque
 nos Remp. ullam, à qua peti posset, haberemus. sed
 dij immortales, iudices, uota, precesq; nostras recor-
 dati sunt, dij seruitutis nostræ mala misarati sunt,
 dij nobis in summus, atq; extremus periculis auxili-
 liati sunt. Qui cum semper huic urbi succurrere
 statuissent, id potissimum tempus elegerunt, quo ma-
 xime nobis beneficium suum commendare possent.
 Nam tyrannus quâquam semper erat molestus, ni-
 uente filio, tamen eo nomine minus grauis incum-
 bebat ciuibus, ne miseram penitus, atq; exhaustam
 urbem filio relinqueret. At eo trucidato propter
 quod ante pepererat, cui dubium esse potest, quin
 funditus omnia direpturus fuerit. Postquam ergo
 resp. istius primum temeritate, deinde ignauia in
 extremum illud periculum corruisset, superi tem-
 pus iam uenisse rati, quo perpetuam nobis insula-
 perent fauoris sui memoriam, omnia mala, quæ
 acum propè ceruicibus nostris imminebant, subito
 in ipsum tyranni aspectu auerterunt. idq; tam cele-
 riter, ut citius nos periculo liberatos esse, quàm in
 periculo fuisse cognouerimus, ne nos interim sala-
 tem potuisset discriminis tanti metus urgente. Quis
 tyrannum putasset, iudices, reperto filij sui cada-
 uere in sese potius, quàm in hanc urbem gladium
 fuisse uersurum, nisi nostri studio superi in propri-

THOMAE MORI

an illum perniciam, immixtis ei furis agitassent?
Itaq; iam nunc videre mihi uideor mlatentes larro-
nis oculos, obducta supercilia, contractam frontem,
genas pallentes, dentes stridentes, Labra tormentia.
Denuque qualem Penitheatum describunt poetæ toto
ore, toto uultu suæ prodentem mentis insaniam.
Cum primum ingressus filium reperiret occisum,
quid illum fecisse, quid clamasse suspicemur? quid
aliud quàm ut impium, atque dementem, speras-
simo rictu insana in superos euomuisse conuitia?
O deorum iram, o numinum inuidiam. Video
cœlites odij uestri signa, uideo linoris atrî uestigia.
Nihil uobis uixit iniquius, nihil ambitiosius, nihil
inuidentius. soli imperare, soli regnare uultis, nec
satis propria felicitate contenti, semper aliena uibe
scitis, cur non mecum in certamen descenditis? Cur
ignauum insidiatorem filio summisistis? Ille quis
quis erat, cum tyranno in certamen etiam ingre-
di non ausus est. hoc certa saltem gaudeo, quod ne-
mo se poterit tyrannicidam dicere. Nemo tyrannici
dij præmium petere. Nemo enim tyrannum occi-
det hodie, nisi tyrannus. Tyrannus ego hodie uel
dij inimicus moriar. Huiusmodi ergo deliria cum
blaterasset, in gladium acndem amens, ac furiosus
incubuit. Tyrannus igitur iudices istius gladio, im-
mo nec istius quippe, quem ante abiecerat manus qu-
dem suapte, sed sola deorum opera perfossus ia-
cet. At nunc iste sibi, cuius ibi nullæ partes erant,
primas uendicat. Itaq; qui me sycophantam uoca-
bis, uide obsecro uter nostrum huius uitio propior

est, ego ne, qui tecum hodie pro Rep. superusque dimicans premium tamen nec victor postulo, an tu potius, qui desertor, ac fugitivus contendis tamen alijs, atque his quidem dijs, vincens ipse triumphare? Desine desine aliena uirtute paratum tibi arrogare uictoriam. Desine deorum in hanc urbem tam clarum obscurare beneficium. Desine deorum laudibus obsistere, et ab hac temeraria petitione desiste. quod si iste iudices molestus esse perrexerit, nos tamen ipsam rem aequis lanabus expendite. Nam iste quid aliud, quam tyrannum ut sibi cauere admonuit? Dū ne cauere sibi posset, ne insidijs amplius opus esset effecerunt. Iste quid aliud, quam gladio suo tyrannum in nos omnes armavit? Dū gladium illum à nobis in tyranni iugulum retorserunt. Iste quid aliud denique, quam uniuersam urbem in summum periculum dementia sua coniecit? Dū corrigentes istius insaniam, discrimen illud subito in prosperrimam securitatem conuerterunt. Vos ergo iudices per deos immortales obtestor, per deos huius carissimae libertatis, huius insperatae felicitatis authores, ne (quod nobis deorum omnium consilio, ac uirtute successit) id nos unius hominis amentiae referri sinatis acceptum, ne ue hanc urbem unquam in deos liberatores tam ingratam esse, ne ue patiamini ut salutem suam debere se potius humanae temeritati, quam deorum benignitati fateatur, quos ita demum sperare licet futuros semper huic urbi propitios, si nos eorum, quae contulere, memores, eos (uti aequum est) beneficiorum

THOMAE MORI

*suorum recognoscimus authores. Alioquin si nos
 (quod absit) ingrati quæ ab illis profecta sunt, in
 alios referamus, gratiamq; superis debitam impē
 damus hominibus, uicissim hercle metuendū est, ne
 dij quoq; suū erga nos fauorē imminuant, ac Recip.
 nostræ curā, ut indigne quæ ab illis curetur, abū-
 ciant. Quamobrē ut aliquando finem dicendi faci-
 am, quandoquidem iste peccauit officio, & bono
 animo male fecit, dij uero eius peccatum in comu-
 da nostra uerterunt, ac dij quidem cōegerunt, sed
 se tamen tyrannus interfecit, tum præmium qui
 cōegere non petunt, petere autem qui peremūt nos
 potest, nos sententijs uestris indices, et huic ueniam,
 & superis gratiā decernite, & urbem ab huius
 præmij debito, quo eam liberam esse dij uoluerunt,
 absoluite. Dixi.*

•
a b c d e f g h i k l m n o p q
r s t u x y z aa bb cc
dd ee ff gg
Omnes sunt quaterniones præter gg,
qui est ternio.

VENETIIS IN AEDIBVS ALDI,
ET ANDREAE SOCERI
MENSE MAIO.
M. D. XVI.

2005

10

